

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΞΣΤ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14-115 21 ΑΘΗΝΑΙΤΗΛ, 72.18.308 | 15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1989 | ΑΡΙΘ. 3

Η ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ Α.Θ.Μ.
ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ κ.κ. ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (27.1 - 1.2.1989)

Ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Παρθένιος μετὰ τὴν Α. Μ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ.

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἡ εἰς Ἑλλάδα ἐπίσκεψις τῆς Α.Θ. Μακαριότητος τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. κ. Παρθενίου τοῦ Γ', εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται ἐκτενές Χρονικόν, δημοσιευόμενον εἰς τὰς ἐπομένους σελίδας τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας», ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ φέρωμεν εἰς τὴν μνήμην μας καὶ συνειδητοποιήσωμεν καλύτερον τὸ τί ὀφείλουσαν ἡ πεπολιτισμένη ἀνθρωπότης, ὁ χριστιανικὸς κόσμος καὶ ἰδίως ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία εἰς τὸ Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἀναφερόμενοι ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ εἰς τὴν μακροαίωνα λαμπρὰν πνευματικὴν παράδοσιν τοῦ ἐν τῇ καθ' ὄλου σημερινῇ Ὁρθοδοξίᾳ δευτέρου τῆ τάξει Πατριαρχείου, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ὑπομνήσωμεν συνοπτικῶς τὰ ἑξῆς:

1) Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας συνεδέθη μετὰ τῆς ἱστορικῆς πόλεως, ἡ ὁποία ἐκτίσθη, ὡς γνωστόν, ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τῶν μεσογειακῶν ἀκτῶν τῆς Αἰγύπτου ἔναντι τῆς — συνδεθείσης μετ' αὐτῆς — νήσου Φάρου καὶ κατέστη ταχέως σπουδαιοτάτη ἀκτινοβόλος ἐστία ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ὡς πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ Πτολεμαίων κατέστη κέντρον τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Διεκρίνετο διὰ τὰς περιφήμους ἐν τῷ Μουσεῖῳ καὶ τῷ Σερατεῖῳ βιβλιοθήκας τῆς καὶ ἀνέπτυξε τὴν ἑλληνιστικὴν Τέχνην. Ἡ Τέχνη αὕτη, ἀφομοιώσασα αἰγυπτιακὰ καὶ ἀνατολικά στοιχεῖα, παρουσίασε ἄλμυρας σαρκοφάγους, γλυπτὰ ἐξ ἐλεφαντοστοῦ, μωσαϊκά, τοιχογραφίας καὶ εἰκονογράφησιν βιβλίων.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια, μετὰ τὴν κατάκτησιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, ἦτο πόλις ἑλξεως τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Ρώμης, οἱ ὅποιοι συχνάκις ἐπεσκέπτοντο ταύτην. Ὡς τὸ μεγαλύτερον ναυτιλιακὸν κέντρον τοῦ κόσμου, αὕτη ἦτο τόπος συναντήσεως καὶ ἀλληλεπιδράσεως τῶν σπουδαιοτέρων πνευματικῶν ρευμάτων. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἦτο αἰσθητὴ ἡ παρουσία

νεοπλατωνικῶν καὶ νεοπυθαγορείων κύκλων καὶ ἤκμαζε σπουδαία φιλοσοφικὴ σχολή, ἡ ὁποία εἶχε ποικίλας συναρτήσεις πρὸς τὰς φιλοσοφικὰς σχολὰς τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐκαλλιέργει ἀριστοτελικὰς καὶ πλατωνικὰς σπουδάς.

2) Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συνάντησις τοῦ Ἑλληνισμοῦ μετὰ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Ἐκεῖ, ἔνθα ὑπῆρχε πολυπληθὴς Ἰουδαϊκὴ κοινότης, κατευθυνομένη ὑπὸ τοῦ «Ἐθνάρχου» καὶ τῆς «Γερουσίας» τῆς, ἐξεπονήθη ἡ ἑλληνικὴ μετάφρασις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἡ λεγομένη μετάφρασις τῶν Ἑβδομήκοντα, ἡ ὁποία μέχρι σήμερον χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν λατρείαν, τὴν κατήχησιν καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀνεπτύχθη καὶ ἡ ἐκ τῆς μεταφράσεως τῶν Ἑβδομήκοντα ἐμπνευμένη Ἰουδαϊκὴ ἑλληνιστικὴ γραμματεία, ἡ ὁποία, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐπλούτισε καὶ αὐτὴν τὴν Παλαιὰν Διαθήκην διὰ τῶν πρωτοτύπων ἑλληνιστῶν γραφέντων βιβλίων Α' καὶ Β' Μακκαβαίων καὶ Σοφίας Σολομώντος, τὰ ὁποία τοσοῦτον ἐκτιμῶνται ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Καρπὸς τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συζεύξεως Ἰουδαϊκοῦ καὶ ἑλληνικοῦ πνεύματος ὑπῆρξε καὶ ἡ φιλοσοφία Φίλωνος τοῦ Ἰουδαίου, ὅστις συνέδεσε τὴν διδασκαλίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μετὰ τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας (τοῦ Πλάτωνος, τῶν Στωϊκῶν, τῶν Πυθαγορείων κ.ἄ.) καὶ ἀνέπτυξε τὴν περὶ Λόγου διδασκαλίαν του.

Φορεὺς τοῦ ιδεώδους τῆς ὅλης αὐτῆς πνευματικῆς κινήσεως ὑπῆρξε καὶ ὁ εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν ἐλκυσθεὶς «Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει» καὶ «ἀνὴρ λόγιος» Ἰουδαῖος Ἀπολλῶς (Πράξ. ιη', 24).

3) Ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας, ἡ ὁποία κατὰ τὴν παράδοσιν ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου καὶ Ἐὐαγ-

γελιστοῦ Μάρκου, διεκρίθη οὐ μόνον διὰ τὴν κατάφασιν τῆς «παιδαγωγοῦ εἰς Χριστὸν» Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν κατὰ λαμπρὸν τρόπον προβολὴν τῆς πεμπτουσίας τῶν πνευματικῶν καρπῶν ἐκ τῆς —οὐχὶ ἀρνητικῆς ἢ δουλικῶς θετικῆς, ἀλλὰ— κριτικῆς καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει φιλικῆς καὶ ὀπωσδήποτε γονίμου συναντήσεως καὶ συζεύξεως τῶν ἐκλεκτῶν στοιχείων τοῦ πνευματικοῦ βίου τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Ἑλληνισμοῦ μετὰ τοῦ πληρώματος τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκεκαλυμμένης θείας ἀληθείας, ἢ ὅποια διὰ τῶν αἰώνων ἀπετέλεσε τὴν ζωοποιὸν ἐντελέχειαν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ τῆς Αἰγύπτου.

Ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας κατέστη περίφημος διὰ τὴν Κατηχητικὴν Σχολὴν τῆς καὶ διὰ τὰ ἐξ αὐτῆς προελθόντα ἢ ποικιλοτρόπως μετ' αὐτῆς συνδεόμενα θεολογικὰ Διδασκαλεῖα τῆς, περὶ τῶν ὁποίων ὁ Εὐσέβιος χρησιμοποιοῖ τὰς ἐκφράσεις: «τῆς κατηγήσεως διδασκαλεῖον», «διδασκαλεῖον τῶν ἱερῶν λόγων», «τῶν πιστῶν διατριβή» (Ἐκκλῆσ. Ἱστορία V, 10 καὶ VI, 26). Τὰ περιώνυμα ἐκπαιδευτικὰ αὐτὰ ἰδρύματα ἀφ' ἑνὸς ὑπεδείκνυον τὴν ὁδὸν τῆς μύσεως εἰς τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν καὶ εἰς τὰ χριστιανικὰ μυστήρια, ἀφ' ἑτέρου ἐθεώρουν τὴν μύσιν ταύτην ὡς ὑπέρβασιν τῶν ὑγιῶν στοιχείων τοῦ θύραθεν μορφωτικοῦ ιδεώδους καὶ ὡς κορύφωσιν καὶ τελείωσιν τῆς ἀληθοῦς μορφώσεως καὶ τρίτον διὰ προβολῆς καὶ τῆς συμβολικῆς καὶ ἀλληγορικῆς ἐρμηνευτικῆς μεθόδου συνετέλεσαν εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ προσιδιάζοντος εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἀνατολὴν ὑγιοῦς χριστιανικοῦ μυστικισμοῦ, ὁ ὁποῖος διὰ τῆς ἐναρμονίσεως τοῦ καταφατικοῦ μετὰ τοῦ ἀποφατικοῦ στοιχείου προφυλάσσει ἐκ τοῦ νοησιαρχικοῦ μονισμοῦ καὶ ἐκ τοῦ σχολαστικισμοῦ.

Ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἀλεξανδρινῆς ταύτης θεολογικῆς κατευθύνσεως καὶ ὑπὸ τὴν ὄθησιν ταύτης ἔδρασαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀλεξανδρείας μεγάλοι ἐκκλησιαστικαὶ προσωπικότητες, ὡς λ.χ. οἱ Πάνταινος, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Ὁριγένης, Ἡρακλᾶς, Διονύσιος Ἀλεξανδρείας, ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, ἢ ὑπὸ τῆς παραδόσεως ἀντι-

παραβαλλομένη πρὸς τὴν φιλόσοφον Ὑπατίαν («πάνσοφος») ἁγία Αἰκατερίνη κ.ἄ.

Ἡ Χριστιανικὴ Ἀλεξανδρεία, μολοντί δὲν συνῆλθεν ἐν αὐτῇ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἐπέδρασε σημαντικῶς εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς Ὁρθοδόξου Χριστολογίας καὶ τῆς καθ' ὅλου Ἱστορίας τῶν Δογμάτων οὐ μόνον διὰ τῆς παρουσίας λαμπρῶν θεολόγων τῆς εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους (λ.χ. τοῦ Μ. Ἀθανασίου εἰς τὴν Α' τὸ 325), ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἐν τῷ κέντρῳ τούτῳ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Ἑλληνισμοῦ συνελθουσῶν σπουδαίων τοπικῶν συνόδων, αἱ ὁποῖαι συνεκλήθησαν λ.χ. τὸ 231 καὶ 232 ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Ἀλεξανδρείας ἐναντίον κακοδοξιῶν τοῦ Ὁριγένους, τὸ 306 ὑπὸ τοῦ Πέτρου Ἀλεξανδρείας ἐναντίον τοῦ Μελιτίου Λυκοπόλεως (τῆς Θηβαΐδος τῆς Αἰγύπτου), τὸ 318 ἢ 321 ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ἀλεξανδρείας ἐναντίον τοῦ Ἀρείου, τὸ 339 ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀθανασίου ἐναντίον τοῦ Ἀρειανισμοῦ τῶν «Εὐσεβιανῶν», τὸ 346 ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀθανασίου διὰ τὸ ζήτημα τῶν κανόνων τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου, τὸ 362 ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀθανασίου πρὸς διασάφησιν τῶν ὄρων («οὐσία» καὶ «ὑπόστασις») καὶ πρὸς ἐπιστροφὴν εἰς τὴν ὑγιᾶ ὀρθόδοξον πίστιν τῶν Ἡμιαρειανῶν (Ὁμοιουσιανῶν), τὸ 430 ὑπὸ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας ἐναντίον τοῦ Νεστορίου κ.λπ.

4) Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας, ἢ ὅποια ἀνέδειξε πλῆθος μαρτύρων, ἔχει νὰ ἐπιδείξη τὰς ἰδικὰς τῆς κατακόμβας (λ.χ. Karmouz ἢ Wescher, Hadra ἢ Kom-esch-Schugafa). Ἐπὶ πλέον σεμνύεται, διότι ὑπῆρξε φυτώριον καὶ ὀρητήριον τῆς ἀναπτύξεως τοῦ Ἀνατολικοῦ Μοναχισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐναρμονίζει πρὸς τὴν vitam activam τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ζώντων καὶ ἀγωνιζομένων Χριστιανῶν τὴν vitam contemplativam τῆς ζωῆς τῆς ἐρήμου. Ἐν Αἰγύπτῳ ἰδρύθησαν καὶ ἤνθισαν περίφημοι λαῦραι καὶ ἔζησαν διάσημοι ἀσκηταὶ καὶ μοναχοί, οἱ οἱ Παῦλος τῆς Θηβαΐδος, Μ. Ἀντώνιος, Παχώμιος, Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος, Παμβώ, Ἀμμώνιος καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

Ἐν Αἰγύπτῳ ἀνεπτύχθη ὡσαύτως θαλερὰ λειτουργικὴ ζωὴ καὶ διεμορφώθη ὁ λεγόμενος ἀλεξανδρινὸς ἢ αἰγυπτιακὸς λειτουργικὸς

τύπος. Ἔστωσαν ὡς χαρακτηριστικά δείγματα αὐτοῦ ἡ λεγομένη «Λειτουργία τοῦ ἁγίου Μάρκου», ἡ ὁποία διακρίνεται διὰ τὰς μακρὰς δεήσεις καὶ διὰ τὰς προτροπὰς τοῦ διακόνου (λ.χ. «ἐπὶ προσευχὴν στάθητε», «οἱ καθήμενοι ἀνάστητε», «εἰς ἀνατολὰς βλέφατε»)· αἱ τριάκοντα εὐχαὶ τοῦ περιφήμου Εὐχολογίου τοῦ Σεραπίωνος ἐπισκόπου Θμουέως, τὸ ὁποῖον πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Ἀρειανισμοῦ καὶ προβολὴν τῆς θεότητος τοῦ Λόγου περιέχει Ἐπίκλησιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκζητεῖται ἡ ἐπέλευσις ἐπὶ τὸν ἄρτον καὶ τὸν οἶνον οὐχὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ· ἡ περιφήμος ἀναφορὰ τῶν παπυρίνων φύλλων τῆς μονῆς Dêr-Balyzeh τῆς Ἄνω Αἰγύπτου, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Ἐπίκλησις προηγεῖται τῆς Ἀναμνήσεως καὶ τῶν λόγων τῆς συστάσεως τοῦ Μυστηρίου τῆς Θ. Εὐχαριστίας· αἱ ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας ἢ ἐκ τῆς Συρίας παραληφθεῖσαι καὶ περαιτέρω διαμορφωθεῖσαι ἑλληνικαὶ λειτουργίαι, αἱ ὁποῖαι φέρονται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ· ἡ διάκρισις μεταξὺ τοῦ μοναχικοῦ καὶ τοῦ κοσμικοῦ τύπου τῆς λατρείας κ.ἄ.

5) Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας διεκρίθη πάντοτε ὡς πρότυπον διακονικῆς κοινωνικῆς ἐργασίας πρὸς χάριν τῶν πασχόντων ἀδελφῶν. Ἡ ἱστορία ἔχει διασώσει πολλὰς σχετικὰς μαρτυρίας. Οὕτως, ὅταν τὸ θέρος τοῦ 252 ἐνέσκηψαν εἰς τὴν Καρχηδόνα φοβεροὶ λοιμοὶ καὶ λιμὸς, οἱ Χριστιανοί, ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ ἁγίου Κυπριανοῦ, διωργάνωσαν τὴν περίθαλψιν τῶν ἀσθενῶν καὶ τὴν ταφὴν τῶν θνησκόντων ἀνεξαρτήτως θρησκευματος, τοῦθ' ὅπερ προεκάλεσε τὴν ἐκτίμησιν καὶ αὐτῶν τῶν ἐθνικῶν (Δ. Μπαλάνου, Πατρολογία, Ἀθήναι 1930, σελ. 202).

Ἀληθὴς ἀδάμας ἐν τῇ ἀρχαίᾳ χριστιανικῇ φιλολογίᾳ καὶ πολύτιμον μνημεῖον χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἡ ὑπ' ἀρ. 62 ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυπριανοῦ, ἐπισκόπου Καρχηδόνας, ἡ ὁποία ἐγράφη τὸ 253 πρὸς τοὺς Νουμιδοὺς ἐπισκόπους. Ὅταν ὄρδαι ἀγρίων ληστῶν εἰσῆλθον εἰς τὴν χώραν αὐτῶν καὶ ἀπῆγαγον ὡς αἰχμαλώτους πολλοὺς Χριστιανοὺς ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ὁ ἅγιος Κυπριανὸς ἀμέσως διενήργησεν ἔρανον ἐν Καρχη-

δόνι καὶ συνεκέντρωσε τὸ μέγα ποσὸν τῶν 100.000 σηστερτίων, ὅπερ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς Νουμιδοὺς ἐπισκόπους μετὰ τῆς ἐν λόγῳ ἐπιστολῆς, ἡ ὁποία, κατὰ τὸν Χάρνακ, εἶναι «ἡ διεξοδικωτάτη καὶ ἀξιολογωτάτη πληροφορία, τὴν ὁποίαν κατέχομεν ἐκ τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων ἐν σχέσει πρὸς τὴν πρόνοιαν ὑπὲρ τῶν ξένων ἐκκλησιῶν» (Εὐαγγ. Θεοδώρου, Ἱστορία τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, Ἀθήναι 1950, σελ. 151-152).

Ὅταν τὸ 259 ἐμαίνετο ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἡ πανώλης, οἱ πλεῖστοι τῶν Χριστιανῶν, ὡς περιγράφει ὁ ἐπίσκοπος Διονύσιος, μετ' αὐτοθυσίας περιέθαλπον ἀκόμη καὶ τοὺς ἐθνικοὺς, οἱ ὁποῖοι ἀντιθέτως ἀπέφευγον τοὺς φιλτάτους των καὶ τοὺς ἔρριπτον ἡμιθανεῖς εἰς τὰς ὁδοὺς (Εὐσεβίου, Ἐκκλ. Ἱστορία, VII, 22).

Πολὺ γνωστὸν εἶναι κατὰ τὸν ζ' αἰῶνα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὸ πρωτοποριακὸν παράδειγμα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος, ὅστις ἔτρεφε τοὺς πεινῶντας πτωχοὺς τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τοὺς ἐκ Συρίας πρόσφυγας, ἵδρυσεν πτωχοτροφεία, ξενοδοχεῖα, νοσοκομεῖα, λοχοκομεῖα καὶ ἐφρόντιζε διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν αἰχμαλώτων (Εὐαγγ. Θεοδώρου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 231-232).

Τὴν λαμπρὰν ταύτην παράδοσιν συνεχίζει τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας μέχρι σήμερον, ἔχον ὑπὸ τὴν αἰγίδα του ἑλληνικὰ σχολεῖα, εὐαγγῆ σωματεῖα καὶ φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα, τὰ ὁποῖα συνδέονται μετὰ ὀνομάτων μεγάλων εὐεργετῶν (τοῦ Κωνστ. Σαλβάγου, τοῦ Ἐμμ. Μπενάκη, τοῦ Γεωργίου Ἀβέρωφ, τοῦ Γεωργίου Ζερβουδάκη, τοῦ Μ. Συναδινοῦ κ.ἄ.).

Κατὰ τὴν περίοδον τῆς γερμανικῆς κατοχῆς τῆς Ἑλλάδος τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας δὲν συμπαραστάθη μόνον εἰς τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ συγκεντρωθέντας Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι ἔφυγον ἐξ Ἑλλάδος, καὶ εἰς τοὺς προετοιμάζοντας τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος ἡγέτας αὐτῶν. Ἐπὶ πλέον τὸ Πατριαρχεῖον αὐτὸ ἔθρεψε καὶ τοὺς ἐν Ἑλλάδι πεινῶντας δι' ἐφοδίων σταλέντων γενναιοδώρας ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Χριστοφόρου τοῦ Β', ὡς εὐστοχώτατα ὑπέμνησεν ὁ

Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφείμ εἰς τὴν προσφώνησίν του κατὰ τὸ ἐπίσημον γεῦμα, ὅπερ παρετέθη ἐν τῷ ξενοδοχείῳ «Μ. Βρεταννία» πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κ.κ. Παρθενίου τοῦ Γ'.

6) Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, ὅπερ παρέμεινε διὰ τῶν αἰώνων ἀκραιφνῶς ἑλληνικόν, ὑπῆρξε, ὡς εἶπομεν, θαλερὸν φυτώριον καὶ φωτοβόλος ἐστία τόσοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅσον καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τῆς εἰς τὴν διακονικὴν ἀγάπην κορυφουμένης Ὀρθοπραξίας. Βεβαίως ἡ ἐξ ἀφορμῆς τῶν περὶ τὸν μονοφυσιτισμὸν ἐρίδων ἀπόσπασις μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν τμημάτων ἐκ τῆς Μεγάλης Ἑλληνορθοδόξου Ἐκκλησίας· αἱ δυσκολίαι τοῦ Πατριαρχείου κατὰ τὰς περιόδους τῆς ἀραβικῆς καὶ τῆς ὀθωμανικῆς κυριαρχίας· αἱ φανεραὶ ἢ λανθάνουσαι ἐθνοφυλετικαὶ τάσεις ἢ ἀξιώσεις τῶν ἐν Αἰγύπτῳ μὴ Ἑλληνοφώνων Ὀρθοδόξων· ἢ κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίαι ἀφαίμαξις καὶ ἀποδυναμώσεις τῶν θαυμασίων ἑλληνικῶν κοινοτήτων τῆς Αἰγύπτου διὰ τῆς ἐξ αὐτῆς ἀπομακρύνσεως πολλῶν Ἑλλήνων· ἢ καθ' ὅλου ἐθνικιστικὴ κίνησις τῶν χειραφετηθέντων ἐκ τῆς ἀγγλικῆς κυριαρχίας Αἰγυπτίων καὶ πολλὰ ἄλλα συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐξ ἐπόψεως μεγέθους καὶ ποσότητος συρρίκνωσιν τοῦ Σεπτοῦ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Πατριαρχείου τῆς Ἀλεξανδρείας. Παρὰ ταῦτα τοῦτο δὲν ἔπαυσεν ἐξ ἐπόψεως πνευματικῆς νὰ εἶναι ἀκτινοβόλος Φάρος τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, νὰ συνδέεται ἀκαταπαύστως καὶ ὀργανικῶς μετὰ τῆς πνευματικῆς ρίζης αὐτοῦ καὶ νὰ διατηρῇ πάντοτε ἀμείωτον τὴν αὐτοσυνειδησίαν του καὶ ἀπαραχάρακτον τὴν ὀρθόδοξον καὶ τὴν ἑλληνικὴν ταυτότητά του. Τοῦτο ἰδιαιτέρως ἐτονίσθη καὶ τονίζεται *in hunc et in orbem* οὐ μόνον κατὰ τὰς ἀνεπισήμους συνομιλίαις, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἐπίσημους — πάντοτε γλαφυρὰς — προσφωνήσεις τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. κ. Παρθενίου τοῦ Γ'.

7) Πρὸς ἀναζωπύρησιν τῆς λαμπρᾶς πνευματικῆς παραδόσεως τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καταβάλλεται σήμερον ἀξίεπαινος προσπάθεια. Δείγματα ταύτης εἶναι

ἡ ἀναδιοργάνωσις τῶν Πατριαρχικῶν Γραφείων· ἡ ἀξιοποίησις τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης· ἡ ἀνανέωσις τοῦ ἐπισήμου ὀργάνου τοῦ Πατριαρχείου «Πάνταϊνος», τοῦ ἐπιστημονικοῦ θεολογικοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» καὶ τοῦ «Ἐγκολπίου Ἡμερολογίου»· ἡ προώθησις τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας Ἱεραρχῶν· ἡ ἀνέγερσις νέων ἱ. ναῶν ἐν Ἀφρικῇ· ἡ ἐνίσχυσις τῶν ἑλληνορθοδόξων ἱ. μονῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Καῖρω καὶ Παλαιῷ Καῖρω· ἡ καλλιέργεια τοῦ θείου κηρύγματος· ἡ ἐνεργοποίησις τοῦ «Ὀρθόδοξου Πνευματικοῦ Πατριαρχικοῦ Κέντρου»· ἡ ἀξιοποίησις τῆς λαμπρᾶς ἐκπαιδευτικῆς παραδόσεως τοῦ Πατριαρχείου· ἡ δραστηριοποίησις τῶν ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Πατριάρχου Ἐπιτροπῶν· ἡ προώθησις τοῦ ἔργου τῆς Ὀρθοδόξου Πατριαρχικῆς Σχολῆς «Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος ὁ Γ'» ἐν Ναϊρόμπι (Κένυα)· ἡ ἀναδιοργάνωσις καὶ διεύρυνσις τοῦ ὀρθοδόξου ἱεραποστολικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον γνωρίζει σήμερον ἐν τῇ ἀφρικανικῇ ἡπείρῳ ἀξιοσημεῖωτον πρόοδον, ἀκριβῶς διότι εἶναι ἀπηλλαγμένον ἀποικιοκρατικῶν ἢ ἐθνοφυλετικῶν βλέψεων καὶ διέπεται ὑπὸ τοῦ σεβομένου τὴν αὐτοτέλειαν τῶν λαῶν ὀρθοδόξου δημοκρατικοῦ πνεύματος· ἡ καλλιέργεια τῶν διορθοδόξων ἐπαφῶν καὶ τῆς πανορθοδόξου ἐνότητος· ἡ λελογισμένη συμμετοχὴ εἰς τοὺς οἰκουμενικοὺς διαλόγους καὶ εἰδικώτερον εἰς τὸ «Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς», τοῦ ὁποῖου διακεκριμένα μέλη εἶναι τὰ Ὀρθόδοξα Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, ὡς καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου.

8) Ἡ ἀκραιφνῆς ἑλληνικότης τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν ἐργαζομένων ἐν αὐτῷ ἐξηγεῖ διατὶ ὑπάρχει συνεχῆς πνευματικὴ ἐπικοινωνία καὶ ἀλληλοπεριχώρησις τοῦ Πατριαρχείου αὐτοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Δὲν εἶναι μόνον τὸ παράδειγμα τοῦ πρώην Ἀθηνῶν Μελετίου Μεταξάκη, ὁ ὁποῖος ἀνεδείχθη εἰς τῶν μεγαλυτέρων Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας ἢ τὸ παράδειγμα Καθηγητῶν τινῶν τοῦ Πανεπιστηρίου Ἀθηνῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι σύμβουλοι τοῦ Πατριάρχου εἰς πάγχριστιανικὰ συνέδρια

ἢ τῶν ἐξ Ἑλλάδος συνεργατῶν τῶν περιοδικῶν τοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ θαλεροῦ εκπαιδευτικοῦ καὶ ἱεραποστολικοῦ ἔργου αὐτοῦ. Ἀκόμη πρέπει νὰ μνημονευθοῦν καὶ αἱ ἑκατοντάδες τῶν ἀλλοδαπῶν ἀφρικανῶν φοιτητῶν, οἱ ὅποιοι μετεξεπαιδεύθησαν ἐν Ἑλλάδι ἢ διέμειναν εἰς τὸ Θεολογικὸν Οἰκοτροφεῖον τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ οἱ ὅποιοι σήμερον εἰς τὰς χώρας των εἶναι, ὡς ἐλέχθη, «οἱ καλύτεροι πρεσβευταὶ τῆς Ἑλλάδος».

Ἐξ ἄλλου ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος συχνάκις ἐδέχθη ἐκ τοῦ πνευματικοῦ Φάρου τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας ζωογόνους ἀκτῖνας. Ἄς μνησθῶμεν λ.χ. εὐλαβῶς τόσον τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, ὁ ὅποιος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ διετίαν εἶχε διατελέσει Προϊστάμενος ἑλληνικῶν ἰ. ναῶν, ὅσον καὶ τοῦ ἀειμνήστου Διευθυντοῦ τῶν περιοδικῶν «Ἐκκλησία» καὶ «Θεολογία» Καθηγητοῦ καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, ὁ ὅποιος εἶχεν ἀναλάβει τὴν διεύθυνσιν τῶν περιοδικῶν «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» καὶ «Πάνταινος», τὰ ὅποια «διὰ τῶν ἀξιολογωτάτων δημοσιευμάτων του ἐπὶ μίαν δεκαετίαν ἀνήγαγεν εἰς μεγάλην περιωπὴν καὶ ἀκμὴν» (Ἰω. Ν. Καμίρη, Παπαμιχαήλ Γρηγόριος, ἐν Ὁρθ. καὶ Ἡθ. Ἐγκυκλ., τόμ. 9, Ἀθήναι, 1966, στ. 1199). Καὶ ὁ ἀειμνήστος Καθηγητὴς Λεωνίδας Φιλιππίδης εἶχε διακριθῆ ὡς Διευθυντὴς τοῦ Πατριαρχικοῦ Γραφείου, ὡς Ἀρχισυντάκτης τῶν περιοδικῶν «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» καὶ «Πάνταινος» καὶ ὡς ὀργανωτὴς καὶ πρῶτος Διευθυντὴς τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης. Ὡσαύτως ὁ ἐν Ἑλλάδι διακεκριμένος ρήτωρ καὶ συγγραφεὺς Μιχαήλ Γαλανὸς εἶχε διευθύνει τὸ περιοδικὸν «Πάνταινος».

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ μνημονεύσωμεν τὰς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν καθ' ὅλου Ὁρθοδοξίαν ἐπιδαφιλευόμενας εὐλογίας ὑπὸ τοῦ ἀγίου Νεκταρίου, ὅστις πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν, διακονῶν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, εἶχε χειροτονηθῆ Μητροπολίτης τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμφάσης Μητροπόλεως Πενταπόλεως.

*

Τὴν πολυδιάστατον λαμπρὰν πνευματικὴν παράδοσιν τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, τῆς ὁποίας ἀνεφέραμεν δειγματοληπτικῶς μερικὰς χαρακτηριστικὰς πτυχὰς, ὑπέμνησεν ἀκριβῶς ἢ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐπίσημος ἐπίσκεψις τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. κ. Παρθενίου τοῦ Γ'. Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη ἐπὶ πλέον ἀφ' ἐνὸς κατέστησε δι' ἄλλην μίαν φοράν σαφές, ὅτι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησιαῖοι, συμφώνως πρὸς τὴν διατύπωσιν τοῦ Ποιμένου τοῦ Ἐρμᾶ (Παραβ. ΙΧ, 7), ἔχουν «μίαν φρόνησιν», «ἓνα νοῦν», «μίαν πίστιν» καὶ «μίαν ἀγάπην», τοῦθ' ὅπερ κατέστη πλέον συνειδητὸν καὶ διὰ τῆς εὐτυχῶς συγκυρίας τῆς προσφάτου ἐν Ἀθήναις παρουσίας τῆς Α.Θ. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. κ. Διοδώρου, καὶ ἀφ' ἐτέρου ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ ἀνανεώσουν οἱ Ἕλληες τὰ αἰσθήματα τοῦ βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ τῆς μεγάλης ἐκτίμησεως πρὸς τὴν προσωπικότητα τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας.

Τὴν ἐκτίμησιν ταύτην ἤδη εἶχεν ἐκδηλώσει ὁ γράφων πρὸ δύο περίπου ἐτῶν, ὅταν εἶχε σημειώσει, ὅτι «ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης κ. κ. Παρθένιος ὁ Γ' εἶναι γνωστὸς ἐν τῇ καθ' ὅλου Ὁρθοδοξίᾳ καὶ ἐν τῇ Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ ἀφ' ἐνὸς διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν θεολογικὴν του παιδείαν, ἀφ' ἐτέρου διὰ τὴν δρᾶσιν αὐτοῦ ὡς Μητροπολίτου Καρθαγένης καὶ διακεκριμένου στελέχους τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, τρίτον διὰ τὴν μετὰ σεμνότητος καὶ συνέσεως εἰρηνοποιὸν καὶ διαλλακτικὴν συμμετοχὴν του εἰς τὰς Πανορθοδόξους Διασκέψεις καὶ τέταρτον διὰ τὴν πεφωτισμένην ἐκπροσώπησιν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τοὺς παντὸς εἶδους οἰκουμενικοὺς διαλόγους καὶ ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἐπιτροπῇ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐν Ἑλλάδι ὁ νέος Πατριάρχης εἶναι ἐπίσης γνωστὸς διὰ τῶν δημοσιευμάτων αὐτοῦ εἰς τὸν ἑλληνικὸν Τύπον, τὰ ὅποια πάντοτε διακρίνονται διὰ τὸν ρεαλιστικὸν ἑναρμονισμὸν τῆς Ὁρθοδόξου παραδόσεως μετὰ τῆς ἐκάστοτε ἐπικαιρότητος» (περιοδ. «Ἐκκλησία», ἀρ. 5, 1 Μαρτίου 1987, σελ. 207).

Ἡ ἐπίσημος ἐπίσκεψις τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κ. κ. Παρθενίου καὶ τῆς συν-

ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ ΤΗΣ Α.Θ.Μ. ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ κ. ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (27.1-1.2.1989)

Μέσα σὲ ἀτμόσφαιρα εὐκρινούς ἀγάπης καὶ ἀδελφικῆς συγκινήσεως καὶ πατριωτικῆς ἐξάρσεως, πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὶς 27 Ἰανουαρίου ὡς τὴν 1η Φεβρουαρίου 1989 ἡ ἐπίσημη ἐπίσκεψις τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Παρθενίου τοῦ Γ' στὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλ-

1. Ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Παρθένιος ὁ Γ' γεννήθηκε τὸ 1910 στὸ Πόρτ-Σάιντ τῆς Αἰγύπτου. Κατὰ κόσμον Ἄρης Κοϊνίδης, μετὰ τὰ ἐγκύκλια καὶ γυμνασιακὰ μαθήματα, πῶς παρακολούθησε σὲ ἑλληνικὰ σχολεῖα τῆς Αἰγύπτου, ἔκανε σπουδὲς θεολογίας στὴ Χάλλη καὶ ὀλοκλήρωσε τὴν ἐκπαίδευσί του στὴν Ὁξφόρδη καὶ τὸ Παρίσι. Τὸ 1939 χειροτονήθηκε Διάκονος, τὸ 1940 ὀνομάσθηκε Ἀρχιδιάκονος, τὸ 1948 χειροτονήθηκε Πρεσβύτερος καὶ προχειρίσθηκε Ἀρχιμανδρίτης. Χρημάτισε Ἀρχιγραμματέας τῆς Ἱεράς Συνόδου, Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος, ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου σὲ διεθνῆ συνέδρια καὶ θεολογικοὺς διαλόγους καὶ δίδαξε σὲ ἑλληνικὰ σχολεῖα. Τὸ 1958 ἐξελέγη πρῶτος Μητροπολίτης Καρθαγένης, πῶς περιλάμβανε τὴ Αἰθῶν, τὴν Ἀλγερία, τὴν Τυνησία καὶ τὸ Μαρόκο μὲ ἔδρα τὴν Τρίπολη. Τὸ 1968 ἐξελέγη μέλος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Διαδραμάτισε πρωταγωνιστικὸ ρόλο στὴν οἰκουμενικὴ κίνησι καὶ ἀνέπτυξε ἀξιόλογη συγγραφικὴ δραστηριότητα. Στις 27 Φεβρουαρίου 1987 ἀναδείχθηκε Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς. Ἐνθρονίσθηκε στις 8 Μαρτίου 1987 (βλ. Ἱ. Ν. Παπαμιχαλάκη: Ὁ ἀπὸ Καρθαγένης Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς Παρθένιος Γ', ἡ ἐκλογὴ καὶ ἡ ἐνθρόνισις, Ἀλεξάνδρεια [= Ἀθήνα] 1987, σσ. 51-55, ὅπου βιογραφία ὑπὸ Εὐθ. Σουλογιάννη).

οδείας αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀποτελεῖ τῶ ὄντι, ὡς ἐσημειώσαμεν καὶ εἰς τὸ προηγούμενον τεύχος τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», «σημαντικὸν σταθμὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπίσκεψις ἔδωκεν ἀφορμὴν ἀφ' ἑνὸς πρὸς καλυτέραν γινῶσιν τῆς προσωπικότητος τοῦ Μακ. Πατριάρχου κ. κ. Παρθενίου, ὅστις διακρίνεται διὰ τὴν σεμνότητα, τὴν ἀπλότητα, τὴν μόρφωσιν, τὸ ζωηρὸν ἱεραποστολικὸν ἐνδιαφέρον καὶ τὴν λίαν ἐποικοδομητικὴν συμβολὴν του εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐπιτυχίαν τῆς πανορθοδόξου ἐνότητος καὶ τῶν διεκκλησιαστικῶν ἐν ἀγάπῃ διαλόγων τῆς ἀληθείας, ἀφ' ἑτέρου πρὸς ἐκ-

λάδος καὶ τὴ χώρα μας ὅπου ἔφθασε ἀπὸ τὴν ἔδρα του τὴν Ἀλεξάνδρεια συνεχίζοντας τὶς ἐπίσημες ἐπισκέψεις του στις Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες². Στὸν Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀλεξανδρέων, πῶς ἀφίχθηκε στις 10.30 π.μ. στὸν ἀερολιμένα τοῦ Ἑλληνικοῦ μὲ τὴν πτήσι 328 τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἀεροπορίας κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια ἐπιφυλάχθησαν ἀπὸ τὴν Πολιτεία τιμὲς πρωθυπουργοῦ. Στὸν Ἀνατολικὸ Ἀερολιμένα τὸν ἀνέμεναν τὰ μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἐκ μέρους τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης Σεβ. Νέας Σμύρνης κ. Ἀγαθάγγελος, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱεράς Συνόδου Παν. Ἀρχιμ. π. Ἰάκωβος

2. Στις 25 Μαΐου 1987 ἐπισκέφθηκε τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, στις 3 Ἰανουαρίου 1988 τὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων καὶ συναντήθηκε στὴν Ἰορδανία μὲ τὴν Α.Θ.Μ. τὸν Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Ἰγνάτιο, τὴν 1 Μαρτίου 1988 τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας καὶ στὴ συνέχεια τὸ Πατριαρχεῖο Γεωργίας καὶ στις 6 Ὀκτωβρίου 1988 τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου (βλ. Ἡμερολόγιον Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, παράρτημα «Ἐκκλησιαστικοῦ Φάρου» 1989, ἔτος πθ', Ἀλεξάνδρεια [= Ἀθήνα], ἐπιμ. Νικοπόλεως Χρυσοστόμου, σελ. 11).

τίμησιν τῶν διεκκλησιαστικῶν προσπαθειῶν αἵτινες γίνονται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀλεξανδρείας, τρίτον πρὸς ὑπόμνησιν τῶν παλαιῶν δεσμῶν ἀγάπης, οἵτινες συνδέουν τοὺς Ἕλληνας μετὰ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τέταρτον πρὸς ἀναζωπύρησιν τοῦ πνεύματος τῆς συνεργασίας τούτου μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (αὐτόθι, ἀρ. 2, 1 Φεβρ. 1989, σελ. 68).

Τοῦ Μακ. Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. κ. Παρθενίου τοῦ Γ' εἶσαν πολλὰ τὰ ἔτη.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Άπό τήν άφιξη τής Α.Θ.Μ. τού Πάπα και Πατριάρχη Άλεξανδρείας και πάσης Άφρικής κ. Παρθενίου στο άεροδρόμιο τού Έλληνικού, όπου τόν υποδέχθηκαν ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ επί κεφαλής τής Έρας Συνόδου και ο Ύπουργός Έθνικής Άμύνης κ. Ί. Χαλαραμπόπουλος επί κεφαλής κυβερνητικού κλιμακίου.

Παπαθανασίου - Γκίνης, ο Β' Γραμματεός Παν. Άρχιμ. Δαμασκηνός Καρπαθάκης, ο Γραμματεός τής παραπάνω Συνοδικής Έπιτροπής Αιδ. Πρωτ. π. Στέφανος Άβραμίδης, ο Προσωπάρχης τής Ί. Συνόδου Αιδ. Πρωτ. π. Ήλιος Μαρκαντώνης, ο Διευθυντής τού Γραφείου Τύπου τής Ί. Συνόδου κ. Ί. Χατζηφώτης κ.ά. ύπηρεσιακοί παράγοντες. Παρευρίσκονταν επίσης οι Θεοφ. Έπίσκοποι Ήλιουπόλεως κ. Θεόκλητος, Νικοπόλεως κ. Χρυσόστομος, Μαρεώτιδος κ. Άμβρόσιος, Άρσινόης κ. Στέφανος, Κανόπου κ. Φιλήμων και Ταμιάθεως κ. Ίωακείμ τού Πατριαρχείου Άλεξανδρείας.

Άπό πλευράς Κυβερνήσεως παρέστη κλιμάκιο Ύπουργών μέ επί κεφαλής τόν Ύπουργό Έθνικής Άμύνης κ. Ί. Χαλαραμπόπουλο αποτελούμενο από τούς Ύπουργούς Έθνικής Οικονομίας κ. Παναγιώτη Ρουμελιώτη, Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Γ. Α. Παπανδρέου, Άναπληρωτή Έξωτερικών κ. Ί. Κλάψη, Συγκοινωνιών κ. Χαλαράμπους, Άναπληρωτή Συγκοινωνιών κ. Σφυρίδου, Ύφ. Παιδείας κ. Λεβογιάννη, Ύφυπουργό Ύγείας κ. Χρ. Οικονόμου, τόν Άρχηγό

ΓΕΕΘΑ Πτέραρχο κ. Κουρή επί κεφαλής τών Άρχηγών τών τριών Όπλων, άνώτερους ύπηρεσιακούς παράγοντες, εκπροσώπους τών Αίγυπτιακών κ.ά. Η άφιξη, όπως και όλόκληρη ή επίσκεψη, καλύφθηκε από συνεργεία και τών δύο τηλεοπτικών καναλιών.

Τόν Πατριάρχη Παρθένιο συνόδευαν οι Σεβ. Μητροπολίτες Πηλουσίου κ. Βαρνάδας, Άζώμης κ. Πέτρος, ο Γραμματεός τού Ίερομόναχου Γεννάδιος και ο Έπόπτης επί τών Οικονομικών τού Πατριαρχείου κ. Άρης Πλωμαρίτης. Εδθύς μετά τήν άπόδοσή του από τó άεροσκάφος στον Δυτικό Άερολιμένα, ο Μακαριώτατος και οι συνοδοί του επιβιβάστηκαν αυτοκινήτων, που τούς έφεραν στον Άνατολικό Άερολιμένα, όπου έγινε ή επίσημη ύποδοχή. Μετά τήν άπόδοση τιμών από τά παρατεταγμένα στρατιωτικά και μουσικά άγήματα, ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ και ο Ύπουργός Έθνικής Άμύνης κ. Χαλαραμπόπουλος παρούσισαν στον Πατριάρχη τούς άναμένοντες επισήμους και άμέσως σχηματίστηκε μεγάλη πομπή αυτοκινήτων, ή οποία προηγούμενων μοτοσυκλετιστών και όχημάτων

τῆς Ἀστυνομίας κατευθύνθηκε διὰ τῆς παραλιακῆς λεωφόρου καὶ τῶν λεωφόρων Συγγρού καὶ Ἀμαλίας στὸ ξενοδοχεῖο «Μεγάλη Βρεταννία» ἐπὶ τῆς πλατείας Συντάγματος, τὸ ὁποῖο ἦταν σηματοστολισμένο μὲ τὴν ἐλληνικὴ σημαία καὶ τοῦ Πατριαρχείου (ἐλληνικὴ μὲ τὸ λιοντάρι τοῦ Ἁγίου Μάρκου) καὶ ὅπου ὁ Πατριάρχης μὲ τὸ συνοδεῖα του κατέλυσε. Σηματοστολισμένοι μὲ τὰ ἐθνικὰ χρώματα ἦταν καὶ οἱ δρόμοι ἀπὸ ὅπου πέρασε ἡ πομπὴ καὶ οἱ περὶ τὴν πλατεία Συντάγματος χώροι.

Ἡ ἐπίσημη Δοξολογία

Στις 11.30' π.μ. στὸν Καθεδρικό Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου ἐψάλη ἐπίσημη Δοξολογία γιὰ τὴν ἄφιξη τοῦ Πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας. Ἡ Μητρόπολη τῆς Ἀθήνας ἦταν, παρὰ τὸ δριμύ φύχος ποῦ ἐπικρατοῦσε, γεμάτη κόσμο καὶ πολλοὺς Αἰγυπτίωτες. Ἐψαλε ἡ χορωδία τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ ὑπὸ τὸν Πρωτοψάλτη κ. Σπ. Περιστερῆ καὶ προέστη ὁ Μακ. κ. Παρθένιος, τὸν ὁποῖο ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεὶμ καλωσόρισε στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μὲ τούτα τὰ λόγια:

«Μακαριώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχα τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας, Λιβύης, Πενταπόλεως, Αἰθιοπίας καὶ πάσης Ἀφρικῆς, Ἁγιε Ἀδελφέ καὶ Συλλειτουργε Κύριε Κύριε Παρθένιε!

Χαρὰ μεγάλη πληροῖ τὰς καρδίας ἡμῶν, διότι ὑποδεχόμεθα σήμερον ἐν ἀγάπῃ πολλῇ τὴν Ὑμετέραν πεφλημένην ἡμῖν Μακαριότητα, μετὰ τῆς σεβασμίας Αὐτῆς συνοδείας.

Μακαριώτατε Ἁγιε Ἀδελφέ,

Περιπόθητος πραγματοποιεῖται σήμερον ἱερὰ καὶ ἱστορικὴ διὰ πάντας ἡμᾶς συνάντησις ἐν τῷ Καθεδρικῷ τούτῳ Ναῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, κατὰ τὴν ὁποῖαν δι' εἰλικρινοῦς ἀγάπης καὶ πνεύματος Χριστοῦ σιερεοῦμεν τὸν χαλύδινον πνευματικὸν κρῖνον, τὸν συνδέοντα τὰς Ἀδελφὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἀληθῆς Πίστεως καὶ Ὁμολογίας. Διὰ τῆς συναντήσεως ταύτης διακηρύσσομεν καὶ θεσπιούμεν τοὺς στενοὺς δεσμοὺς τῶν δύο Ὁρθόδοξων ἡμῶν Ἐκκλησιῶν διότι «πάντες ἓν ἐσμεν» καὶ ἀπηλλαγμένοι πάσης φθορᾶς καὶ ἀληθῆνος τοῦ πανδαμάτορος χρόνου, «συνηγμένοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ» (Πράξ. 2,1), ἀτενίζομεν μετ' ἐλπίδος πρὸς τὰ πρόσω, δόξαν καὶ αἶνον ἀναπέμποντες εἰς τὸν μόλις πρὸ ὀλίγου καιροῦ

Νηπιόσαντα καὶ εἰς τὸν κόσμον φανεῖντα Σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Ἡ πρώτη αὕτη ἐπίσημος ἐπίσκεψίς σας, Μακαριώτατε, εἰς τὴν διὰ τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου θεμελιωθεῖσαν καὶ διὰ τοῦ Ἁγίου Ἱερομάτυρος καὶ πρώτου Ἐπισκόπου Ἀθηνῶν Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου ἀνδρωθεῖσαν Ἐκκλησίαν ἡμῶν, πρώτη, λέγομεν, ἐπίσημος ἐπίσκεψίς σας ὡς Προκαθημένου τοῦ Παλαιφάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς, καθίσταται γενεσιουργὸς δι' ἡμᾶς πνευματικὴ ἀκτίς ἐθνικοθρησκευτικῶν συναισθημάτων. Χαίρομεν εἰλικρινῶς, Ἁγιε ἀδελφέ, ἀναλογιζόμενοι δι' ἡμᾶς συνεχιστῆς τῶν τιμίων ἀγώνων τῶν σεπιῶν Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ἀνῆρ δεδοκιμασμένος εἰς τοὺς κόπους καὶ μόχθους καὶ εἰς ἀγῶνας ἱεροῦς, προσέρχεται εἰς τὸν στίβον, «τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἀγωνισθῆναι» καὶ νὰ συναρτιμηθῇ μετὰ τῆς πλειάδος τῶν ἁγίων μορφῶν τῆς Ἐκκλησίας, Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου, Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος καὶ τῶν λοιπῶν Ἁγίων Ἱεραρχῶν καὶ Ὁσίων Μοναχῶν καὶ Πατέρων.

Μακαριώτατε καὶ Σεβασμιώτατοι ἀδελφοί,

Νομίζομεν δι' ὑπερβαίνομεν τοῦ λόγου τὸ ἀληθές, ἀναφερόμενοι εἰς ἀγῶνας οκνηροὺς καὶ καιροῦς χαλεποὺς τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας καὶ εἰς ἀναμνήσεις εὐφροσύνους πηγῶν εὐεργεσιῶν διὰ τὸ Ἔθνος ἡμῶν. Διότι μετὰ τῶν ἀγλαῶν καρπῶν ἐκ τοῦ πνευματικοῦ Ἀμπελώνου τοῦ Κυρίου, ὁ Θρόνος οὗτος τὴν Οἰκουμένην ἐξέθρεψε καὶ τὴν φιλιότητα ἡμῶν Πατρίδα δι' ἀνδρῶν ἐπιφανῶν εἰς τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας ἐκόσμησεν καὶ διὰ ποικίλων εὐεργεσιῶν κοινωνικὰ ἀνεδόμησεν Ἰδρύματα.

Πάντων δὲ αὐτῶν θεομὸς ἱερὸς καὶ φάρος ἀείφωτος ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, διὰ τὴν συνέχισιν ἱερῶν ἀγώνων, ὅχι μόνον εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἐθνικὴν τοῦ Γένους ἡμῶν τοιαύτην.

Ἡ Ἑλληνορθόδοξος Ἐκκλησία διὰ τῶν Παλαιφάτων καὶ Πρεσβυγενῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Πατριαρχείων Αὐτῆς, ἀγωνίζεται ἕως τὴν σήμερον, ὅχι διὰ νὰ ἐπιβάλλῃ ἄλλην ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν εἰς λαοὺς νευραλγικῶν σημείων τῆς γῆς, ἀλλὰ διὰ τὴν στερεώσιν τῆς ἀληθοῦς πίστεως εἰς Χριστόν, πρὸς ἐνσωμάτωσιν τῶν λαῶν αὐτῶν καὶ τῶν διαφόρων φυλῶν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Ὁρθόδοξον χριστιανικὸν πλήρωμα.

Τὸ κατ' ἐξοχὴν ἱεραποστολικὸν τοῦτο ἔργον τοῦ

Ἑλληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας εἶναι διὰ τοὺς συγχρόνους καιροὺς ἡ σφραγὶς τῶν δωρεῶν τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ διηγετικὸ ἀνακαινίζει καὶ στερεοῖ τοῦτο.

Ἐνδόμωχος λοιπὸν ἡ δέησις ἡμῶν πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν («τὸν ἐδλογοῦντα καὶ ἀγιάζοντα ἡμᾶς» κατὰ τὴν σιγμὴν ταύτην, ὅπως γεραίρη τὸν ἐκλεκτὸν Οἰακοσιτρόφον τῆς Πατριαρχικῆς ταύτης Πυραμίδος καὶ τίμιον συνεχιστὴν τῶν ὑψηλῶν ἱεραποστολικῶν ἀγῶνων τῆς ὑπερεχούσης ἐν τιμῇ χριστιανικῆς ταύτης ἐπάλλεως τῶν εὐγενῶν παραδόσεων τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους.

Ὡς εὖ παρέστητε, Μακαριώτατε, μετὰ τῆς σεβασμίας ὑμῶν Συνοδείας καὶ εἶησαν αἱ ἡμέραι τῆς ἐνταῦθα διαμονῆς Σας μεστὰι πνευματικῆς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως».

Ἐντονα συγκινημένος ὁ Πατριάρχης Παρθένιος ἀπάντησε ὡς ἐξῆς ἀπὸ στήθους (ὅπως καὶ σὲ ὅλες τὶς παρακάτω περιπτώσεις) :

«Μακαριώτατε καὶ ἀγαπητὲ ἀδελφέ, Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος, Κύριε Σεραφεῖμ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφές,

Ἐρχομαι ταπεινὸς διάκονος τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, Ἑλλήν Αἰγυπτιώτης, νὰ προσκνηθῶ τὴν πατρίδα μου, εἶμαι ἀπόδημος, ὅσα χρόνια τοῦ ἔδωσε ὁ Θεὸς καὶ ὅσα καὶ ἂν τοῦ δώσῃ, θὰ νοιώθω τὴν ἀγάπην σὴ γῆ αὐτῇ, σὴ γῆ τῶν πατέρων μας. Ἔτσι μᾶς μάθανε καὶ ἔτσι ζοῦμε. Εἶναι ὁ ἱερὸς τόπος, εἶναι τὰ ἅγια χώματα, καὶ εἴτε τὸ θέλομε, εἴτε δὲν τὸ θέλομε, ἐκεῖ πὸν στεκόμαστε καὶ τὰ μάτια καὶ ἡ καρδιὰ καὶ ἡ ψυχὴ εἶναι δοσμένα σὸν τόπον αὐτό.

Σᾶς εὐλόγησε ὁ Θεός, νὰ εἶσθε οἱ ποιμένες τοῦ λαοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ, σὶὰ χώματά του, καὶ εἶναι καὶ τὸ νοιώθετε μεγάλη εὐθύνη καὶ μεγάλο τὸ χρέος. Χρέος ὅμως καὶ εὐθύνη, εὐλογημένες, ἅγιες καὶ ὁσιες. Ἐμεῖς ἐκεῖ σᾶς μακαρίζομε. Μὲ συγκίνηση πολλὴ ἄκουσα τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ Ἁγίου Σάββα, ἐνὸς ἐρημίτη. Καὶ τὸ Πατριαρχεῖο μας ζεῖ κοντὰ σὴν ἔρημο, πὸν μὲ τὰ δάκρυά του ἐπότισε, τὴν ἄκαρπην γῆ πὸν ἔδωσε καρποὺς ὁμορφους καὶ καλοὺς. Ἱστορία καὶ παράδοση ὀρθόδοξη, Ἱστορία καὶ παράδοση ἑλληνική. Μὲ αὐτὰ ζοῦμε, μὲ αὐτὰ ἀναπνεύομε. Αὐτὰ ἐρχόμαστε ἐδῶ νὰ προσκνηθῶμε. Νὰ πάρομε θάρρος, νὰ πάρομε κουράγιο καὶ νὰ ἀνεβοῦμε ἐκεῖ πὸν στεκόμαστε. Ἐμεῖς οἱ διάκονοι τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας.

Σᾶς εὐχαριστῶ, Μακαριώτατε, καὶ δὲν ζητῶ τίποτε ἄλλο, παρὰ τὴν προσευχὴ σας. Θὰ παλεύομε

ἐκεῖ μὲ τὸ μικρὸ μας ποίμνιο, τὸ αἰγυπτιώτικο. Καὶ σήμερον ἐδῶ εἶναι πολλοὶ Αἰγυπτῖοι. Παιδιὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τώρα. Πὸν θὰ θυμόμαστε καὶ μᾶς θυμοῦνται. Καὶ ξέρω ὅτι τὰ ἀγαπᾶτε. Περνάμε ὄχι εὐκολες μέρες. Τὸ ξέρετε, ἀλλὰ μένομε πιστοὶ τοῖς κείνων ρήμασι. Καὶ πρὸ πάντων τῶ Ἐκείνω ρήματι, τοῦ μεγάλου, τοῦ Ἁγίου, τοῦ μόνου καὶ αἰωνίου Θεοῦ μας, τοῦ Χριστοῦ μας. Καὶ αὐτὴ ἡ πίστις μᾶς ἐκράτησε, καὶ αὐτὴ θὰ μᾶς κρατήσῃ. Θὰ μένομε ἐκεῖ ἕως τέλος, γιὰτὶ ξέρομε ὅτι ζοῦμε καὶ εἴμαστε παιδιὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἐρχομε τὴν εὐθύνη καὶ τὸ χρέος νὰ ἀγωνιστοῦμε μαζί του τὸν καλὸν ἀγῶνα.

Σᾶς εὐχαριστῶ, Μακαριώτατε, πολὺ γιὰ τὰ καλὰ σας λόγια, καὶ νοιώθω καὶ ἐλπίζω καὶ εὐχαριστῶ καὶ γιὰ τὴν ἀγάπην σας καὶ γιὰ τὴ συμπαράστασή σας. Θὰ πῶμε αὐτὲς τὶς ἡμέρες, σὴν κουβέντα μας πολλὰ. Θὰ μιλήσω ἐλεύθερα, θὰ μιλήσω μὲ ἀγάπην, θὰ μιλήσω καὶ μὲ ἐλπίδα. Ἀλλὰ ὅτι κατορθώνει ἡ συνάντησις, πρόσωπο πρὸς πρόσωπο, τὸ κοίταγμα τῶν ματιῶν μας, δὲν μπορεῖ νὰ τὸ κατορθώσει κανένας λόγος. Πιστεύομε σὴν Ὀρθοδοξίαν μας. Πιστεύομε σὴν Ἑλλάδα μας, τὸ ζοῦμε καὶ νοιώθουμε ὑπερήφανοι καὶ συγκινημένοι, Μακαριώτατε Δέσποτα. Σᾶς εὐχαριστῶ πάρα πολὺ».

Ἡ τελετὴ, σὴν ὁποία παρέστησαν ὁ Ὑφυπουργὸς Ἑθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Λεβογιάννης, ὁ τ. Ὑπουργὸς κ. Γερ. Ἀποστολάτος κ.ἄ. ἐπίσημοι ἔκλεισε μὲ τὸν πολυχρονισμὸ τοῦ Πατριάρχου.

Στὴ Μονὴ Πετράκη

Τὸ πρωὶ τῆς ἐπομένης μέρας Σαββάτου 28 Ἰανουαρίου ἦταν ἀφιερωμένο σὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Πατριάρχου Παρθενίου σὴν Ἱερὰ Σύνοδο. Ὁ Μακαριώτατος μὲ τὴ συνοδείαν ἔφθασε στὶς 9.45' π.μ. σὴ Μονὴ Πετράκη, ὅπου οἱ Πατέρες μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἡγούμενον Ἀρχιμ. Δημήτριον Μπεκιάρη, Πρωτοσύγκελλο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, τοῦ ἐπιφύλαξε θερμὴ ὑποδοχὴ κατὰ τὴ μοναστηριακὴ τάξιν. Στὸ καταζωγράφιστο Καθολικὸ τῆς ἱστορικῆς Μονῆς ἐψάλη Δοξολογία ἀπὸ καλλιφῶνον χορὸ καὶ ὁ Ἡγούμενος Δημήτριος προσφώνησε τὸν Μακαριώτατο μὲ τὰ ἀκόλουθα:

«Θειότατε καὶ Μακαριώτατε Πάπα καὶ Δέσποτα, προσκνητὲ Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς, θεοτίμητε Διάδοχε τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Μάρκου,

Λαμπροφωρόντας ἀπὸ χαρὰ καὶ ἀγαλλίαση τὸ ἰ-

στορικό μας Μοναστήρι τῶν Ἀσωμάτων Ἀγγέλων — ἄλλοτε Πατριαρχικό Σταυροπήγιο — ἀξιῶνεται σήμερα τῆς ἐξόχου τιμῆς νὰ ὑποδέχεται τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Μακαριότητα, τὸν δεύτερο τῆ ἰάξει Πατριάρχη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ νὰ ἐυλογεῖται ἀπὸ τὴν παρουσία καὶ τὴν εὐχὴ Σας. Υἱοπροεπῶς εὐχαριστοῦμε δι' αὐτὸ τὸ πολύτιμο δῶρο τῆς Πατρικῆς καὶ Πατριαρχικῆς Σας εὐνοίας, διὰ τὸ ὁποῖο ταπεινὰ ἀντιπροσφέρουμε τὴν εὐγνώμονα πρὸς Σᾶς καρδιά μας καὶ, ὑπὲρ πάντα, τὴν εὐχαριστία καὶ δοξολογία πρὸς τὸν τρισάγιο Θεὸ μας.

Δοξολογοῦμε τὸ πανίερο καὶ φοβερὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου μας, ὁ ὁποῖος εὐδόκησε καὶ μᾶς ἐπεδαρίλευσε — μετὰ τὴν εὐλογία τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου — καὶ τὴν Ὑμετέραν σήμερα Πατριαρχικὴ εὐλογία.

Μὲ τὸ θάρρος δὲ τοῦ υἱοπροεπῶς σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης, τοιμοῦμε, Θεοῖατε Δέσποια, νὰ εἰπούμε: διὸ τὸ ἄλλοτε περικλεῆς καὶ λαμπρὸ Μοναστήρι μας — σήμερον στολισμένον μὲ τὴν σεμνὴ ταπεινωσύνην του — αἰσθάνεται διὸ τὸ μεγαλεῖο τῆς παρουσίας ὡρας, τῆς παρουσίας καὶ χοροστασίας Σας, εἶναι τὸ πιὸ πολύτιμο δῶρο καὶ ἀνέλπιστο ἀνιχάρισμα εἰς μνημόσυνον τοῦ μακαριστοῦ ἀδελφοῦ μας π. Χρυσοστομόν Παπασαραντοπούλου, ὁ ὁποῖος ἀναπαύεται εἰς τὴν διρυῶσαν ἀφρικανικὴν γῆν «ἐκ τῶν κόπων αὐτοῦ τῶν ἱεραποστολικῶν».

Ἄλλ' ὁ μακαριστὸς ἀρχιμανδρίτης δὲν εἶναι ὁ μοναδικὸς σύνδεσμος τῆς Μονῆς μας μὲ τὴν κατ' Ἀλεξάνδρειαν Ἱεραποστολικὴ Ἐκκλησία. Ὁ ἄχρι καιροῦ ἐντεταλμένος Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Εἰρηνοπόλεως Θεοφίλ. Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος καὶ ὁ ἱεροκέρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Λαρίσης π. Ἰγνάτιος (ὁ διακονῶν κατ' ἔτος εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Κεντρῶας Ἀφρικῆς τὸ ἐκεῖ ἱεραποστολικὸν ἔργον), εἶναι ἐκ τῶν παλαιῶν Ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Πέραν δὲ τούτων, κατὰ τὴν καθημερινῶς τελομένην θεία Λειτουργία, μνημονεύουμε καὶ ἐξυμνοῦμε τὸν ἐν Ἁγίοις Πατέρα μας Ἰωάννη τὸν Ἐλεήμονα, ἐκ τῶν Ἁγίων προκατόχων Ὑμῶν, σὺ δὲ ὄνομα τοῦ ὁποίου εἶναι ἐγκαινισμένη ἡ δεύτερη Ἁγία Τράπεζα τοῦ Καθολικοῦ μας. Καὶ αὐτό, θεθαίως, πιστοποιεῖ αἰσθητῶς σὲ μᾶς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ὁποία μᾶς συνδέει μὲ τὸ παλαιότατον Πατριαρχεῖο Σας, μὲ τοὺς ἀγιοβάδιστους καὶ θεοβάδιστους βιβλικοὺς τόπους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας.

Δι' αὐτό, καὶ ἀγαλλόμεθα ἰδιαίτερος σήμερα, Μα-

καριώτατε Πάπα καὶ Δέσποτα. Ἐν τῷ σεπιῶ καὶ θεοπροβλήτῳ Προσώπῳ Ὑμῶν, ἐνορῶμεν τὴν περιλάλητον συμβολὴ τῆς Ἀλεξανδρείας στὴν οἰκοδομὴ τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Πατριαρχικὸς Σας μανδύας εἶναι ὑφασμένος, ἄνωθεν θεθαίως, ἀλλὰ διὰ τῆς θεολογίας τῶν ἐν Ἁγίοις Πατέρων ἡμῶν Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου, καὶ τῶν ἄλλων ὁσίων καὶ ἱερομαρτύρων Προκατόχων τοῦ θρόνου, καὶ Ὑμῶν καὶ τῶν λοιπῶν Ἱεραρχῶν, ἀπὸ Πέτρου καὶ Διονυσίου Ἀλεξανδρείας μέχρι τοῦ ἁγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως τοῦ θαυματουργοῦ. Εἶναι πορφυροχρωσμένος διὰ τῶν αἱμάτων Μεγαλομαρτύρων καὶ Μαρτύρων καὶ Νεομαρτύρων, μὲ προεξάρχουσα τὴν ἁγία Αἰκατερίνη. Φέρει ἐπάνω του, ὡς ἄλλα ποικίλματα, τοὺς τιμίους ἰδρώτας καὶ τοὺς ἀσκητικὸς ἀγῶνας τῶν θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν Παύλου καὶ Θηθαίου, Ἀνωτίου καὶ Παχωμίου τῶν Μεγάλων, καθὼς καὶ χορείας ὅλης ὁσίων Ἀσκητῶν. Καί, ὑπὸ τὰς πτέρυγας του, συνωθοῦνται οἱ ἀφρικανοὶ ἀδελφοί μας, οἱ φωτισθέντες, οἱ πρὸς τὸ φῶτισμα, οἱ κατηχούμενοι...

Ἐν τῷ θεοτιμῆτῳ Προσώπῳ Ὑμῶν, Θεοῖατε Πατριάρχα, τοῦ κομίζοντος τόσες εὐλογίες καὶ ἐκφράζοντος μίαν φιλόθεον καὶ φιλάδελφον ἱστορίαν εἴκοσι συναπτῶν αἰώνων, ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ἀσωμάτων - Πειράκη (ποιεῖ σχῆμα καὶ μετάνοιαν εὐλαθείας). Καὶ μνημονεύει τῶν ἰδικῶν τῆς ἐλαχίστων κόπων καὶ θυσιῶν ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀνακαινιστοῦ τῆς, τοῦ ἱερομονάχου Παρθενίου Πειράκη μέχρι σήμερα: κόπων καὶ θυσιῶν, πὺν ἀπέδωσαν εἰς τὴν Ἐκκλησία μὲν λαμπροὺς ἐκκλησιαστικὸς ἄνδρας, εἰς τὴν κοινωνία δὲ τόσα καὶ τέτοια κοινωφελῆ ἰδρύματα, ὥστε δικαίως ἡ Ἱερὰ ἡμῶν Μονὴ νὰ κανχᾶται, διὸ ἀνεδείχθη ὁ μεγαλύτερος ἐθνικὸς καὶ κοινωνικὸς εὐεργέτης τῶν Ἀθηνῶν καὶ εὐρύτερα τῆς Ἀτικῆς. Διότι τὰ μεγαλύτερα νοσηλευτικὰ καὶ πλεῖστα ἐκπαιδευτικὰ καθιδρύματα ἀνηγέρθησαν ἐπὶ κτημάτων τὰ ὁποῖα ἐδώρησε ἡ Ἱερὰ μας Μονὴ, ὡς λυχνία ἡ ὁποία ἔφαινε, ἀλλὰ καὶ ἐξακολουθητικὰ «φαίνει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ».

Ἐπ' αὐτῆς τῆς λυχνίας, πρὸς μεγάλη μας εὐλογία καὶ τιμὴ, θελήσατε νὰ σταθῆτε σήμερα, Μακαριώτατε Δέσποτα, ἀκτινοβολῶν τὸ λαμπρότατο φῶς τοῦ Φάρον τῆς κατ' Ἀλεξάνδρειαν δευτεροθρόνου Ἐκκλησίας: τὸ φῶς, τὸ ἐκ τοῦ Φωτὸς τῆς ἀληθείας, «τοῦ λάμπραντος ἐν τῇ Αἰγύπτῳ» σωματικῶς μὲν, ὅταν ἐπὶ τῆς γῆς ὄφθη, πνευματικῶς δὲ διὰ τοῦ Ἀποστόλου Μάρκου καὶ τῶν Ἁγίων Ἱεραρχῶν Ἀλεξανδρείας.

Δι' ὅλα αὐτά, «εὐχαρίστῳ καρδίᾳ» προσφωνοῦμε

Ο Μακ. Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιος πρόσταται τῆς Δοξολογίας στό Καθολικό τῆς Ἱ. Μ. Πετράκη. Διακρίνονται οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Πηλουσίου κ. Βαρνάβας καί Ἀξώμης κ. Πέτρος καί ὁ Θεοφ. Ἡλιοπόλεως κ. Θεόκλητος.

τὴν προσκνητὴν Ὑμῶν Μακαριότητα, μὲ τὴν κοινὴ ἐκ μέρους ὅλης τῆς Ἀδελφότητος παράκληση: εὐξασθε ὑπὲρ αἰωνίας μνήμης τῶν μακαρίων Κιτιόρων καὶ Ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, εὐλογῆσατε ἡμᾶς τοὺς σήμερον ἐδῶ ἐνασκουμένους καὶ τοὺς εὐλαβεῖς προσκνητίες, καὶ δέξασθε τὸ συμβολικὸ αὐτὸ δῶρο, μαζὶ μὲ τὴν υἱοσρεπῆ εὐχὴ, νὰ εἶναι πολλὰ καὶ θεοσιγήρικα τὰ ἔτη Σας, Θειώσατε καὶ Μακαριώσατε Δέσποτα».

Ὁ Πατριάρχης Παρθένιος ἀπάντησε μεστὰ καὶ στοχαστικὰ τοποθετώντας τὸν ρόλο τοῦ Μοναχισμοῦ σήμερα. Εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Ἄγιε Ἡγούμενε τῆς Ἱερᾶς καὶ ἱστορικῆς αὐτῆς Μονῆς τῶν Ἀσωμάτων, καὶ ἀγαπητὲ ἀδελφὲ κύριε Δημήτριε.

Ἀναφέρατε πολλὰ ὀνόματα ἁγίων ποὺ εἶναι δεμένοι μὲ τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας. Ὅπως κάθε Ἐκκλησία τοῦ Κυρίου ἔχει τὴν ἱστορία

τῆς, ἔτσι καὶ ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει τὴν παράδοσή της.

Ὁ Θεὸς θέλησε ἡ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας νὰ εἶναι δεμένη μὲ τὸν ἄνθρωπο τὸν μοναχό, γιατί ἀπὸ αὐτὸν πρέπει νὰ ἀρχίζουμε πάντα, τὸν ἄνθρωπο ποὺ εἶναι μόνος, γι' αὐτὸ καὶ τὰ μοναστήρια λέγονται Μοναί. Τῆς μοναξιάς κάθε ἀνθρώπου, εἴτε εἶναι στὸ μοναστήρι, εἴτε εἶναι στὴν κοινωνία, εἴτε εἶναι στὸ σπίτι του. Κάθε ἀνθρώπος ἔχει στὴ ζωὴ του στιγμὲς μοναχικές, εἴτε τὸ θέλει, εἴτε δὲν τὸ θέλει. Εἶναι στιγμὲς ποὺ ζεῖ γιὰ μᾶς, ποὺ βαδίζουμε στὴν Ἐκκλησία, ζεῖ μιλώντας μὲ τὸν Χριστό, μὲ τὸν Θεό, ἰερὲς στιγμὲς, μεγάλες στιγμὲς ταπεινῶν ἀνθρώπων. Ἴσως εἶναι οἱ καλύτερες στιγμὲς.

Νομίζει κανεὶς δι' γεννιόμαστε γιὰ νὰ ζοῦμε σὲ μοναστήρια. Ἔτσι καὶ ἡ Ἐκκλησία μας, ἡ Ἀλεξανδρινή. Ἔχει τὶς Μονές της, ἔχει τὶς μοναξιές της, ἔχει τοὺς μοναχοὺς της. Σήμερα κάπως ἀλλιώς, πολὺ διαφορετικὰ. Δὲν λέγω δι' εἴμαστε μοναχοί, μὲ τὴν ἐννοια τῆς ζωῆς στὸ μοναστήρι. Εἴμεθα μο-

ναχοί μέσα στον κόσμο, οὐ πολὺν κόσμο, οὐ ἑκατομμύρια κόσμο, μοναχοί γιατί γύρω μας, πρώτα ἀπὸ ὅλα ὑπάρχει ὁ κόσμος ὁ ἀραβικός, ὑπάρχει τὸ Ἰσλάμ, μὲ τοὺς πιστοὺς σ' αὐτό, ποὺ πιστεύουν οὐ ἕνα Θεό. Μᾶς ἐνώνει αὐτό. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ οἱ ἀκρότητες τοῦ Ἰσλάμ, ποὺ τὶς βλέπουμε σήμερα γύρω μας, στὴ Μέση Ἀνατολή. Καὶ ἀκόμη, ἔχομε καὶ τὸ μικρὸ μας ποίμνιο, τὸ μικρὸ μας ποίμνιο. Κι ἔτσι μπορῶ νὰ πῶ, εἴμεθα μοναχοί μιᾶς ἐποχῆς, ποὺ ζεῖ. Καὶ τὴν σηκώνω καὶ τρέμω νὰ τὴν σηκώσω, μὲ θάρρος, μὲ καρτερία, γιατί εἶμαι βέβαιος, ὅτι μαζί μας σηκώνουμε τὴν ἱστορία μας, καὶ αὐτὴ εἶναι ποὺ μᾶς δίνει τὸ θάρρος καὶ τὸ κουράγιο.

Ἱστορία κυρίως μοναχῶν. Μεγάλων μοναχῶν. Μιᾶς ἐνωμένης κάποτε Ἐκκλησίας. Καὶ τώρα ἔχομε τὸν Ἅγιο Σάββα, ἔχομε τὸν Ἅγιο Νικόλαο καὶ ἔχομε καὶ τὸν Ἅγιο Γεώργιο³. Μονές, γεγονός, ἄλλου εἶδους μονές στὴν ἐποχὴ μας. Ἄλλου εἶδους μονές. Ὅπως καὶ ἡ δική σας ἐδῶ σήμερα εἶναι ἄλλου εἶδους μονή. Δὲν μπορεῖτε νὰ τὸ ἀρνηθεῖτε αὐτό.

Ἐπῆγα στὴν Κύπρο καὶ ἐπισκέφτηκα μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ πολλὰ μοναστήρια. Καὶ ἐδῶ ὑπάρχουν πολλὰ μοναστήρια. Ἀλλὰ ὅλα δὲν εἶναι σὰν τὸ Ἅγιον Ὅρος. Ὅλα εἶναι μέσ' στὸν κόσμο. Μέσ' στὸν κόσμο. Εἶναι πολὺ κοντὰ τὰ μοναστήρια σήμερα στὸν κόσμο. Ἀλλάξε ἡ γραμμὴ, ποὺ σημαίνει ὅτι εἶναι μῆνυμα. Εἶναι μῆνυμα Θεοῦ διὰ πρέπει ν' ἀντικρούσουμε κάπως ἀλλοιότικα τὴ ζωὴ τῶν μονῶν ποὺ εἶναι δίπλα στὸν κόσμο.

Δὲν εἶστε μακριὰ πλέον. Τώρα χωρὶς νὰ σημαίνει αὐτό, καὶ τὸ λέω γιὰ νὰ μὴν παρεξηγηθῶ, διὰ δὲν ὑπάρχουν καὶ μοναστήρια, καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχουν καὶ μοναστήρια ποὺ νὰ εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὸν κόσμο, γεγονός ὅμως εἶναι ἕνα: ὅτι παίρνεις τὸ αὐτοκίνητο καὶ πηγαίνεις ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα. Κτυπᾶς τὴν πόρτα καὶ τὸ βλέπεις ἀμέσως. Ἔτσι ἡ ζωὴ τῶν μονῶν καὶ ἡ ζωὴ τῶν μοναχῶν, εἶμαι βέβαιος, Ἅγιε Ἡγούμενε, διὰ σήμερα θὰ προσφέρουν στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὅτι ὁ Κύριος ζητεῖ ἀπὸ τοὺς ἐργάτες του, εἴτε εἶναι λαϊκοί εἴτε κληρικοί, ἀγάπη, ἀλλὰ σὰν τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Ἐλεήμονα, ποὺ ἀνα-

φέρατε προηγουμένως, ἀγάπη ἀνθρώπου πρὸς ἀνθρώπον, ποὺ εἶναι καὶ αὐτὴ μιὰ προσευχή. Ἀλλὰ χρειάζεται καὶ ἡ προσευχὴ τοῦ κληρικοῦ καὶ τοῦ μοναχοῦ στὸ μοναστήρι. Καὶ ἡ προσευχὴ γιὰ τὸν ἀνθρώπο, ποὺ πρέπει νὰ τὸν ἀγκαλιάσετε, ποὺ τὸ ζητεῖ νὰ τὸν ἀγκαλιάσετε καὶ δὲν θάναί κοντά. Αὐτὸ εἶναι τὸ αἷτημα τῶν καιρῶν. Τὸ αἷτημα τῶν καιρῶν.

Δὲν θέλω νὰ μακρολογῶ, Ἅγιε Ἡγούμενε, ἀλλὰ τὸ σκέπτομαι ὅτι ἂν θὰ πάω σὲ κάποιο ἀπὸ τὰ δικά μας μοναστήρια δὲν θὰ εἶναι κανεὶς στὴν πόρτα, γιὰ νὰ μὲ δεχθῆ, ὅπως εἴχατε τὴν καλωσύνη νὰ μὲ δεχθῆτε. Δὲν θὰ πάω ἀπὸ τὴ μεγάλη πόρτα γιὰ νὰ μπῶ, διότι δὲν θάναί κανεὶς, θὰ μπῶ ἀπὸ τὴ μικρὴ πόρτα, γιὰ νὰ λειτουργήσω καὶ νὰ χοροστατήσω. Καὶ τὴν Κυριακὴ θὰ θρῶ δέκα ἀνθρώπους. Πιθανὸν νὰ μὴν ἔχω φάλτη. Πιθανὸν νὰ μὴν ἔχω κανδηλανάπιη. Ἀλλὰ κάνω τὴν προσευχὴ μου καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸς ποὺ ζεῖ τὴν Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας, γιατί μαζί του εἶναι καὶ ὁ Μακάριος, εἶναι καὶ ὁ Παχώμιος, εἶναι καὶ ὁ Ἀντώνιος, εἶναι καὶ ἡ Κατερίνα, εἶναι καὶ ὁ Ἅγιος Νεκτάριος, θὰ τὴν ἀκούσει.

Βλέπετε πόσον ἡ ζωὴ συνεχίζεται καὶ μὲ αὐτοὺς. Ἄς ἀφήσουμε τοὺς ἄλλους. Τοὺς ξέρει ὁ Θεός. Ἐύχομαι ὁ Θεὸς νὰ σᾶς φωτίζει. Ἐύχομαι ὁ Θεὸς νὰ σᾶς δίνει δύναμη. Γιατί ζεῖτε καὶ ἔχετε, ὡς τὸ πῶ, ὅπως τὸ εἶπα χθές, ὑποχρεώσεις ἐναντι τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ πρὸ παντὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐὐχαριστῶ πάρα πολὺν.

Ἀνάμεσα στὸν Πατριάρχη καὶ τὸν Ἡγούμενο ἀναλλάχθησαν ἀγαπητικὰ δῶρα (ἱερὰ εἰκόνες).

Στὴν Ἱερὰ Σύνοδο

Στὴν εἴσοδο τοῦ Συνοδικοῦ μεγάρου, ὅπου ὁ Πατριάρχης μὲ τὴ συνοδεία του ἀνέβηκε στὴ συνέχεια, τὸν ἀνέμεναν ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου Σεβ. Μητροπολίτης Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης καὶ οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν. Ὁ Σεβ. Ἀντιπρόεδρος ὁδήγησε τὸν Μακαριώτατο στὸν δεῦτερο ὄροφο, ὅπου ἀνέμεναν πρὸ τοῦ ἀνεκυστήρου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ καὶ τὰ μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Πατριάρχη Παρθενίου πραγματοποιήθηκε ἑκτακτὴ συνεδρία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κατὰ τὴν ὁποία ὁ Μακ. Πρόεδρος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς κ. Σεραφεῖμ προσφώνησε τὸν Πατριάρχη Παρθένιο μὲ τὰ παρακάτω:

«Μακαριώτατε,

Μὲ μεγάλην χαρὰν ἄπαντα τὰ μέλη τῆς Ἁγίας

3. Ὁ Πατριάρχης ἀναφέρεται στὴν Ἱ. Μονὴ Ἁγίου Σάββα στὴν Ἀλεξάνδρεια, στὸν Ἅγιο Νικόλαο στὸ Χαμζάου, ὅπου ἡ κεντρικὴ ἔδρα τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καὶ στὴν Ἱ. Μονὴ Ἁγίου Γεωργίου στὸ Παλαιὸ Κάιρο. Βλ. Εὐχέλίου Μιχαήλ Ἰδίου: Ἡ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Σάββα Ἀλεξανδρείας (320-1974), Ναὸς - Μονὴ - Ἐπισκοπεῖον - Πατριαρχεῖον - Νοσοκομεῖον - Νεκροταφεῖον - Σχολεῖον - Σεγῶν - Ἀσυλὸν - Κοινὸθίον - Ὑγειονομεῖον, Ἀλεξάνδρεια 1975. Τὸ ὕδισο: Μονὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐν Παλαιῷ Κάιρῳ, Βιβλιογραφία - Τοποθεσία - Ἱστορία - Περιγραφή - Βιογραφία - Μουσεῖον (μετὰ 38 εἰκόνων), Ἀλεξάνδρεια 1936.

Ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικής κ. Παρθένιος Γ΄ προεδρεύει στὴν ἑκτακτὴ συνεδρία τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

καὶ Ἱεραῆς Συνόδου τῆς κατ' Ἀνατολὰς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑποδεχόμεθα τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα εἰς τὴν αἰθούσαν ταύτην, ἐνθα ἐν Συνοδικαῖς διασκέψεσι καὶ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, στοιχοῦντες τοῖς σεπτοῖς δόγμασι καὶ τοῖς Ἱεροῖς κανόσι τῆς Ἀνωμότητος ἡμῶν πίστεως, δίδομεν τὴν ζῶσαν μαρτυρίαν τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ πρὸς πάντας καθομολογοῦμεν ὅτι «σῶμα Χριστοῦ ἔσμεν καὶ μέλη ἐκ μέρους» (πρὸ βλ. Α΄ Κορ. ιγ' 27).

Διὰ μίαν εἰσέτι φοράν, ἐκ τῆς αἰθούσης ταύτης, λαμπρυνομένης σήμερον καὶ ἐκ τῆς τιμίας Ὑμῶν παρουσίας, διακηρύσσομεν, ὅτι οἱ ἱεροὶ καὶ ἀκατάλυτοι δεσμοὶ μεταξὺ τῶν ἐπὶ μέρος Ἐκκλησιῶν, ὀλοκληροῦνται, ὄχι μόνον διὰ τῆς ἀπλῆς ἀνταλλαγῆς Συνοδικῶν Γραμμάτων καὶ ἀποφάσεων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ζώσης, ὡς ἐν προκειμένῳ, συνάξεως ἡμῶν τῶν ταπεινῶν ἐν Κυρίῳ ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, διὰ τῶν ὁποίων προλειάινεται ἡ ὁδὸς ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἐν σμικρογραφίᾳ ἱερῶν οἰκουμενικῶν διασκέψεων.

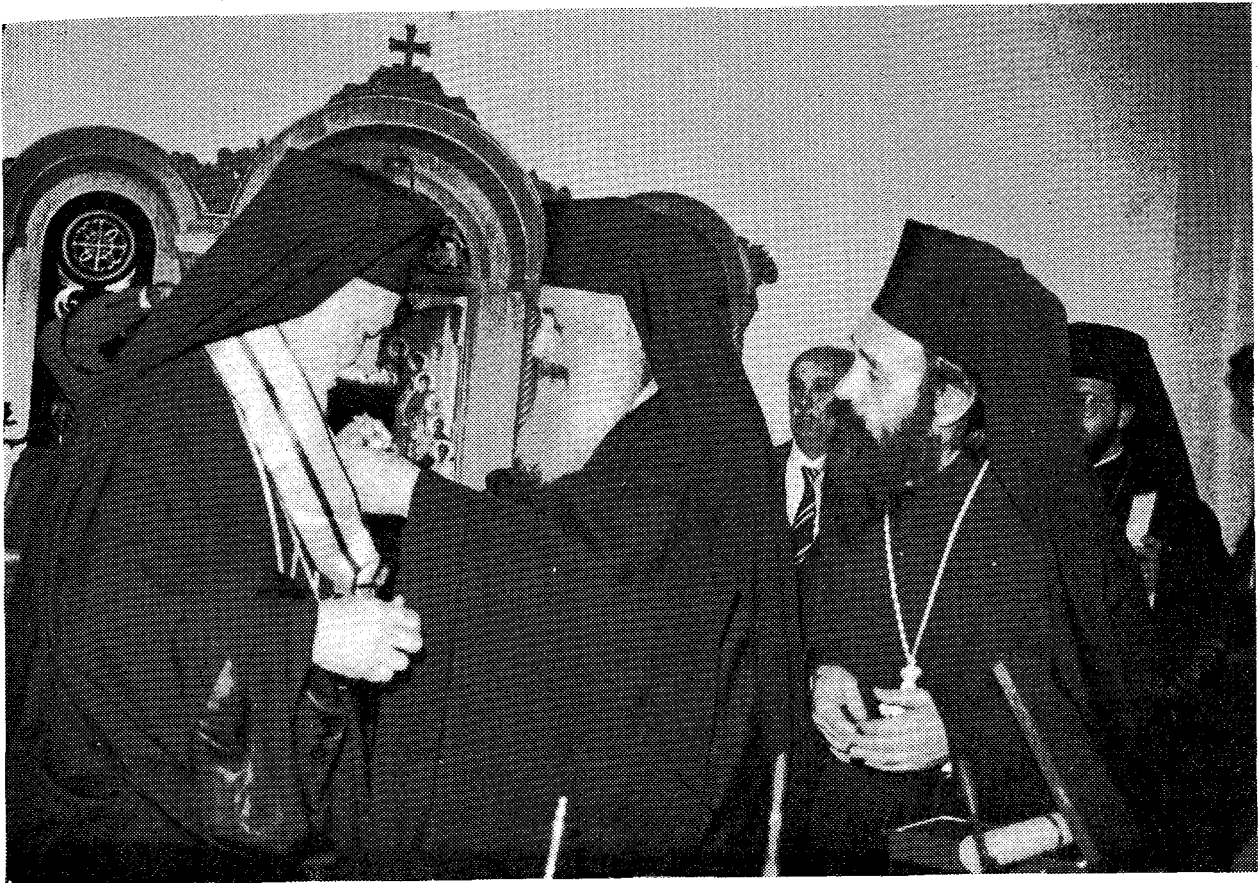
Λειτουργικῇ ὄθεν ἡ παρουσία τῆς Ὑμετέρας Γε-

ρασίας Μακαριώτητος ἐν μέσῳ ἀγίων ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν καὶ ἡ σύναξις ἡμῶν ἱστορικῆ, καθ' ἣν διατρανοῦνται ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ Χάρτι Θεοῦ ἡ ἀθλήσις καὶ τελείωσις τῶν Στρατευομένων τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησιῶν, ἴσως εἰς Ἀφρικήν, ὅσον καὶ εἰς Ἑλλάδα.

Σιγῇ ὄθεν μεθ' ἡμῶν Ἁγίε Ἀδελφέ, Προκαθήμενε τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικής καὶ ἐν Χάρτι τοῦ Παναγίου καὶ Τελειάρχικου Πνεύματος, εὐλόγησον τὴν Ἱεράν ταύτην Σύναξιν, πρὸς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι ὁμολογουμένου καὶ ἐν Μονάδι προσκυνουμένου Θεοῦ ἡμῶν.

Σ' αὐτὰ ὁ Πατριάρχης Παρθένιος ἀπάντησε ὡς ἐξῆς:

Ἐγαπητὲ ἀδελφέ Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κύριε Σεραφεῖμ καὶ ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ Σεβασμιώτατοι καὶ μέλη τῆς Διαρκεῖς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Πραγματικὰ ὁ τόπος αὐτὸς ἅγιός ἐστι. Ἀληθῶς,

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφείμ παρασημοφορεῖ τὴν Α.Θ.Μ. τὸν Πάπα καὶ Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικής κ. Παρθένιο μὲ τὸν μεγαλόσταυρο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

ὅπως εἶπατε Μακαριώτατε, ἡ παρουσία ἐδῶ πρέπει νὰ εἶναι λειτουργική. Κάθε πράξις καὶ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν εἶναι ἀδιάσπαστα δεμένη μὲ τὴν λειτουργίαν του. Εἶναι ἡ λειτουργία πάντοτε προσφορὰ καὶ θυσία δι' ἄλλης ὁδοῦ. Εἶναι προσφορὰ τοῦ ἐνὸς Κυρίου, ἀλλ' ἠνωμένη πάντοτε μὲ τὸ σῶμά Του. Ὅπου 2 ἢ 3 εἶναι συνηγμένοι, ὅπως εἶπατε, ἐν τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ καὶ Αὐτὸς εἶναι μὲ αὐτοὺς παρών. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας εἰς ὅλην τὴν διακονίαν καὶ μαρτυρίαν της, κατὰ τὰ 2.000 αὐτὰ χρόνια, ποὺ κοιτεύουν νὰ συμπληρωθοῦν, εἶναι πάντοτε σὺν τῷ θάθῳ της συλλογικὴ καὶ συνοδική. Ἐπιτελεῖται ἔργον λαοῦ καὶ Θεοῦ, Θεοῦ καὶ λαοῦ.

Ἐδῶ, παρ' ὅλας τὰς ἀμαρτίας μας, παρ' ὅλα τὰ λάθη μας, κρίνομεν ἐν ὀνόματι Κυρίου, ἀποφασίζομεν ἐν ὀνόματι Κυρίου, ἀγωνιζόμεθα ἐν ὀνόματι Κυρίου. Ἠνωμένοι, ἀδελφωμένοι, γιὰ νὰ προσφέρωμε καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ τὴν μαρτυρίαν καὶ τὴν διακονίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Γιὰ νὰ ὁμιλήσω κάπως σιενότερα, —πρέπει καὶ νὰ τὰ λέμε αὐτά, καὶ νὰ τὰ πιστεύουμε καὶ νὰ τὰ ζοῦμε—, ἐδῶ εἰς τὸν ἅγιον αὐτὸν χώρον, Μακαριώτατε ἀδελφέ, συναντιᾶται ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία. Ἐμεῖς, τὰ Πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς τὰ ἑλληνικά, τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια καὶ ἡ Κύπρος. Ἀλλὰ καὶ τὸ Πατριαρχεῖον τοῦ Γένους. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐδῶ εἰς αὐτὸν τὸν τόπον.

Σᾶς ἔχομεν ἀνάγκην γιὰ πολλά. Θέλομε τὴν βοήθειάν σας, τὴν βοήθειαν τῆς καρδιάς σας καὶ τοῦ πνεύματός σας. Γιατὶ ἡ παρουσία μας ὡς Ἑλληνικὸ Πατριαρχεῖο εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν θὰ περάσει κάποιες δύσκολες ὥρες. Καὶ τὸ δύσκολο εἶναι πρὸ δύσκολο, διότι εἰς τὰ κέντρα μας, ἐκεῖ ποὺ εἶναι ἡ ἔδρα μας, εἰς τὴν Ἀλεξάνδρεια, φύγανε ὅλοι, μείναμε μειωμένοι.

Ἀκόμη, ἡ ἀγωνία ποὺ ἔχομε εἶναι πολλὲς φορὲς ἀγωνία καὶ τῶν ἄλλων θρησκοκενυμάτων. Καὶ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Προτεσταντικοῦ κόσμου. Καὶ αὐτοὶ μειωμένοι. Ὑπάρχει ἀκόμη ἡ ἀγωνία καὶ

Άπό τήν παρασημοφόρηση τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καί τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπό τήν Α.Θ.Μ. τόν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιο.

αὐτῶν τῶν Ἀράβων Ὁρθοδόξων, πού εἶναι νά πού-
με 2.000.000. Καί αὐτοὶ ἀγωνιοῦν. Διότι δέν γνω-
ρίζουν πῶς θά ἐξελιχθοῦν τὰ πράγματα. Θά ὑπερι-
σχύσουν ἀκραῖα στοιχεῖα τοῦ Μουσουλμανισμοῦ ἢ οἱ
Μουσουλμάνοι μιᾶς παραδόσεως, ἡ ὁποία κατὰ ἓνα
τρόπο δέν εἶναι θίαιη. Οἱ λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς ἔχουν
κάποια εἰρήνη μέσα τους, ἔχουν κάποια δύναμη συ-
ναντήσεως μὲ τὸν Χριστιανισμό. Αὐτὰ τὰ ζοῦμε. Πι-
σιεύω ἀπόλυτα εἰς τὸν Χριστὸν μας, εἰς τὸν Χριστόν.
Διότι τὸ Πατριαρχεῖον βέβαια ἐπέρασε καί ἄλλα
χρόνια, τὸν 16ον καὶ 17ον αἰῶνα, μὲ τέτοιες κατα-
στάσεις, ἴσως καὶ χειρότερες ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸ.
Ἄλλὰ ἦταν ἄλλος ὁ γύρος καὶ ἡ ζωὴ ἐν τῷ κόσμῳ.
Καὶ πρέπει νά παραμείνουμε, πρέπει νά παραμείνου-
με, διότι πιστεύουμε καὶ στὴν Ὁρθοδοξία καὶ στὴν
Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία.

Αὐτοὶ εἴμαστε, αὐτοὶ εἴμαστε. Καὶ δώσαμε σὺν
Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία στὴν περιοχὴ αὐτὴ πολλά. Καὶ
ἐπήραμε πολλά. Κρατήσαμε 20 αἰῶνες, 2 χιλιετίες,
αὐτὴν τὴν Ὁρθοδοξία. Καὶ θά τὴν κρατήσουμε. Καὶ
πολλὲς φορὲς σὰς ζητᾶμε πολλά πράγματα. Ἴσως

καὶ νά σὰς κρίνομε ἄδικα. Πράγματι τί νά κάνουμε,
πού νά σιραφοῦμε, πού νά σιραφῶ σὺν Πατριάρχης
Ἑλλήνας. Θά σιραφῶ εἰς τὴν πατρίδα μου. Για νά
ζητήσω βοήθεια. Αὐτὰ δέν τὰ λέω, γιὰ νά ἀπογοη-
τευθοῦμε. Ὁχι, κάθε ἄλλο. Ἐμεῖς θά παλέψουμε.

Ἔχω καὶ τὴν Ἱεραποστολή. Ὑπάρχουν σημεῖα,
σημεῖα αἰσιοδοξίας. Ἄν δημιουργήσουμε αὔριο Ἀφ-
ρικανούς Ὁρθοδόξους, ἴσως, ἴσως κάπως νά κρα-
τήσει αὔριον τὸ Πατριαρχεῖον. Νά μείνει τὸ Πα-
τριαρχεῖον. Νά μὴν εἴμαστε καὶ ὑπὲρ τὸ δέον οωθι-
μισταί. Νά ἔλθει μία Ὁρθοδοξία Ἀφρικανική; Μα-
κάρι νά ἔλθει. Μακάρι νά ἔλθει.

Ἄλλὰ ἕως τότε ἡ εὐθύνη ἀνήκει στὴν Ἑλληνικὴ
Ὁρθοδοξία, σὲ μένα, εἰς τὸν Ἅγιον Ἱεροσολύμων,
καὶ σὲ ὅλους μας. Ἐγὼ πάντως σὰς τὸ λέω διὰν ἐρ-
χομαι ἐδῶ. Τὸ λέω εἰς τὸν Μακαριώτατον, εἰς ὅσους
ἀρχιερεῖς συναντῶ. Παίρω θάρρος, κουράγιο. Τὸ
λέω στὴν κουθέντα μας σὶν Μακαριώτατο πάντοτε,
καὶ παίρω θάρρος. Ξέρω ὅτι ὅ,τι καὶ νά γίνει, θά
ἔλθει στὴν ὥρα πὸν πρέπει. Καὶ πιστεύω ἀπόλυτα
ὅτι καὶ τὸ Ἔθνος μας καὶ ἡ Κυβέρνησις, ὅποιαδὴ-

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψή τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικής κ. Παρθενίου στὸν Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Χρήστο Σαρτζετάκη.

ποτε Κυβέρησις, καὶ ἡ Ἐκκλησία προπαντὸς καὶ ἡ Ἱερά Σύνοδος αὐτή, δόκιμῃ συνέρχεται θυμάται καὶ τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ τὰ Πατριαρχεῖα εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν.

Εἶναι κρίσιμες οἱ ὥρες, πολὺ κρίσιμες ὥρες. Δὲν καταδιωκόμεθα, μὲ τὴν ἔννοιαν διὸ διωκόμεθα, γιὰ τὰ μᾶς διώξουν. Ἀναπιύσσειται ἡ ζωὴ τοῦ ἀραβικοῦ κόσμου. Ἐνα ἄλλο ἀπὸ τὰ πράγματα πὸν πρέπει νὰ σκεπτόμεθα εἶναι διὸ αὐριον θὰ γίνῃ ἓνα νέο Παλαιστινιακὸ Κράτος, τὸ ὁποῖον θὰ ἔχει τοὺς Ὁρθοδόξους του. Θὰ ἔχει μὲς εἰς τὸ νερὸ 150.000 Ἀραβες Ὁρθοδόξους.

Ἔχω καὶ ἄλλο πρόβλημα νὰ ἀντιμετωπίσω, τὴν ἔλλειψη ἱερέων. Πρέπει νὰ βρῶ καὶ πρόσωπα πὸν θὰ εἶναι ἔτοιμα νὰ ἔλθουν. Νὰ ξέρον διὸ θὰ ζοῦν μόνοι, ὡς μοναχοί, δὲν θὰ βλέπουν Ἑλληνα, παρὰ μόνον τὴν Κυριακή. Πρέπει νὰ ζήσει τὸ Πατριαρχεῖον.

Οἱ Κόπται περνοῦν καὶ αὐτοὶ δύσκολες ἡμέρες, ἀλλὰ εἶναι 8.000.000. Εἶναι ζωντανὴ Ἐκκλησία. Πολλὴ ζωντανὴ ἐκκλησία. Μὲ τὸν Πατριάρχῃ Σενούνα. Ἔχουμε σχέσεις στενὲς μαζί τους, συνεργαζόμεθα ὅσον μπορῶ. Ἐπισκέπτομαι τὸν Πατριάρχῃ Σενούνα, μὲ ἀνταποδίδει τὴν ἐπίσκεψιν. Συζητοῦμε, τὰ λέμε. Καὶ λέγω μακάρι νὰ βρεθεῖ ἓνας τρόπος εἰς τὰς δογματικὰς συζητήσεις, συμβιβασμοῦ.

Αὐτὰ τὰ ὀλίγα πρὸς τὸ παρόν, καὶ σᾶς εὐχαριστῶ. Καὶ μεγάλη τιμὴ καὶ μεγάλη ἡ ἀγάπη σας, καὶ ἀπέναντί μου καὶ ἀπέναντι τῶν ἀδελφῶν μου καὶ ἀπέναντι τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Σᾶς εὐχαριστῶ πάρα πολὺ. Στηρίζομαι σὲ Σᾶς, καὶ ἰδίως διὰ τοὺς ἱερεῖς, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται ἀπὸ Σᾶς καὶ αὐτὸ μᾶς ἐνισχύει πολὺ».

Στὸ τέλος τῆς συνεδρίας ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ ἐπέδωσε στὸν Πατριάρχῃ Παρθένιο τὸν με-

γαλόσταυρο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ποῦ εἶναι τὸ ἀνώτατο παράσημο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στοὺς Σεβ. συνοδοὺς του Μητροπολίτες τὸν χρυσοῦ σταυρὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, στὸν ἱερομόναχο Γεωνάδιο τὸν ἀργυρὸ καὶ στὸν κ. Ἄρη Πλωμαρίτη τὸν χάλκινο. Ὁ Μακ. Πατριάρχης Παρθένιος ἀπένευμε στὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Σεραφεῖμ τὸν μεγαλόσταυρο τοῦ Ἁγίου Μάρκου, στοὺς Σεβ. Συνοδικούς Ἀρχιερεῖς καὶ στὸν Πρόεδρο τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων - Διαχριστιανικῶν Σχέσεων Σεβ. Κορίνθου Παντελεήμονα τὸν σταυρὸ τοῦ Ἁγίου Μάρκου α' τάξεως, στὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Ἀρχιμ. Ἰάκωβο, τὸν Πρωτοσύγκελλο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Ἀρχιμ. Δημήτριο καὶ τὸν Πρωτ. π. Στέφανο Ἀβραμίδη τὸν σταυρὸ τοῦ Ἁγίου Μάρκου δ' τάξεως. Ἀναλλάχθηκαν ἐπίσης ἀναμνηστικά δῶρα (ἐγκόλπια καὶ εἶδη αἰγυπτιακῆς τέχνης).

Στὴ συνέχεια ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου Παρθενίου δεξίωση στὴν αἴθουσα τελετῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου, στὴν ὁποία προσήλθαν ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς συνοδοὺς τοῦ Πατριάρχου καὶ τοὺς Θεοφιλ. Ἐπισκόπους τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, τοὺς Σεβ. Συνοδικούς, τὰ μέλη τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων, τοὺς ὁμίρους Μητροπολίτες, οἱ Γραμματεῖς τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ὁ Ὑπουργὸς Ἀναπληρωτῆς Ἐξωτερικῶν κ. Ἰ. Καψῆς, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Στασινόγ, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικῆς Συνεδρίου κ. Ν. Θέμελης, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Σόλων Κυδωνιάτης, Καθηγητὲς Πανεπιστημίου, κυβερνητικοὶ καὶ ὑπηρεσιακοὶ παράγοντες, ὁ Νομικὸς Σύμβουλος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Λιλαῖος, οἱ Διευθυντὲς τῆς «Ἐκκλησίας» Καθηγητῆς Εὐ. Θεοδώρου καὶ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀλήθειας», ἐκπρόσωποι τῶν Αἰγυπτιωτῶν καὶ τοῦ ἀθηναϊκοῦ καὶ αἰγυπτιακοῦ Τύπου, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Διευθυντὴς τῆς μόνης ἐναπομεινῆσας ἑλληνικῆς ἐφημερίδας στὴν Αἴγυπτο, τοῦ καίριου «Φωτὸς» κ. Σωκράτης Πατέρας.

Τὸ μεσημέρι ὁ Πατριάρχης Παρθένιος ἐπισκέφθηκε στὸ Προεδρικὸ Μέγαρο τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. Χρήστο Σαρτζετάκη, ὁ ὁποῖος τὸν ὑποδέχθηκε μὲ ἐγκαρδιότητα καὶ χαιρέτισε τὴν παρουσία του στὴν Ἑλλάδα κατάλληλα. Ἀνάμεσα στὸν Πατριάρχου Παρθένιο καὶ τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας ἀναλλάχθηκαν τὰ ἀνώτατα παράσημα τοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, καθὼς καὶ ἀναμνηστικὰ δῶρα.

Στὴ Μονὴ Πεντέλης

Πολὺς κόσμος ἀνέμενε τὸν Μακ. Πατριάρχου Ἀλε-

ξανδρείας τὸ ἀπόγευμα στὴν Ἱ. Μονὴ Πεντέλης. Στὴν εἴσοδο τῆς μεγάλης καὶ ἱστορικῆς μονῆς τῆς Ἀττικῆς τὸν ὑποδέχθηκε ὁ Καθηγούμενός της Θεοφ. Ἐπίσκοπος Δωδώνης κ. Χρυσόστομος ἐπὶ κεφαλῆς τῆς μοναστικῆς ἀδελφότητος κατὰ τὴν καθιερωμένη τάξη. Στὴν αὐλὴ τῆς μονῆς ἀνέμενε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ κ.ἄ. ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοί. Ἀμέσως ἐψάλη Δοξολογία στὸ κατανυκτικὸ Καθολικὸ τῆς Ἱ. Μονῆς, ὅπου ὁ Θεοφ. Καθηγούμενός της προσφώνησε τὸν ὑψηλὸ ἐπισκέπτη μὲ τὰ ἀκόλουθα:

«Μακαριώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς Κύριε Παρθένιε,

Μὲ ιδιαίτερη ἱκανοποίηση, συγκίνηση καὶ εὐγνωμοσύνη ἢ ἀδελφότητα τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς Μονῆς, πληροφορορήθηκε τὴν πρόθεσή Σας νὰ τὴν ἐπισκεφθῆτε μαζί μὲ τὴν τιμία συνοδεία Σας, μέσα σὰ πλαισία τῆς ἐπίσημης ἐπισκεψῆς Σας σὸ κέντρο, τὴν Ἑλλάδα μας.

Αἰσθάνομαι προσωπικά, ιδιαίτερα εὐτυχῆς διὰ Σας ὑποδέχομαι σήμερα, ἐπίσημα, ὡς πρῶτον μεταξὺ τῶν πρώτων, σὸ Μοναστήρι μας.

Καὶ ἡ χαρὰ μου εἶναι μεγάλη, ἀφοῦ συμπληρῶνται 30 χρόνια γνωριμίας καὶ εἴκοσι στενῆς φιλίας, τόσο τιμητικῆς γιὰ μένα. Δικαιοῦμαι νὰ πιστεύω διὰ εἶμαι ὁ ἐκτὸς τοῦ κλίματος τοῦ Πατριαρχείου Σας ἀνιδιοτελεῖς ἐργάτης του. Καὶ εἶχατε πολλὰ φρονεῖς τὴν εὐκαιρία νὰ τὸ διαπιστώσετε αὐτὸ.

Σὰς ὑποδεχόμαστε, Μακαριώτατε, μὲ πολὺ σεβασμὸ καὶ θαυμασμὸ γιὰ τὸ δύσκολο ἔργο Σας, σὲ καιροὺς δύσκολους. Σὰς ὑποδεχόμαστε, μὲ τὴν θεαϊότητα τῆς σπουδαίας ἀποστολῆς Σας σὸ παλαιόφαιτο Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας. Γνωρίζουμε τὸν ἀγῶνα Σας. Ἀγῶνα γιὰ νὰ συνεχίσει ὁ Φάρος τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας νὰ στέλνει τὰ φῶτα του σὺς ἀδελφούς μας Ὁρθοδόξους Ἑλληνες, Ἀραβες, Ἀφρικανούς.

Σὰς ὑποδεχόμαστε ὅταν τὸν ἄξιο διάδοχο ὄλων τῶν μεγάλων μορφῶν τῆς Ὁρθόδοξης σκέψης καὶ διανοήσεως ποῦ ἀνέδειξε ἢ τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησία.

Δεχθῆτε παρακαλῶ, Μακαριώτατε, τὴ διαβεβαίωση διὰ ἢ ἀδελφότητά μας θὰ συμπαρίσταται μὲ κάθε τρόπο σὸ ἔργο Σας, θὰ προσεύχεται σὸν Δομήτορα Χριστὸ, ὅπως διὰ τῶν προσεβειῶν τοῦ Ἁγίου Τιμοθέου —κτίτορος τῆς Μονῆς μας— Σὰς ἐπισχύη σὸ ἔργο Σας. Πολλὰ τὰ εἶη Σας, Μακαριώτατε».

Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ Πατριάρχης Παρθένιος ἀναφέρθηκε καὶ πάλι στὸν Μοναχισμό καὶ τὴ θέση του

στη σύγχρονη εποχή και με συγκίνηση αναθυμήθηκε τη δική του θητεία στην Ἀλεξάνδρεια:

«Μακαριώτατε Ἀδελφὲ Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, Θεοφιλέστατε και ἀγαπητὲ ἀδελφὲ ἅγιε Δωδώνης κ. Χρυσόστομε, Ἡγούμενε τῆς Ἱερῆς Μονῆς ταύτης,

Ἡ προσφορὰ τῶν μοναχῶν εἰς τὴν παιρίδα μας και παραδοσιακὴ εἶναι και ἱστορικὴ εἶναι. Αὐτὸ τὸ «κρυφὸ σχολεῖο»⁴ συμβολίζει τὴν προσφορὰν και τὸ καθῆκον πὸν ζητεῖ ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν του και πρὸ πάντων ἀπὸ τοὺς ἐργάτες του, τὸν Κλῆρον και τὸν Μοναχισμόν. Ἐἴτε τὸ θέλουμε εἴτε δὲν τὸ θέλουμε, ἐπιτελοῦμε μίαν πορείαν, ἡ ὁποία και χρέος ἔχει και εὐθύνην ἔχει νὰ αγωνισθῆι και νὰ προσφέρει. Νὰ προσφέρει εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ. Δὲν λογαριάζει τί θὰ λάβει, ἀλλὰ τί θὰ δώσει. Πολὺ περισσότερο εἶναι τὸ χρέος και ἡ εὐθύνη τῶν μοναχῶν.

Ὁ μοναχὸς ἀφιερώνεται με τὴν ψυχὴν του, με τὴν ἀγάπην του, με τὴν καρδίαν του, με τὸ εἶναι του εἰς τὸν Χριστόν, εἰς τὸν Ἅγιον Θεόν, ἐδῶ εἰς τὸν τόπον αὐτόν, και ζητεῖ ὁ λαὸς ἀπὸ αὐτόν πολλά. Και πολλές φορὲς παρὰ πάνω ἀπὸ ὅ,τι πρέπει. Τί νὰ κάνουμε; Ἄς δώσουμε λιγάκι παραπάνω ἀπὸ ὅ,τι πρέπει. Ἀκούομε πολλά, ἄς τὰ λέγουν, ἐμεῖς ἔχουμε τὸν Θεόν, ἔχουμε τὸν Χριστόν. Αὐτὸς εἶναι ὁ κριτὴς μας. Θὰ προσφέρουμε. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀποστολὴ μας, και τότε και τώρα.

Ἐδῶ, ξέροντας τί πρέπει νὰ κάνουμε αὐτοὶ οἱ ἀπλοὶ καλόγηροι, πὸν ἤξεραν ὄχι πολλά πράγματα. ἤξεραν ψαλτήρι και ψαλμοῦδια. Αὐτὰ ἦταν ἡ τροφή πὸν ἔδιναν και αὐτὸ ἦταν τὸ νερὸ πὸν προσέφεραν. Δὲν ζητοῦσαν, ἔδιναν, ἔδιναν.

Γι' αὐτὸ, ὁ ὅποιο μοναστήρι και νὰ μποῦμε εἶναι τόπος ἅγιος. Αὐτὸ τὸ πιστεύω ἀπόλυτα, και παρ' ὅλες τὶς ἀδυναμίτες μας και τὶς ἀμαρτίες μας. Τὸ μοναστήρι εἶναι τόπος πὸν ἀνεβάζει τοὺς ἀγωνιστὲς τῆς ψυχῆς και τῆς καρδιάς, τοὺς ταπεινοὺς ἐργάτες πὸν τρέχουν και ποτίζει τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ μας, πολλές φορὲς χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν, μόνον με τὴν παρουσίαν τους. Μόνον νὰ περάσουν ἀπὸ τὸν δρόμον και νὰ τοὺς δεῖ ὁ λαός, διότι ζεῖ μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ μία παράδοση, μία ρίζα, μία καταβολή, πὸν εἶ-

4. Γιὰ τὴν ἀναπαράσταση στὴ Μονὴ Πεντέλης βλ. Ἄθ. ἀνασίου Νίκα και Γεωργίας Εὐνοπούλου - Νίκα: Μονὴ Πεντέλης, ἔκδ. Ἱ. Μονῆς Πεντέλης 1973, σσ. 102-103.

ναι δεμένη με ὅ,τι συμβολίζει στὸν ἄνθρωπο τὸ εἶσο στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας, γιὰ τὸν λαὸ μας.

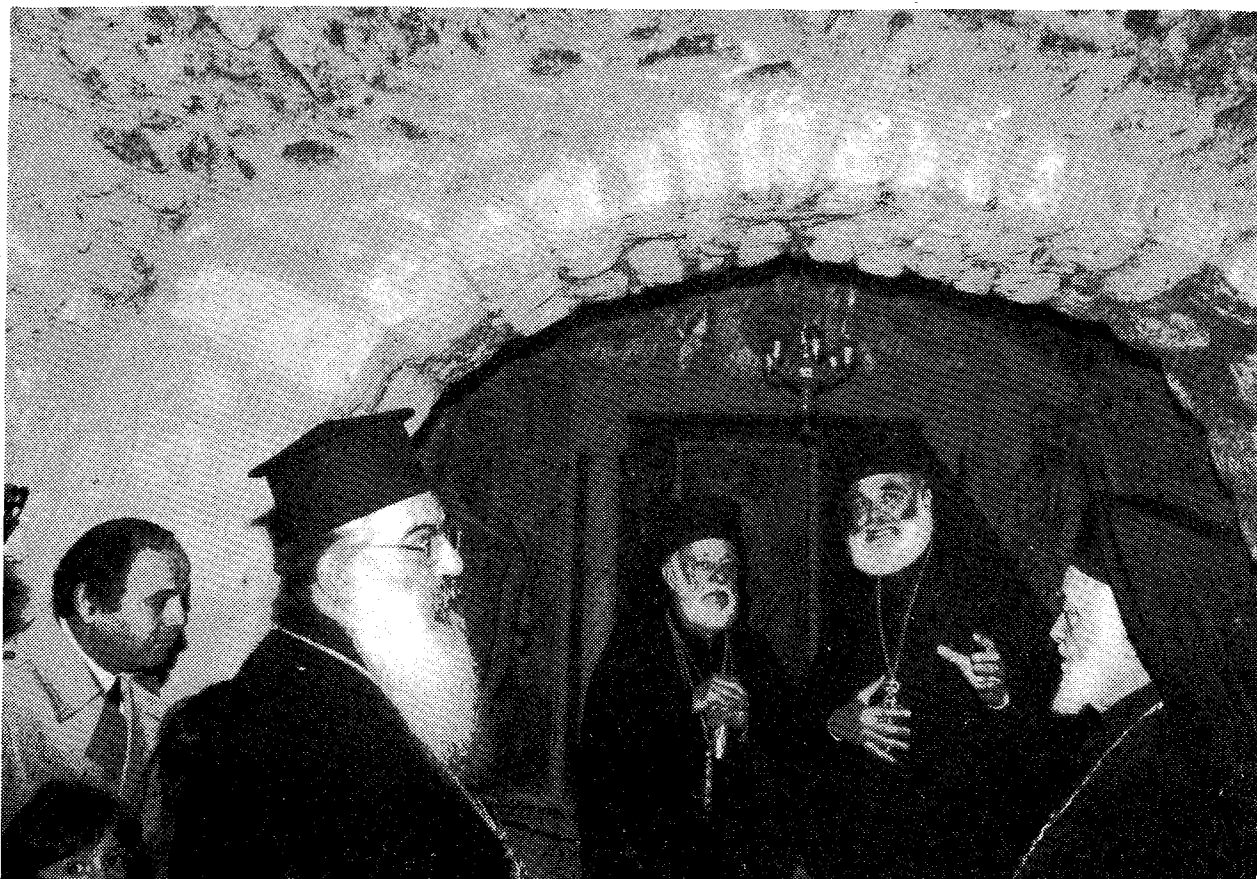
Πρέπει νὰ εὐχαριστοῦμε τὸν Θεὸ ταπεινά, γιὰ τὴν μᾶς ἀξίωση, και μᾶς ἐχάρισε, νὰ φορᾶμε τὸ εἶσο. Εἶναι βαρὺ τὸ ἔργο τοῦ μοναχοῦ, ἀλλὰ γίνεται ἐλαφρὸ, διότι τὸ σηκώνει μαζί μας ὁ ἴδιος ὁ Χριστός.

Θέλω, ἀγαπητὲ ἀδελφὲ Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε, νὰ σᾶς εὐχαριστήσω, διότι σήμερα και στὴ Μονὴ Πετράκη και σήμερα τὸ βράδυ στὴ Μονὴ Πεντέλης, μ' ἔφερε ἡ ἀγάπη σας γιὰ νὰ θυμηθῶ, γιὰ νὰ ζήσω ὅ,τι και ἐγὼ ὁ ἀπόδημος Ἕλληνας κάπως κάποτε στὰ νιάτα μου ἔζησα ὁ ἕνα πτωχὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Σάββα, ὄχι τόσο σκληρὰ, ὅπως στὰ ἄλλα μοναστήρια, κάπως πὸν ἐλαφρὰ. Ἀλλὰ θυμᾶμαι κάποτε Διάκος, και τὰ φασόλια και τὶς τρύπες στὸ κελλί μου, ἀπὸ ὅπου ἔδβαιναν ποντικοί. Μία ζωὴ ἀπλή, πὸν ἔζησα, ἀλλὰ πὸν εἶχε κάποια προετοιμασία, γιὰ ἐκεῖνον πὸν ἤθελε και ὄνειρευόταν νὰ ὑπηρετήσει τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ.

Ἄν τὰ καταφέρω, δὲν ξέρω. Ἐνα μόνο ξέρω ὅ,τι και νὰ κάνω ὁ Θεὸς και ἡ προσευχὴ σας θὰ εἶναι μαζί μου. Ἐλπίζω και εἶμαι βέβαιος ὅ,τι ἡ ρωμιούνη μου και ἡ ρωμιούνη σας, και ἡ Ἐκκλησία μου και ἡ Ἐκκλησία μας, εἶναι τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, τοῦ Χριστοῦ ρωμιούνη. Και αὐτὸ μᾶς σώζει. Ἀμήν».

Ἀνταλλάχθηκαν ἀναμνηστικὰ δῶρα και ἀκολούθησε ξενάγηση τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου στὴν ἀναπαράσταση τοῦ «Κρυφοῦ Σχολεῖου», στὸ Μουσεῖο Ἑλληνικῆς Παιδείας και στὸ Μουσεῖο βυζαντινῶν εἰκόνων ἀπὸ τὸν Παν. Ἀρχιμ. Τιμόθεο Κηλίφη και ἄνοδος στὸ Ἀρχονταρῖκι, ὅπου προσφέρθηκαν ἀναμνηστικὰ.

Στις 8 μ.μ. ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Δωδώνης κ. Χρυσόστομος παρέθεσε δεῖπνο πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου Παρθενίου, στὸ ὅποιο παρακάθησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ, οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Πηλουσίου κ. Βαρνάβας, Ἀξιώμης κ. Πέτρος, Λαρίσης κ. Σεραφεῖμ, Ζακύνθου κ. Παντελεήμων, οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς Ἀρχιμ. Ἰάκωθος Παπαθανασίου - Γκίνης, ὁ Ἱερομόναχος Γεννάδιος, ὁ Πρωτ. Στέφανος Ἀβραμίδης, ὁ Οἰκονομικὸς Ἐπόπτης τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας κ. Ἄρης Πλωμαρίτης, ὁ Νομικὸς Σύμβουλος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Αἰλαῖος, ὁ Ὑπεύθυνος Τύπου τοῦ Πατριάρχου στὴν Ἀθήνα κ. Ἰ. Παπαμιχαλάκης, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ.β.

Άπό τήν επίσκεψη τής Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Παρθενίου στό «Κρυφό Σχολεῖο» τής Ἱ. Μονῆς Πεντέλης.

Πατριαρχική καί Συνοδική Θ. Λειτουργία

Ἐπίκεντρο τής ἐπίσημου ἐπισκέψεως τοῦ Πατριάρχου Παρθενίου στήν Ἐκκλησία τής Ἑλλάδος ὑπῆρξε ἡ Θεία Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό Ἀθηνῶν τό πρωί τής Κυριακῆς 29 Ἰανουαρίου, στήν ὁποία προέστησαν ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης καί ἡ Α.Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ. Συλλειτουργήσαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Πηλουσίου κ. Βαρνάδας, Ἀξώμης κ. Πέτρος, Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης, Θηβῶν καί Λεβαδείας κ. Ἰερώνυμος, Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου κ. Ἀλέξανδρος, Θήρας κ. Παντελεήμων καί οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Ἀγδρούσης κ. Ἀναστάσιος, ἐντεταλμένοι Ἀρχιεπίσκοποι Εἰρηνοπόλεως, Ἡλιουπόλεως κ. Θεόκλητος, Νικοπόλεως κ. Χρυσόστομος, Μαρεώτιδος κ. Ἀμβρόσιος, Ἀρσινόης κ. Στέφανος καί Ταμιάθως κ. Ἰωακείμ. Στό τέλος τής Θείας Εὐχαριστίας ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ ἀπευθυνόμενος πρὸς τήν Α.Θ.Μ. τὸν Πάπα καί Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Παρθένιο εἶπε:

«Μακαριώτατε Πάπα καί Πατριάρχα τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας, Διβύης, Πενταπόλεως, Αἰθιοπίας καί πάσης Ἀφρικῆς, Ἅγιε Ἀδελφὲ καί Συλλειτουργεῖ Κύριε Κύριε Παρθένιε,

Μετὰ χαρᾶς καί συγκινήσεως ἐν πνεύματι Κυρίου, τοῦ Θεοῦ τῆς Ἀγιοτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας Δομήτορος, ἡ Μειριότης ἡμῶν κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην ὥραν, διὰ τῆς χαρμοσύνου διβλικῆς προσαγορεύσεως, «εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου», Σᾶς ἀπευθύνομεν τὸν λόγον, κατὰ τὸ πρῶτον τοῦτο ἱερὸν Συλλείτουργον, τῆς πρώτης ἐπίσημου εὐλογημένης παρὰ Κυρίου ἐπισκέψεώς Σας εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀγιοτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, κομιστὴν τῶν εὐλογιῶν καί τῆς ἀγάπης τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀλεξανδρέων, τῆς ὁποίας ἄξιος Προκαθήμενος τῆς σήμερον ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Μακαριότης.

Καί εἶναι συγχρόνως, ἡ παρούσα ὥρα αἰτία ὑψίστης πνευματικῆς χαρᾶς καί ἀγαλλιάσεως, διότι ἀξιούμεθα κατ' αὐτήν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ «προσφέ-

Ἀπὸ τὴν Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Θ. Λειτουργία στὸν Καθεδρικό Ναό Ἀθηνῶν, στὴν ὁποία προέστησαν ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιος καὶ ὁ Μικ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ.

ρειν δῶρα τε καὶ θυσίας ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἀμαρτημάτων καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων».

Μεγίστη ἢ σημασία, Μακαριώτατε Ἅγιε Ἀδελφέ, τῆς πρὸς ἀλλήλους επισκέψεως καὶ συναντήσεως Προκαθημένων Ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ ἐνώπιον τοῦ Ἱεροῦ Θυσιαστηρίου Συλλειτουργία, ἐπὶ τελεσιουργία τοῦ μυστηρίου τῶν μυστηρίων τῆς Θείας Εὐχαριστίας, εἰς ἀρραγὴ ἐνότητα τῶν Ἀγιοτάτων Ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τὴν ὁποίαν εὐκαίρως διατρανοῦμεν.

Μακαριώτατε,

Ὁ ἐπισημασθὴν καὶ εὐχαριστιακῶς ἀνακαινίζων ἡμᾶς Κύριος, ἀοράτως ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν συμπαριστάμενος καὶ ἐπελογῶν τὴν σύμπλευσιν τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, θωρακίζει ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς Ἀδ- τοῦ σιρατιώτατος με ὄπλα πνευματικὰ πρὸς ὑπέρβασιν ὀχυρωμάτων ἀντισιρατενομένων τῶν ρημάτων Ἀδ- τοῦ «ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ».

Ἡ Ἑλληνορθόδοξος Ἐκκλησία διὰ τῶν Παλαιφάτων Πατριαρχείων τῆς Ἀνατολῆς, μεταξὺ τῶν ὀ-

ποιῶν εἶναι καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, ἀποτελεῖ λαμπρὸν πνευματικὸν Φάρον ἀκτινοβολίας Χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ πολιτιστικῆς κληρονομίας καὶ εἶναι φορεὺς ὑψίστων ἀξιών καὶ ἑπαλξίς ἱερῶν ἀγώνων, εἰς πραγματοποιήσῃ τῆς Ἱερᾶς παρακαταθήκης τοῦ Κυρίου «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη... διδάσκοντες τῆρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν» (Ματθ. 28,19). Τοιούτου πνευματικοῦ Φάρου ἐτάχθη νὰ ἡγήται σήμερον ἡ Ὑμετέρα Θεοτίμητος Μακαριότης, εἰς φωτισμὸν ἐνὸς ἐκ τῶν πλέον νευραλγικῶν τμημάτων τῆς Οἰκουμένης. Καὶ ὅπως ἀκριβῶς δι' ἓνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν, τοιομοτρόπως καὶ διὰ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, τυχάνει δυσχερὲς τὸ ἔργον, διότι εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην παραδοκοῦσιν αἱ δυνάμεις τοῦ πονηροῦ. Ἀλλά, Ὑμεῖς Μακαριώτατε, διὰ τὸ σθεναρῶς καὶ ἐπαξίως ἀγωνίζεσθαι τὸν ἀγῶνα τὸν καλόν, κατέχειτε ἀπευδῆ μαρτυρίαν τὴν μέχρι σήμερον μετ' ἐπιτυχίας σιεφθεῖσαν πνευματικὴν Σας ἀγωνιστικότητα εἰς τὸν Ἀμπελώνα τοῦ Κυρίου. Εἰς τοῦτο δὲ παρήγορον ἔχομεν τὴν βεβαίωσιν τοῦ Κυρίου λέγοντος: «Μὴ ταρσέσθω ὑμῶν ἡ

καρδία μηδὲ δειλιάτω» (Ἰωάν. 14,27), διότι ἐπιτελοῦμεν μετὰ πίστεως καὶ ἱεράς ἀφοσιώσεως τὸ ἔργον καὶ τὸ θέλημα Αὐτοῦ, πρὸς τὸν ὅποιον κατὰ τὴν εὐφρόσυτον ταύτην ὥραν αἶνον καὶ εὐχαριστίαν ἀναμέλλομεν. Ἄς εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομα τὸ Ἅγιον Αὐτοῦ, διότι κατηξιώθημεν νὰ εὐρεθῶμεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀλλήλους περιπτυσσόμενοι καὶ τὴν δόδον τῆς κοινῆς πίστεως συμπορευόμενοι, τὴν ἐν Αὐτῷ ἀλήθειαν ὁμολογοῦντες καὶ κηρύσσοντες ἀλλήλων τὰ βάθη βασιάζοντες καὶ τὰς ἐλπίδας ἡμῶν εἰς Αὐτὸν ἐναποθέμενοι.

Μακαριώτατε Ἅγιε Ἀλεξανδρείας Κύριε Παρθένιε, τὸν λόγον συντέμνοντες, παρακαλοῦμεν τὴν Ἑμετέραν Θειοτάτην Μακαριότητα, ὅπως εὐλογήσῃ τὸ χροιστεπώνυμον τοῦτο πλήρωμα, τὸ προσελθὸν εἰς τὴν χαρὰν ταύτην, ἐκ μέρους δὲ πάντων τῶν ἀπεκδεχομένων δι' Ἑμῶν τὸ παρὰ τοῦ Κυρίου πλοῦσιον ἔλεος καὶ διὰ τῶν Τιμίων Ἑμῶν χειρῶν τὴν εὐλογίαν καὶ τὸν ἁγιασμόν, δεχθῆτε ἴσους Ἑμεῖς προσωπικῶς, πεπνυμένε Οἰακοσιόφρε τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀλεξανδρέων, ὡς καὶ ἡ περὶ Ἑμᾶς Τιμία Ἀκολουθία, τὸ ἀπὸ καρδίας ἀγαλλομένης:

«ὡς εὖ παρέστητε»

καὶ τὰ ἐλάχιστα ταῦτα δῶρα, σύμβολα εἰλικρινοῦς ἡμῶν ἀγάπης καὶ ἀδελφικῆς συμπαροστώσεως ἐν παντί».

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος πρόσφερε στὸν Πατριάρχη Παρθένιο τιάρα κεντημένη στὸ χέρι στὴ Μογὴ Μακρινοῦ καὶ ὁ Πατριάρχης, ὁ ὅποιος ἀπάντησε μὲ τὰ παρακάτω λόγια, ἔδωσε στὸν Ἀρχιεπίσκοπο εἰς ἀνάμνησιν καλλιτεχνικὸ Σταυρόν.

«Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ,

Ἡ Θεία Λειτουργία πὸν μαζί ἐτελέσαμε εἶναι τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Εἶναι ἡ ἔνωση τοῦ Θεοῦ μὲ τὸν λαόν μας. Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ θὰ μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ τὸ ἐπαναλάβω, τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Ἐρχομαι ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, εἶναι ἡ συνέχεια, εἶναι τὸ ἄπλωμα τοῦ Γένους καὶ τοῦ ἔθνους μας. Ἐφυγαν ὅλοι ἀπὸ ἐδῶ. Ἐφυγε ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἐδημιούργησε τὴν Ἀλεξάνδρεια. Ἐκεῖ ζῶ καὶ ἐκεῖ γεννήθηκα. Ἀλλὰ ὅλα ξεκίνησαν ἀπὸ ἐδῶ. Καὶ ἔπειτα, αὐτὸ τὸ ξεκίνημα συνεχίζεται στὴν πόλη τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Μὲ τὴν παρουσία τῶν Ἑλ-

λῆγων, μὲ τὴν δημιουργία ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς, βυζαντινῆς ἐποχῆς, ἀραβικῆς ἐποχῆς, ὀθωμανικῆς ἐποχῆς. Καὶ σ' ὅλη αὐτὴ τὴν πορεία στέκεται αὐτὸ πὸν ξεκίνησε ἀπὸ ἐδῶ. Ἀπὸ τὴν Μακεδονία καὶ ἐδημιούργησε καὶ μεγάλωσε σὲ μιὰ πορεία ἑλληνικὴ καὶ χριστιανικὴ καὶ ἔτσι τὸ Ἑλληνορθόδοξο Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας ἀπὸ τότε μένει καὶ ἐλπίζω μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ θὰ μείνῃ Ἑλληνικὸ καὶ Ὁρθόδοξο.

Οἱ ἐποχὲς καὶ οἱ ἐναλλαγὲς τῶν ἐποχῶν ἔχουν δημιουργήσει νέες καταστάσεις. Ἀλλὰ ἡ παρουσία μας ἐκεῖ ὕψωσε ἐκκλησίες, σχολεῖα, ὁρφανοτροφεῖα, νοσοκομεῖα, νηπιαγωγεῖα, Κοινότητες, πὸν ξεκίνησαν ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια μέσα στὴν Ἀφρική καὶ γέμισε ἡ Ἀφρική ἀπὸ ἐκκλησίες Ἑλληνικὲς καὶ Ὁρθόδοξες, ἀπὸ Κοινότητες, ἀπὸ παιδιὰ τοῦ λαοῦ τῆς χώρας μας. Καὶ εἶναι πολὺ φρονικό, εἶναι ἄγριο, εἶναι κάτι πὸν τὸ νοιάθουμε καὶ τὸ αἰσθανόμαστε, μένομε ἐκεῖ καὶ ἡ καρδιά μας κτυπάει γιὰ τὰ ἐδῶ.

Βλέπομε ἐκεῖ καὶ τὰ μάτια μας κοιτᾶνε ἐδῶ. Ἀκοῦμε ἐκεῖ καὶ ἀκοῦμε τὴ φωνή σας, ἀγγίζομε τὶς χώρες ἐκεῖνες καὶ τοὺς λαοὺς ἐκεῖνους καὶ εἶναι σὰν νὰ ἀγγίζομε ἐσᾶς, γιὰ εἶμαστε δικοὶ σας, εἶμαστε κομμάτι δικό σας. Ἀνῆκομε στὸ Γένος μας καὶ αὐτὸ ἐσηγήξαμε ὅσο μπορέσαμε, καὶ μπορῶ νὰ πῶ καὶ νοιώθω περηφάνεια, κάτι κόναμε, κάτι δώσαμε καὶ κάτι πήραμε.

Αὐτὴ εἶναι ἡ πορεία, ἡ πορεία ἡμῶν αὐτῶν, ἡ πορεία τοῦ Γένους, ἡ Ἐκκλησία, ἡ Ἐκκλησία μας, ἡ Ἑλλάδα, ἡ Ἑλλάδα μας. Αὐτὴ εἶναι ἡ ζωὴ μας. Καὶ τώρα μὲ τὸ μικρὸ ποίμνιο, ὅσο μικρὸ κι ἂν εἶναι, ἡ ἴδια πορεία συνεχίζεται.

Γι' αὐτὸ ἦλθα, Μακαριώτατε, γι' αὐτὸ ἦλθα νὰ Σᾶς εὐχαριστήσω, γιὰ τὴν συμπαράσταση, γιὰ τὴν βοήθεια καὶ γιὰ τὴν ἐνίσχυση, μὲ λίγους Αἰγυπτιώτες πὸν εἶναι τώρα ποίμνιο ἰδικό Σας. Σᾶς παρακαλῶ νὰ τοὺς φροντίζετε καὶ νὰ τοὺς ἀγαπᾶτε. Καὶ εἶμαι σίγουρος ὅτι τὸ κάνετε. Εἶναι μία προέκταση στὸ Γένος ἀπὸ τοὺς Ἀλεξανδρινούς καὶ ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτιώτες Ἑλληνες. Μιὰ προέκταση πὸν μένει ἐδῶ, καὶ πὸν τοὺς ἔχω ἀνάγκη καὶ τοὺς θέλω νὰ μὲ νοιώθουν καὶ νὰ Σᾶς νοιώθουν.

Εὐχαριστῶ καὶ γιὰ τὸ δῶρο, εἶναι καὶ αὐτὸ τῆς ἱστορίας μας, εἶναι καὶ αὐτὸ τοῦ Γένους μας. Γέρνει λιγάκι, ἀλλὰ ἐλπίζω νὰ τὴν κρατήσω ἴσια. Τώρα καὶ ἐγὼ θέλω νὰ δώσω κάτι. Θὰ δώσουν σὲ Σᾶς ὅ,τι δίνει ὁ Θεὸς σὲ ὅλους μας. Ἐνα σταυρόν. Ἐρχομαι καὶ εἶμαι σίγουρος ὅτι θὰ τὸν σηκώσετε ὅπως τὸ Γένος μας, ὅπως ὁ λαός μας, ὅπως οἱ Κυβερνή-

Άπό τὸ ἐπίσημο γεῦμα πὸς παρέθεσε πρὸς τιμὴν τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Παρθενίου στὸ ξενοδοχεῖο «Μεγάλη Βρεταννία» ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ. Παρευρέθηκε ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Διδώρος.

σεις μας, ὅπως οἱ αἰῶνες μας, ὅπως ἡ αἰωνιότητα τοῦ Γένους μας.

Ὁ Θεὸς μαζί Σας».

Στὴν Πατριαρχική καὶ Συνοδική Θεία Λειτουργία, πὸ μεταδόθηκε ἀπὸ τὸ Α΄ Πρόγραμμα τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν προσήλθε ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Χρῆστος Σαρτζετάκης, ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Ἀμύνης κ. Ἰ. Χαλαμπόπουλος, ἀναπληρῶν τὸν Πρωθυπουργό, ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Στεφανίδης, ὁ κ. Ἀρ. Μπουλοῦκος ἀναπληρωτῶν τὸν Ἀρχηγὸ τῆς Ἀξιωματικῆς Ἀντιπολιτεύσεως, ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κ. Παναγιώτης Ρουμελιώτης, Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γ. Α. Παπανδρέου, ὁ Ὑπουργὸς Ἀναπληρωτῆς Ἐξωτερικῶν κ. Ἰ. Καψῆς, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν τριῶν ὄπλων, ὁ Νομάρχης Ἀθηνῶν κ. Βγενόπουλος, οἱ Πρόεδροι τοῦ Ἀρείου Πά-

γου, τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ.ἂ. ἐπίσημοι.

Τὸ μεσημέρι ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου Παρθενίου ἐπίσημο γεῦμα στὸ ξενοδοχεῖο «Μεγάλη Βρεταννία», στὸ ὁποῖο παρακάθησαν ὁ παρεπιδημῶν Μακ. Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Διδώρος, τὰ μέλη τῆς Ἱεράς Συνόδου, οἱ συνοδοὶ τοῦ Πατριάρχου Παρθενίου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πέτρας κ. Γερμανός, ὁ Πανιερ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἱεραπόλεως κ. Εἰρηναῖος, ἄλλοι ἀρχιερεῖς, ἀξιωματοῦχοι κληρικοί, ὁ Ὑπουργὸς Ἀναπληρωτῆς Ἐξωτερικῶν κ. Ἰ. Καψῆς, ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Λεθογιάννης, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Γεωργίου, ἄλλοι κυβερνητικοὶ παράγοντες, οἱ Πρόεδροι τῶν Ἀνωτάτων Δικαστηρίων, τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ὁ Νομάρχης Ἀθηνῶν κ. Βγενόπουλος, ὁ Νομικὸς Σύμβουλος τῆς

Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Λιλαῖος, οἱ Διευθυντές τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν, ὁ Ἐπιτετραμμένος τῆς Αἰγύπτου κ. Σουλεϊμάν, ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος στό Κάιρο κ. Μεγκλίδης, ὁ Γεν. Πρόξενος στήν Ἀλεξάνδρεια κ. Σταματόπουλος, οἱ Πρόεδροι τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων Αἰγύπτου καί τῶν Αἰγυπτιωτῶν κ.ἂ. ἐπίσημοι.

Ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Μακ. Πατριάρχη κ. Παρθένιο ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ εἶπε:

«Μακαριώτατοι, Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀδελφοὶ καὶ οἱ λοιποὶ μεθ' ἡμῶν συνευφραινόμενοι ἐν τῇ τραπέζῃ ταύτῃ, συνδαιτημόνες ἅγιοι τῆς ἀγάπης.

Ἐκδηλὸς ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀγαλλίασις εἰς τὰ πρόσωπα πάντων, ὅτι ἐν μέσῳ ἡμῶν, τὴν θέσιν τοῦ ὑψηλοῦ τιμωμένου κατέχετε Ὑμεῖς, Μακαριώτατε, ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ Προκαθήμενος τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἐυαγγελιστοῦ Μάρκου, λίαν ἡμῖν ἀγαπητὸς Ἀδελφὸς καὶ Συλλειτουργὸς τῆς Ἀγιοπάτης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἡ χαρὰ μας ὅμως γίνεται διπλῆ, διότι μαζί μας εἶναι καὶ ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ ἐξ ἴσου ἀγαπητὸς ἀδελφὸς κ. Διδώωρος, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ξαφνικὴν του παρουσίαν μᾶς ἔδωσε μεγάλην χαρὰν.

Ἡ τραπέζα γέμει. Ὑμεῖς δὲ πάντες, συνηγμένοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης, ζῶσαν δίδομεν μαρτυρίαν τοῦ εἰς τὸ διηνεκὲς τελεσιουργομένου μυστηρίου τοῦ Ὑ π ε ρ ὼ ο υ ἐν μέσῳ ἡμῶν εὐρισκομένου τοῦ Ἐ ν ὅ ς, τοῦ κελεύοντος «τῆ γῆ παντοδαπὸς ἐκφύει καρπούς, εἰς ἀπόλαυσιν καὶ τροφήν ἡμετέραν» (Ἐνθὴ ἐπὶ τῶν κολλύβων).

Δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ μακρύνωμεν τὸν λόγον, ἀλλὰ θὰ ἦτο παράλειψις νὰ περιορισθῶμεν εἰς μίαν ἀπλὴν πρόποσιν, ἄνευ ἀναφορᾶς εἰς τε τὴν προσωπικότητα τοῦ κατὰ πάντα ἀγαπητοῦ καὶ σήμερον τιμωμένου ὑψηλοῦ Συνδαιτημόνου κ. Παρθενίου καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ.

Μακαριώτατε, εἰς καιροὺς δυσχερεῖς ἀνελάβετε τὴν οἰακοσιτροφίαν τοῦ σκάφους τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Παλαιφάτου καὶ Περισοπιδάσιου Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι περισσεῖται αἱ θλίψεις, ἀλλ' αἱ ἐγνωσμένα ἱκανότητες καὶ ἡ μεμαρτυρημένη ἐκκλησιαστικὴ δρᾶσις Σας καὶ οἱ τίμιοι ἀγῶνες Σας διὰ τὸν πατριαρχικὸν τοῦτον θρόνον ἀπὸ χρόνων μακρῶν, ὡς καὶ ἡ ἀγάπη καὶ τὸ ἐν Κυρίῳ ἐνδιαφέρον Σας διὰ τὰς ἀδελφὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ αἱ

προσπάθειαι Σας διὰ τὴν προαγωγήν τῆς Ἐνότητος τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ κατὰ πάντα θεϊκὴ παρουσία Σας ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως ἐν τοῖς Παγκριστιανικοῖς Συνεδροῖσι καὶ δὴ ἐν τῷ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ συμμετοχὴ Σας εἰς πλείστας ἄλλας δραστηριοτήτας, βεβαιῶσι τοῦ λόγου τὸ ἀληθές, ὅτι λίαν ἐπαξίως ἐξελέγητε ὡς συνεχιστὴς τοῦ ἔργου μεγάλων καὶ ἐπιφανῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀνδρῶν, εἰς ἓνα κόμῳ νέον καὶ ποικιλοτρόπως μετασχηματιζόμενον.

Εἰς τὴν διακονίαν Σας αὐτήν, Μακαριώτατε, εἰς τὸ ὑψηλὸν Ἱεραποστολικὸν ἔργον τῆς καθ' Ὑμᾶς Ἀγιοπάτης Ἐκκλησίας, προθύμους συμπαραστάτας θὰ εὐρίσκετε καὶ ἡμᾶς, τὴν Ἀγιοπάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, κατὰ χρέος παλαιῶν ἡμερῶν, ὅτε τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας πολλαχῶς συμπαρεστάθη εἰς τὰς κακυχίας τοῦ ὑπὸ δεινὴν ξενικὴν κατοχὴν δοκιμασθέντος Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τῶν ὕλικῶν ἀγαθῶν πλοσίως σήμερον πάντων ἡμῶν μεταλαμβάνοντων, ἡ μνήμη φέρει πρὸ ἡμῶν μορφὰς ἱεράς, τὰς ὁποίας ἐν ὑπομονῇ καὶ νύκτῃ ἀφοσιώσῃ διηκονήσαμεν ἀμφοτέρω. Ὑμεῖς μὲν, Μακαριώτατε, τοῦ μακαριστοῦ Χριστοφόρου, ἡ Μετριότης δὲ ἡμῶν τοῦ μακαρίᾳ τῇ λήξει Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Ἀντιβασιλέως Δαμασκηνοῦ, τῶν ὁποίων ἢ τε ἐθνικὴ καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ συνεργασία, διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ φρικτιῶς δοκιμασθέντος Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐκ τῆς ἐγκληματικῆς βίας καὶ τοῦ μίσους τῶν ὀρθῶν τοῦ κατακτητοῦ, εἶναι ἀλησμόνητος. (Ἐλάχιστον δεῖγμα τῆς συνεργασίας αὐτῆς τῶν δύο ἐπιφανῶν ἀνδρῶν ἀποτελεῖ τὸ ἀκόλουθον κείμενον*:

«Μακαριώτατον Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας
Κύριον Χριστοφόρον
Ἀλεξάνδρειαν

Ἐκκλησία Ἑλλάδος ἀγωνιζομένη ὑπὲρ ἀνακουφίσεως εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐκ παντοίων ὕλικῶν στερησεῶν παρουσίας σιγμῆς, ποιεῖται θεομὴν ἐκκλησιῶν χριστιανικὰ καὶ ἐθνικὰ αἰσθήματα Ὑμετέρας Θεοσώστου Μακαριότητος, παρακαλοῦσα, ὅπως ἀναλάβῃ Αὐτὴ πρωτοβουλίαν ἐνδεδειγμένων ἐνεργειῶν παρ' Αἰγυπτιώτῃ Ἑλληνισμῶ καὶ λοιπαῖς ἀλλαχῶ ὁμογενεῖσι ὡς καὶ παντὶ ἐτέρῳ δυναμῶν Ἑλληνι πρὸς ἀγορὰν καὶ ἀποστολὴν συντόμως καὶ ἐν συνεχείᾳ τροφίμων πληθυσμῶ στερομένων μέσων συντηρήσεως περισοπέων ἄλλων λαῶν, συνεπεῖα ἀνεπαρκείας παραγωγῆς καὶ ἐφοδιασμοῦ Χώρας. Ἐκκλησία Ἑλλά-

(*) Βλ. περιοδ. «Ἐκκλησία», ἀρ. 3-4/1.5.1945, σ. 22.

δος, διαδηλοῦσα ἐνεργὸν συμμετοχὴν αὐτῆς ἐν πρώτῃ γραμμῇ καὶ πάσαις δυνάμεσιν εἰς μέγα τοῦτο ἔργον ἐπὲρ τῶν τέκνων αὐτῆς, θέτει ἀπὸ τοῦδε Ὑμετέραν διάθεσιν ἅπασαν περιοσίαν Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ σύνολον κειμηλίων καὶ ἱερῶν οκευῶν ναῶν καὶ μονῶν Ἐπικρατείας, ἔτι δὲ σύμπας Ἑλληνικὸς Κλήρος παντὸς βαθμοῦ τιμαλφῆ αὐτοῦ καὶ πολύτιμα ἱερὰ ἄμφια πρὸς οἰανδήποτε καθ' Ὑμετέραν ἐκτίμησιν πρόσφορον ἐν προκειμένῳ χρῆσιν. Πρωτοβουλία Ὑμετέρας Μακαριότητος μέλλουσα τύχη, ὡς πιστεύομεν, ὁμοθύμον ὑποστηρίξεως αὐτόθι καὶ ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν, θέλει συμπληρώσει ἐνδελεχῆ φιλόνηρωπον ἐπὲρ ἑλληνικοῦ λαοῦ δρασὶν Διεθνoῦς Ἐρυνδροῦ Σιαροῦ καὶ λοιπῶν παραγόντων πρὸς ἐξασφάλισιν στοιχειωδῶν ὄρων συντηρήσεως αὐτοῦ. Ἀρχαὶ Κατοχῆς παρέσχον ἤδη ἀνεπιφύλακτον συναίνεσιν δι' ἀποστολὴν ἐνταῦθα τροφίμων παντὸς εἶδους πρὸς ἀποκλειστικὴν διάθεσιν αὐτῶν μεταξὺ πάσχοντος πληθυσμοῦ Χώρας. Ἀνάγκη πραγμάτων ἐπιβάλλει τονίσωμεν Ὑμετέρα Μακαριότητι καὶ ἀσπαζόμενοι Αὐτὴν ἐν Χριστῷ Ἀνασάντι, διατελοῦμεν ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος.

† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
Δ Α Μ Α Σ Κ Η Ν Ο Σ»,

καὶ ἡ Α.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἀπήνησεν ὡς ἑξῆς:

«Αὐτοῦ Μακαριότητα Κύριον Δαμασκηνὸν
Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηῶν

Ὑμετέρα ἐκκλησιὸς ἐλήφθη. Θὰ καταβληθῆ πᾶσα προσπάθεια διὸ τὸν ἄμεσον καὶ ἱκανοποιητικὸν ἐπισιτιστικὸν ἀνεφοδιασμὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ δυνηθῶμεν νὰ ὑπερπηθῶμεν τὰς δυσκολίας διὰ τὴν προμήθειαν τροφίμων καὶ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν. Οὐδεμία ἀνάγκη νὰ διαθέσητε τὴν περιοσίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Ἀσπαζόμεθα ἀδελφικῶς.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ Χ Ρ Ι Σ Τ Ο Φ Ο Ρ Ο Σ».

Σήμερον ὅμως, ἀπηλλαγμένοι πάσης φθορᾶς καὶ τὸ ὑπέριτον ἀγαθὸν τῆς ἐλευθερίας ἀπολαύοντες, ἐστὶ βέβαιος, Ὁ Ἅγιε Ἀδελφέ, ὅτι ἀόκνους εὐρήσητε ἡμᾶς συνεργάτας ἐν τῷ Ἀποστολικῷ ἔργῳ Ὑμῶν καὶ συνεχιστὰς τῆς ἐκείνων ἀδελφικῆς καὶ κατὰ πάντα ἱστορικῆς συνεργασίας καὶ ἀγάπης.

Περαιῶν, Μακαριώτατε, θὰ ἤθελα νὰ παρακαλέσω πάντας, ὅπως ὑψώσωμεν τὸ ποιήριον, μετὰ ψυχῆς καὶ καρδίας δεόμενοι τοῦ Κυρίου, ἐξ Οὐ «πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον», ἵνα δια-

φυλάτῃ, ἐνισχύῃ καὶ γεραίρῃ τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς Κύριον Κύριον Παρθένιον τὸν Γ', ἐν ὑγιείᾳ ἀμειταπτώτῳ καὶ ποιμαντορικῆ λιπαρᾷ, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς καθ' ὅλον Ἀγιοπάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Εἰς πολλὰ ἔτη Ὁ Ἅγιε Ἀδελφέ καὶ ὑμεῖς πάντες ἀγαπητοὶ συνδαιτημόνες».

Ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Παρθένιος ἀπάντησε:

Μακαριώτατε, σὰς εὐχαριστῶ πάρα πολὺ γιὰ τὰ καλά σας λόγια. Ἡ καλωσύνη σας μοῦ θύμισε χρόνια τῆς νιότης μου κοντὰ σὸν Πατριάρχῃ Χριστοφόρῳ σὴν κρισιμώτερη στιγμή καὶ ὥρα τῆς πατρίδας μας. Ἐνα εἶναι τὸ γεγονός, τὸ 40, 41, 42 καὶ 43 ἡ Ἀλεξανδρεία, καὶ τὸ Κάιρο, γιὰ τὶς κρίσιμες ὥρες, ἔγινε τὸ κέντρο τῆς Ἑλλάδας. Ἐκεῖ ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους, ἐκεῖ ἡ Κυβέρνησις, ἐκεῖ ὁ Στρατός, ἐκεῖ τὸ Ναυτικόν, ἐκεῖ ἡ Ἀεροπορία. Στὸ λιμάνι τῆς Ἀλεξανδρείας ὁ Στόλος. Μὲ χαρὲς καὶ μὲ λύπες. Μὲ ὠραῖα ἐπεισόδια καὶ τραγικὰ ἐπεισόδια. Ἐνα εἶναι, ὅτι οἱ Αἰγυπτῶτες Ἀλεξανδρινοὶ νοιώσαμε ὅτι εἴμαστε πραγματικὰ ἐκείνη τὴν ὥρα ἡ Ἑλλάδα, ἀπὸ ὅπου θὰ ξεκινούσε ἡ λευτεριά μας. Αὐτὲς τὶς ὥρες μοῦ θυμίσατε τώρα καὶ εὐχαριστῶ γιὰ τὸ τραπέζι καὶ γιὰ τὴ φιλοξενία.

Τιμὴ γιὰ μένα νὰ εἶναι παρὼν κι ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων. Δυὸ ἑλληνικὰ Πατριαρχεῖα στὴ Μέση Ἀνατολή, σὲ ὥρες κρίσιμες, ἀλλὰ πάντα ἑλληνικὰ Πατριαρχεῖα. Ὁ Ἅγιε Ἱεροσολύμων, εὐχαριστῶ πάρα πολὺ.

Τιμὴ γιὰ μένα ἡ παρουσία σας, κύριε Ὑπουργέ. Ἐτσι εἶναι πάντα γιὰ τοὺς Ἀλεξανδρινούς, —ξέρετε ἔτσι μεγαλώσαμε, διὰν βλέπαμε τὸν Πρόξενο σὸ Πόρτι Σάιτ νοιώθαμε περηφάνεια γιὰ τὴν πατρίδα,— τώρα τὸ ἴδιο νοιώθω ἐγὼ γιὰ σὰς. Νὰ εἶσθε καλά.

Κύριε Πρόεδρε τοῦ Ἀρείου Πάγου, παρ' ὀλίγον νὰ σὰς πῶ ἄγιο, ἀλλὰ τὸ ἔργο σας εἶναι ἄγιο. Στὴν ὑγείᾳ ὅλων καὶ ὅλα καλά».

Στὸ Θεολογικὸ Οἰκοτροφεῖο

Τὸ ἀπόγευμα στὶς 7 μ.μ., ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Παρθένιος ἐπισκέφθηκε στὸν Καρέα τὸ Οἰκοτροφεῖο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὅπου τὸν ὑποδέχθησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος, Γεν. Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀπεσπασμένος στὴν Ἱ. Μ. Εἰρήνουπόλεως, ὁ Ἀναπλ. τὸν

Γεν. Διευθυντή Παν. Άρχιμ. Πέτρος Δακτυλίδης, ό Διευθυντής του Οικοτροφείου Παν. Άρχιμ. Νικόλαος Πρωτοπαπās, οι οικότροφοι και πολλοί περίοικοι, οι όποιοι άγέμεναν για να λάβουν την ευχή του Πατριάρχη. Είχαν προσέλθει επίσης ό Σεβ. Μητροπολίτης Αήμνου κ. Ίερόθεος και ό Ίεροκήρυξ του Καθεδρικού Ναού Άθηνών Παν. Άρχιμ. Παντελεήμων Καλπακίδης. Εθθός άμέσως έψάλη Δοξολογία στο παρεκκλήσιο του Οικοτροφείου και ό Πατριάρχης δέχθηκε τις ευχές των παρισταμένων και συναντήθηκε με τους Άφρικανούς οικοτρόφους. Στη συνέχεια παρατέθηκε τράπεζα, στην όποία εκτός των επισήμων, παρακάθησαν όλοι οι οικότροφοι. Καλωσορίζοντας τον Πατριάρχη Παρθένιο ό Διευθυντής του Θεολογικού Οικοτροφείου Άρχιμ. Νικόλαος Πρωτοπαπās είπε:

«Μακαριώτατε Πατριάρχα Άλεξανδρείας και πάσης Άφρικής κ.κ. Παρθένιε,

Μακαριώτατε Αρχιεπίσκοπε Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Σεραφείμ,

Γεμάτοι χαρά και άγαλλίαση έμεις που άποτελούμε το θεολογικό Οικοτροφείο της Έκκλησίας της Ελλάδος οās ύποδεχόμεθα σήμερα και με βαθύτατο σεβασμό άσπαζόμεθα την τιμία δεξιά σας.

Ύποδεχόμεθα τον σεπτό Πάπα και Πατριάρχη της πάλαι ποτε μεγάλης και όνομαστικής πόλεως Άλεξανδρείας και μαζί με οās τον Μακαριώτατο Πρωθυεράρχη της Ελλάδος, τους Σεβασμιωτάτους Ίεράρχες και τα λοιπά μέλη της συνοδείας σας.

Η τιμή που μās κάνετε είναι μεγάλη. Γι' αυτό οās εκφράζομε τις άπειρες ευχαριστίες όλων των φοιτητών, Έλλήνων και άλλοδαπών, διότι από πατρική άγάπη και ενδιαφέρον κινούμενος όδηγήσατε τα θήματά σας κατά την επίσημη αυτή επίσκεψή σας στην Έκκλησία της Ελλάδος, στο Διορθόδοξο τουτο φοιτητικό κέντρο της Έκκλησίας, δια να ευλογήσετε τα εκ της Άφρικής πνευματικά σας παιδιά και όλους τους τροφίμους αυτού.

Έρχεσθε από την άγιοτόκο Άλεξάνδρεια, «το της ιερās πίστεως διδασκαλείον» κατά τον Ευσέβιο, στο όποιο έδίδαξαν με λόγους και με έργα την άληθνή της Έκκλησίας θεολογία μεγάλοι διδάσκαλοι και πατέρες, όπως ό Μέγας Άθανάσιος, ό Άγιασμένος Σάββας, ό Έλεήμων Ίωάννης, ή πάνσοφος Νύμφη του Χριστού Αίκατερίνα, ό εσχάτως άναφανείς Πενταπόλεως Νεκτάριος και τόσοι άλλοι.

Βλέπομε στο φωτεινό πρόσωπό σας την άγία παράδοση της Όρθοδοξίας, την όποία εκείνοι με ποταμούς αίμάτων και δακρύων υπεράσπισαν και πιστεύο-

με, ότι με την έλευσή σας έφέρατε τη δική τους χάρη και ευλογία. Έχομε όλοι άνάγκη από την προσοσία των άγίων, ιδιαίτέρως δε οι σπουδαστές της Θεολογίας, οι όποιοι «έν μέσω παρίδων πολλών» ευρισκόμενοι και ποικιλίστοπα ταλαιπωρούμενοι από την ρύπανση της πνευματικής άμμοσφαιρας δεν έχουν που άλλου να σιρέουν τις έλπίδες τους, παρά μόνο στις άγιασμένες μορφές των θεωμένων ανθρώπων, οι όποιοι είναι οι μόνοι γνήσιοι διδάσκαλοι της άληθούς σοφίας, εκείνης για την όποία γράφει ό θεολόγος Γρηγόριος: «Σοφία πρώτη βίος έπαινετός και Θεώ κεκαθαμένος ή καθαιρόμενος τώ καθαρωτάτω» (Γρηγ. Θεολ., Λόγος ΙΣΤ', εις τον πατέρα σιωπώντα δια την πληγήν της χαλάξης, Β.Ε.Π. τ. 59,92).

Τό Θεολογικό Οικοτροφείο γι' αυτό το σκοπό ίδρύθηκε από τον σοφό Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο Παπαδόπουλο και αυτή την άνάγκη θεραπεύει. Παρέχει τη δυνατότητα στους τροφίμους του να ζήσουν εκκλησιαστικά μέσα στο κλίμα της Λειτουργικής ζωής και της Πατερικής θεολογίας με άγάπη, με έλευθερία και κατανόηση. Δεν είναι Σχολή, ούτε πανεπιστημιακή Λέσχη, αλλά οικογένεια, μέσα στην όποία κάτω από την άγρυπνη προσοσία της Μητρος Έκκλησίας μαθαίνει ό αυριανός εργάτης του Εθαγγελίου να ζή, να σκέπτεται και να άποφασίζει εκκλησιαστικά, με βάση και γνώμονα την εκκλησιαστική και έθνική παράδοση, την πατερική σοφία και τις κατά καιρούς διαμορφούμενες συνθήκες της ζωής.

Στο Θεολογικό Οικοτροφείο κατά το διάστημα της ιεσσαρακονταετούς λειτουργίας του εκτός των Έλλήνων έστεγάσθησαν τριακόσιοι άλλοδαποι φοιτητές της Θεολογίας, εκ των όποιων περισσότεροι από εκατό ήσαν Άφρικανοί, οι όποιοι σήμερα διακονού την Έκκλησία της πατρίδος τους άναδεικνυόμενοι οι πιο ένθερμοι ύποστηρικτές της ιδέας της συνεργασίας των Όρθοδόξων Έκκλησιών και οι καλύτεροι πρεσβευτές της Ελλάδος.

Μακαριώτατε Πατριάρχα,

Τό Θεολογικό Οικοτροφείο ος άνάμνηση της επισκέψεώς σας, οās προσφέρει ένα ιερό Εθαγγέλιο με την ευχή ό έν αυτώ κρυπτόμενος Θεός να οās ενισχύει στον άγώνα εκκληρωσεως και αυξήσεως του Εθαγγελίου Του στην άχανή Άφρικανική ήπειρο.

Επίσης οās προσφέρει το 12τομο μνημειώδες έργο του μεγάλου διδασκάλου και ρήτορος του Πατριαρχείου Άλεξανδρείας Μιχαήλ Γαλανού «Οί Βίοι των Άγίων», το όποιο προ πολλού έξαντληθέν, με

ὑπόδειξη τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου μας κ. Σεραφεῖμ ἐπενεξέδωκε ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία.

Σὲ σὰς Μακαριώτατε Ποιμενάρχα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τὰ πνευματικά σας παιδιὰ μὲ τὴν εὐκαιρία μιᾶς ἐπειτείου σημαντικῆς γιὰ τὴ ζωὴ σας καὶ τὴν Ἐκκλησία, τῆς συμπληρώσεως πενήντα χρόνων ἱερατικῆς διακονίας μεσητῆς ἐθνικῶν ἀγώνων καὶ ἐκκλησιαστικῆς προσφορᾶς, σὰς ἀφιερώνουν τὸ Δεύκωμα τοῦτο μὲ τὶς ὑπέροχες Βυζαντινὲς τοιχογραφίες τοῦ Θεοφάνους μὲ τὴν υἱικὴ εὐχὴ νὰ συνεχίσετε ὕγιῆς καὶ ἀκμαίως νὰ προσφέρετε τὶς ὑπηρεσίες σας στὴν Ἐκκλησία καὶ στὸ Ἔθνος ἐπὶ ἔτη πολλά. «Μικροὶ μὲν ἡμεῖς καὶ ἐλάχιστοι ἐν νείοις· εὐχαριστεῖν δὲ πλουσίως οὐδὲν κωλύει καὶ τοὺς μικροὺς» (Γρηγ. Θεολ., Δόγος ΙΙ', Β.Ε.Π. τ. 59, 60).

Μακαριώτατοι,

Προσεύχεσθε γιὰ μᾶς, ὥστε νὰ μᾶς κάνει ὁ Θεὸς ἀξιόυς τῆς κλήσεώς του καὶ νὰ ἐκπληρώσει διὰ τῆς δυνάμεώς Του κάθε καλὴ ἐπιθυμία καὶ ἔργο πίστεως, διὰ νὰ δοξασθεῖ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ δι' ἡμῶν κι ἐμεῖς δι' αὐτοῦ κατὰ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ (Β' Θεσσαλ. α' 12).

Πολλὰ τὰ ἔτη σας».

Κατόπιν ὁ οἰκότροφος Ἰερώνυμος Μουζέγιε ἀπὸ τὴν Οὐγκάντα χαιρέτισε τὸν Πατριάρχη ἀπὸ μέρους τῶν Ἀφρικανῶν οἰκοτρόφων ὡς ἑξῆς:

«Μακαριώτατε, Πάπα καὶ Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Παρθένιε,

Ἐκ μέρους τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογίας ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴ, σ' αὐτὸ τὸ Οἰκοτροφεῖο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδας, σὰς καλωσορίζομε μὲ μεγάλη χαρὰ καὶ συγκίνηση. Εἶναι μεγάλη μας χαρὰ πὸν εἶσατε μαζί μας ἀπόψε νὰ μᾶς δώσετε τὴν εὐλογία σας.

Ἀπὸ τὴν ἡπειρὸ τῆς Ἀφρικῆς, ἐδῶ στὸ Οἰκοτροφεῖο θρῆσκώμασε 10 φοιτητὲς ὡς ἑξῆς: δύο (2) ἀπὸ τὴν Οὐγκάντα, ἓνας (1) ἀπὸ τὴν Τανζανία, δύο (2) ἀπὸ τὴν Αἰθιοπία, ἓνας (1) ἀπὸ τὴν Κένυα, δύο (2) ἀπὸ τὴν Νιγηρία καὶ ἓνας (1) ἀπὸ τὸ Καμερούν. Ἐπίσης φέτος ἦρθε καὶ ὁ Διάκονός σας, ὁ π. Γεώργιος Ἐλ Shama ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο.

Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πὸν ἀνταμώνομε μαζί σας. Μακαριώτατε, γιὰ μᾶς τοὺς ὀρθοδόξους Ἀφρικανούς, εἶσατε ὁ Πνευματικὸς μας Πατέρας, καὶ ὁ σπλαιγῆς μας σιὸν ἀγῶνα γιὰ νὰ δώσωμε τὴν ὀρ-

θόδοξο ἀλήθεια καὶ νὰ εἴμαστε μάρτυρες αὐτῆς τῆς ἀλήθειας. Πιστεύομε ὡς φοιτητὲς Θεολογίας, ὅτι ἡ πολύτιμη καὶ ἡ ἀληγομόνητή σας παρουσία κοντὰ μας ἀπόψε, θὰ μᾶς γεμίσει μὲ ἐλπίδα, ἐνθουσιασμὸ καὶ θάρρος. Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἀποψινῆς σας ἐπισκέψεως, θὰ θέλαμε νὰ σὰς ζητήσουμε τὶς προσευχῆς σας, γιὰ ὅλους μας πὸν θρῆσκώμασε ἐδῶ, γιὰ τὶς οἰκογένειές μας, γιὰ τὶς χῶρες μας, γιὰ τὴν Ἀφρικὴ καὶ ὅλο τὸν κόσμο.

Ἐπίσης, Μακαριώτατε, θὰ θέλαμε νὰ εὐχαριστήσωμε τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδας καὶ τὸν προκαθήμενὸ της Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ, ἡ ὁποία ἔχει αὐτὸ τὸ Οἰκοτροφεῖο καὶ δέχεται καὶ τοὺς ξένους φοιτητὲς τῆς Θεολογίας.

Σὰς εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὴν ἐπίσκεψή σας αὐτῆ. Ἐλπίζομε, Μακαριώτατε, νὰ σὰς ἀνταμώνομε καὶ πάλι πολὺ σύντομα, σὶς χῶρες μας, σὶν μεγάλη μητέρα μας Ἀφρικὴ.

Ἐυχόμεσε ἀπὸ τὰ θάθη τῆς καρδιᾶς μας, ὁ Κύριος νὰ σὰς ἐνδυναμώνει σὶν δύσκολο ἔργο σας, διὰ πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Μάρκου καὶ πάντων τῶν Ἁγίων. Ἀμή».

Στὴ συνέχεια ὁ Πατριάρχης Παρθένιος ἔδωσε στοὺς οἰκοτρόφους πολύτιμες νοουθεσίες:

«Μακαριώτατε, ὀφείλω νὰ Σὰς συγχαρῶ καὶ νὰ Σὰς εὐχαριστήσω διὰ τὸ Θεολογικὸν Οἰκοτροφεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον σπίζονται καὶ περιποιῶνται παιδιὰ νέα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ νέοι τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Κύπρου. Νομίζω ὅτι ἡ προσφορὰ αὐτῆ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συντελεῖ εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, γιὰ τὴν ἐτοιμασίαν παιδιῶν, ὅπως εἶπε καὶ ὁ ἀγαπητὸς Διευθυντῆς τοῦ Οἰκοτροφείου, ζοῦν μαζί μέσα εἰς τὸν ἴδιον χῶρον, κοντὰ σὲ μιὰ Ἐκκλησία, μελετᾶνε μαζί, συζητοῦνε μαζί, θγαίνουν ἔξω μαζί, γιὰτὶ εἶναι ὁ μόνος τρόπος, πὸν μπορεῖ ἓνας φοιτητῆς, πρὸ πάντων τῆς Θεολογίας, νὰ νοιώσῃ λιγάκι σὶν ζωὴ του τί θὰ πῆ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, τί θὰ πῆ καὶ λαὸ τοῦ Θεοῦ.

Στὸν Ἰερώνυμο πρέπει νὰ πῶ δυὸ λόγια, καθὼς καὶ σὶν ἄφρικανούς. Τὸ Πατριαρχεῖον μας πολὺ ταπεινά, μπόρεσε νὰ σπείρῃ κάποιον σπῆρον, σὶν μέρη τὰ δικὰ σας. Ὁ σπῆρος αὐτὸς ἀρχίζει νὰ ἀποδίδει ὀλίγον καρπὸν. Ἐχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον ἔχει ἀνάγκη κάποιος ἐνίσχυσης καὶ ἀπὸ τὶς ἄλλες Ἐκκλησίες, σὶν τομέα αὐτὸ τῆς Ἱεραποστολῆς. Ἴσως κάποιο ἄλλο πρόγραμμα καὶ κάποια ἄλλη πορεία. Αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ μελετήσωμε κάπως, μὲ

Σᾶς Μακαριώτατε. Γιατί ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἐκείνη πὸν πρέπει νὰ σηκώσει μαζί μας τὸ σταυρὸ αὐτόν. Ἡ ἡπειρος τῆς Ἀφρική, καὶ τὸ ξέρω αὐτό, τὰ παιδιὰ τῆς Ἀφρική, εἶναι ἕνα καμίνι καὶ ἀπλώνει τὴ φωτιά. Ἀκόμη δὲν ἔχει βρεῖ τὸν ρυθμὸν τῆς. "Ὅλες οἱ χώρες εἶναι ἐλεύθερες σήμερον. Αὐτὸ εἶναι ἕνα μεγάλο δῶρον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἕνα δῶρον τῶν λαῶν τῆς Ἀφρική.

Ὁ Ἰερώνυμος καὶ οἱ φίλοι του, πὸν ἦλθαν ἐδῶ, εἶδα μίαν ἄλλην ζωὴν, λίγο πιὸ εὐκολη, γι' αὐτοὺς πολὺ εὐκολη ἐδῶ, ἐκεῖ εἶναι πολὺ δύσκολη καὶ γιὰ τοὺς ἴδιους καὶ γιὰ τὶς οἰκογένειές τους. Πολλὰ λείπον ἐκεῖ, πάρα πολλά, καὶ εὐχομαι, ἐσεῖς τὰ παιδιὰ τῆς Ἀφρική πὸν εἶσθε ἐδῶ καὶ ἐτοιμάζετε ἄλλοι γιὰ τὴν Θεολογία, καὶ ἴσως ἄλλοι γιὰ ἄλλες ἐπιστήμες, νὰ μὴ ξεχᾶτε, διὸ πρέπει νὰ γυρίσετε ἐκεῖ σὴν Πατριδα σας, ἀλλοιῶς πῶ ἡ Ἀφρική δὲν ἀναγεννᾶται. Ἐρχεστε ἐδῶ καὶ σᾶς δέχεται ὁ Μακαριώτατος, σπουδάζετε, γιὰ νὰ πάτε ἐκεῖ. Αὐτὸ ζητάει καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ ἴδια ἡ Ἀφρική γιὰ σᾶς. Μὴ τὰ ζητᾶτε ὅλα, χωρὶς νὰ γυρίσετε πίσω. Ἀλλοιῶτα δὲν προσφέρετε εἰς τὴν Πατριδα σας, αὐτὸ πὸν θέλει ἡ Ἐκκλησία νὰ προσφέρει. Εἶναι ἕνα μεγάλο πρόβλημα μὲ σᾶς πὸν ἔρχεστε ἐδῶ. Σᾶς μιλῶ μὲ τὴ γλώσσα τῆς εἰλικρίνειας καὶ τῆς ἀλήθειας. Δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀλλοιῶς. Ἡ ζωὴ θέλει θυσία.

Καὶ οἱ σημερινοὶ νέοι, ὄχι μόνον οἱ Ἀφρικανοί, πρέπει νὰ ἐτοιμαστοῦνε γιὰ μεγαλύτερες θυσίες ἀπὸ τὶς δικές μας. Ἡ ζωὴ ἡ σημερινὴ γιὰ τὴν Ἐκκλησία, θέλει μεγάλες θυσίες. Ὁ κόσμος ζητάει ἀπὸ ἐκείνους πὸν σπουδάζουν. Πρὸ παντὸς ἀπὸ ἐκείνους πὸν σπουδάζουν Θεολογίαν. Πολλές θυσίες, μεγάλες θυσίες, ἀλλοιῶτα δὲν ἀλλάζει ὁ κόσμος. Καὶ ζεῖτε σὶα νειάτα πὸν θέλουν τὴν ἀλλαγὴν τοῦ κόσμου. "Ὅτι πρέπει νὰ ἀλλάξει ὁ κόσμος, δὲν ὑπάρχει καμία ἀμφισβήτητη. Πρέπει νὰ γίνετε καλύτεροι ἀπὸ μᾶς. Πρέπει σεῖς ν' ἀλλάξετε τὸν κόσμο καὶ νὰ τὸν κάνετε καλύτερον. Δὲν σᾶς προσφέραμε ἴσως αὐτὸ πὸν θέλετε. Βγαίνετε σιὸς δρόμους, καὶ φωνάζετε. Ἀκόμη καὶ οἱ Θεολόγοι, καὶ αὐτοὶ πὸν σπουδάζουν Θεολογίαν. Ἐχετε δίκιο, δὲν λέγω ὄχι, ἀλλὰ νὰ εἴσθε ἐτοιμοὶ, νὰ σηκώσετε τὸν σταυρὸν καὶ νὰ προσφέρετε. Ὅχι μόνον σὶα πεζοδρόμια καὶ σιὸς δρόμους ἀπεργίες. Δὲν γίνεται δουλειὰ ἔτσι.

Θὰ σᾶς πῶ μερικὰ πράγματα. "Ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ πῆγα σὴν Ρωσία, τὸ 1945, δὲν εἶχε ἀκόμη τελειώσει ὁ πόλεμος. Καὶ πῆγαμε νὰ δοῦμε μὲ τὸν τότε Πατριάρχη τῆς Ἀντιοχείας καὶ τὸν τότε Πατριάρχη τῆς Ἀλεξανδρείας, τὸ Σεμινάριο τῆς Ρωσι-

κῆς Ἐκκλησίας, τὸ 1945. Εἶδαμε πέντε φοιτητὲς Θεολογίας σὸν Σεμινάριο, σ' ἕνα δωμάτιο μὲ θερμοκρασία ἔξω 25 βαθμοὺς κάτω ἀπὸ τὸ μηδὲν καὶ τὰ παράθυρα ἦσαν σπασμένα. Ἐκεῖ μαθαίνανε γιὰ νὰ ὑπηρετήσουν τὴν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας, σὲ πολὺ δύσκολα χρόνια. Καὶ τώρα ἅμα θὰ πάτε, θὰ δῆτε Σεμινάρια καὶ Ἀκαδημίες, καὶ σπουδάζουν νέοι, νέα παιδιὰ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς. Κόσμο πὸν ἴσως αὐτὰ τὰ δύο τελευταῖα χρόνια, κάπως ἄλλαξε. Γιατί ὁ κόσμος τους, ὅλος ἐκεῖ, εἶναι ἐναντίον τῆς σπουδῆς τῆς Θεολογίας τότε. Δὲν ξέρω τώρα, κάπως ἀλλάζουν τὰ πράγματα καὶ εὐχομαι νὰ ἀλλάξουν πιὸ γρήγορα. Καὶ ὅμως σπουδάζανε σὴν Ὀδησοῦ 200 παιδιὰ. Καὶ τὰ 200 παιδιὰ αὐτὰ ἦσαν νὰ γίνουν κληρικοί, γιὰ ν' ἀντικρῶσουν ἕνα ἀλλοιῶτικο κόσμο, καὶ νὰ μπορέσουν νὰ ζήσει ἡ Ἐκκλησία.

Ἐδῶ εἶναι ὅλα ἐλεύθερα. "Ὅλα ἐλεύθερα, ὅλα τὰ ἔχουμε. Τὰ πάντα ἔχουμε. Καὶ φαγητὸ καὶ ὕπνο καὶ ἐλευθερία. Καὶ ἐλευθερία προπαντός. "Ὅ,τι θέλεις λές, ὅ,τι θέλεις διαβάσεις, ὅ,τι θέλεις ἀκοῦς, ὅ,τι θέλεις παρακολουθεῖς. Καὶ ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ κριτικάρεις τὰ πάντα. Καὶ ἔχεις ὅ,τι θέλεις, καὶ μπορεῖς νὰ μάθεις. Νὰ εὐχαριστήτε τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, πὸν μπορεῖτε καὶ σπουδάζετε λίγο ἄνετα καὶ διαν μεγαλώσετε, νὰ μὴ τὸ ξεχάσετε. Νὰ μὴ τὸ ξεχάσετε ποτέ. Αὐτὸ πὸν σᾶς ἔδωκε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ μπορέσετε νὰ τὸ δώσετε καὶ σεῖς ὕστερα, σὶα παιδιὰ πὸν θὰ ἔλθουν, ὕστερα ἀπὸ σᾶς, γιὰ ν' ἀλλάξει ὁ κόσμος. "Ὅ,τι παίρνω, νὰ τὸ δίνω.

"Ὅ,τι ἐπῆρα ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια ἐγώ, πὸν δὲν εἶχα τὰ μέσα νὰ σπουδάσω, γιὰ τὴν ζῶσα φτωχά. Πότε δὲν ἔφαγα ἐγώ σὶα νειάτα μου τὸ βράδυ. Ἐπινα τσᾶι μὲ ψωμί. Αὐτὴ ἦταν ἡ ζωὴ μου. Δὲν τὸ λέω αὐτὸ μὲ πόνο. Τὸ χαίρομαι πὸν τὸ λέω. Ἐτσι ἔζησα, ἔτσι μεγάλωσα. Τέλειωσα τὴν Δ' Γυμνασίον καὶ δὲν εἶχα νὰ πάω πουθενά. Καὶ βρέθηκε ἕνας Δεσπότης, νὰ μὲ στείλει σ' ἕνα Ἱεροδιδασκαλεῖο σὴν Ἡλιούπολη. Καὶ δεκαπεντάρης, φόρεσα ράσο κι ἕνα σκουφὶ καλογεριστό.

Καὶ μὲ ἔπαιρνε ὁ Μελέτιος ὁ Μεταξάκης σ' ἕνα Οἰκοτροφεῖο σὸν κι αὐτὸ, γιὰ νὰ γίνω ἱερεὺς. Ἐτελείωσα τὸ Σχολεῖο καὶ ἂν δὲν βρισκότανε ἕνας Δεσπότης νὰ σπουδάσω, δὲν θὰ ἐσπούδαζα. Καὶ τὸ ἔφερε ἡ ζωὴ. Καὶ μὲ φώναξε ὁ Χριστοφόρος ἕνα ἀπόγευμα καὶ μοῦ λέει αὐριον θὰ σὲ χειροτονήσω. Ἐτσι ἔγινε Διάκος. Δὲν μετάνιωσα. Καὶ τώρα εἶμαι, ὅ,τι εἶμαι. Δὲν θέλω νὰ ξεχάσω ὅ,τι ἤμουν. Δὲν θέλω νὰ ξεχάσετε καὶ σεῖς, τί πῆρατε ἀπὸ ἐδῶ, ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Και σεις, οἱ Ἀφρικανοί, τὸ μέλλον τῆς Ἀφρικῆς εἶναι σιὰ χέρια σας. Εἶναι οἱ Πατρίδες σας. Ἐκεῖ θὰ πάτε καὶ θὰ προσφέρετε. Μὲ φτώχεια, μὲ δυσκολίες, ἀλλοιώτικα πῶς θὰ βρεῖ τὴν λευτεριά της ἢ Οὐγκάντα, πῶς θὰ βρεῖ τὸ δρόμο της ἢ Νιγηρία, πῶς ἢ Ταγκανίκα, ὅλα αὐτά, ἀπὸ σᾶς ἐξαριῶνται. Ἀπὸ σᾶς, τοὺς ἴδιους τοὺς κατοίκους τους. Πρέπει νὰ τὸ κάνετε αὐτό. Γιὰ νὰ μπορέσει, ὅπως εἶπε ὁ Ἰερώνυμος, νὰ ἀλλάξει ὁ κόσμος.

Βεβαίως πρέπει νὰ ἀλλάξει ὁ κόσμος. Νὰ ἀλλάξει. Γιατὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι μόνον γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἡ Ἐκκλησία εἶναι γιὰ ὅλον τὸν κόσμο. Δὲν μποροῦμε μόνον νὰ κοιτάζουμε τὸν ἑαυτὸν μας, τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, θὰ κοιτάζουμε ὅλες τὶς Ἐκκλησίες, θὰ κοιτάζουμε ὅλο τὸν κόσμο. Ἀλλοιώτικα δὲν ἀλλάζει ἡ ζωὴ. Εἶπα πολλὰ πράγματα, καὶ θέλω νὰ καταλήξω κάπου. Κάνετε τὴν προσευχή σας, ἀκοῦτε τοὺς δασκάλους σας, ἀρροσιωθῆτε στὴν Θεολογία, καὶ ὅλα θὰ βροῦνε τὸ ρυθμὸ τους. Εἶστε νέοι. Ἀγαπήστε τὰ νεῖατά σας.

Αὐτὰ θυμᾶμαι ἐγώ. Αὐτὰ θὰ θυμᾶστε αὔριο. Μὴ μετανοήσετε γιὰ τὰ νεῖατά σας. Νὰ τὰ ἀγαπάτε καὶ νὰ ἀγαπᾶτε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Ὁ Χριστὸς σᾶς ἔφερε ἐδῶ. Ὁ Χριστὸς θὰ σᾶς πάει σιὸ δρόμο σας. Μὴ ἀπομακρυνθῆτε ἀπ' αὐτόν, μείνετε κοντὰ του. Αὐτὸς ἀλλάζει τὴν ζωὴ τοῦ κόσμου. Ὁ Χριστὸς, ὁ Θεὸς μας. Καὶ ἡ πίστις τῆς Ὁρθοδοξίας, ἡ δύναμή μας, ὁ λαὸς της καὶ ἡ δύναμη ὅλων τῶν λαῶν, ἡ δύναμή της, ἡ δύναμη ὅλων τῶν Ὁρθοδόξων λαῶν. Θὰ ἀποτελέσουμε αὔριο μία οἰκογένεια, ἡ ὁποία θὰ πεῖ σιὸ Θεό της, κάναμε κάτι γι' αὐτήν, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Μακαριώτατε, λυπᾶμαι πὸ σᾶς κούρασα. Εὐχαριστῶ πάρα πολὺ».

Στὸ τέλος τὸν λόγο πῆρε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ πὸ μίλησε μὲ πολλὴ συγκίνηση καὶ θερμότητα πρὸς τοὺς οἰκοτρόφους:

«Αἰσθάνομαι ὑποχρέωσιν, Μακαριώτατε, πρῶτον νὰ εὐχαριστήσω τὴν ἀγάπην σας, διότι εἴχατε τὴν καλοσύνην νὰ μᾶς τιμήσετε μὲ τὴν ἀπομνηνὴν σας ἐπίσκεψιν εἰς τὸ Θεολογικὸν Οἰκοτροφεῖον, εἰς τὸν οἶκον τοῦτον, εἰς τὸν ὁποῖον στεγάζονται φοιτηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ μέλλοντες ἐργάται τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἄς εἶναι τὸ χῶμα ἐλαφρὸν καὶ ἄς ἀναπαύεται ἡ ψυχὴ ἐν σκηναῖς δικαίων καὶ χώραν ζώντων τοῦ ἀειμνήστου ἰδρυτοῦ τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, ἀλλὰ καὶ ὅλων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι μετέ-

πειτα συνετέλεσαν εἰς τὴν προαγωγὴν αὐτοῦ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν καθηγητῶν μας ἀειμνήστου διδασκάλων καὶ μάλιστα ἐκείνου ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, τοῦ ἀειμνήστου Βασιλείου Βέλλα, τοῦ ὁποίου μετὰ συγκινήσεως ἀπόψε εἶδα τὴν μορφὴν του ἐδῶ. Δοξάζω τὸν Θεὸν Μακαριώτατε, διὰν σκέπτομαι πόσῃ μεγάλῃ εὐεργεσίᾳ εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ἔκαμε καὶ ἔδωσε διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐκκλησίας Του. Λέγω ὅτι οὐδὲν ὠραιότερον ὑπάρχει αὐτῆς καὶ κανένα ἴδρυμα νὰ τὴν ἀναπληρώσῃ, νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ, οὔτε κἄν νὰ τὴν φθάσῃ καὶ νὰ τὴν μιμηθῆ, γιατί εἶναι ἡ Ἐκκλησία μας τέτοια μάνα, πὸν βρῖσκουν στὴν ἀγκαλιὰ της ἀνάπαυση καὶ ἰκανοποίησις ὅλοι οἱ ἄνθρωποι οἰαοδήποτε φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ χρώματος. «Πάντα χορηγεῖ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον...» καὶ τὰ παρόμοια ἄλλα τροπάρια τῆς Ἀγίας Πεντηκοστῆς φανερώνουν ὅτι ἔχει καταργήσει τὰς διακρίσεις ἡ Ἐκκλησία καὶ δέχεται ὅλους στὴν ἀγκαλιὰ της καὶ εἶναι τὸ μόνον ἴδρυμα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ὁποῖον δὲν διαγράφει ποτε κανένα ἀπὸ τὰ κατὰ σιχὰ της, ἀπὸ τοὺς Ἀγίους, τοὺς ἐναρέτους ὡς τοὺς πλέον ἀμαρτωλούς. Καὶ ἐκείνους ἀκόμη, οἱ ὁποῖοι ἐκτρέπονται ἀπὸ τὸν ἠθικὸν νόμον τοὺς ἀγκαλιάζει καὶ δὲν τοὺς διαγράφει ποτέ. Αὐτὴ εἶναι ἡ Ἐκκλησία μας, ἀγαπητοὶ μας φοιτηταί, καὶ δὲν κάνω μάθημα τὴν στιγμὴν αὐτήν, ἀλλὰ νοιώθω μεγάλῃν συγκίνησιν καὶ θὰ νοιώθω πάντοτε μεγάλῃν συγκίνησιν, ὅπως τὸ εἶπα καὶ πάλιν ἐδῶ εἰς ἄλλην ἐυκαιρίᾳ, διὰν θὰ εὐρίσκωμαι κοντὰ σας, διότι ἔζησα παρομοίαν ζωὴν ἀδελφωμένος μὲ ἄλλους συμμαθητάς μου εἰς τὰς δύο ἱερατικὰς σχολὰς Ἀρτῆς καὶ Κορίνθου. Ἐγὼ δὲν εἶχα τὸ πρόβλημα νὰ στεγασθῶ εἰς θεολογικὸν οἰκοτροφεῖον, ἀλλ' ἐνθυμοῦμαι ὅμως τὴν ζωὴν ἐκείνων τὴν οἰκοτροφειακὴν, τὴν ὁποῖαν τὸ οἰκοτροφεῖον τοῦτο φέρει εἰς τὴν μνήμην μου καὶ τὴν ὁποῖαν παραλληλίζω μὲ τὴν λειτουργικὴν ζωὴν πὸν ἔζησα, μὲ τὴν καλλιέργειαν τῶν θεολογικῶν γραμμάτων, τὴν ὁποῖαν κάνατε ἐδῶ μέσα, χωρὶς περισπασμούς, ὅπως ἔχουν οἱ ἐκτὸς τοιούτων οἰκοτροφείων σπουδασταί, μὲ τὴν σπουδὴν σας τὴν μουσικὴν, τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς, τὴν ὁποῖαν ἀπόψε ἤκουσα καὶ θαύμασα, πὸν καὶ αὐτὴ μὲ ἔφερε σιὰ χρόνια ἐκεῖ, πὸν μέσα σιὸς τυφλοῦς, ἤμουν ὁ μονόφθαλμος μαθητὴς τότε, μὲ λίγη φωνούλα, μὲ λίγα μουσικούλια πὸν εἶχα μάθει κι ἐγώ. Γύρωσα ἔτσι νοερὰ σιὰ ἀλησιμόνητα ἐκεῖνα χρόνια, τὰ ὁποῖα κι ἐσεῖς δὲν θὰ τὰ λησιμονήσετε, διὰν θὰ φύγετε ἀπὸ ἐδῶ.

Ἡ Μακαριότης σας ἄς μὸς ἐπιτρέφει νὰ ρίξω ἐγὼ λίγο νεράκι σιὸ κρασὶ τῆς ἀπαισιοδοξίας, τὴν

ὁποῖαν δικαίως φυσικά ἐτινίσαιτε καὶ περιεγράψατε ἐκθέτοντας τὶς δυσκολίες ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον τῆς Ἀφρικής. Ἐπιτρέψτε μου, δὲν θὰ φέρω κανένα ἐπιχείρημα, παρὰ σκέπτομαι τὴν ὥρα αὐτὴ τὴν πρώτη ζωνὴ τῆς Ἐκκλησίας μας, τὴν ἀρχὴ τῆς Ἐκκλησίας μας, πῶς ἄρχισε ἡ Ἐκκλησία μας δειλά - δειλά, διωγμένη, ἐν ὄρει καὶ σπηλαίοις καὶ ἐν ταῖς ὁπαῖς τῆς γῆς, σκέπτομαι ἀκόμη τὶς δυσκολίες ποὺ πέρασαν οἱ Χριστιανοὶ σὺς σκλαβιῆς τοῦ γένους μας. Δοιπόν, γιατί τάχατες καὶ στὴν Ἀφρική, σήμερον ποὺ εἶναι ἕνας κόσμος πῶς ἐλεύθερος, ἂν προσέξουμε λίγο περισσότερο καὶ μάλιστα ἐσεῖς οἱ μορφωμένοι, γιατί τάχατες δὲν θὰ κατορθώσουμε κι ἐκεῖ σιγά - σιγά νὰ διορθώσουμε καὶ νὰ ἀνννώσουμε τὸν κόσμον εἰς τὰς πατρίδας ἀπὸ τὰς ὁποίας προερχόμεθα; Ἱεραπόστολοι εἶσθε, καὶ ὅταν θὰ γίνετε κληρικοί, δὲν πρέπει νὰ ὑπηρετήσετε μόνον ὡς λειτουργοί, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκπολιτισταὶ ἐκεῖ τῶν χωρῶν σας, καὶ νὰ εἶσθε ἐσεῖς οἱ πρωτοπόροι, ὥστε νὰ ἀλλάξῃ ὁ κόσμος, ὅπως καὶ ὁ Μακαριώτατος εἶπε, ὁ οἰκείος ἱεράρχης καὶ πατέρας σας πνευματικός, ἰδίως τῶν Ἀφρικανῶν, νὰ ἀλλάξῃ πράγματι ὁ κόσμος, καὶ πῶς θὰ ἀλλάξῃ, ἂν δὲν ἐργασθῶμε ἐμεῖς ποὺ εἴμεθα ὁπαδοὶ Ἐκείνου, ποὺ ἤλθε εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ τὸν ἀλλάξῃ, καὶ πράγματι ἀπὸ τῆς ἐλευσεώς του εἰς τὸν κόσμον ἤλλαξε ὁ κόσμος μορφὴν καὶ ἡ ἀνθρωπιά ἤρχισε νὰ ἐπικρατῇ κάπως εἰς τὸν πλανήτην μας.

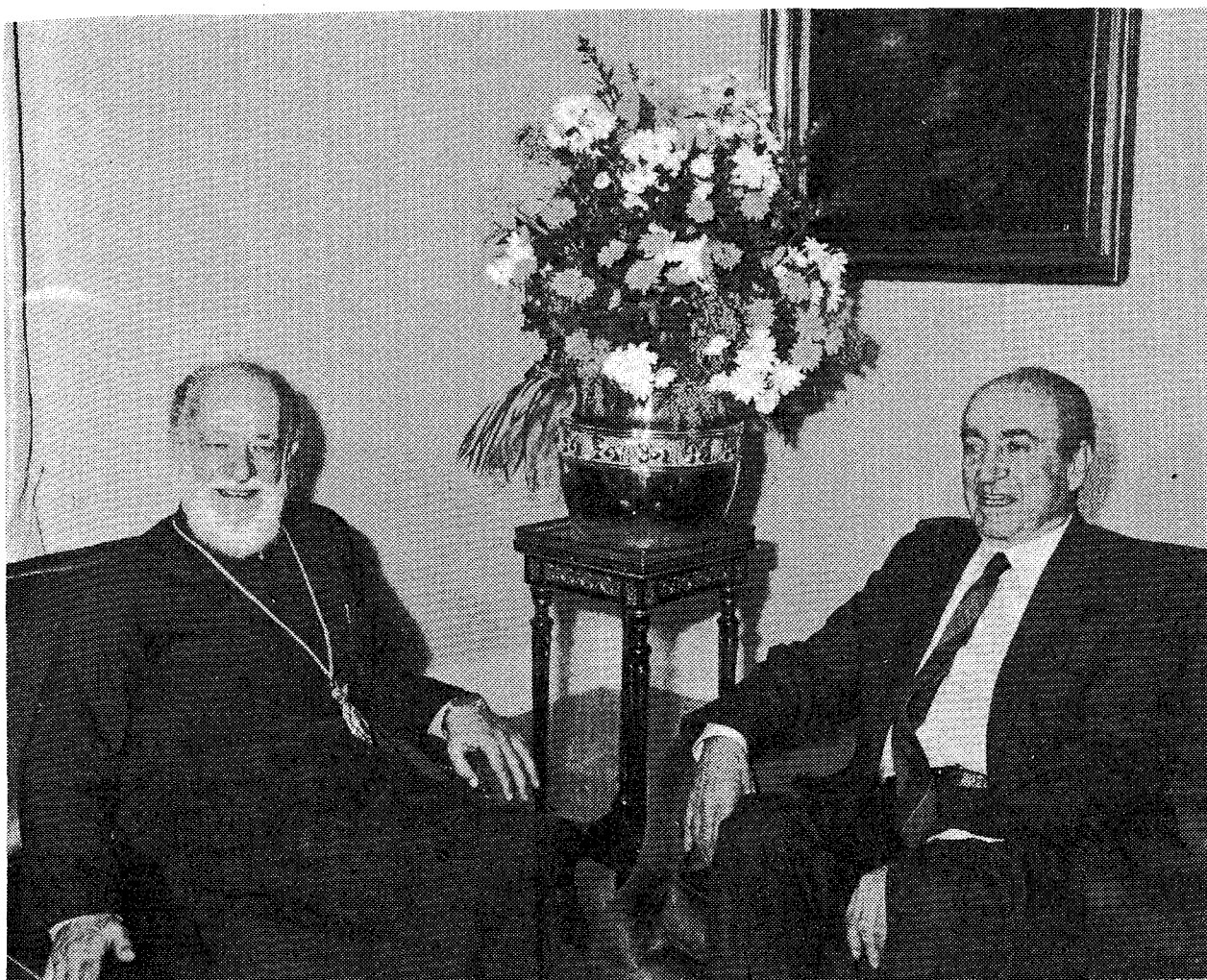
Νομίζω ὅτι σὰς πῆρα ὥρα, μὲ ἔπιασε ὁ οἰστρος, καὶ κοντεύω νὰ γίνω ἱεροκήρυξ, καίτοι δὲν ἀνήκει εἰς τὸν χαρακτήρα μου αὐτό, ποὺ θέβαια κάνουν οἱ ἱεροκήρυκες, ἔχοντες ἰδιαίτερον ἰσχυρὸν, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ σταματήσω ἐδῶ καὶ νὰ εὐχαριστήσω καὶ πάλιν τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην καὶ ἀγαπητὸν ἀδελφόν. Εἶναι πράγματι ἀγαπητὸς ἀδελφός, δὲν εἶναι τρόπος τοῦ λέγειν καὶ φιλοφρόνησις τὰ λόγια μου πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ εἰπῶ μίαν λέξιν, εἶναι λεβέντης ὁ Πατριάρχης αὐτός, γιατί εἶναι αὐτὸς ποὺ φαίνεται, χωρὶς προσωπεῖα, εἶναι εἰλικρινής καὶ δὲν ἔχει ἐνδεχομένως ἐκεῖνο, — ὅτε ἐγὼ τὸ ἔχω φυσικά, — διακρίνει μερικούς, νὰ ἀλλάξουν ὄψιν, ὥστε νὰ φαίνονται τοῖς ἀνθρώποις ὅτι συνομιλοῦν μετ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ἀπ' εὐθείας. Πρέπει νὰ διανθίζουμε τὴν ὁμιλία μας καὶ μὲ εὐθυμίας, ὥστε νὰ μὴν εἴμεθα κατηφεῖς πάλιν. Ἀφοῦ εὐχαριστήσω διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν, Μακαριώτατε, τὴν ἀγάπην διὰ τὴν τιμὴν, ποὺ μᾶς ἐκάματε, καὶ ὄλους τοὺς ἀδελφούς ποὺ παρευρίσκονται ἐδῶ, θὰ κάνω μίαν δήλωσιν, εὐθέως καὶ μετὰ παρησίας, τὴν ὁποῖαν καὶ ἄλλοτε σὰς ἔκανα, ὅτι ἡ Ἐκκλησία

τῆς Ἑλλάδος εἶναι εἰς τὸ πλευρόν σας καὶ εἶναι πρόθυμος νὰ σὰς βοηθήσῃ ὅπου αὐτὴ μπορεῖ. Ἀπόψε μάλιστα μοῦ δίδεται ἡ ἐδκαιρία θλέποντας ἀπέναντί μου τὸν ὑπεύθυνον ἐπὶ τῆς Ἱεραποστολῆς Ἐπίσκοπον Ἀναστασίον, νὰ προτείνω νὰ μᾶς εισηγηθῇ ὁ ἴδιος καὶ νὰ μᾶς εἰπῇ περὶ τῆς διοργανώσεως τῆς Ἱεραποστολῆς, εἰς τρόπον ὥστε, μὲ τρόπον ἐκκλησιαστικὸν ὑπὸ τὴν πεπνυμένην καθοδήγησίν του, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν σκέπην πάντοτε τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικής κ. Παρθενίου, νὰ ἀποδώσῃ ἀκόμη πλουσιωτέρους καρπούς. Μὲ αὐτὰ τὰ ὀλίγα, εὐχομαι εἰς Ὑμᾶς Μακαριώτατε ἔτη πολλὰ κατ' ἄμφω, εἰς τὴν συνοδείαν σας, εἰς τὸ ποίμνιόν σας, εἰς τοὺς Ἑλληνας τῆς Αἰγύπτου καὶ εἰς τοὺς Ἑλληνας καὶ λοιποὺς Χριστιανοὺς τῆς Ἀφρικής. Εἰς ὑμᾶς, σπουδασταὶ μου ἀγαπητοί, νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς πρόοδον καὶ φωτισμόν, ὥστε νὰ γίνετε κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἀναμορφωταὶ τῆς κοινωνίας μας, ἢ ὁποῖα θέβαια στὰ χρόνια μας δὲν εἶναι ἀγγελική, οὔτε ὑπῆρξε καὶ ἄλλοτε ἀγγελική, ἀλλὰ μὲ τὴν συμβολὴν σας ὅλοι μας νὰ συγκρατήσωμεν αὐτὴν σὺν τὸ ἄλλας ἀπὸ τὴν τελείαν σῆψιν καὶ φθοράν. Ὁ Θεὸς νὰ εἶναι μαζί σας».

Στὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας καὶ τοὺς συνοδοὺς του προσφέρθησαν ἀναμνηστικὰ δῶρα.

Ἡ Πολιτεία

Ἡ Δευτέρα 30 Ἰανουαρίου ἦταν ἀφιερωμένη σὲ συγκατήσεις τοῦ Πατριάρχου Παρθενίου μὲ μέλη τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀρχηγούς τῶν Κομμάτων. Ὁ σεπτὸς Προκαθημένος τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας δέχθηκε ἐπισκέψεις στὸ ξενοδοχεῖο «Μεγάλῃ Βρεταννία» τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀξιωματικῆς Ἀντιπολιτεύσεως κ. Κωνσταντίνου Μητσότακη, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν κ. Καρόλου Παπούλια, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γ. Α. Παπανδρέου, τοῦ Ὑπουργοῦ Μεταφορῶν κ. Χαράλαμπος, τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγείας - Προνοίας κ. Ἀπ. Κακλαμάνη ἐπὶ κεφαλῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ ΠΑΣΟΚ, τοῦ Ὑπουργοῦ Ἀναπληρωτῆ Ἐξωτερικῶν κ. Ἰ. Καψῆ, τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ἐθνικῆς Ἀμύνης κ. Ζακολίκου, τοῦ Γεν. Γραμματέα τοῦ Κ.Κ.Ε. κ. Χαρ. Φλωράκη, τοῦ Προέδρου τῆς ΔΗ.ΑΝΑ. κ. Κωστῆ Στεφανόπουλου, τοῦ Γεν. Γραμματέα τῆς Ε.ΑΡ κ. Λεωνίδα Κύρκου, τοῦ Προέδρου τῆς Ε.Δ.Η.Κ. κ. Ἰ. Ζιγῆ, τοῦ Προέδρου τοῦ ΚΟ.ΔΗ.ΣΟ. κ. Χαρ. Πρωτοπαπᾶ, τοῦ Προέδρου τῆς Χριστιανικῆς Δημοκρατίας κ. Νικολάου Ψαρουδάκη, τοῦ Προέδρου τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἀεροπορίας κ. Ἀκριδάκη κ.ἄ.

Άπό τήν επίσκεψη τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀξιωματικῆς Ἀντιπολιτεύσεως κ. Κων. Μητσotάκη στὸν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιο.

Στὶς 2 μ.μ. ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Ἀμύνης κ. Ἰω. Χαραλαμπίδης ἐκπροσωπῶν τὸν Πρωθυπουργὸ κ. Ἀ. Παπανδρέου παρέθεσε ἐπίσημο γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχη Παρθενίου στὸ ξενοδοχεῖο «Ἀστὴρ» Βουλιαγμένης. Παρακάθησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων Σχέσεων, ὁ ἐπιχώριος Μητροπολίτης Σεβ. Νέας Σμύρνης κ. Ἀγαθάγγελος, οἱ συνοδοὶ τοῦ Πατριάρχη, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καμπανίας κ. Κοσμάς, οἱ Ἐπίσκοποι τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἀρχιμ. Ἰάκωβος Παπαθανασίου - Γκίνης, ὁ Πρωτ. π. Στέφανος Ἀβραμίδης, οἱ Ὑπουργοὶ κ. Ρουμελιώτης, Παπανδρέου, Χαραλάμπος, Πάγκαλος, Καψῆς, Στάθης, Πα-

παστρατῆς, Εἰρήνη Λαμπράκη (Ὑφυπουργὸς Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ), ὁ Ἀρχηγὸς ΓΕΕΘΑ καὶ οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν τριῶν Ὀπλῶν, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Προεδρίας τῆς Δημοκρατίας κ. Παπακαρυᾶς, ὁ Ἀναπλ. Διευθυντῆς τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Κ. Γεῖτονας, ὁ Διοικητῆς τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κ. Χαλικιάς, οἱ Πρόεδροι τῶν Ἀνωτάτων Δικαστηρίων, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλλάδος στὸ Κάιρο κ. Μεγκλίδης, ὁ Ἐπιτετραμμένος τῆς Αἰγύπτου κ. Σουλεϊμάν, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στὴν Ἀλεξάνδρεια, ὁ Νομικὸς Σύμβουλος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Λιλαῖος, ὁ ἐκπρόσωπος ἐπὶ τοῦ Τύπου τοῦ Πατριάρχη Παρθενίου στὴν Ἀθήνα κ. Ἰω. Παπαμιχαλάκης, ὁ Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱ. Συνόδου, ἐκπρόσωποι τοῦ αἰγυπτιώτικου Τύπου κ.ἄ.

Ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιος δέχεται τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν κ. Κερόλου Παπούλια στὸ ξενοδοχεῖο «Μεγάλη Βρετανία».

Ἀπευθυνόμενος στὸν Πατριάρχη Παρθένιο ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Ἀμύνης εἶπε:

«Μακαριώτατε,

Μὲ ιδιαίτερη χαρὰ καὶ ἱκανοποίηση, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς, ἡ Κυβέρνηση καὶ ἐγὼ προσωπικά, σᾶς ὑποδεχόμαστε σήμερα στὴ χώρα μας.

Σᾶς καλωσορίζουμε στὴν Ἀθήνα μὲ αἰσθήματα σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης στὴν πρώτη ἐπίσημη ἐπίσκεψή σας στὴν Ἑλλάδα. Τὰ αἰσθήματα αὐτὰ πηγάζουν ἀπὸ τὸ γεγονός τῆς ἴσου σημαντικῆς θέσης πὸν κατέχει στὴν ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ τὸ Ἀποστολικὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας, τὸ ὁποῖο σήμερα θρῖσκεται ὑπὸ τὴ φωτισμένη πνευματικὴ Σας ἡγεσία.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια, ὡς πρῶτο κέντρο τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὴν ἐποχὴ πὸν ὁ Χριστιανισμὸς ἄρχισε τὴν

ἐξάπλωσή του, συνέβαλε ἀποφασιστικὰ στὴ διαμόρφωση τῆς τότε νέας θρησκείας. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς τίμησε πάντοτε τὴν προσφορά τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας, ἡ ὁποία διέπλεσε τὸν Χριστιανισμὸ καὶ συνετέλεσε στὴ δημιουργία πολιτισμοῦ καὶ ἐξάπλωση τῶν πολιτιστικῶν ἀξιῶν.

Ἡ λαμπρὴ αὐτὴ ἀλεξανδρινὴ παράδοση ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο τμῆμα τῆς ἑλληνικῆς πνευματικῆς κληρονομιάς.

Ἀπὸ τὸ μητροπολιτικὸ αὐτὸ κέντρο τοῦ ἀρχαίου κόσμου, τὸ κήρυγμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, μέσα ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ λόγον, διαδόθηκε σὲ ὅλη τὴν Οἰκουμένη. Γι' αὐτὸ, δικαίως ἡ Ἐκκλησία στὴν ὁποία εἶσθε Προκαθήμενος φέρει τὸν τίτλον «Ἑλληνικὸ Ὁρθόδοξον Πατριαρχεῖον Αἰγύπτου καὶ Πάσης Ἀφρικῆς». Ἐπίσης, τὸ Πατριαρχεῖον στὴν ἱστορικὴ του πορεία λειτούργησε καὶ ὡς πνευματικὸς, κοινωνικὸς καὶ πολιτιστικὸς

σύνδεσμος μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ἀράβων, καθὼς καὶ λοιπῶν Ὀρθοδόξων, παραμένοντας τὸ κέντρο αὐτῶν τῶν παραδοσιακῶν πνευματικῶν σχέσεων.

Τὴ σύγχρονη ἀκμὴ τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας εἶχα τὴν τύχη νὰ ζήσω ἀπὸ κοντά, διὰ κατὰ τὴ διάρκειά τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου ὑπηρετιοῦσα ὡς ἀξιωματικὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ στὴν Αἴγυπτο. Ἀκμὴ, πὸν ὀφειλόταν κατὰ μέγα μέρος στὴ δυναμικὴ παρουσία καὶ δράση τοῦ πολυπληθοῦς ἑλληνικοῦ στοιχείου στὴ χώρα αὐτή. Ὁ ἑλληνισμὸς τῆς Αἰγύπτου μὲ τὶς πολυάριθμες Κοινότητες του, μὲ τὰ Σχολεῖα καὶ τὰ φιλανθρωπικά του Ἰδρύματα, μὲ τοὺς Συλλόγους του, ὅπως ἐπίσης μὲ τὴ συμμετοχὴ του στὴν κοινωνικὴ, οἰκονομικὴ καὶ πνευματικὴ ζωὴ τῆς χώρας, συνεισέφερε σημαντικὰ στὴ λαμπρότητα τοῦ Πατριαρχείου καὶ τὴν πρόοδο τοῦ τόπου. Στὸ γεγονός αὐτὸ συνέβαλε ἀσφαλῶς καὶ τὸ ἄριστο ἐπίπεδο σχέσεων μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ἀράβων τόσο στὸ λαϊκὸ ὅσο καὶ στὸ διακρατικὸ ἐπίπεδο. Διατηρῶ τὶς καλύτερες ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν περίοδο αὐτή.

Μακαριώτατε,

Ἡ διασπορὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶναι μία ἀπὸ τὶς κύριες αἰτίες τῶν προβλημάτων πὸν ἀντιμετωπίζει σήμερον τὸ Πατριαρχεῖο. Ἐπιπλέον, τὸ ποίμνιό Σας εἶναι διάσπαρτο στὴν ἀπέραντη Ἀφρικὴ, μία ἡπειρο στὴν ὁποία τὰ νέα κράτη διαδέχθηκαν τὰ παλιὰ ἀποικιακὰ καθεστώτα.

Τὰ νέα δεδομένα χρειάζονται σύγχρονη προσέγγιση, ὅμως ἡ μακρὰ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξάνδρειας ἀποτελεῖ ἐγγύηση γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή τους.

Μᾶς εἶναι γνωστὸ τὸ θανάσιο ἔργο τῶν ἱεραποστόλων Σας στὴν Κεντρικὴ Ἀνατολικὴ Ἀφρικὴ καὶ εἴμαστε πεπεισμένοι, πὸς οἱ δραστηριότητές τους μποροῦν νὰ λειτουργήσουν καὶ σὰν φορεῖς τῶν θερμῶν αἰσθημάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸς τοὺς λαοὺς τῶν χωρῶν τῆς Ἀφρικῆς. Αἰσθήματα, πὸν ταυτίζονται μὲ τὴ συναδέλφωση τῶν ἀνθρώπων γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης στὸν κόσμο μας.

Οἱ φιλικὲς σχέσεις, ἐξ ἄλλου, πὸν διατηρεῖ ἡ Ἑλλάδα μὲ τὶς χώρες τῆς Ἀφρικῆς ἐνισχύονται, ἀκόμη περισσότερο, ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἑλλάδα δὲν ἄσκησε ποτὲ ἀποικιακὴ πολιτικὴ, μὲ συνέπεια νὰ ἀπολαμβάνει μεγάλης συμπάθειας μεταξὺ τῶν ἀφρικανικῶν λαῶν.

Ἐπίσης, ἡ χώρα μας συνδράμει μὲ πολλοὺς τρόπους τὶς ἀφρικανικὲς χώρες. Μία μορφή συνδρομῆς

εἶναι ἡ παροχὴ ὑποτροφῶν σὲ Ἀφρικανούς, γιὰ νὰ σπουδάσουν σὲ Πανεπιστημιακὰ Ἰδρύματα καὶ Στρατιωτικὲς Σχολές. Οἱ ὑπότροφοι ἐπιστρέφουν σὶς πατρίδες τους μὲ αἰσθήματα ἀγάπης γιὰ τὴν Ἑλλάδα, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν καλλιέργεια κλίματος φιλίας μεταξὺ τῶν χωρῶν τους καὶ τῆς Ἑλλάδας.

Ἀναμφισβήτητα οἱ καλὲς αὐτὲς διακρατικὲς σχέσεις βοηθοῦν καὶ τὸ ἔργο τοῦ Πατριαρχείου.

Μᾶς εἶναι γνωστὸ, Μακαριώτατε, τὸ θάρος τῆς ἐκδήλωσης, πὸν ἔχετε ἐπωμισθεῖ ἀπὸ τὴν ἀνάληψη τῆς Πατριαρχείας Σας γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς Σας. Εἴμαστε ὅμως βέβαιοι, πὸς τὰ προσόντα πὸν οἶς διακρίνουν εἶναι αὐτὰ πὸν χρειάζονται σὶς μέρες μας γιὰ ἓνα τέτοιο ἔργο. Ἡ κοινὴ ἀναγνώρισή τους, ἐξἄλλου, αὐξάνει τὶς δυνάμεις Σας.

Μακαριώτατε,

Ἡ περιφρούρηση καὶ ἀκτινοβολία τῆς Ὀρθοδοξίας, ὡς μεγίστης ἐθνικῆς, πνευματικῆς καὶ πολιτικῆς κληρονομίας στὸ ἐξωτερικὸ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων συντηρεῖ καὶ διευρύνει τοὺς δεσμοὺς τῶν Ἑλλήνων τῆς Διασπορᾶς μὲ τὴν Πατρίδα.

Ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία ὑποστηρίζει καὶ προωθεῖ τὰ ζητήματα τῶν τεσσάρων Προσφυγενῶν Πατριαρχείων καὶ παρακολουθεῖ μὲ ιδιαίτερο ἐνδιαφέρον τὴν πορεία τους στὸ σύγχρονο κόσμο, δεδομένου ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς δεσμοὺς κοινῆς πίστεως, ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστο μῆμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Μακαριώτατε,

Διατηρῶ τὶς καλύτερες ἐντυπώσεις ἀπὸ τὶς παλαιότερες συναντήσεις μας, κατὰ τὴ διάρκειά τῶν ὑποπίων εἶχα τὴν ἐνκαιρία νὰ διαπιστώσω καὶ νὰ ἐκτιμήσω βαθύτατα τὴν εὐαισθησία καὶ τὴ σύνθεση μὲ τὶς ὁποῖες προσεγγίζετε τὰ ζητήματα πὸν ἀπασχολοῦν τὸ σύγχρονο κόσμο, κάτι πὸν θεωρῶ σημαντικό γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἔργου Σας.

Ἐκφράζοντας καὶ πάλι, Μακαριώτατε, τὴν ιδιαίτερη χαρὰ μας γιὰ τὴν ἐδῶ παρουσία Σας, θὰ ἤθελα νὰ οἶς διαβεβαιώσω γιὰ τὴν ἐνεργὸν συμπαράσταση τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῆς Κυβέρνησης στὸ ἔργο πὸν ἐπιτελεῖτε, ἀλλὰ καὶ κάθε ἔργο, πὸν τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας θὰ κληθεῖ νὰ ἐπιτελέσει στοὺς δύσκολους καιροὺς μας.

Μακαριώτατε,

Προσίνω ὑπὲρ τῆς προσωπικῆς Σας ὑγείας καὶ μακροημέρευσης ἐπ' ἀγαθῶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας».

Ὁ Πατριάρχης Παρθένιος ἀπάντησε ὡς ἀκολούθως:

«Αγαπητὲ Κύριε Ὑπουργέ Ἐθνικῆς Ἀμύνης τῆς Πατρίδας μας, Ἀγαπητὲ Μακαριώτατε,

Ἄκουσα μὲ πολλὴν συγκίνησιν, τὰ λόγια σας, γιὰ τὸ Πατριαρχεῖον μας τὸ Ἑλληνικὸν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Μὲ γέμισαν περηφάνειαν. Ὅχι γιὰ μένα ὅσον γιὰ ὄλους μας. Εἴμαστε δεμένοι καὶ ἐνωμένοι ἄρρηκτα. Τὰ Ἑλληνικά μας Πατριαρχεῖα μὲ τὴν μητέρα Πατρίδα, μὲ τὸν λαόν, πὺν εἶναι ἴδιος, ὅπου κι ἂν εἶναι. Καὶ μὲ τὸ κράτος μας ἐδῶ. Ὅσα εἶπατε γιὰ μένα, νομίζω ὅτι εἶναι λόγια καλοσύνης καὶ ἀγάπης, καὶ προσδέτω ὅτι τὸ θάρρος πὺν σηκώνω, μὲ τὰ λόγια σας, γίνεται πὺν θαρῶ. Δὲν μπορῶ μονάχος μου, ὅσο καὶ νὰ θέλω, νὰ τὰ θγάλω πέρα. Ἀλλὰ πιστεύω σὶν Χριστόν, πιστεύω σὶν πατρίδα μου, πιστεύω σὶν Ὁρθοδοξία καὶ πιστεύω εἰς τὴν Ρωμιοσύνη. Κάπως γίνεται πὺν ἐλαφρὸ τὸ θαρῶ φορτίο μου. Χαίρω ιδιαίτερα, γιὰτὶ σεῖς προεδρεύετε τῆς τραπέζης αὐτῆς, ὡς Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Ἀμύνης. Εἴστε ὁ πρῶτος τῶν στρατιωτῶν. Εἴστε λειτουργὸς τῆς Ἀμύνης. Ἔτσι καὶ τὰ Πατριαρχεῖα μας, εἶναι στρατιωτικὰ. Παπάδες, ἀλλὰ στρατιωτικὰ, αὐτὸ εἶναι τὸ λειτουργημά μας, αὐτὴ εἶναι ἡ διακονία μας καὶ αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ μαρτυρία μας, ὅτι καὶ νὰ γίνεῖ. Ἔτσι περάσαμε σὶν αἰῶνες καὶ ἔτσι θὰ περάσουμε. Γιὰτὶ δὲν θὰ σβήσουμε ποτέ.

Τὸ καθήκον μας, τὸ χρέος μας, θὰ τὸ κάνουμε ἕως τέλους, σὲ ὅποιο μετερίζι καὶ νὰ στεκόμαστε. Καὶ τὸ δικό μου εἶναι τὸ μετερίζι τῆς Ἀλεξάνδρειας. Τὸ μεγάλο ἱερὸ αὐτὸ ὄνομα, πὺν εἶναι ἡ Ἑλλάδα συγκεντρωμένη σὲ ὅλο τὸν κόσμον. Ἔτσι μποροῦμε κάπως νὰ νοιώσουμε, τί ἔκαμε ὁ Ἀλέξανδρος. Μόνον ἡ ὑπαρξη αὐτῆς τῆς Ἀλεξάνδρειας, σήμερον μὲ τὸ Πατριαρχεῖο, πιστεύω ὅτι εἶναι μιὰ συνέχεια τῆς ρίζας, πὺν ξεκίνησε ἀπὸ τὴν Πατρίδα μας.

Κύριε Ὑπουργέ, μᾶς ἐβοηθήσατε πολὺ καὶ μᾶς βοηθεῖτε πάντα. Ὁφείλομε πολλὰ εἰς τὴν εὐσεβῆ πηγὴ. Ὅχι μόνον τόσον τὰ ὑλικά, τὰ ὅποια ἴσως νὰ χρειάζονται. Ἀλλὰ αὐτὸ πὺν μοῦ δίνει ἐμένα κουράγιο, ὅπως σᾶς τὸ εἶπα: Ἐνα παιδὶ γεννημένο σὶν Πόρτι - Σάιτ, σὶν ροὴ τοῦ χρόνου, πὺν ἐχάραξε ὁ Θεός, τὸ ἔφερε μπροστά σας. Ἐκεῖνος ξέρει γιὰτὶ. Ὅχι γιὰ τὴν ἀξιοσύνη μου, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἀξιοσύνη τοῦ Γένους μας. Αὐτὸ μοῦ τὰ ἔδωκε ὅλα, καὶ μοῦ τὰ δίνετε καὶ εσεῖς. Εἶναι δῶρα δύναμης, ὄραμάτων, θαυμάτων, ἑλληνικά καὶ Ὁρθόδοξα.

Ἐκεῖ θὰ στεκόμαστε, ἐκεῖ θὰ ἀγωνιζόμεθα. Καὶ γιὰ νὰ μιλήσουμε καὶ στρατιωτικά, ἡ πορεία μας, θὰ

εἶναι, τὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς τῆς Πατρίδας. Ἐδῶ, ἀπὸ ἐδῶ ξεκινοῦν ὅλα. Καὶ τὰ δικὰ μας καὶ τὰ δικὰ σας. Θὰ μείνουμε πιστοὶ σὶν χρέος, πὺν θέλησε νὰ μᾶς δώσει ὁ Θεός μας καὶ πρὸ πάντων καὶ σὶν χρέος τῆς Πατρίδας, γιὰτὶ θὰ μένουμε πειθόμενοι τοῖς λόγοις τῆς Πατρίδος. Ὅντε παραπάνω, ὅντε παρακάτω. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι σὶν χέρια τοῦ Θεοῦ. Σᾶς εὐχαριστῶ πάρα πολὺ. Ἡ πορεία μας σὶν Ἀφρική, θὰ συνεχίζεται καὶ μὲ τοὺς λίγους. Σπέρνουμε. Ἡ Ἀφρική, ὅπως εἶπατε, ἔχει ἀλλάξει μορφή. Ἐχει ἀλλάξει μορφή σὶν καλύτερο. Γιὰ αὐτὸ πιστεύω ὅτι ὁ κόσμος πάει καλύτερα. Πιστεύω αὐτό, γιὰτὶ σήμερον οἱ Ἀφρικανοὶ εἶναι ἐλεύθεροι.

Εἴτε τὸ θέλουμε, εἴτε δὲν τὸ θέλουμε, εἶναι ἐλεύθεροι. Μιλᾶνε πὺν ἐλεύθερα, θρήκανε κάποια δικαιοσύνη. Ὁ κόσμος πάει μπροστά. Μπορεῖ νὰ μὴ τὸ βλέπομε, μπορεῖ νὰ μὴ τὸ νοιώθουμε, ἀλλὰ ἀλλάζει ὁ κόσμος. Καὶ αὐτὰ τὰ κηρύγματα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης πιάνουν τόπο, πιάνουν τόπο. Καὶ ἐπειδὴ πιστεύω σὶν Χριστό, λέγω ὅτι ὁ Θεὸς κυβερνᾷ τὴ ζωὴ τοῦ κόσμου, τῶν ἀνθρώπων. Φθάνει νὰ ἀγαποῦμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Σᾶς εὐχαριστῶ πάρα πολὺ ὄλους σας. Ὁ Θεὸς μαζί σας».

Στὸν Ἀρειὸ Πάγο

Τὸ πρῶτὸ τῆς Τρίτης 31 Ἰανουαρίου, ὥρα 9.45' π.μ., ὁ Πατριάρχης Παρθένιος ἐπισκέφθηκε τὸ Ἀνώτατο Δικαστήριον τοῦ Ἀρειοῦ Πάγου, ὅπου ἔγινε δεκτὸς μὲ ιδιαίτερες τιμές. Τὴν ὅλη ἐκδήλωση εἶχε ὀργανώσει μὲ ιδιαίτερη ἐπιμέλεια ὁ Σύμβουλος Δημοσίων Σχέσεων κ. Ἰ. Παπαμιχαλάκης. Τὸν Πατριάρχη προσφώνησε μὲ θερμότητα ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀρειοῦ Πάγου κ. Ἀντ. Στασινὸς μὲ τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε,

Συγκίνηση καὶ χαρὰ αἰσθανόμαστε ὄλοι οἱ δικαστικοὶ λειτουργοὶ καὶ τὸ προσωπικὸ τοῦ Ἀρειοῦ Πάγου γιὰ τὴ μεγάλη τιμὴ νὰ σᾶς δεχθοῦμε ἀνάμεσά μας. Ὅλοι μας γνωρίζουμε, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸ Πατριαρχεῖο τῆς Ἀλεξάνδρειας ἀποτελεῖ ἐπὶ αἰῶνες τώρα ἕνα λαμπρὸ Φάρο τῆς Χριστιανοσύνης γιὰ τοὺς Λαοὺς κυρίως τῆς Ἀφρικῆς, ἀλλὰ μὲ ἀκτινοβολία σὲ ὅλοκληρον τὸν κόσμον. Γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνες ὅμως, ὅσο ὑπάρχει καὶ εἶναι ἑλληνικὸ τὸ Πατριαρχεῖο αὐτό, καὶ εὐχόμεθα νὰ εἶναι σὶν αἰῶνες, θὰ θυμίζει καὶ τὴν ἐνδοξη ἱστορία τοῦ ἔθνους μας, πὺν ἀφοῦ ἀνέπτυξε ἕνα πολιτισμὸ ἀνεπανάληπτο γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος, μὲ τὴν ἱστορικὴ πορεία τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Στρα-

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Στασινός υποδέχεται τὴν Α.Θ.Μ. τὸν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας κ. Παρθένιο στὸ Ἀνώτατο Δικαστήριο, ὅπου πραγματοποιήσε επίσημη επίσκεψη.

τιᾶς του τὸν διάδωσε στὸν τότε γνωστὸ κόσμο καὶ στὴ συνέχεια σ' ὅλο τὸν κόσμο γιὰ νὰ βασισθεῖ καὶ αναπτυχθεῖ ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς στὴν Οἰκουμένη. Ἐδῶ νὰ μοῦ ἐπιτραπεῖ ἡ ἐπικαιρὴ παρένθεση: Ἀνέφερα γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Στρατιὰ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, γιατί δυστυχῶς μερικοὶ ἐπίβουλοι γείτονες διαστρέφουν τὰ πράγματα καὶ μιᾶνε γιὰ ξεχωριστὴ μακεδονικὴ ἐθνότητα διαφεύδοντας μάλιστα καὶ τὸν ἴδιο τὸν Μ. Ἀλέξανδρο, πὸν σιὸ γνωστὸ ἀφιέρωμά του στὴν Ἀθήνα μετὰ τὴ νίκη στὸ Γρανικὸ ἀναφέρει τοὺς στρατιῶτες του ἀνάμεσα σιτοὺς ὁποίους καὶ Μακεδόνες ἀδιακρίτως ὅλους σὰν Ἕλληνες, δηλ. ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδας μὲ μόνη διάκριση τὸ «πλὴν Λακεδαιμονίων».

Στὸ σελιὸ αὐτὸ Πατριαρχεῖο τῆς Ἀλεξανδρείας πὸν ἐλάμπρυναν μεγάλοι Πατριάρχες, ὅπως ἔ Μ. Ἀθανάσιος, ἄξιος συνεχιστῆς σήμερα εἶναι ἡ Μακα-

ριότητά Σας, πὸν στυλοβάτης τῆς Θεοσελίας τῆς Ἀγάπης συνεχίζετε τὸ ἔργο ἐκείνων. Παράλληλα ὅμως συνεχίζετε καὶ τὴν Ἑλληνικὴ παράδοση ἀπὸ τὴν Ἑλληνιστικὴ ἐποχὴ πὸν τόσο αἰῶνες σεβάστηκαν.

Γι' αὐτὸ αἰοθανόμαστε μεγάλη τὴν τιμὴ τῆς παρουσίας Σας στὸν Ἀρειο Πάγο, ἀπὸ τὸν ὁποῖο μάλιστα προέρχεται, ὡς γνωστὸν, καὶ ὁ πρῶτος Ἅγιος μετὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου στὸν Ἀρειο Πάγο καὶ εἶναι γιὰ μᾶς ἐπίσης ἡ ἐδῶ παρουσία Σας μιά παρηγοριὰ σ' αὐτὰς τὶς μέρες τῆς θλίψεως ἀπὸ τὶς ἄγριες δολοφονικὰς ἐπιθέσεις πὸν δέχεται τὸ Δικαστικὸ Σῶμα καὶ ὁ Ἀρειος Πάγος εἰδικότερα.

Μακαριώτατε,

Ἡ θεία Δικαιοσύνη εἶναι ἀλάνθαστη καὶ γιὰ τὴν ἀπονομή της δὲν χρειάζονται ἀποδεικτικὰ μέσα, ἀφοῦ καθένας ἀμαρτάνει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. «Σοὶ μόνῳ

ἡμαριον καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν Σου ἐποίησα», ἀναφέρεται σὶν ψαλμῷ.

Ἡ Δικαιοσύνη σὶς ἀνθρώπινες κοινωνίες εἶναι ἔργο βαρὺ καὶ ὄσες προσπάθειες νὰ καταβληθοῦν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνουν λάθη ἀφοῦ τὸ *erat humanum est*, ἀλλὰ εἶναι ἔργο ἀπαραίτητο γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τῆς κοινωνίας. Ἀνάγκη ὅμως γιὰ τὴν καλύτερη λειτουργία τῆς Δικαιοσύνης εἶναι ἡ ἐμπιστοσύνη, ἡ ἐκτίμησις, ἀκόμη καὶ ἡ ἀγάπη θάλαρα τῆς Κοινωνίας.

Στὸν τομέα τῆς ἐκτιμήσεως καὶ τῆς Ἀγάπης στὴ Δικαιοσύνη προσφέρει ἡ σημερινὴ ἐπίσκεψή Σας σὶν Ἄρειο Πάγο.

Σὰς εὐχαριστοῦμε καὶ Σὰς καλωσορίζομεν.

Κατόπιν μίλησε ὁ Εἰσαγγελέας τοῦ Ἄρειου Πάγου κ. Παν. Κωνσταντινῆπουλος, ὁ ὁποῖος μὲ πολὺ σεβασμὸ εἶπε:

«Μακαριώτατε,

Ὡς Εἰσαγγελέας τοῦ Ἄρειου Πάγου, ἀτομικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐκ μέρους ὄλων τῶν κυρίων Ἀντεισαγγελέων τοῦ Ἄρειου Πάγου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ Εἰσαγγελικοῦ Σώματος, μὲ θαθεῖα συγκίνησις χαιρετίζω τὴν εὐφροσύνη ἔλευσής σας σὶν πρωτεύουσα τῆς φιλιότητος πατριίδας μας Ἑλλάδας καὶ ἰδιαίτερα τὴν τόσο τιμητικὴ γιὰ μᾶς ἐδῶ σὶν Ἄρειο Πάγο ἐπίσκεψή καὶ παρουσία ποὺ εἶχατε τὴν προθυμία καὶ καλοσύνη νὰ πραγματοποιήσετε μαζί μὲ τὴν ἱερὴ ἀκολουθία σας.

Ἡ ἐδῶ παρουσία τῆς Μακαριότητός σας, τῆς δευτέρας κατὰ τάξιν ἀπὸ τὶς τέσσαρες κορυφές τῆς Ἑλληνορθόδοξης μητέρας μας Ἐκκλησίας, σὶν τωρινὴ χρονικὴ περίοδο, ποὺ λόγῳ τοῦ παχυλοῦ ὕψους τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας μας, τὴν χαρακτηρίζει κρίσις (πίωσις) τῶν πνευματικῶν καὶ εἰδικώτερα τῶν ἠθικῶν ἀξιών εἶναι λίαν ἐλπιδοφόρος, παρήγορος καὶ ἐμπνευστικὴ γιὰ τὴν ἐξοχίαν νὰ ὑπενθυμίσει ὅτι ἀποτελεσματικώτερο ἀπὸ κάθε τι ἄλλο καὶ ἀπὸ αὐτὴ ἀκόμη τὴ λειτουργία τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, γιὰ τὴν ἔξοδο ἀπὸ τὴν ἔντονα καταθλιπτικὴ αὐτὴ κρίσις ποὺ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία μας, τόσο μάλιστα τραγικὰ, τὸν τελευταῖο καιρὸ περνάει, εἶναι ὁ πνευματικὸς ἀγώνας γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς ἀρετῆς, τὴ μόρφωση χρηστοῦ χαρακτηῖρος, τὴν περιστολὴ τοῦ ἐγωισμοῦ καὶ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἀλτρουϊσμοῦ καὶ μάλιστα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον, ὁ ἀγώνας δηλαδὴ ποὺ ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, τὴ διδασχὴ τοῦ ὁποῖου, ἀπὸ τὸν πρῶτο ἤδη αἰῶνα ἀποδέχθηκε, γιὰ τὴν περισσώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλο ἦταν πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ προετοιμασμένο, τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος καὶ σὶν συνέχεια ἐτήρησε ἀπαρέγκλιτα σὲ ὅλες τὶς φάσεις

τῆς μακροαίωνης ἱστορίας του ὡς ἱερὴ παρακαταθήκη ποὺ τὸ ἐλάμπρυνε πνευματικὰ σὶς περιόδους τῆς ἀκμῆς καὶ τὸ διέσωσε ἀπὸ τὸν ἀφανισμό σὶς περιόδους τῆς πτώσεως.

Εἶναι ἀκριβῶς αὐτὸς ὁ δύσκολος ἀγώνας ποὺ καὶ τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς ὑπὸ τὴν πεφωτισμένη ἡγεσία καὶ εὐστοχὴ καθοδήγησή σας κάτω ἀπὸ ἀντίξοες περιστάσεις ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδας, σὶν Αἴγυπτο καὶ τὴν Ἀφρικανικὴ Ἡπειρο τόσο ἐπιτυχῶς διεξάγει.

Σὰς εὐχαριστοῦμε, Μακαριώτατε, καὶ σὰς παρακαλοῦμε νὰ προσεύχεσθε καὶ γιὰ μᾶς τοὺς Ἑλληνες δικαστικούς λειτουργούς, ποὺ δεχόμεστε ποικίλης μορφῆς ἐπιθέσεις καὶ πλήγματα μέχρι καὶ ἐκείνη τῆς φυσικῆς ἐξουσιώσεως.

Σ' αὐτὰ ὁ Πατριάρχης Παρθένιος ἀπάντησε μὲ ἕνα μεστὸ νοημάτων λόγο γιὰ τὸν ρόλο τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν λειτουργῶν τῆς.

Ἀγαπητὴ Κύριε Ὑπουργὲ τῆς Δικαιοσύνης τῆς Πατριίδας μας, ἀγαπητὴ Κύριε Πρόεδρε τοῦ Ἄρειου Πάγου, ἀγαπητὴ Κύριε Γενικὸ Εἰσαγγελεῦ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ Εἰσαγγελεῖς καὶ Δικασταὶ τῆς Πατριίδας μας,

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σὰς κάνω μίαν ἐξομολόγησις. Εἶναι μιὰ στιγμὴ τῆς ζωῆς μου, αὐτὴ ἡ παρουσία μου μεταξύ σας, ποὺ μοῦ γεννᾷ δέος καὶ μέγα σέβας. Εἶναι ἡ δικαιοσύνη δῶρο Θεοῦ ἁγιασμένο. Ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος. Ὁσὸς καὶ ἐπίθετον ποὺ προσέφερον ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν Κύριον τοῦ κόσμου. Εἶναι ἀκόμη στιγμὲς τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἀτόμων καὶ τοῦ λαοῦ ποὺ παίρνουν τὴν ἐξήγησις τὴν ἀνθρώπινη τῆς σύμπτωσης. Δὲν εἶναι καθόλου σύμπτωση σὶν πορεία τοῦ κόσμου, τὸ διὸ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐκήρυξε σὶν Ἄρειο Πάγο. Ἐνωσε τὸ κήρυγμα τοῦ Θεοῦ του καὶ τοῦ Θεοῦ μας, μὲ τὴν δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὴ δικαιοσύνη τοῦ ἀνθρώπου.

Στὴ ζωὴ του ὁ Χριστὸς, μίλησε γιὰ τὴν ἔννοια τῆς κρίσεως. Ὁ Θεὸς σὶν τέλος θὰ κρίνει. Ἀλλὰ ἡ κρίσις αὐτὴ περνᾷ τὰ ὄρια καὶ τὰ σύνορα τῆς κρίσεως τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι μιὰ ἄλλη κρίσις, μιὰ αἰώνια δικαιοσύνη, καὶ τὸ ἀξεπέραστο, ποὺ δὲν μποροῦμε νὰ τὸ συλλάβουμε. Ἐχομε συλλάβει τὴν δικαιοσύνη τὴν δική μας, ἔχομε προσφέρει σὶν κόσμον καὶ σὶς ὄλοι προσφέρετε τὴν δικαιοσύνη ποὺ πρέπει νὰ σιολίξει τὴν ψυχὴ κάθε ἀνθρώπου καὶ πρὸ πάντων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὀριζόμενοι γιὰ νὰ τὴν προσφέρουν. Γιὰ τὸν Χριστὸ ἡ δικαιοσύνη εἶναι «ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τὸν λίθον βαλέτω». Ἡ δικαιοσύνη

για τὸν Χριστό, διὰν τοῦ εἶπαν νὰ δώσει δικαιοσύνην, εἶπε ἐγὼ δὲν εἶμαι γεννημένος γιὰ δικαστὴς. Καὶ εἶπε καὶ μιὰ ἄλλη κουθέντα γιὰ τὴν κρίση. «Ὁδὸν ἤλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον». Καὶ ἀπὸ τότε μέσα στὴν δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων, καὶ μέσα στὴν δικαιοσύνη κάθε δικαστηρίου καὶ κάθε λειτουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, ἔχει υπεισελθεῖ μιὰ δικαιοσύνη ἀγάπης, μιὰ δικαιοσύνη ποὺ ἀποβλέπει εἰς τὴν λύτρωση τοῦ ἀνθρώπου.

Μία δικαιοσύνη υπέρτατη. Μία δικαιοσύνη τῶν οὐρανῶν ποὺ ἀγγίζει τὴν γῆν. Μία δικαιοσύνη ποὺ βλέπει σὲ κάθε ἄνθρωπο, καὶ τὸν πιὸ ἀμαρτωλό, τὸ παιδί τοῦ Θεοῦ. Μία δικαιοσύνη ποὺ χάριν αὐτῆς σταυρώνεται. Αὐτὴ εἶναι ἡ θυσία τῆς δικαιοσύνης. Ὁ λειτουργὸς τῆς δικαιοσύνης, θυσιάζεται. Ὁ λειτουργὸς τῆς δικαιοσύνης δὲν παραπέμπει, δὲν παραπέμπει ἀπὸ τὸν Ἄγνα εἰς τὸν Καϊάφα. Καὶ ὁ λειτουργὸς τῆς δικαιοσύνης δὲν νίπτει τὰς χεῖρας του, σὰν τὸν Πιλάτον. Εἶναι λειτουργὸς ἔργου θεοσεσίου. Ἔργου πνεύματος καὶ ἔργου ψυχῆς καὶ καρδίας.

Εἶναι ὁ τόπος αὐτός, γῶρος ἅγιος, ἐδῶ εἶναι Ἐκκλησία Θεοῦ. Ἀπονέμεται ὅ,τι ζητεῖ κάθε ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον αὐτόν. Τὴν δικαιοσύνην του, ποὺ πρέπει νὰ παρέχεται συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως. Ὅχι μόνον διὰν ὡς λειτουργὸς δικάζεις. Ἀλλὰ πέραν αὐτοῦ, διὰν ὡς ἄνθρωπος ζήσεις τὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος ἄνθρωπος καὶ ὁ ὁποῖος κόσμος δὲν ἔχει μέχρι τὴν ἐποχὴν μας δικαιοσύνην. Οἱ λαοὶ δὲν ἔχουν εὖρει τὴν σκηνὴν τῆς δικαιοσύνης καὶ ἄδικοι γινόμεθα πολλὰ φορὲς. Καὶ εἰς τὸν λαὸν τοῦ κόσμου ὑπάρχει μεγάλη ἀδικία, μέχρι τώρα, ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ μεγάλη ἀγάπη. Εἶναι ἡ δικαιοσύνη καὶ πρέπει νὰ εἶσθε υπερέφανοι.

Κύριε Πρόεδρε καὶ Κύριε Γενικὸ Ἐισαγγελεῦ καὶ Κύριοι Ἐισαγγελεῖς τῆς δικαιοσύνης.

Νὰ εἶσθε υπερέφανοι, γιατί ὁ Θεὸς σὰς διάλεξε, σὸ πιὸ δύσκολο, ἀλλὰ καὶ σὸ πιὸ δημοφές, σ' ἕνα λειτουργήματα θυσίας, γιὰ νὰ κυριαρχήσει εἰς τὸν κόσμον, μὲ τὸν τρόπον τὸν ἀνθρώπινον στὴν ἀρχὴν κάποια δικαιοσύνη, εἰς τοὺς λαοὺς τοῦ κόσμου. Εἶναι μιὰ πράξις καὶ αὐτὴ, ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Ἀριστοτέλης, σπουδαία καὶ τελεία καὶ προσφέρεται μπροστὰ μας. Γι' αὐτὸ ὄλες οἱ τραγωδίες, ὄλες οἱ τραγωδίες, εἶναι μιὰ ἀναφορὰ εἰς τὴν δικαιοσύνην. Εἶναι ἡ λύσις τοῦ δράματος τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὰ τὰ ὀλίγα λόγια θὰ ἤθελα νὰ σὰς πῶ.

Ἀγαπητὸ Κύριε Πρόεδρε τοῦ Ἀρείου Πάγου, Αἰσθάνομαι περισσῶς. Ἴσως εἶναι μιὰ στιγμή τῆς ζωῆς μου ποὺ νοιώθω κάτι ποὺ καμιά φορὰ τὸ νοιώ-

θω, διὰν λειτουργῶ, στὴν ἁγία Τράπεζα. Ἐκεῖ ποὺ ἐγὼ ὁ ἀνάξιος, θέλω νὰ προσφέρω τὸν Θεόν, γιὰ τὸν λαόν. Τὸ ἴδιο εἶναι αὐτὸ κοντὰ σας, ἀπόλυτα. Καὶ σὰς σέβομαι καὶ σὰς ἀγαπῶ καὶ σὰς θαυμάζω. Ἡ πορεία σας, εἶναι δημοφές, εἶναι ἁγία καὶ εἶναι καὶ τραγική, μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ δράματος τοῦ Κυρίου. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ θυσία σὰς ἀκολουθεῖ. Καὶ προσφέρετε θυσία, λειτουργῶν, συναδέλφων σας. Καὶ ὁ κόσμος κρίνει. Σὰς ἀγαπᾷ καὶ σὰς θαυμάζει. Ἡ τελειαία κρίσις εἰς τὸν μόνον, ἕνα δίκαιον, εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ. Ὁ Θεὸς μαζί σας».

Ἀπὸ μέρους τῶν Ἀρεοπαγιτῶν ὁ κ. Χρ. Μπλουμῆς ἔλαβε τὸν λόγο καὶ ἐξέφρασε τὰ αἰσθήματα ὁλοκληρου τοῦ σώματος:

«Λέγοντας πόσον αἰσθανόμεθα τὴν τιμὴν τῆς παρουσίας Σας. Καὶ αἰσθανόμεθα ἀκόμα πὼς ἐρχεσθε ἐδῶ, ἐπιτελεῖτε ἕνα ἔργον ἰεραποστολικὸν τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ συνέχειαν τῆς δράσεως εἰς τὰ πέρατα τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου ἐπεκτείνεται ἡ δράσις σας καὶ ποὺ μὰς παρέχει μιὰ βαθειὰ ἱκανοποίηση, διότι αἰσθανόμεθα ὅτι ἀποτελεῖ μιὰ προέκταση τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Αἰσθανόμεθα δὲ τοὺς μαύρους ἀδελφούς μας, ὅτι εἶναι μιὰ συνέχεια τῆς ἰδεολογικῆς ὕψους, τῆς ἐλληνικότητας, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι σὰς βλέπουμε σὰν μικροὺς ἀλέξανδρους, ποὺ προσδοῦν τὸν ἐλληνικὸν ἰδεαλισμὸν εἰς τὰ θάθη τῆς μαύρης Ἡπείρου. Εἶναι δὲ ὁ προσφορώτερος φορέας, διότι δὲν πᾶμε πλέον, οὔτε νὰ κατακηθούμε ἠπειροὺς, οὔτε λαοὺς, ἀλλὰ ἐκπέμπομεν τὸ πνεῦμα τὸ χριστιανικὸν καὶ τὸ ἐλληνικόν, ἐκεῖ ποὺ ὑπάρχει περισσότερο ἀνάγκη. Ἡ πορεία σας κατακημνίζει εἰδωλα καὶ εἰς τὴν θέσιν των τοποθετεῖ τὴν ἀληθινὴν ἰδεολογικὴν θάσιν τοῦ ἐνὸς κόσμου, ποὺ ἐμφορεῖται ἢ πρέπει νὰ ἐμφορεῖται ἀπὸ τὴν ἀξίαις τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Θὰ ἤθελα νὰ τονίσω τὴν σημασίαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ δικαίου. Μὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀπλότητος, τῆς ἀγάπης, —ὄχι τῆς μισαλλοδοξίας, τῆς βίας, — αἱ ὁποῖαι καὶ αὐτὲς ὠφελοῦν. Τὸ ἀστικὸν ρωμαϊκὸν δίκαιον, ἐκεῖνο τὸ σιδηροῦν ρωμαϊκὸν δίκαιον, ἀκριθῶς ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν βυζαντινῶν καὶ τῶν χριστιανικῶν παραδόσεων, καὶ τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ δικαίου ἀπώλεσε ἐκείνην τὴν ἀδοιγητότητά του, ἐκείνην τὴν αἰχμηρότητά του, νὰ θυμηθοῦμε ἐκείνην τὴν ὁμπλικιάσιο, τὸν βαρὺ χαρακτηριστὴ τῆς ὁμπλικιάσιο, ὅπου οἱ δανειστὲς εἶχαν τὸ δίκαιωμα νὰ ἀποσβέννουν τοὺς ὀφειλέτας καὶ νὰ τοὺς τεμαχίζουν

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψή τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας κ. Παρθενίου στὸν Πρωθυπουργὸ κ. Ἀνδρέα Παπανδρέου, στὸν ὁποῖο πρόσφερε εὐζαντινὴ εἰκόνα τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου. Τὸν συνόδευε ὁ Μακκ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ.

ἀνάλογα σὲ μερίδες γιὰ τὴν ἐξόφλησιν τοῦ χρέους, καὶ νὰ μεταβοῦμε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπιεικειᾶς, ἢ ὁποῖα ἦλθε νὰ ὑποκαταστήσει μὲ τὶς ἀρχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ δικαίου, καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρετῆς, νὰ ὑποκαταστήσει αὐτὲς τὶς οἰδηρὲς ἀρχὰς τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου. Ἀκριβῶς λόγῳ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπιεικειᾶς, ἐπεκράτησε εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον.

Λοιπὸν, θὰ ἤθελα νὰ Σᾶς εὐχαριστήσω θερμῶς, καὶ νομίζω δι' ἐκφράζω καὶ τὴν θέλησιν ὄλων τῶν συναδέλφων μου, καὶ νὰ Σᾶς εὐχηθῶ τὸ ἔργον Σας, νὰ ἀποβεῖ καρποφόρον ἐπ' ὠφελείᾳ καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ποιμαινομένων ἐκεῖ ἀδελφῶν».

Ἀνάμεσα στὸν Πατριάρχῃ Παρθένιο καὶ τὸν Πρόεδρο τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀνταλλάχθησαν ἀναμνηστικά

δῶρα καὶ ὁ Μακαριώτατος παρασημοφόρησε τὸν κ. Στασινοῦ μὲ τὸν σταυρὸ τοῦ Ἀποστόλου Μάρκου α' τάξεως. Στὴν ἐκδήλωσιν παρέστη ὁ Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης κ. Βασ. Ρώτης, ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας κ. Βασ. Μποτόπουλος, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου κ. Ν. Θέμελης καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀνώτατοι δικαστικοί.

Στις 11.30' π.μ. ὁ Πατριάρχῃ Παρθένιος συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Σεραφεῖμ ἐπισκέφθηκε στὸ Μέγαρο Μαξίμου τὸν Πρωθυπουργὸ κ. Ἀ. Παπανδρέου καὶ εἶχαν μαζί του ἐνδιαφέρουσα συνομιλία, κατὰ τὸ πέρασ τῆς ὁποίας ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐξέφρασε τὴ συγκίνησή του γιὰ τὴν ἐπίσκεψή, διαδήλωσε τὰ αἰσθήματα ἐκτιμῆσεως ποῦ τρέφει γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Πατριάρχῃ καὶ ὑποσχέθηκε ἀμέριστη συμπαράστασι. Ἀνταλλάχθησαν ἀναμνηστικά δῶρα.

Στόν Δήμο Ἀθηναίων

Τήν 1η μ.μ. ὦρα ἔγινε στήν αἴθουσα τελετῶν τοῦ Παλαιοῦ Δημαρχείου (πλ. Κοτζιά) ἡ ἀπονομή ἀπό τόν Δήμαρχο Ἀθηναίων κ. Μιλτιάδη Ἐδερτ τοῦ χρυσοῦ μεταλλίου τῆς πόλεως στόν Πατριάρχη Παρθένιο. Παρέστησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ, οἱ συνοδοί τοῦ Πατριάρχη, ἐκπρόσωποι τῶν Κοιμμάτων, ὁ Πρόεδρος καί τὰ μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, οἱ Ἀντιδήμαρχοι κ.ά. Ἡ μπάντα τοῦ Δήμου παιάνισε τιμητικά κατά τήν ἀφιξη καί ἀναχώρηση τοῦ Πατριάρχη. Προσφωνώντας ὁ Δήμαρχος κ. Ἐδερτ τόν Προκαθήμενο τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας εἶπε:

«Χαιρετίζω τήν ἐπίσημη παρουσία σας στήν Ἀθήνα, Μακαριώτατε Προκαθήμενε τῆς ἱστορικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Μάρκου, τοῦ Θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικής.

Ὡς Δήμαρχος τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων, ἐνώπιον τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, τῶν δημοτικῶν μας συμβούλων καί τῶν δημοτῶν, ἐνώπιον τοῦ κλήρου καί τοῦ λαοῦ, οἶμαι καλωσορίζω, στήν πόλιν μας.

Ὡς Ἕλληνας Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί αἰσθανθήκαμε ἰδιαίτερη συγκίνηση καί χαρά ὅταν στίς 27 Φεβρουαρίου 1987 ἦρθε τὸ μήνυμα ὅτι ἀναδειχθήκατε νέος Πάπας καί Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας.

Γιατί εἶναι κοινή ἡ πεποίθησή, Μακαριώτατε, πῶς εἶσθε μία ἀπό τίς σύγχρονες μεγάλες μορφές τῆς Ὀρθοδοξίας καί τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης.

Ὡς Μητροπολίτης Καρθαγένης λάβατε μέρος σέ σημαντικά γιά τήν πορεία τοῦ διαλόγου τῶν Ἐκκλησιῶν συνέδρια καί διασκέψεις, καί συμβάλατε οὐσιαστικά στή δημιουργία τῆς ἐπιτροπῆς πῶς ἐπιτελεῖ σήμερα ἔργο σπουδαῖο καί εἶναι ἡ ἐλπίδα ὅλων τῶν χριστιανῶν πῶς οἱ δύο μεγάλες Ἐκκλησίες θά φθάσουν κάποτε, μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ, στήν πλήρη Κοινωνία τῆς Ἀγάπης. Στόν τομέα αὐτό ἡ ἱστορία θά σᾶς ἀναγνωρίσει ἀσφαλῶς τή σημαντική προσφορά σας.

Πρέπει ἀκόμη νά προσθέσω, Μακαριώτατε, πῶς ὁ ρόλος σας αὐτή τή στιγμή σιτο ποίμνιο Ἀλεξανδρείας καί τῶν χωρῶν τῆς Ἀφρικής εἶναι ἱστορικῶς καί μέγας. Ἀντιμετωπίσετε προβλήματα καί συνθήκες πῶς μόνον οἱ, αὐτοὶ εἶναι βέβαιο, μέ τή φωτισμένη κρίση καί σύνεσή σας, μπορεῖτε νά ἀνταπεξέρχεσθε, ὀδηγώντας τὸ σκάφος τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας σέ λιμένα γαλήνης...

Ὁ Δήμος Ἀθηναίων σέ ἐνδειξη σεβασμοῦ, ἀγάπης καί πίστεως σιτο ἔργο σας, ἀλλά καί τήν προσω-

πικότητά σας, μέ ἀπόφαση τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, σᾶς ἀπονέμει τὸ Χρυσὸ Μετάλλιο τῆς Πόλεως τῶν Ἀθηναίων.

Σᾶς εὐχομαι ὑγεία καί μακροημέρευση γιά τὸ καλὸ τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους...».

Ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Παρθένιος ἀπένευσε στόν Δήμαρχο κ. Ἐδερτ τὸν σταυρὸ τοῦ Ἀποστόλου Μάρκου ἀ' τάξεως καί ἀντιφώνησε ὡς ἑξῆς:

«Μακαριώτατε ἀγαπητὲ Κύριε Δήμαρχε τῶν Ἀθηναίων,

Γιά ἓνα ἀπόδημο Ἕλληνα, γιά ἓνα ἀπόδημο Πατριάρχη, καί ἡ ἔλευσή του καί ἡ παρουσία του σήμερα εἰς τὸ Κέντρον τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, εἶναι καί τιμὴ καί μεγάλη συγκίνηση. Ἡ ἀπονομή τοῦ μεταλλίου τῆς πόλεως Ἀθηναίων, εἶναι μία προσφορά πῶς θά φέρει ὅσο ζήσει, καί θά θυμᾶται καί Σᾶς, Κύριε Δήμαρχε, καί ὅλο τὸ Δημοτικὸ Συμβούλιο, πῶς πάντες τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ. Ἐλέγανε οἱ πρόγονοί μας ὅτι ὁ ὀμφαλὸς τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἡ πόλις τῶν Δελφῶν. Λέγουν σήμερα ὅλοι οἱ ἡγέτες τῶν Κρατῶν καί ἡ Εὐρώπη καί ὅλοι οἱ ἀπόδημοι καί οἱ δικοί μας, ὅτι ὁ ὀμφαλὸς τῆς Ἑλλάδος εἶναι αἱ Ἀθῆναι. Σ' αὐτὸ τὸ «ἰοσιτεφές ἄσιν», σ' αὐτὸ τὸ «δαιμόνιον πολίεθρον», σ' αὐτὰς «τὰς κλεινὰς Ἀθῆνας», εἶμαι καί ἐγὼ τώρα.

Πρέπει καί Σεῖς, Κύριε Δήμαρχε, καί τὸ Συμβούλιόν Σας, νά νοιώθετε πολλήν καί μεγάλην ὑπερηφάνειαν, διότι προΐστασθε τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηναίων. Καί ἡ πόλις Ἀθηναίων σημαίνει καί ἐλευθερία καί δημοκρατία. Αὐτὸ συμβολίζει ἡ Ἀθήνα γιά ὅλους μας καί γιά ὅλον τὸν κόσμον. Ἐχετε χρέος καί ἔχετε εὐθύνην, νά σηκώσετε τὸ βάρος αὐτῆς τῆς τιμῆς τῆς Πόλεως. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι θά φανῆτε ἄξιος.

Ἐμεῖς οἱ ἀπόδημοι, ὅταν μιᾶμε γιά τήν Ἑλλάδα, θυμόμαστε τὸν ἄνθρωπον τῶν Ἀθηναίων, εἶναι φυσικὸν αὐτό. Καί τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, ἑλληνικὸν Πατριαρχεῖον, ἀγωνίζεται καί αὐτό, εἰς τοὺς Δήμους τοὺς δικούς του. Δήμους ἄλλων λαῶν, Δήμους ἄλλης Ἡπείρου, ἀλλὰ γιά τήν ἐλευθερία καί τήν δημοκρατία, καί οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι καί ἡ ἄλλη Ἡπειρος, σημαίνουν καί ἐλευθερία καί Δημοκρατία, πῶς ἄρχισαν ἀπὸ ἐδῶ.

Σᾶς εὐχαριστῶ, σᾶς συγγαίρω καί ὁ Θεὸς νᾶναι μαζί Σας. Θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά σᾶς προσφέρω γι' ἀνάμνησιν αὐτὴν τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγγέλου Γαβριήλ. Τὸ ὄνομά σας εἶναι Μιλτιάδης, κάπως παράξενο, νά

Στιγμιότυπο από την τελετή άπονομής του χρυσού μεταλλίου τής πόλεως των Άθηνών στην Α.Θ.Μ. τον Πατριάρχη Άλεξανδρείας κ. Παρθένιο από τον Δήμαρχο Άθηναίων κ. Μιλτιάδη Έβερτ. Δίπλα στον κ. Παρθένιο διακρίνεται ο Μακ. Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφεΐμ.

θοοΰμε άγιον εις τό όνομά Σας. Άλλά έχω την έντύπωσιν ότι ό πατέρας σας άνήκει εις τους άγγέλους και έτσι θά σάς τό θυμίζει αΐτή ή εικόνα».

Η τελετή έκλεισε με τον πολυχρονισμό του Πατριάρχη και τον έθνικό ύμνο.

Στίς 2 μ.μ. ό Υπουργός Άναπληρωτής Έξωτερικών κ. Ι. Καψής παρέθεσε προς τιμήν του Πατριάρχη Παρθενίου επίσημο γεΰμα στον Ναυτικό Όμιλο Πειραιώς, στο όποιο παρακάθησαν ό Μακ. Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Σεραφεΐμ, μέλη τής Ι. Συνόδου, οι συνοδοί του Πατριάρχη και οι Έπίσκοποι του Πατριαρχείου Άλεξανδρείας, ό επιχώριος Μητροπολίτης Σεβ. Πειραιώς κ. Καλλίνικος, ό Σεβ. Μητροπολίτης Καμπανίας κ. Κοσμάς, ό Υφυπουργός Έργασίας κ. Πέτρος Μώραλης, ό Γεν. Γραμμα-

τέας του Υπουργείου Έξωτερικών κ. Γεωργίου, ό Διευθυντής του Πολιτικού Γραφείου του Πρωθυπουργού κ. Άντ. Λιδάκης, ό Διευθυντής του Διπλωματικού του Γραφείου κ. Ροδουσάκης, ό Έπιτετραμμένος τής Αιγύπτου στην Άθήνα κ. Σουλειμάν, ό Νομικός Σύμβουλος τής Έκκλησίας τής Ελλάδος κ. Γ. Αιλαΐος, οι Πρόσβεις κ. Ηλιόπουλος και Μεγκλίδης, ό Γεν. Πρόξενος τής Ελλάδος στην Άλεξανδρεία, εκπρόσωποι των Αιγυπτιωτών, ό εκπρόσωπος επί του Τύπου του Πατριάρχη στην Άθήνα κ. Παπαμιχαλάκης, ό Διευθυντής του Γραφείου Τύπου τής Έρως Συνόδου κ.ά. προσκεκλημένοι. Προσφωνώντας τον Πατριάρχη Παρθένιο ό κ. Καψής είπε:

«Έπιτρέψατέ μου να πώ, με άγαπάει ό Θεός. Και τό λέω αυτό, γιατί τόσες μέρες, έχοντας προ-

σιὰ αὐτὴ τὴ φιλική, σεμνὴ συγκέντρωση, ἂν καὶ ἐπαγγελματίας χειριστὴς τοῦ λόγου, ἀγωνιοῦσα γιὰ τὰ βρω τὰ λόγια ἐκεῖνα, γιὰ τὰ ἐκφράσω τὰ συναισθήματά μου, γιὰ τὴν ἐδῶ παρουσία τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας, τοῦ φίλου μας κ. Παρθενίου. Ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἔσχισε σήμερα τὰ σύννεφα, καὶ ἔδωσε αὐτὸ τὸ φῶς, αὐτὴ τὴν ὁμορφιά, τὰ πιὸ γνήσια καὶ χαρακτηριστικὰ δείγματα τῆς μεγαλοσύνης του, γιὰ τὰ ἐκφράσουμε σήμερα τὴν τελευταία μέρα τῆς επίσημης ἐπίσκεψής του, τὰ συναισθήματά μας.

Ἔστειλε τὸ φῶς τῆς Ἀιτικῆς, τὸ φῶς τῆς Ἑλλάδος, γιὰ τὰ Σᾶς βοηθήσει, Μακαριώτατε, νὰ κρατήσετε τὸν Φάρο τῆς Ἀλεξανδρείας ἄσβεστο. Εἴχατε τὸν σεβασμὸ καὶ τὴν ἐκτίμησή μας, ἔχετε πάρετε τώρα καὶ τὴν καρδιά μας. Εἶδαμε σὲ Σᾶς, τὸν μεγάλο Ἱεράρχη, τὸν ἄξιο συνεχιστὴ τοῦ Ἀποστόλου Μάρκου, ἀλλὰ εἶδαμε ταυτόχρονα καὶ τὸν μεγάλο ἄνθρωπο. Τὰ χρόνια πὸν μού ἐπιφυλάσσει ὁ Θεὸς νὰ ζήσω, θὰ θυμᾶμαι τὴν σημερινή μας συζήτηση, τὴν σημερινή σας κατήχηση, γιὰ τὴ θαθεῖα σημασία τῆς ρίζης, ἔφρασε ἡ στιγμή νὰ δοξασθεῖ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Χρειαζότανε ἡ ἑλληνικὴ γλώσσα, τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα, ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία, γιὰ νὰ καλλιεργήσει τὸ χῶμα, ὅπου θὰ ἔπεφτε ὁ σπόρος, τοῦ μεγάλου σπορέως.

Μακαριώτατε, ἔνοιωσα τὴν σοφία τῆς Ἐκκλησίας μας, σιὰ δύσκολά μου χρόνια, πίσω ἀπὸ τὰ κάγκελα μιᾶς φυλακῆς, πὸν δὲν ἐκατάλαβα τὴν μεγαλοσύνη τῆς Ὁρθοδοξίας, τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τότε κατάλαβα πόσο ἀνθρώπινη εἶναι ἡ θρησκεία μας, πόσο γλυκὸς Θεὸς εἶναι ὁ Χριστὸς μας, πὸν ἔδωσε τὸ παράδειγμα τοῦ μαρτυρίου. Ποιὸς ἀπὸ μᾶς δὲν κουδελαίει κάθε ἡμέρα τὸ σταυρὸ του; Ποιὸς ἀπὸ μᾶς δὲν προχωράει σὴν ὁδὸ τοῦ μαρτυρίου καὶ δὲν ἔχει τὸ Γολγοθᾶ; Ἀνθρώπινο καὶ νὰ ποῦμε «ἡλί, ἡλί λαμὰ σαβαχθανόν». Ἀνθρώπινο νὰ ποῦμε καὶ «παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο». Ἡ κρίση εἶναι νὰ ποῦμε σὲ τέλος, «γενηθήτω τὸ θέλημά Σου Κύριε».

Δὲν θὰ ἐπιχειρήσω, μιλώντας μάλιστα σὲ σεπτὸς Ἱεράρχες νὰ ἀναφερθῶ σὴν Θρησκεία. Θὰ κάνω κανένα λάθος, ἱστορικὸ, δογματικὸ, πολιτικὸ. Εἶμαι ἐδῶ, σὺν ἐκπρόσωπος τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου, σὺν ἐκπρόσωπος τῆς Κυβέρνησης, σὺν ἐκπρόσωπος τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, γιὰ νὰ δώσω τὴν ἀναφορά μου σὴν Ἐκκλησία σας, σὴν Ἐκκλησία μας. Ὅπως λέω, εἶμαι ἕνας δημοσιογράφος, πὸν κάνω ρεπορτάζ σὴν πολιτικὴ. Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ τοῦ ρεπορτάζ εἶναι τοῦτο. Ἄν Παναγιώτατε μού ζητήσατε, νὰ Σᾶς συνοψίσω, ποιὰ εἶναι ἡ πολιτικὴ, ποιὰ

εἶναι ἡ ἐντολή, ποιὰ εἶναι ἡ γραμμὴ, τοῦ Πρωθυπουργοῦ μας Ἀνδρέα Παπανδρέου πρὸς ἐμᾶς πὸν προσπαθοῦμε ἄλλοτε ἐπιτυχῶς, ἄλλοτε ἀνεπιτυχῶς, ἀνθρώπινο τὸ σφάλλειν, νὰ ἐφαρμόσουμε τὴν πολιτικὴ του, θὰ Σᾶς πῶ μὲ δυὸ λέξεις. Καὶ πόσο μπορεῖ καλύτερα νὰ φέρῃ τὸ σταυρὸ του ὁ ἄνθρωπος διὰ ἔξη εὐημερία, εὐτυχία. Πλησιάζω τὰ 8 χρόνια, πὸν ἔχω τὴν τιμὴ νὰ προσφέρω τὶς ὑπηρεσίες μου σὴν Κυβέρνηση, σὸν Πρωθυπουργόν μας Ἀνδρέα Παπανδρέου. Σᾶς ἔλεγα ἰδιαίτερα πρὶν ἀπὸ λίγο, σὲ Σᾶς καὶ σὸν Μακαριώτατο καὶ θέλω νὰ τὸ ἐπαναλάβω ὅτι καμιά ὑπόθεση πὸν ἔχω εισηγηθεῖ δὲν ἔχει γίνεαι ἀμέσως δεκτὴ, παρὰ μόνον εισηγήσεις πὸν ἀφοροῦν τὴν βοήθεια καὶ τὴν ἐνίσχυση τῆς Ἐκκλησίας μας.

Μακαριώτατε, σὲ λίγες ἡμέρες, σὲ λίγες ὥρες, θὰ ἐπιστρέψετε σὴν Ἀλεξάνδρεια. Σᾶς ἀγκαλιάσαμε μὲ ἀγάπη, μὲ σεβασμὸ καὶ τιμὴ. Ὅλες αὐτὲς οἱ ἐκδηλώσεις ἦσαν πρῶτα ἀπὸ ὅλα εἰς τὸ πρόσωπό σας, ἀλλὰ ταυτόχρονα ἀποτελοῦν καὶ ἕνα δείγμα πρὸς τὸ Χριστιανισμὸ τῆς Ἀφρικής. Ὅτι σὲ σᾶς βλέπουμε, σὲ Σᾶς ἔλαχε ἡ μοίρα νὰ συνεχίσετε καὶ νὰ μεταλαμπαδεύσετε τὸ πνεῦμα τὸ ἑλληνικὸ, πὸν ἰδιαίτερα σὴν Ἀφρική ἔχει μεγάλη σημασία, γιὰτὶ ἐμεῖς ἀρνηθήκαμε πρῶτοι τὶς φυλετικὲς διακρίσεις, πρὶν ἀκόμη δημιουργηθοῦν, μὲ τὸν Ἰσοκράτη, πὸν εἶπε ὅτι Ἕλληνες εἶναι πάντες «οἱ τῆς ἡμετέρας παιδείας» μετέχοντες, ὄχι χροῶμα, ὄχι φυλὴ, ὄχι τάξη, Ἕλληνες εἶναι αὐτοὶ πὸν δέχονται τὸ ἑλληνικὸ φῶς, τὴν ἑλληνικὴ φιλοσοφία.

Σεπτοὶ Ἱεράρχες, ἐπιτρέψατέ μου νὰ γενικεύσω, πρὶν κλείσω τὴν προσφώνησή μου, ὅτι ἐμεῖς, ἡ Κυβέρνησή μας, ὁ Πρόεδρος μας, ὁ Πρωθυπουργός μας, καταβάλλουμε καὶ θὰ καταβάλουμε κάθε προσπάθεια, μὲ λάβαρο τῆς τιμῆς, πάντοτε μὲ ἕνα σιῶχο, νὰ βοηθήσουμε τὴν εἰρήνη, νὰ βοηθήσουμε τὴν εὐτυχία τοῦ κάθε ἀνθρώπου.

Σὲ σᾶς ὁ μεγαλύτερος ρόλος. Ὅταν περάσουμε τὸ σταυρὸ μας, διὰ φθάσουμε σὲ γολγοθᾶ μας, νὰ ποῦμε τὸ «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου».

Ὑψώνω τὸ ποτήριον τοῦτο, Μακαριώτατε, καὶ προπίνω εἰς τὴν προσωπικὴν σας ὑγείαν, τὴν ὑγείαν τῶν συνεργατῶν σας, εἰς τὴν ὑγείαν ὅλων, —καὶ ἐπιτρέπετέ μου νὰ σᾶς δώσω ἕνα μικρὸ δείγμα μιᾶς ἀπέραντης ἀγάπης, ἐνὸς ἀπέραντου σεβασμοῦ, ἕνα συμβολικὸ δῶρο, τῆς συνέχειας τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τοῦ βυζαντινισμοῦ, καὶ τῆς συναντήσεώς μας ἐδῶ πέρα, τώρα».

Στὸν Πατριάρχῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς πρόσφερε ἀνα-

Ἀπὸ τὸ επίσημο γεῦμα πὺν παρέθεσε στὸν Ναυτικὸ Ὅμιλο Πειραιῶς ὁ Ὑπουργὸς Ἀναπληρωτῆς Ἐξωτερικῶν κ. Ἰ. Καψῆς, ἀρμόδιος γιὰ θέματα Ἐκκλησιῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς τιμὴν τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Παρθενίου. Ὁ κ. Ὑπουργὸς προσφέρει στὸν κ. Παρθένιο ἀναμνηστικὸ δῶρο. Δίπλα ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ.

μνηστικὸ δῶρο. Κατόπιν ὁ κ. Παρθένιος ἔλαβε τὸν λόγο καὶ εἶπε:

«Αγαπητὲ φίλε, Κύριε Ὑπουργέ, θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, νὰ σᾶς πῶ δυὸ λόγια, σὲ σᾶς προσωπικά, σὰν ἡγέτη τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος, γιὰ τὸν κύκλο τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς. Καὶ ἀκόμη, χαίρομαι διότι μαζί σας, ὑπάρχουν καὶ συνεργάτες σας, πὺν ἀσχολοῦνται καὶ κοπιᾶζουν καθημερινά, παρακολουθώντας τὴν πορεία τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, καὶ τὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας σὴν Μέση Ἀνατολή καὶ σὴν Ἀφρική. Πολλὲς φορὲς σᾶς ἐνοχλοῦμε, καὶ θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε καὶ ἄλλες φορὲς νὰ σᾶς ἐνοχλήσουμε. Αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ μοῖρα μας. Ἐχουμε καὶ μεῖς τὴν δικὴ μας μοῖρα καὶ προχωροῦμε μὲ

τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, σὴν πορεία μας, σὴν Ἀφρική, γιὰ νὰ μπορέσουμε, νὰ κρατήσουμε τὴν παρουσία τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν παρουσία τοῦ Γένους μας.

Θὰ ἤθελα ἄλλη μιὰ φορὰ νὰ σᾶς πῶ αὐτό. Δὲν θέλουμε νὰ σᾶς ἐνοχλοῦμε καθόλου, ἂν μπορούσαμε, γιὰ θέματα ὑλικῆς φύσεως. Δὲν τὸ θεωρῶ τόσο πολὺ ἄξιο, ἂν καὶ ἴσως χρειάζεται σὴν σημερινὴ ἀνθρωπότητα. Ὁχι. Ἐπῆρα βοήθεια ἀπὸ εἰς, σὴν ἀρχὴ τῆς πορείας μου μεγάλη καὶ εἶμαι ἐγγνώμων, ἡ ὁποία κρατᾶει καὶ ἀκόμη, ἡ βοήθεια καὶ θὰ κρατήσῃ. Ἀλλὰ ἐκεῖνο πὺν θὰ ἤθελα νὰ προσέξουμε πάρα πολὺ εἶναι ἡ πορεία τοῦ Πατριαρχείου μέσα σὴν Ἀφρική, πὺν πιστεύω πὺς ἡ μόνη Ἡπειρος, πὺν ἔχει τόσες πολλὲς χῶρες ἀνεξάρτητες, κάθε μιὰ μὲ τὰ προβλήματα τῆς, κάθε μιὰ μὲ τὴν δικὴ τῆς πορεία, κάθε μιὰ μὲ τὰ ὄνειρα καὶ τὰ δρόματά τῆς, Ἀφρι-

κανῶν, μαύρων, πὸν ξύπνησαν καὶ θὰ ξυπνήσουν ἀκόμη περισσότερο, πὸν πήραν τὴν λευτεριά τους καὶ δημιουργοῦν τὴν πορεία τοῦ Ἔθνους ἰων, πὸν θὰ ζητήσουν πολλὰ καὶ θὰ ἔχουν δίκιο, διότι τόσον καιρὸν τοὺς παίρναμε πολλά. Μέσα σ' αὐτὴν τὴν πορεία πιστεύω ἀπόλυτα πὸς ἡ Ἐκκλησία τοῦ Πατριαρχείου, οἱ Ἐκκλησιῶτες τοῦ Πατριαρχείου, εἴτε στὴν Τρίπολη τῆς Αἰθιοπίας, εἴτε στὸ Γιαουντέ, εἴτε στὴν Καζαμπλάνκα, εἴτε στὴν Κινοάσα, εἴτε στὴν Ἀνίς - Ἀμπέμπα, εἴτε στὸ Χαριτούμ, εἴτε στὸ Χαράρε, τὰ περισσότερο νέα ὀνόματα, μιᾶς νέας ἐποχῆς, καθαρὰ ἀφρικανικῆς ἐποχῆς.

Ἄλλὰ ἡ παρουσία τῶν δικῶν μας ἐκεῖ μὲ τις Κοινοτήτες καὶ τις Ἐκκλησιῶτες τους, εἶναι παρουσία τοῦ Γένους μας. Οἱ πιὸ πολλές χώρες, γιὰ νὰ μὴ σᾶς πῶ ὅλες, στέκονται κοντὰ μας, μᾶς βοηθοῦν διὰ τὸ ζητήσουμε. Καὶ γι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι καὶ μὲ τις ἀδυναμίες μας, ἀκόμη καὶ μὲ τὴν ταπεινότητά μας, καὶ μὲ τὴν φτώχεια μας, ἂν θέλετε, τοὺς βοηθοῦμε πολὺ. Καὶ μᾶς βλέπουν καὶ μᾶς ἀγαποῦν. Ἔτσι ἀρχίζει ἡ πορεία τῆς Ἱεραποστολῆς μας, σ' αὐτὴν τὴν περιοχὴν. Μία πορεία ἐτοιμασίας Ὁρθόδοξων Ἀφρικανῶν, πὸν ἴσως - ἴσως αὔριον νὰ πάρουν στὰ χέρια τους, μιὰν Ἐκκλησιᾶν Ὁρθόδοξη, καὶ νὰ μπορέσουν καὶ αὐτοὶ νὰ δημιουργήσουν, νὰ θεμελιώσουν Ἐκκλησία μὲ βάση τις δικές τους οἰκονομίες, τὰ δικά τους ἥθη, τὴν δική τους ἀντίληψη προσώπων καὶ πραγμάτων, ἐνὸς Χριστιανισμοῦ Ὁρθόδοξου ἀφρικανικοῦ, πὸν θὰ εἶναι καὶ αὐτὸς στὴν πορεία τοῦ Χριστοῦ, μιὰ νέα μορφή, ἓνα νέο ἦθος, χωρὶς νὰ σημαίνει ὅτι θὰ εἴμαστε κοντὰ σὲ κάποια ἀντίληψη ξένη πρὸς τὴν παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας.

Σ' αὐτὴν τὴν πορεία, ἡ Ἑλλάδα, ἔχει νὰ δώσει πολλά. Καὶ πρέπει νὰ δώσει πολλά, εἶναι ὁ δρόμος ὁ φυσικός, ἡ πορεία τῆς Πατρὶδος μας πρὸς τὴν Ἀφρική. Εἴμαστε πιὸ κοντὰ, ἔχουμε παράδοση κοντὰ τους, ἔχουν καὶ αὐτοὶ ἀγάπη σὲ μᾶς καὶ ἔχουμε μικρὰ μετερίζια Κοινοτήτων καὶ Ἐκκλησιῶν στὴν ἡπειρο αὐτῆ.

Ἐδῶ ἡδῶ ἀγάπη μεγάλη, ἐδῶ ἡδῶ, εἶναι ἡ ἀλήθεια, χαμόγελο, εἶναι καλὸ καὶ αὐτὸ, τὸ πιὸ μεγάλο πράγμα, νὰ σοῦ μιλάει κάποιος καὶ νὰ σοῦ χαμογελάει, νὰ μὴ δεῖς πολὺ μεγάλη σοβαρότητα, ἀλλὰ μιὰ ἀνοικτὴ καρδιά, νὰ μπορεῖς νὰ μιλήσεις ἀνοικτὰ καὶ νὰ σοῦ μιλήσουν ἀνοικτὰ. Νὰ μποροῦν νὰ σοῦ πῶν ὅχι, ἀλλὰ νὰ μποροῦν νὰ σοῦ πῶν καὶ ναί.

Πιστεύω ἀπόλυτα, εἰς τὴν βοήθειαν πὸν μοῦ ἔχετε δώσει. Πιστεύω ἀπόλυτα ὅτι μὲ τὴν δύναμιν τῆς Ἐκκλησίας μας, θὰ προσφέρουμε κάτι. Μπορεῖ νὰ

μὴν εἶναι μεγάλο, ἀλλὰ θὰ εἶναι εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Σᾶς παρακαλῶ, Κύριε Ὑπουργέ, νὰ πεῖτε εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργόν, ὅτι τὸν εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα, καὶ ὅλους τοὺς ἐπιτελεῖς του, ὅλους σας, τὸν καθένα ξεχωριστὰ. Ἀκόμη νὰ πεῖτε ὅτι σιεκόμαστε, θὰ σταθοῦμε, θὰ πεθάνουμε ἐκεῖ, πάντοτε πευθόμενοι τοῖς ρήμασι τῆς Πατρὶδος. Εὐχαριστῶ πολὺ.

Θέλουμε καὶ σᾶς Μακαριώτατε, καὶ Σᾶς Κύριε Ὑπουργέ, τὴν βοήθειά Σας, τῆς καρδιάς σας καὶ τοῦ πνεύματός Σας, γιὰ ἐκεῖ ἡ παρουσία μας, ὡς Ἑλληνικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολή, θὰ περάσει κάποιες δύσκολες μέρες. Καὶ πάλιν εὐχαριστῶ».

Τὸ ἑσπέρας, στίς 8 μ.μ., ὁ Πατριάρχης Παρθένιος παρέθεσε στὸ ξενοδοχεῖο «Μεγάλη Βρεταννία» ἀποχαιρετιστήρια δεξίωση πρὸς τιμὴν τῆς πολιτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας, στὴν ὁποία προσήλθε ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Χρήστος Σαρτζετάκης, ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Διόδωρος, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, πολλοὶ Ἀρχιερεῖς, Ὑπουργοὶ, Ἀρχηγοὶ Κομμάτων, οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν τριῶν Ὀπλῶν, κυβερνητικοὶ παράγοντες, Καθηγητὲς Πανεπιστημίου, Ἐκπρόσωποι τῶν Αἰγυπτιωτῶν, τοῦ Τύπου κ.λπ.

Στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων

Τὴν Τετάρτη 1 Φεβρουαρίου, ὥρα 10.00' π.μ., ὁ Πατριάρχης Παρθένιος ἐπισκέφθηκε τὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, ὅπου ἀσθενοῦντος λόγῳ κατάγματος στὸ χέρι τοῦ Προέδρου κ. Ἰω. Ἀλευρά, τὸν ὑποδέχθηκαν ὁ Α' Ἀντιπρόεδρος κ. Μιχ. Στεφανίδης καὶ οἱ Ἀντιπρόεδροι κ. Κρητικὸς καὶ Ταλιαδοῦρος. Ὁ κ. Στεφανίδης ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ὑψηλὸ ξένο εἶπε:

«Μακαριώτατε,

Μὲ πολλὴν χαρὰν καὶ τιμὴν Σᾶς ὑποδεχόμεθα εἰς τὸν χώρον αὐτὸν σήμερον, τὸ ἱερὸν τέμενος τοῦ λαοῦ, τὸ παλάτι τῶν λαϊκῶν. Εἶναι ὑψίστη τιμὴ δι' ἡμᾶς τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς καὶ τὴν Βουλὴν ὅλην. Καὶ πράγματι θεωροῦμεν ὑψίστην τιμὴν διὰ τὸ Ἐθνικὸν Κοινοβούλιον, τὴν σημερινὴν σας ἐπίσκεψιν. Καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἀδιακριτῶς πολιτικῆς τοποθετήσεως, γνωρίζομεν τὸν πρᾶγματι πρωτοποριακὸν καὶ ἐθνικὸν καὶ βαρυσήμαντον ρόλον, πὸν ἐπετέλεσε καθ' ὅλα τὰ τελευταῖα χρόνια καὶ παλαιότερα τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, ὁ τηλαυνῆς αὐτός, μετὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντι-

νουπόλεως, Φάρος τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Εἶναι γεγονός, ἀνεπίδεκτον ἀμφισβήτησεως, καθ' ὅλην τὴν μακραίωνη ἱστορίαν τοῦ Ἔθνους μας, ἡ Ἐκκλησία, ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἔχει μίαν ἱστορίαν, συνυφασμένην μετὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἔθνους. Καὶ γὰρ νὰ ἀνατρέξει κανεὶς καὶ παλαιότερα, εἰς τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, μπορεῖ νὰ ἐπισημάνει, εἶναι ἀδιαμφισβήτητο γεγονός, δι' αὐτὴν ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἁγία Ἐκκλησία, εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας ἐθέρμανε τὴν παγωμένην καρδίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἐπέτελεσε μέγα ἔργον. Πράγματι ἐδοθήθη εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐθνικῶν πεπρωμένων μας, καὶ γενικότερα καὶ εἰδικότερα ἐκράτησε, τὸ θρησκευτικὸν αἴθημα τοῦ λαοῦ μας.

Μακαριώτατε, σήμερα, αἰσθανόμεθα, ἐπαναλαμβάνων, βαθεῖαν συγκίνησιν, μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν σας. Ἡ Βουλὴ θεωρεῖ δι' ὁ Θεὸς τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, ἐν τῷ προσώπῳ Σας, ἐπαξίως ἐκφράζεται καὶ γνωρίζομεν τὴν μεγάλην προσφορὰν Σας πρὸς τὸ Ἔθνος καὶ οἱ Ἕλληνες τὸ πιστεύουν. Ἡδούχησα ὅπως καὶ ἄλλοι νὰ παρακολουθήσωμεν, τὴν πατριαρχικὴν λειτουργίαν εἰς τὴν Μητρόπολιν, καὶ μπορῶ νὰ τονίσω καὶ νὰ ἐξάρω τὸ γεγονός, δι' ἡ ὁμιλία Σας, ἡ ὑπέροχη ὁμιλία Σας, ὅπου εἰς αὐτὴν ἐτιμώσατε καὶ ἐπεσημάνατε τὴν προσφορὰν τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ γενικότερα εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Αἰγύπτου. Ἐμεῖς, εὐχόμεθα, μᾶλλον προσευχόμεθα, ὁ Πατριάρχης Θεὸς νὰ Σᾶς χαρίξει ὑγείαν καὶ μακροήμερον γιὰ νὰ μπορέσετε συνεχίζοντας τὸ ἔργον τοῦ προκατόχου Σας, νὰ συνεχίσετε, μᾶλλον νὰ ὀλοκληρώσετε, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἔθνους μας καὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Σᾶς καλωσορίζομεν μετὰ βαθεῖαν συγκίνησιν καὶ πόλιν».

Ὁ Πατριάρχης Παρθένιος συγκινημένος ἀπὸ τὴν παρουσίαν του στὸ Ἑλληνικὸ Κοινοβούλι ἀπάντησε:

«Εὐχαριστῶ ἐκ θαθέων, ἀγαπητὲ Κύριε Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἀξιώματα Μέλη τοῦ Προεδρείου, τὰ ὁποῖα εἶναι παρόντα ἐδῶ, καὶ ὅπως εἶπατε πολὺ οωσιὰ, ἀποτελεῖτε ὡς Βουλή, τὴν Ἱερὰν Κιβωτὸν ἡ ὁποία φυλάσσει τὰ πεπρωμένα, διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Ἡ ὁποία συντηρεῖ, κρατεῖ καὶ θεμελιώνει τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν δικαιοσύνην τῶν πολιτῶν.

Ἀποτελεῖτε τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν τοῦ Δήμου τῶν Ἑλλήνων. Καὶ χαίρομαι, καὶ νομίζω ταπεινὰ δι' ὁ Χριστὸς θεμελίωσε καὶ αὐτὸ πὸν ἔκτισε ἐδῶ κάτω

εἰς τὴν γῆν, τὸ ὄνομασε Ἐκκλησία. Συναντιόμεθα, εἰς τὸ μεγάλο ὄνομα Ἐκκλησία. Ἐκκλησία τοῦ Δήμου, καὶ Ἐκκλησία Χριστοῦ. Δὲν εἶναι τυχαῖα. Διότι τίποτε δὲν γίνεται τυχαῖα ἐδῶ. Πιστεύω δι' τὰ πάντα ἔχουν κάποιο σκοπὸ. Καὶ ἡ ἀπλή κουβέντα ἐνὸς ἀνθρώπου, εἶναι ἡ ζωιάνια τοῦ κόσμου. Καὶ ἡ κουβέντα τοῦ Ἑλληνα, εἶναι ἡ ζωὴ τῆς Ἑλλάδος. Ἐπειτα αὐτὸ μᾶς ὑποχρεώνει, μᾶς ὑποχρεώνει, Κύριοι, καὶ πρέπει νὰ μᾶς ὑποχρεώνει, τοῦλάχιστον καὶ ἐμᾶς καὶ τὸν λαόν μας, ἐγὼ πιστεύω δι' ὁ λαὸς τὸ νοιώθει, ὅλους ἐμᾶς πὸν μᾶς ἐδιάλεξε εἰς τὰ ὕπατα αὐτὰ ἀξιώματα, μᾶς ὑποχρεώνει καὶ μᾶς χαρίζει, γιὰ εἶναι χάρισμα, φέρομε καὶ τὴν εὐθύνη, ἐπειδὴ ἐκπροσωποῦμε καὶ τὴν Ἐκκλησία, καὶ τὴ Βουλὴ ἐδῶ. Καὶ τὴν Ἐκκλησία τῶν Ὁρθόδοξων Ἑλλήνων.

Νὰ μὴν ξεχνᾶμε δι' ἔχομεν τὴν ὑποχρέωσιν, νὰ ἀγωνιζόμεσθε γιὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν δικαιοσύνην τὴν δικὴν μας, τοῦ λαοῦ μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν δικαιοσύνην ὅλου τοῦ κόσμου. Ἀπὸ ἐδῶ ξεκίνησε ἡ Δημοκρατία, ἔχομε εὐθύνη γιὰ ὅλους. Θὰ μοῦ πῆτε τί μποροῦμε νὰ κάνουμε. Τὸ πνεῦμα θὰ μᾶς τὸ δείξει. Ἀπὸ ἐδῶ ξεκίνησε ἡ Δημοκρατία τῆς Εὐρώπης καὶ ἀπὸ ἐδῶ ξεκίνησαν οἱ Δημοκρατίες τῶν ἄλλων λαῶν. Τὸ λέγε ὅλοι, γι' αὐτὸ τὸ χρέος μας εἶναι πολὺ μεγάλο. Αἰσθάνομαι μεγάλη τιμὴ, πὸν εἶμαι ἐδῶ εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων. Καὶ θὰ ἤθελα νὰ σᾶς ὑποσχεθῶ καὶ ἐγὼ δι' κατὰ τὰς δυνάμεις μας, οἱ συνεργάτες μου καὶ ὁ λαὸς μου εἰς τὴν Ἀφρικὴν, θὰ συνεχίζομε, τὸ χρέος μας καὶ τὴν εὐθύνην μας, ὡς Ἕλληνες τὸ Γένος καὶ ὡς Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι. Θέλομε, νὰ τὸ πιστεύετε, καὶ ζητοῦμε τὴν προσευχὴν σας, καὶ ἐμεῖς θὰ προσευχόμεσθε γιὰ σᾶς. Γιατὶ καθὼς βλέπομε ψηλά, νοιώθουμε ὑπερηφάνεια, καὶ θέλω νὰ στέκεσθε ψηλά, ὄχι μόνον ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ὡς Βουλὴ ὅλου τοῦ κόσμου.

Παρακαλῶ νὰ πῆτε εἰς τὸν Πρόεδρον κ. Ἀλευρά, τὶς εὐχὲς μου, καὶ τὶς προσευχὲς μου καὶ ἐλπίζω δι' ὁ Θεὸς θὰ μοῦ δώσει τὴν εὐκαιρίαν, νὰ ἔλθω νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ ἐδῶ. Ὁ Θεὸς νὰ εἶναι μαζί Σας».

Στις 12.00' τὸ μεσημέρι ὁ Ἐπιτετραμμένος τῆς Αἰγύπτου στὴν Ἀθήνα κ. Σουλεϊμάν παρέθεσε δεξίωση πρὸς τὴν Βουλὴν τοῦ Πατριάρχου Παρθενίου στὴν Πρεσβεία τῆς Αἰγύπτου, στὴν ὁποία προσήλθαν ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο καὶ τὴ συνοδεία του, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Σεβ. Μητροπολίτης Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης, οἱ Ἐπίσκοποι τοῦ Πατρι-

Άπό την πρός τιμήν τής Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Παρθενίου δεξίωση πού παρέθεσε στήν Αἰγυπτιακή Πρεσβεία ὁ Ἐπιτετραμμένος κ. Σουλεϊμάν. Διακρίνεται ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ.

αρχείου Ἀλεξανδρείας, οἱ Ὑπουργοὶ Ἀναπληρωτῆς Ἐξωτερικῶν κ. Πάγκαλος καί Καψῆς, ἐκπρόσωποι τῶν Αἰγυπτιωτῶν κ.ἄ.

Στίς 1.30' μ.μ. ὁ Πατριάρχης Παρθένιος παρέθεσε γεῦμα στό ξενοδοχεῖο «Μεγάλη Βρεταννία», στό ὁποῖο παρακάθησαν οἱ συνοδοὶ του, οἱ ὑπηρεσιακοὶ παράγοντες τῆς Ἐθιοπίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν (Πρέσβεις κ.κ. Ἡλιόπουλος καί Ἀντωνέλλος καί κ. Κων. Κακιούσης) καί ἀπό τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὁ Σεβ. Σιδηροκάστρου κ. Ἰωάννης, ὁ Αἰδ. Πρωτ. π. Στ. Ἀβραμίδης καί ὁ Διευθυντής τοῦ Γραφείου Τύπου.

Ἔτσι ἔληξε ἡ ἐπίσημη ἐπίσκεψη τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Παρθενίου στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καί τήν πατρίδα μας, πού χαρακτηρίσθηκε

ἀπό ἰδιαίτερη ἐγκαρδιότητα λόγω τῆς προσωπικότητος τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας καί τῆς προσφορᾶς στό Γένος, ἀλλά καί τοῦ σημερινοῦ ρόλου, τοῦ παλαιφάτου Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας στήν ἀφρικανική ἥπειρο. Ἀπλός, ἀπείριτος, στοχαστικός, εὐλικρινής, ρεαλιστής, ἀλλά καί μέ πλήρη ἐπίγνωση τοῦ ἱστορικοῦ χθές, κρατάει τὸ πηδάλιο τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας σέ καιροὺς χαλεποῦς μέ σφραγισμένη καί σύνεση. Διάπυρη εὐχή ὅλων ὁ Κύριος διὰ τῶν πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου καί εὐαγγελιστοῦ Μάρκου γὰ τὸν ἐνισχύει στὸν ἀνάντη δρόμο του γιὰ τὸ καλὸ τῆς Ὁρθοδοξίας καί τοῦ Γένους⁵.

5. Παραμένοντας ἀνεπίσημα μετὰ τὴν 1η Φεβρουαρίου στήν Ἀθήνα ὁ Πατριάρχης Παρθένιος ἀνταπέδωσε τίς ἐπισκέψεις στοὺς Ὑπουργοὺς Ἐθν. Ἀμυνας, Ἐξωτερικῶν, Ἐθν. Παιδείας, Μεταφορῶν - Συγκοινωνιῶν, Ὑγείας - Προνοίας καί Ἐ-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Αριθ. { Πρωτ. 412
Διεκπ. 183

'Αθήνησι τῆ 13-2-1989

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγρ. 2 τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Ν. 590) 1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», δημοσιεύσαμε κατωτέρω «Προκαταρκτικὸν Πίνακα κληρικῶν προταθέντων δι' ἐγγραφήν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων» καὶ ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα.

Συμφώνως πρὸς τὴν παράγρ. 2 τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Ν. 590) 1977, κατὰ τῆς ἐγγραφῆς ὑποψηφίου τινὸς ἐκ τῶν κατωτέρω προτεινομένων, δύναται νὰ ἀσκηθῆ παρ' οἰοῦδήποτε κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ, ἔνστασις, ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ὁ προτεινόμενος δὲν διαθέτει τὰ πρὸς Ἀρχιερατείαν οὐσιαστικά, ἢ τυπικὰ προσόντα.

Ἡ ἔνστασις αὕτη δύναται νὰ ὑποβληθῆ εἴτε πρὸς τὸν οἰκείον Μητροπολίτην εἴτε πρὸς τὴν Ἀρχιεραμμεταίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ περαιτέρω.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

α/α ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΙΣ ΗΝ ΑΝΗΚΕΙ

1. Ἀρχμ. ΚΟΥΚΙΑΡΗΣ Σίλας
2. » ΜΟΣΤΡΑΤΟΣ Ἀλέξανδρος
3. » ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ Χριστόδουλος
4. » ΣΙΓΑΛΑΣ Ἐμμανουήλ
5. » ΤΣΟΛΙΑΚΟΣ Ἱερόθεος

Ἀττικῆς
Παροναξίας
Τρίκκης - Σταγῶν
Θηβῶν - Λεβαδείας
Μεγάρων - Σαλαμίνος

Ἐντολῆ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεραμμεταεὺς

Ἀρχμ. ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ - ΓΚΙΝΗΣ

θνικῆς Οἰκονομίας, στὴν Ὑφυπουργὸ Ἀποδήμιου Ἑλληνομοῦ κ. Λαμπρόκη κ.ἂ. κρατικούς παράγοντες, στὸν Ἐπιτετραμμένο τῆς Αἰγύπτου καὶ τοὺς ἀρχηγούς τῶν Κομμάτων, ἐγκαινίασε τὴν Ἑστία Θεολόγων Χάλκης, ἐπισκέφθηκε τὴν Πέμπτη 9 Φεβρουαρίου τὸν Σύνδεσμο τῶν Αἰγυπτιωτῶν Ἑλλήνων, ὅπου ἀνακηρύχθηκε «προστάτης τῶν ἀπανταχοῦ Αἰγυπτιωτῶν», ἀντάλλαξε μὲ τὸν Πρόεδρο κ. Δ. Χαριτάτο θερμὲς προσφωνήσεις καὶ ἀνέπτυξε τὸ πρόγραμμα καὶ τὰ σχέδιά του γιὰ τὸ μέλλον, τὴν Παρασκευή 10 Φεβρουαρίου τὸν Ἑλληνικὸ Ἐρυθρὸ Σταυρὸ, ὅπου ὁ Πρόεδρος του κ. Λεωνίδας Καμπάνης τοῦ ἀπένευσε τὸ ἀνώτατο παράσημο τοῦ Ε.Ε.Σ. καὶ παρακάθησε τὴν Τρίτη 14 Φεβρουαρίου τὸ μεσημέρι στὸ ξενοδοχεῖο Μεγάλη Βρεταννία σὲ γέφυρα ποῦ παρέθεσε πρὸς τιμὴν του ὁ Πρόεδρος τῆς Νέας Δημοκρατίας κ. Κ. Μητσοτάκης, μαζί μὲ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶμ κ.ἂ. προσκεκλημένους. Προσφωνώντας τὸν Πατριάρχην Παρθένιο ὁ κ. Μητσοτάκης εἶπε:

«Μακαριώτατε,

Ἰδιαίτερη χαρὰ καὶ συγκίνηση αἰσθανόμαστε, οἱ συνεργάτες μου καὶ ἐγὼ ποῦ θρῆσκόμεστε σήμερα μαζί σ' αὐτὴ τὴ συνάντησιν. Γνωρίζετε ὅπως γνωρίζομε καὶ ἐμεῖς, πὼς ὁ ἑλληνικὸς λαὸς σέβεται καὶ τιμᾷ τοὺς ἡγέτες τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ μάλιστα τοὺς Προκαθημένους τῶν ἱστορικῶν Πατριαρχείων.

Ὁ ρόλος σας στὸν ἐκκλησιαστικὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας δὲν εἶναι μόνο θρησκευτικὸς, ἀλλὰ καὶ ἐθναρχικὸς, ὅπως καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριάρχου στὴν Κωνσταντινούπολη. Σεῖς συνεχίζετε τὴν παράδοσιν καὶ ἔχετε τὴν εὐθύνην τοῦ γένους μας στοὺς χώρους τῆς διασποράς, εἴτε αὐτοὶ εἶναι φιλό-

ξενοι, εἴτε ὄχι. Καὶ γιὰ τοῦτο ἔχετε ἀνάγκη τῆς δικῆς μας ἀγάπης καὶ μέριμνας ὅπως καὶ μεῖς ἔχομε ἀνάγκη τῆς δικῆς σας παρουσίας. Αὐτὸ, Μακαριώτατε, νὰ εἶσθε βέβαιος ὅτι στὴ δική μας, τὴ μεγάλη φιλελεύθερη παράταξιν ποῦ εἶναι συγχρόνως καὶ χριστιανική, εἶναι κανόνας θεμελιώδης.

Ἐκτιμῶμε ἐπίσης ὅτι ἡ κυβέρνησιν καὶ οἱ ἀρχές τῆς φίλης χώρας Αἰγύπτου, ὅπου στὸ ἔδαφός της θρίσκεται ἀσφαλῆς τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας, σὰς παρέχουν τὴν ἀνεση τῆς ἐλευθερίας γιὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς ἱερῆς ἀποστολῆς σας.

Σὰς χαιρετίζω καὶ εὐχόμαι ὁ Θεὸς νὰ σὰς ἐνισχύει στὸ ἱστορικὸ ἀλλὰ καὶ δύσκολο ἔργον σας».

Ἀντιφωνώντας ὁ Μακαριώτατος ἐπιβεβαίωσε ὅσα εἶπε ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀξιωματικῆς Ἀντιπολιτεύσεως γιὰ τὸν ρόλον τοῦ Πατριαρχείου καὶ τὴν στάσιν τῆς Αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως ἐκφράζοντας ἀγγλικὰ στὸ σημεῖο ἐκεῖνο τὶς εὐχαριστίας του πρὸς τὸν παρευρισκόμενον Ἐπιτετραμμένο τῆς Αἰγύπτου καὶ κατέληξε μὲ τὶς εὐχαριστίας καὶ τὴν συγκίνησίν του γιὰ ὅσες τὶς ἐκδηλώσεις ἀγάπης ποῦ τοῦ ἔγιναν στὴν πατρίδα, πρὸς τὴν ὅποιαν πάντοτε μὲ λαχτάρια προσδύεσκον οἱ Αἰγυπτιώτες Ἑλληνοί.

Στὶς 7 Φεβρουαρίου ὁ Πατριάρχης κ. Παρθένιος γιόρτασε τὰ Ὀνομαστήριά του μὲ Θ. Λειτουργίαν ποῦ τέλεσε στὸ Μετόχι τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας στὸν Γαργητὸ (Ἱ. Μονὴ Ἁγίου Νεκταρίου), ὅπου προτίσταται ὁ Θεοφ. Ἀρσινόης κ. Στέφανος.

Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

ΤΟ ΣΤ' ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ (ΑΤΤΑΛΕΙΑ - ΜΥΡΑ, 3-7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1988)

Το Στ' Διεθνές Συμπόσιο για τον Άγιο Νικόλαο και ή προσκυνηματική Λειτουργία στη Βασιλική του Άγίου και πλάγι στον Τάφο του, έγιναν και φέτος με πολλή τάξη, ευπρέπεια και ευλάβεια από μέρους πολλών συνέδρων και προσκυνητών που ήλθαν από πλείστα μέρη της γης και από την Πόλη μας.

Τήν ευθύνη της οργάνωσης του Συμποσίου και του Προσκυνηματος είχε και φέτος ή Διοργανωτική Έπισημονική Έπιτροπή με επικεφαλής τον Μητροπολίτη Μύρων κ. Χρυσόστομο σε συνεργασία με το Πρακτορείο «OKION TOUR», το οποίο και επιμελήθηκε το όλο έργο σ' όλες του τις λεπτομέρειες.

Στη μεγάλη αυτή εκδήλωση για τον Άγιο Νικόλαο έλαβαν μέρος οι εκπρόσωποι των Τοπικών Άρχων, πολλοί τουρκοί, άνθρωποι των γραμμιάτων και έρευνηταί, και περισσότεροι από τριακόσιους συνέδροι και προσκυνηταί. Από την Πόλη παρέστησαν ο Σεβ. Μητροπολίτης Μύρων κ. Χρυσόστομος, σάν επιτόπιος Ίεράρχης και σάν υπεύθυνος της Όργανωτικής Έπιτροπής, όπως επίσης και οι Σεβ. Μητροπολίται Κολωνίας κ. Γαβριήλ και Πέργης κ. Εὐάγγελος, ο Θεοφιλ. Έπισηκοπος Ίαμνείας κ. Θεοφάνης, Έπιτροπος του Παναγιού Τάφου στην Πόλη μας, ο Πανοσιολ. Άρχιμ. κ. Μελίτων Καράς, Άρχιγραμματεὺς της Άγίας και Ίεράς Συνόδου και όμιλητής στο Συμπόσιο, ο Πανοσιολ. Άρχιμ. κ. Γεννάδιος Λυμούρης, από τη Γενεύη, άνώτερο διοικητικό στέλεχος της Έπιτροπής «Πίστις και Τάξις» του Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιών, επίσης όμιλητής στο Συμπόσιο, ο Μ. Οικονόμος του Οικουμενικού Θρόνου κ. Μελέτιος Σακκουλίδης, ο Τριτεύων των Πατριαρχικών Διακόνων κ. Χρυσόστομος Καλαϊτζής, ο Μ. Έκκλησιάρχης του Οικουμενικού Πατριαρχείου Πανος. Άρχιμ. κ. Γαβριήλ Μεταλλίδης, ο Αϊδεσιμολ. Πρωτοπρ. Μιλτιάδης Εὐθυμίου, επικεφαλής έβδομηκονταμελοῦς όμίλου, που περιλάμβανε Άρχοντας Όφφικιάλους της Μεγάλης του Χριστού Έκκλησίας, προσκυνητάς ως επίσης και 35 μέλη της Έκκλησιαστικής Χορωδίας της Άρχιεπισκοπής Άμερικής, ή Κα Μαριάνα Κορομηλά επικεφαλής τεσσαρακονταμελοῦς όμίλου εξ Άθηνών, όλοι μέλη της Πολιτιστικής Λέσχης «Πανόραμα», ο κ. Θεόδωρος Τσιμπικάκης και ο Θεολόγος Καθηγητής κ. Βασίλειος Κωνσταντινίδης,

επικεφαλής έβδομηκονταμελοῦς όμίλου από τη Ρόδο με τη μετοχή θεολόγων καθηγητών, αρχαιολόγων και ευλαβών πιστών, ο εξ Έλλάδος πρώην Ύπουργός κ. Όρέστης Γιακάς μετά της συζύγου του, ο εκ των άνωτέρων στελεχών του εν CHAMBESY της Γενεύης Πατριαρχικού Κέντρου κ. Άναστάσιος Μαυροφρύδης μετά της συζύγου του, ο Αϊδεσιμολ. Πάστορ HAHN KONRAD, Προϊστάμενος της Εὐαγγελικής Έκκλησίας στην Τουρκία, ο Όσιολ. Ίερεὺς Δρ. κ. Άνδρέας Βίτιγκ από τη Βιέννη, Ύφηγητής του εν Βούρζμπουργκ Ίνστιτούτου των Άνατολικών Έκκλησιών, ο συζαντινολόγος Καθηγ. του Πανεπιστημίου Ίωαννίνων κ. Άθανάσιος Παλιούρας με τη θυγατέρα του, αρκετοί Ρωμαιοκαθολικοί κληρικοί και Άδελφές του Τάγματος των «Μικρών αδελφών του Ίησού» και άλλοι κληρικοί και σημαίνοντες λαϊκοί που μετείχαν στο Συμπόσιο και στο Προσκύνημα υπό διάφορες ιδιότητες.

Στις εκδηλώσεις αυτές του Συμποσίου και του Προσκυνηματος έλαβαν επίσης μέρος εκτός των προσκυνητών από διάφορες άλλες χώρες και Τουρκοί και ξένοι δημοσιογράφοι και ανταποκριταί πρακτορείων, έφημερίδων και πολυπληθείς φωτορεπόρτερς, ως επίσης και κλιμάκιο της Τουρκικής Τηλεοράσεως, ή όποια μετέδωσε στιγμιότυπα από την έναρξη του Συμποσίου και από τη Θεία Λειτουργία στα Μύρα, καθώς επίσης και εκπρόσωπος του τηλεοπτικού συστήματος BBC, ή Κα HELLEN HOWARD.

Άπό την Πόλη μας μετέσχον περί τούς 80 όμογενείς μεταξύ των όποιων και μέλη της Έκκλησιαστικής Χορωδίας του Συνδέσμου Μουσικοφίλων με επικεφαλής τον Άρχοντα Πρωτοψάλτη της Μεγάλης του Χριστού Έκκλησίας κ. Λεωνίδα Άστέρη.

Η πρώτη ήμέρα του Συμποσίου, 4 Δεκεμβρίου π.ξ., ήταν αφιερωμένη σε αρχαιολογική επίσκεψη των χώρων της Πέργης, της Άσπένδου και της Σίδης. Όλα εξετελέσθησαν κατά τον καλλίτερο και άποδοτικώτερο τρόπο. Στη Πέργη σημαντικές και λεπτομερείς πληροφορίες στους επισκέπτας έδινε ο Σεβ. Μητροπολίτης Πέργης κ. Εὐάγγελος. Στην Άσπενδο, στο ιστορικό και θαυμάσια διατηρημένο ρωμαϊκό θέατρό της, οι επισκέπται, συνέδροι και προσκυνηταί, παρακολούθησαν συναυλία εκκλησιαστικής μουσικής και

ἐκτέλεση ἑλληνικῶν καὶ ξένων δημοτικῶν τραγουδιῶν ἀπὸ μέρους τῆς μεγάλης Ἐκκλησιαστικῆς Χορωδίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς, ὑπὸ τῆ διεύθυνση τῆς Κας Κατερίνας Ζαρμπή. Τῆ συναυλία παρακολούθησαν ὅλοι οἱ σύεδροι καὶ προσκυνηταὶ καὶ φιλόμουσοι τῆς Ἀττάλειας. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας καὶ μετὰ τὸ δείπνο οἱ σύεδροι καὶ οἱ προσκυνηταί, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν, τοῦ Τύπου καὶ πολλοὶ ἀπὸ τὴν ἀνώτερη κοινωνία τῆς Ἀττάλειας παρακολούθησαν μουσικὸ καὶ χορευτικὸ πρόγραμμα ποὺ ἐτελέσθη ἀπὸ τὴν ὡς ἄνω χορωδία καὶ ἀπὸ τὸ χορευτικὸ φολκλωρικὸ ὄμιλο τοῦ Δήμου τῆς Ἀττάλειας.

Τὸ πρωτὶ τῆς 5ης Δεκεμβρίου καὶ πρὸ τῆς ἑναρξῆς τοῦ Συμποσίου ἀντιπροσωπευτικὸς ὄμιλος τῶν συνέδρων με ἐπικεφαλῆς τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Μύρων κ. Χρυσόστομον ἔγινε με φιλοφροσύνη δεκτὸς στὸ Δημαρχεῖο, στὸ ἐπίσημο Γραφεῖο τοῦ Δημάρχου, ἀπὸ τὸν Ἐξοχῶτ. Δήμαρχο κ. METIN KASAPOGLU καὶ στὴ συνέχεια, στὴ Νομαρχία, ἀπὸ τὸν Ἐξοχῶτ. Νομάρχη κ. EROL TEZCAN, στοὺς ὁποίους ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μύρων κ. Χρυσόστομος ἐξέφρασε τὴς εὐχαριστίες ὄλων γιὰ τὴ συμβολὴ τους στὴς ἐκδηλώσεις γιὰ τὸν Ἅγιο Νικόλαο. Μετὰ τὴ σειρά τους καὶ οἱ ἐπίσημοι τῆς Ἀττάλειας ἐξέφρασαν τὴς εὐχαριστίες τῶν Πόλεων Ἀττάλειας καὶ Μύρων γιὰ τὴν προσφορὰ καὶ συμβολὴ τῶν πανταχόθεν ἐρχομένων στὸ Συμπόσιο ὑπὲρ τῆς πανανθρώπινης συνεργασίας καὶ φιλίας, ὑπὲρ τῆς προβολῆς τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἀρχῶν ποὺ ἐκπροσωπεῖ ὁ Ἅγιος τῶν Μύρων καὶ τέλος καὶ τοῦ τουρισμοῦ τῆς Χώρας.

Εὐθὺς ἀμέσως μετὰ ἔγινε ἡ ἑναρξὴ τοῦ Συμποσίου. Πρῶτος ἐχαιρέτισε τὸ Συμπόσιο ὁ Δήμαρχος τῆς Πόλεως τῆς Ἀττάλειας Ἐξοχῶτ. κ. METIN KASAPOGLU. Στὴ συνέχεια μίλησε ὁ βοηθὸς Νομάρχης κ. ERGUN GÖKCAY, ἐκπροσωπῶν τὸν Ἐξοχῶτ. Νομάρχη κ. EROL TEZCAN, κωλυθέντα νὰ προσέλθῃ λόγῳ τῆς ἔλευσης κρατικῶν παράγοντος τῆς Πρωτεύουσας. Ἀκολούθως πῆρε τὸ λόγο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος καὶ χάραξε τὴ γραμμὴ τοῦ Συμποσίου καὶ ἔδωσε τὸ πνευματικὸ στίγμα τῆς πορείας τῶν ἐπιστημονικῶν ἀνακοινώσεων.

Ἀμέσως μετὰ ἄρχισαν οἱ ἐπιστημονικὲς ἀνακοινώσεις, 7 τὸν ἀριθμὸν, ἀπὸ τὴς ὁποῖες 4 ἦσαν ξένων καὶ 3 τούρκων καθηγητῶν καὶ ἐρευνητῶν. Μεταξὺ τῶν ξένων σημειώνονται οἱ ἀνακοινώσεις τοῦ Ὄσιολ. Δρος Γάρτ Φόουδεν, τοῦ Ὄσιολ. Ρωμαιοκαθολικοῦ Ἱερέως καὶ Καθηγ. Βίττιγκ, τοῦ Αἰδесиμολ. Καθηγ. Ἰωάννου Ρεξίνη ἐκ τοῦ ὄμιλου τῆς Ἀμερικῆς. Ἀπὸ τοὺς ἐντευθέν ὀμιλητὰς με ἐνδιαφέρον παρακολούθηθηκαν οἱ ἀνακοινώσεις τοῦ Ἀρχιεπισκοπῆς Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ.

Μελίτωνος Καρᾶ με θέμα «Τὸ κοινωνικὸν ἔργον τοῦ Ἁγίου Νικολάου εἰς τὰ Μύρα» καὶ τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Γεωναδίου Λυμούρη ἀπὸ τῆ Γενεύη, με θέμα «Ἡ πολύμορφος πνευματικότης τοῦ δημοφιλῶς Ἁγίου Νικολάου Μύρων, διὰ μέσου τῶν γεγονότων καὶ τῶν θρύλων».

Τὸ βράδυ τῆς ἴδιας ἡμέρας καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ Συμποσίου, ὁ Ἐξοχῶτ. Δήμαρχος κ. METIN KASAPOGLU πρόσφερε δεξίωση σ' ὄλους τοὺς συνέδρους στὴ μεγαλοπρεπῆ αἴθουσα τοῦ κτηρίου Ἰδιωτικῆς Διοικήσεως, ὅπου ἄλλωστε καὶ διεξήχθη τὸ Συμπόσιο. Στὴ δεξίωση ἔλαβαν μέρος καὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἐπιτοπιῶν Ἀρχῶν καὶ ἐκλεκτοὶ προσκεκλημένοι ἀπὸ τὴν Ἀττάλεια. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς δεξίωσης αὐτῆς, ἀπὸ μέρους τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων κ. Χρυσόστομου δόθηκε τιμητικὸ ἐπίχρυσο πλακίδιο στὸν Δήμαρχο τῆς πόλεως, πραγματικῶς συλλαβόντα τὴν ἔννοιαν τῶν ἐκδηλώσεων γιὰ τὸν Ἅγιο Νικόλαο καὶ με κάθε τρόπο βοηθούντα στὴν προώθηση τοῦ Συμποσίου. Ἀμέσως μετὰ ὁ κ. KASAPOGLU προσέφεραν ἐπίχρυσα πλακίδια ἀναγνωρίσεως τῶν προσφορῶν των στὴς ἐκδηλώσεις τοῦ Ἁγίου, στοὺς Μητροπολίτας Μύρων κ. Χρυσόστομο, Κολωνίας κ. Γαβριήλ καὶ Πέργης κ. Εὐάγγελο. Ἀνάλογα πλακίδια δόθηκαν καὶ στὸν π. Μιλτιάδη Εὐθυμίου, στὴν Κα Κατερίνα Ζαρμπή, στὸν ERSAN ATSUR, ὑπεύθυνο τοῦ ORION TOUR, στὸν κ. AHMET DOLANAY, ὑπεύθυνο τῶν κοινωνικῶν σχέσεων τοῦ Δήμου Ἀττάλειας, στοὺς ὀμιλητὰς, δηλ. στὸν Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου π. Μελίτωνα, στὸν Καθηγ. π. Ἰωάννη Ρεξίνη, στὸν Καθηγ. π. Γεωναδίου Λυμούρη, στὸ Δρα Γάρτ Φόουδεν, στὸν Ἰψηγ. π. Βίττιγκ καὶ στὸν Ἀρχοντα Πρωτοψάλτη κ. Λεωνίδα Ἀστέρη. Σ' ὄλους δὲ τοὺς μετασχόντας στὸ Συμπόσιο καὶ Προσκύνημα προσφέρθηκε ἀπὸ τὴ Διοργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ καλλιτεχνικὸ Δίπλωμα συμμετοχῆς στὸ Συμπόσιο.

Τὴν κυριώνη ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου, 6 Δεκεμβρίου, ἔγινε τὸ Προσκύνημα τοῦ Ἁγίου στὰ Μύρα. Τὸ πρωτὶ, μετὰ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου, ξεκίνησαν τὰ λεωφορεῖα καὶ τὰ αὐτοκίνητα τῆς τροχαίας καὶ μετὰ ἀπὸ τρίωρη θαυμάσια με ἐξαιρετο καιρὸ διαδρομῆ ἀνάμεσα στὰ μαγικὰ τοπεῖα ποὺ προσφέρει ἡ ὠραία καὶ ἀνεπανάληπτη περιοχὴ, ὅλοι οἱ μετασχόντες στὸ Συμπόσιο Ὀρθόδοξοι καὶ ξένοι, ψυχικὰ προετοιμασμένοι καὶ με ἀποκορυφωμένη τὴ συγκίνηση καὶ τὴν πνευματικὴ ἔξαρση ἔλαβαν μέρος στὴ Θεία Λειτουργία.

(Συνεχίζεται)

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΡΘΑΓΕΝΗΣ**Π Ε Π Ρ Α Γ Μ Ε Ν Α (1985 - 1988)**

Θεωρούμεν ιεράν υποχρέωσιν νά αναφερθώμεν, συνοπτικώς, εἰς τὸ ἔργον καὶ εἰς τὴν πολυσχιδῆ προσωπικότητα τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Κυρίου Παρθενίου τοῦ Γ', παρ' ὅτι οὐδὲ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς δυνάμεθα νά παρουσιάσωμεν τὸ σημαντικὸν κεφάλαιον τῆς δράσεώς Του, εἰς τὰ στενὰ ὅρια τῆς παρουσίας Ἐκθέσεως. Εἰργάσθη ἀθορύδως, μὲ τὸ ἀναδιοργανωτικὸν καὶ ἀνακαινιστικὸν πνεῦμα τὸ ὁποῖον Τὸν διακρίνει, διὰ τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς καθόλου Ἐκκλησίας καὶ τὴν διεθνή προβολήν της, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐξύψωσιν τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας καὶ τοῦ Κλήρου. Εἶναι ὄντως δυσχερὲς νά περιγράψωμεν τὸ κηρυκτικόν, δημοσιογραφικόν, συγγραφικόν —συνέγραψε ποικίλας, οὐσιώδους περιεχομένου, μελέτας καὶ πραγματείας— καὶ γενικῶς τὸ ὅλον ποιμαντικόν Του ἔργον, ἐφ' ὅσον τοῦτο ἄλλωστε δὲν ἀποτελεῖ ἀντικείμενον τῆς παρουσίας Ἐκθέσεως. Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρωμεν τὰς προκληθείσας εὐμενεῖς, κατὰ καιροῦς, συζητήσεις Ἑλλήνων καὶ ξένων Θεολόγων κατὰ τὰς συναντήσεις Του εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀπὸ δίκαια σχόλια ἐκκλησιαστικῶν κύκλων τῆς Εὐρώπης, ὁ ἀπὸ Καρθαγένης Παρθένιος Κοινίδης, ὑπῆρξεν ὁ καρπὸς τῆς γονίμου ταύτης ἀποστολῆς. Πειραίθησας Του εἶναι ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι, συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιταγὴν τοῦ Κυρίου «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν», ὀφείλου νά ἐργάζωνται διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῆς ἐνώσεώς των.

Γνωρίζοντες πόσον προσκρούει εἰς τὸν χαρακτήρα Του ὁ ὑπερβολικὸς ἔπαινος καὶ πόσον ἀποστρέφεται τὴν κολακείαν, ἀπλῶς ἀναφέρομεν ὅτι ὁ σημερινὸς μας ἡγέτης ὑπὸ τὸ φαινομενικῶς ἴσως ἀύστηρόν Του ὕφος καὶ τὴν σχετικὴν ἀκαμψίαν Του εἰς ὠρισμένα ζητήματα καὶ δὴ εἰς ζητήματα ἀρχῆς, κρύπτεται πλουσία εἰς ἀγαθὰς προθέσεις καὶ ἐκδηλώσεις καρδία.

Οἱ γνωρίζοντες τὸν σημερινὸν οἰακοστρόφον τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας, διαπιστώνουν ὅτι ἔχει ἴδιον τρόπον νά ἀγαπᾷ —χωρὶς συναίσθηματισμούς— καὶ νά κινῆται μὲ θέλησιν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ, ὑπὲρ ἰδεῶν καὶ ὑπὲρ τῶν πλησίων. Πάντοτε προσιγῆς καὶ φιλελεύθερος. Καὶ εἰς περιπτώσεις διαφορᾶς ἀπόψεων, οὐδέποτε καταδιβάσει τοὺς ἀγῶνάς Του εἰς χαμηλὰς προσωπικὰς διενέξεις, οὐδὲ ὅταν ἔχη θαθεῖαν πικρίαν.

Εὐχόμεθα ἀπὸ καρδίας, ταπεινῶς, εἰς τὸν ἄξιον ἡγέτην καὶ μαχητὴν τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως ὁ Θεὸς Τὸν ἐνισχῆ εἰς τὸ ἐπίμαχον πνευματικόν Του ἔργον καὶ Τὸν ἐνδυναμῶν εἰς τὴν ἀκανθώδη ἡγετικήν Του θάρειαν ἀποστολήν, ἐπ' ἀγαθῆ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Κατὰ τὴν τριετίαν 1985 - 1988, ἡ ὁποία καλύπτει ἢ παροῦσα Ἐκθεσις, συνεχίσθη ἢ φθίνουσα πορεία τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν ὅπου κατοικοῦν μονίμως εἰς τὴν Λιβύην καὶ κυρίως εἰς τὴν Τρίπολιν καὶ Βεγγάζην, καθὼς καὶ εἰς ἄλλας περιοχὰς τῆς Βορείου Ἀφρικῆς, ὡς εἶναι ἡ Τύνις καὶ ἡ Καζαμπλάνκα τοῦ Μαρόκου. Κατὰ τὴν ἰδίαν ὅμως περίοδον διετηρήθη καὶ μᾶλλον ἠδύνηθη ἡ δραστηριότης τῶν ὀλίγων Ἑλληνικῶν Ἐταιρειῶν, αἱ ὁποῖαι κατορθῶνουν ἀκόμη νά ἐπιβιώνουν εἰς τὴν χώραν καὶ αἱ ὁποῖαι ἀσχολοῦνται, κατὰ κύριον λόγον, μὲ κατασκευαστικὰ ἔργα ὑποδομῆς, οἰκισμοῦς, βιομηχανικά, διοικητικά καὶ λοιπὰ κτίρια. Κατὰ συνέπειαν, ἡ Ἑλληνικὴ παροικία σήμερον ὀφείλει βασικὰ τὴν ὑπαρξίν της εἰς τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὰς Ἐταιρείας αὐτάς, οἱ ὁποῖοι ὅμως, λόγῳ τῆς φύσεως τῆς ἐργασίας των, διαμένουν εἰς ἀπομεμακρυσμένα ἀπὸ τὴν Τρίπολιν καὶ Βεγγάζην σημεῖα καὶ κυρίως εἰς ἐργοτάξια, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐνδοχώραν, ἀπὸ τὴν περιοχὴν τοῦ FEGAN, μὲ ἐπίκεντρον τὴν SEBHA, ὅπου εἶναι καὶ ἡ Ἔδρα τῶν Ἐμπορικῶν καὶ Τεχνικῶν Ἐπιχειρήσεων «ETEP A.E.», μέχρι τὴν περιοχὴν JALO - KUFRA, ὅπου εἶναι τὸ κέντρον τῆς Κοινοπραξίας τῶν κατασκευαστικῶν Ἐταιρειῶν «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ - ΝΕΟΔΟΜΗ». Οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰς περιοχὰς Τριπόλεως καὶ Βεγγάζης ἢ ἄλλων παρακτίων πόλεων, ἀποτελοῦν τὴν μειοψηφίαν τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ ἐργαζομένων Ἑλλήνων καὶ Ἑλληνοκυπρίων. Οἱ τελευταῖοι ἐργάζονται κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν Κυπριακὴν Ἐταιρείαν τῶν κ.κ. Ἰωάννου καὶ Παρασκευαῖδου, γνωστὴ ὡς «J&P», ἡ ὁποία ἐκτελεῖ ἔργα εἰς πολλὰ σημεῖα διάσπαρτα ἀνά τὴν Λιβύην.

Χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰς ἐν λόγῳ Ἐταιρείας εἶναι ἡ κινητικότης των μετα-

ξὺ τῶν διαφόρων ἐργοταξίων καὶ ἄλλων τόπων ἐργασίας καὶ ἡ ἐναλλαγή αὐτῶν μὲ ἄλλα πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἔρχονται διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν χώραν, ἢ ἐπανερχονται κατόπι διακοπῆς τῆς παραμονῆς των εἰς τὴν Λιβύην. Ὡς ἐκ τούτου, οἱ οὕτως ἐργαζόμενοι, δὲν ἔχουν μόνιμον κατοικίαν εἰς τὴν Τρίπολιν ἢ Βεγγάζην καὶ εἰς τὴν μεγάλην των πλειοψηφίαν δὲν συνοδεύονται ἀπὸ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας των καὶ ἡ διαμονή των εἰς τὴν Λιβύην, κατὰ μέσον ὄρον, δὲν υπερβαίνει τὴν πενταετίαν περίπου.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω ἔχουν δημιουργήσει μίαν ἰδιόρρυθμον παροικίαν «διερχομένων» ἀτόμων, τὰ ὁποῖα, εἰς τὴν συντριπτικὴν πλειοψηφίαν των, εἶναι συγκεντρωμένα μὲν εἰς ἐργοτάξια, τὰ ὁποῖα ὅμως εὐρίσκονται ἐσκορπισμένα ἐντὸς τῆς χώρας. Οἱ ἐν λόγῳ ἐργαζόμενοι, ἐπιδιώκουν μίαν μεσοπρόθεσμον παραμονὴν εἰς τὴν ξένην χώραν μὲ σκοπὸν νὰ ἐργασθῶν σκληρὰ εἰς οἰοδῆποτε σημείον τῆς ἀχανοῦς Λιβύης καὶ μὲ τελικὸν στόχον τὴν δημιουργίαν, ὅσον τὸ δυνατόν, μεγαλύτερων ἀποταμιεύσεων, τὰς ὁποίας φροντίζουν νὰ μεταφέρουν εἰς τὴν πατρίδα των.

Οἱ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐργαζόμενοι δὲν ἔχουν τὴν δυνατότητα, ἔστω καὶ ἂν τὸ ἐπιθυμοῦν, νὰ παρευρίσκωνται κατὰ τὰς Κυριακὰς εἰς τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν ἢ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας σημαντικὰς ἑορτὰς τῆς Χριστιανοσύνης. Σημειωτέον δέ, ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν χριστιανῶν (Ἑλλήνων ἐξ Ἑλλάδος καὶ ἐκ Κύπρου), οἱ ὁποῖοι, ὅπως ἐλέχθη, ἀνανεώνονται κατὰ διαστήματα, ὑπολογίζεται ὅτι σήμερον ἀνέρχεται εἰς χιλίους πεντακοσίους περίπου, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μόνιμων κατοίκων, δὲν φαίνεται νὰ υπερβαίνει τὰς μερικὰς δεκάδας ἀτόμων. Τοῦτο γίνεται ἐμφανὲς καὶ ἀπὸ τὸν ἐλάχιστον ἢ σχεδὸν ἀνύπαρκτον ἀριθμὸν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὸ ἐκκλησίασμα κατὰ τὰς Κυριακὰς εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Τριπόλεως, ὅπου καὶ διακονοῦμεν, καθὼς ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὸν μικρὸν ἀριθμὸν ὑπαρχόντων μαθητῶν, ὅπερ καθιστᾷ προβληματικὴν τὴν λειτουργίαν τοῦ Σχολείου εἰς τὴν Τρίπολιν καὶ Βεγγάζην. Παρὰ ταῦτα, ἐθνικοὶ λόγοι ὑποχρεώνουν τὴν συνέχισιν τῆς λειτουργίας του ἐκ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, γεγονός ὅπερ ἐκτιμᾶται ἰδιαίτερα.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων τῆς Ἑλληνικῆς παροικίας εἰς τὴν Λιβύην, ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς μας εἰς τὴν Τρίπολιν ἀντελήφθημεν ὅτι ἔπρεπε νὰ προσαρμόσωμεν τὴν δραστηριότητά μας πρὸς τὰς ἰδιορρυθμίας ἐξελίξεις, ὥστε νὰ προσφέρωμεν τὰς ἀναγκαίαις ὑπηρεσίας μας καὶ εἰς τοὺς δύο κρίσιμους διὰ τὴν πνευματικὴν συνοχὴν καὶ πρόσδοκον τῆς παροικίας τομεῖς, ἦτοι τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Σχολεῖον. Ὡς πρὸς τὴν στήρι-

ξιν τοῦ Σχολείου, ἡ ὑλοποίησις τῆς προσπάθειάς μας ἦτον καὶ εἶναι εὐκολωτέρα μὲ τὴν ἀνάληψιν τῆς διδασκαλίας ἀριθμοῦ μαθημάτων καὶ τὴν ἐν γένει συμμετοχὴν μας εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ Γυμνασίου καὶ Λυκείου Τριπόλεως.

Ἡ ὑλοποίησις ὅμως τῆς προσπάθειάς μας εἰς τὸ δημιουργικὸν ἔργον τῆς ἐκκλησίας, ἡ ὁποία προϋποθέτει τὴν ἀμεσον ἐπαφὴν μας μὲ τοὺς χριστιανοὺς οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται καὶ καθ' ὃν τρόπον εὐρίσκονται εἰς τὴν χώραν, ἀπαιτεῖ ριζικὴν προσαρμογὴν τοῦ τρόπου παροχῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας ὑπηρεσιῶν πρὸς τὰς συνθήκας ἐργασίας καὶ διαδιώσεως τῆς μεγίστης πλειοψηφίας τῶν εὐρισκομένων εἰς τὴν χώραν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν. Ἐν προκειμένῳ, ἡ μόνη πρακτικὴ λύσις εἶναι ἡ περιοδικὴ αὐτοπρόσωπος μετάβασίς μας καὶ ἡ τέλεισις τῆς Θεϊαῖς Λειτουργίας εἰς τοὺς χώρους ὅπου εὐρίσκονται ἤδη συγκεντρωμένοι ἢ δύνανται εὐκόλως νὰ προσέλθουν οἱ ἐργαζόμενοι. Τοιοῦτοι χώροι εἶναι τὰ κυριώτερα Ἐργοτάξια τῶν Κατασκευαστικῶν Ἐταιρειῶν, τὰ ὁποῖα λειτουργοῦν, ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, εἰς διαφόρους ἀπομεμακρυσμένας ἀπὸ τὴν Τρίπολιν καὶ Βεγγάζην περιοχάς.

ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ — ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Π ο ι μ α ν τ ι κ ὸ ν ἔ ρ γ ο ν .

«Στὴ βόρεια ζώνη τῆς Ἀφρικῆς ἔχουν γραφεῖ ὑπέροχες σελίδες τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐδῶ καλλιεργήθηκε ἡ θεολογία ἀπὸ πρωτότυπους διδασκάλους — Ὁριγένη, Κλήμεντα — καὶ μεγάλους πατέρες — Ἀθανάσιο καὶ Κύριλλο. Ἀπ' ἐδῶ ξεπήδησε τὸ χριστιανικὸ μοναχικὸ ρεῦμα, μὲ τίς ἐκπληκτικὰς προσωπικότητες τῶν Μ. Ἀντωνίου, Μακαρίου, Παχωμίου. Ἀμέτρητοι οἱ ἄγιοι, οἱ μάρτυρες, οἱ ἀσκητὲς στὴ Βόρεια Ἀφρικὴ» (Ἀπὸ τὴ Σύνταξη «Πάντα τὰ ἔθνη», 1983 — τεῦχος 8). Εἰς αὐτὸν τὸν χώρον, τὸν εὐλογημένον, διακονοῦμεν καὶ προσφέρωμεν τὰς ταπεινὰς ὑπηρεσίας μας, συνεχίζοντες — μ' ὅλας τὰς γνωστὰς ἀντιξοότητας — μίαν πορεία θεοφώτιστον μὲ παράδοσιν.

Ἀνελλιπῶς ἐκπληροῦμεν τὰ τῆς διακονίας μας καθήκοντα ἐναντι τοῦ πληρώματος. Ἀπαραιτήτως γίνεται κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου κατὰ τὰς τελομένης Θ. Λειτουργίας, ὡς καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἰ. Ἀκολουθίας τῶν Χαιρετισμῶν καὶ καθ' ὅλας τὰς Ἁγίας ἡμέρας τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος. Ἐπίσης, εἰς ἐκτάκτους συγκεντρώσεις, εἰς σχολικὰς ἑορτὰς καὶ ἐπισήμους δοξολογίας καὶ, ὡσάκις καλοῦμεθα, εἰς ναοὺς ἄλλων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν, κατὰ τὰς κοινὰς Συμπροσευχὰς «ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως καὶ ἀποκαταστάσεως τῶν πάν-

των». Ἀκολουθοῦμεν, ὑπερηφάνως, τὴν γραμμὴν καὶ θέσιν τοῦ πνευματικοῦ μας ἡγέτου καὶ Πατριάρχου. Καὶ εἶναι πράγματι ὑποχρέωσις τῶν πνευματικῶν μας ἡγετῶν νὰ οἰκοδομήσουν αὐτὴν τὴν ἐπιδιωκομένην ἐνότητά, διὰ νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ὅτι ματαιοπονοῦν καὶ τελικὰ ἀπογοητεύσουν τοὺς πιστοὺς μας. Ὁ Οἰκουμενικὸς Διάλογος κρίνεται ἀπαραίτητος. Ἡμεῖς, εἰς τὸν χῶρον ὅπου ἡ Ἐκκλησία μᾶς ἐνέταξεν, διατηροῦμεν στεγὰς σχέσεις καὶ οὐσιαστικὰς ἐπαφὰς μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, ὑπέρμαχοι ὄντες τῆς ἀληθείας καὶ γνησίας Ὁρθοδόξου δογματικῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ.

Ἐκπαιδευτικὸν - Παιδαγωγικὸν ἔργον.

Ὡς ἀπεσπασμένος Καθηγητῆς, ἔχομεν ἀπὸ 1.9. 1985 ἀναλάβει εἰς τὸ ἐνταῦθα λειτουργοῦν Γυμνάσιον - Λύκειον, πλὴν τῶν Θεολογικῶν μαθημάτων, τὴν διδασκαλίαν μαθημάτων Ἱστορίας, Φιλολογίας, Ψυχολογίας, Στοιχείων Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος καὶ φιλολογικῶν τοιοῦτων ὡς καὶ μαθήματα Πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ Κοινωνιολογίας. Ἐν ὅσῳ ἐπιτελοῦμεν μὲν τὴν ἀποστολὴν αὐτὴν, τὴν ὁποῖαν θεωροῦμεν ὁμοίως σπουδαιότητος μὲ τὸ ποιμαντικὸν μας ἔργον, προσπαθοῦμεν νὰ μεταδώσωμεν εἰς νεαροὺς βλαστοὺς, ἀποκεκομμένους τοῦ κυρίως κορμοῦ τῆς Πατρίδος, τὴν ἀγάπην διὰ τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ Ἔθνος. Ἡ προσπάθεια αὕτη, διὰ τὴν σύγχρονον κρίσιμον ἐποχὴν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι σοβαρά, εἶναι καὶ ἐπίπονος. Ἐπίπονος, λόγῳ τῶν γνωστῶν ἀντιξοοτήτων αἱ ὁποῖαι ἀπαντῶνται εἰς τὴν εὐαίσθητον καὶ νευραλγικὴν αὐτὴν περιοχὴν τῆς Βορείου Ἀφρικῆς, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ μαθητῶν οἱ ὁποῖοι καθημερινῶς γίνονται ἀποδέκται πλείστων ὄσων ὕλιστικῶν καὶ ἀθειστικῶν μηνυμάτων πέραν τοῦ Ἐθνικοῦ Κορμοῦ καὶ κινδυνεύουν, κυριολεκτικῶς, νὰ ἀπωλέσουν τὴν πίστιν των εἰς τὰ Ἐλληνοχριστιανικὰ ἰδεώδη.

ΕΛΛΕΙΨΙΣ ΥΠΗΡΕΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Καθίσταται ἄκρως προβληματικὴ ἡ περίπτωσις τῆς παραμονῆς οἰουδήποτε ἐφημερίου εἰς τὴν Τρίπολιν, στερουμένου ἀναγκαίου ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ, ἥτοι ἐνὸς νεωκόρου καὶ ἐνὸς φύλακος διὰ τὴν παρακολούθησιν τοῦ ναοῦ μας, διὰ τὸν τακτικὸν καὶ ἐπιμελῆ καθαρισμόν, ὡς καὶ τὴν συντήρησίν του. Ἡ παρουσία αὐτῶν τῶν δύο προσώπων θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν καλυτέραν λειτουργίαν τοῦ ἱεραποστολικοῦ μας ἔργου.

Καλύπτοντες τὴν «Συνοπτικὴν μας Ἔκθεσιν, ἐνώπιον τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Μακαριότητος τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου ἡμῶν Κυρίου Παρθενίου καὶ τῶν Με-

λῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Ἱεραποστολικῆς Συνόδου τοῦ Θρόνου, ταπεινῶς παρακαλοῦμεν, «ὅπως ὁ Τριαδικὸς Θεὸς μᾶς ὀδηγῇ ὅλους εἰς τὴν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν καὶ εἰς τὴν διεθνή εἰρήνην». Ἀμήν.

† Ὁ Κανώπου ΦΙΛΗΜΩΝ

Η ΝΕΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ

Μὲ τὴ λήξιν τῶν θερινῶν διακοπῶν ἐπαναδραστηριοποιήθηκαν οἱ προσπάθειες γύρω ἀπὸ τὴν ἐκπαίδευση καὶ τὴν ἐκκλησία στὴν Ἑλληνικὴ Παροικία τῆς Τρίπολης Λιβύης.

Ἐπανῆλθαν οἱ Καθηγητῆς τοῦ Γυμνασίου - Λυκείου καὶ ὁ Δάσκαλος τοῦ Δημοτικοῦ καὶ ἔγινε ἡ ἐναρξὴ τῶν μαθημάτων, ὕστερα ἀπὸ τὴν καθιερωμένη τελετὴ τοῦ Ἁγιασμοῦ γιὰ νέα δύναμη καὶ προκοπὴ τῶν μαθητῶν τῆς παροικίας κατὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1988 - 89.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κανώπου κ. Φιλήμων, Τοποτηρητῆς τῆς Μητροπόλεως Β. Ἀφρικῆς τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, κατὰ τὴν ὁμιλίαν του στὴν τελετὴ τοῦ ἁγιασμοῦ εἶπε, μεταξύ ἄλλων, πρὸς τοὺς μαθητῆς: «Θρονιάσατε στὶς καρδιές σας τὸ θάρρος, τὴν ἐλπίδα, τὴν προσμονή, τὴν προσπάθεια γιὰ κάθε τίμα καὶ ἀξία σχολικὴ σας ἐπιτυχία.

Ἐνσταλάξατε μέσα σας ὅτι πολυτιμώτερον μπορεῖ νὰ σᾶς προσφέρει ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Ἔθνος. Διατηρήσατε ἀλώβητες τὶς ἐθνικοχριστιανικῆς σας παραδόσεις. Ἡ ἐποχὴ σας ἔχει τὶς δυνατότητες νὰ σᾶς προσφέρει πολλά, ἀρκεῖ ἐσεῖς νὰ ἐκμεταλλευθεῖτε, μὲ τὴν φιλομάθεια καὶ πρόδόν σας, αὐτὲς τὶς εὐκαιρίες».

Σ' ἄλλο σημεῖο τῆς ὁμιλίας του ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος κ. Φιλήμων εἶπε: «Εἶναι ἀξιέπαινη καὶ συγκινητικὴ ἡ προσφορὰ τῆς πατρίδος μας ποὺ διατηρεῖ σ' αὐτὴ τὴ νευραλγικὴ περιοχὴ τῆς Β. Ἀφρικῆς, ἔστω καὶ μὲ μειωμένο ἀριθμὸ μαθητῶν, πλήρες Δημοτικὸ καὶ Γυμνάσιο - Λύκειο».

Ἡ παρουσία τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Φιλήμονος, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ καθηγητῆς στὸ Γυμνάσιο - Λύκειο τῆς Τρίπολης, ἐτόνισε ἰδιαίτερα τὸν ζωντανὸ σύνδεσμο τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν Παιδείαν, ὁ ὁποῖος εἶναι τόσο πολὺ χρήσιμος στοὺς σημερινούς δύσκολους καιροὺς τῆς Παροικίας.

Θὰ πρέπει ὅμως νὰ σημειωθεῖ ὅτι, ἐγὼ τὰ προβλήματα τῶν Σχολείων ἀντιμετωπίζονται ἱκανοποιητικὰ, τὰ προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας παραμένουν σοβαρά. Εἶναι γεγονός ὅτι σήμερον ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας στὴν Τρίπολη διέρχεται μὴ σοβαρῆ δοκιμασίᾳ, διότι, μεταξύ τῶν ἄλλων προβλημάτων, τόσο τὸ κύριο κτίσιμα

ΤΟ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ (1923-1987) ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ Σ' ΑΥΤΟ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΗΣ *

Τὸ Διαχριστιανικὸ ἔργο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1923 μέχρι σήμερα περίοδο τῆς ἱστορίας του, ὑπὸ τὶς νέες συνθήκες διαβιώσεώς του κάτω ἀπὸ τὸ νέο πολιτικὸ καθεστῶς, ἀποτελεῖ συνέχεια τοῦ Διαχριστιανικοῦ ἔργου ποὺ ξεκίνησε μὲ βάση τὶς ἀρχές ποὺ εἶχε διαχαράξει τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο στὴ «Συνοδικὴ Ἐγκύκλιο πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ», τὸ ἔτος 1920, μὲ τὴν ὁποία ἐπρότεινε τὴν ἀπὸ κοινοῦ μετ' αὐτῶν ἴδρυση «Κοινωνίας Ἐκκλησιῶν».

Ἡ πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γὰ ἐκφράση πρὸς ὅλες τὶς Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες τὴν ἐπιθυμία τῆς προσεγγίσεως καὶ κοινωνίας μεταξὺ των διὰ «τὸ καλῶς ἐννοούμενο συμφέρον ἐκάστης τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ ὅλου χριστιανικοῦ σώματος»³⁶ ἀπεδείκνυε τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου γιὰ τὴ Διαχριστιανικὴ συνεργασία καὶ διὰ τὴν ἐνότητα τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως εἶχε διατυπωθῆ καὶ στὶς ἀρχές τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ μὲ τὴν Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιο τοῦ 1902, καὶ τὸ αἶσθημα εὐθύνης καὶ καθήκοντος γὰ ἡγήθη, ὡς Πρωτόθρονη Ἐκκλησία, μιᾶς τέτοιου με-

γέθους χριστιανικῆς κινήσεως, ὥστε νὰ θαδίσουν οἱ Ἐκκλησίες ἀπὸ κοινοῦ γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τῆς ἐντολῆς τοῦ Κυρίου «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν».

Ἡ ἐνθερμη ὑποστήριξη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὶς δύο μεγάλες Παγκόσμιες Χριστιανικὲς Κινήσεις «Ζωὴ καὶ Ἔργασία» καὶ «Πίστις καὶ Τάξις» («LIFE AND WORK», «FAITH AND ORDER»), ποὺ εἶχαν ὡς ἀντικείμενο συζητήσεως, ἡ μὲν πρώτη τὴ συνεργασία τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως αὐτὴ διεγράφετο στὴν Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιο τοῦ 1920, ἐπὶ θρησκευτικῶν, ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν θεμάτων, ἡ δὲ δευτέρη τὴν διατύπωση καὶ ἐξέταση τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῶν μετεχόντων στὴν κίνηση αὐτὴ Ἐκκλησιῶν, μὲ τὴν ἐνεργὸ συμμετοχὴ καὶ παρουσία του προσέδωκε στὶς κινήσεις αὐτὲς τὸ ἀπαραίτητο ἐκκλησιολογικὸ ὑπόβαθρο τῆς ὑποστάσεώς των καὶ δημιούργησε τὶς κατάλληλες προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἴδρυση μεταπολεμικὰ τὸ ἔτος 1948, τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τὴν Α' Γενικὴ Συνέλευσή του εἰς τὸ Ἄμστερνταμ τῆς Ὁλλανδίας, μὲ τὴ συγχώνευση τῶν ὡς ἄνω δύο μεγάλων Κινήσεων.

Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ὑπῆρξε ἕνα ἀπὸ τὰ ἰδρυτικὰ μέλη τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Οὐσιώδης ἦτο ἡ συμβολὴ του στὴ σύσταξη τοῦ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 68 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2 τεύχους.

36. Βασίλ. Σταυρίδου, Ἱστορία τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, Θεσσαλονίκη 1984, σελ. 333.

τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ βοήθητικοὶ χώροι, ὅσο καὶ τὸ διαμερίσμα τῆς Μητροπόλεως ἔχουν περιέλθει εἰς ἀθλίαν κατάστασιν καὶ ἔχουν ἄμεση ἀνάγκη ἀνακατασκευῆς τῶν καταστραμμένων τμημάτων ἀλλὰ καὶ γενικώτερης ἐπισκευῆς καὶ συντήρησης. Εἶναι ὅμως παρήγορο τὸ γεγονός ὅτι ὕστερα ἀπὸ ἐπιτυχεῖς προσπάθειες τοῦ Ἐπισκόπου, Ἑλληνικὲς Ἐταιρεῖες ποὺ ἐργάζονται στὴ Λιβύη βοηθοῦν στὴν ἀντιμετώπιση τῆς καταστάσεως. Ἰδιαιτέρα ὅμως θὰ πρέπει νὰ τονισθεῖ ἡ ἀνάληψη τῆς ἀνακαίνισης τοῦ κτίσματος τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν περιβαλλόντων χώρων αὐτῆς καθὼς καὶ τὸ διαμερίσμα τῆς Μητροπόλεως ἀπὸ τὴν μεγάλη Ἑλληνικὴ Τεχνικὴ Ἐταιρεία «ΕΤΕΡ Α.Ε.». Εἶναι ἀξιοσημείωτο τὸ γεγονός ὅτι ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. τῆς ΕΤΕΡ κ. Νικόλαος Χιόνης ἐνδιαφέρθηκε προσωπικῶς καὶ ἐπισκέ-

φθηκε ὁ ἴδιος τὸν Ἐπίσκοπο κ. Φιλήμονα, προκειμένου νὰ ἀντιληφθεῖ τὰ προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ βοηθήσει στὴν ἀντιμετώπισή των. Τὸ ἐνδιαφέρον δὲ τοῦ κ. Νικ. Χιόνη δὲν περιορίσθηκε μόνον στὸ κατασκευαστικὸ μέρος τῶν κτιρίων, ἀλλὰ ἀνέλαβε καὶ τὴν ἀνανέωση τῆς ἐπίπλωσής τοῦ διαμερίσματος τῆς Μητροπόλεως. Ἦδη ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ καλοκαιριοῦ ξεκίνησε ἡ ὑλοποίησις τῆς ἐν λόγῳ ἀνακαίνισης καὶ ἐλπίζεται βασίμως ὅτι ἐντὸς εὐλόγου χρόνου θὰ ολοκληρωθοῦν οἱ ἀπαιτούμενες ἐργασίες. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο εἴμαστε μάρτυρες τοῦ γεγονότος: ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία νὰ καλύπτει σοβαρότατα κενὰ τῶν συλλογικῶν ἀναγκῶν τῆς Ἑλληνικῆς Παροικίας Τριπόλεως, τὰ ὁποῖα τὸ Ἑλληνικὸ Δημόσιο, γιὰ διαφόρους λόγους, δὲν καλύπτει.

δασικού άρθρου ("Άρθρον - Βάσις) του Καταστατικού του πάνω σε Τριαδολογική βάση, που άπεφασίσθη στην Α' Γενική Συνέλευση στο "Άμστερνταμ, και στην έπι τó σαφέστερον διεύρυνσή του στην Γ' Γενική Συνέλευση του Π.Σ.Ε. που συνεκλήθη στο Νέο Δελχί των Ίνδιών τó έτος 1961, καθώς και στη διατύπωση του γνωστού ως «Δήλωση του Τορόντο» κειμένου, που καθορίζει τή φύση και τήν εκκλησιολογική τοποθέτηση του Π.Σ.Ε. και που ψηφίσθηκε άπό τήν Κεντρική Έπιτροπή του στη συνέλευσή της στο Τορόντο του Καναδά, τó έτος 1950³⁷.

Άνεκτίμητη τόσο στις ως άνω άποφάσεις όσο και στους προσανατολισμούς και τήν έν γένει δραστηριότητα του Π.Σ.Ε. στα πρώτα χρόνια τής ίδρύσεώς του, μέσα στις εκκλησιολογικές τοποθετήσεις που τó χαρακτηρίζαν ύπήρξε ή προσφορά του εκπροσώπου του Οικουμενικού Πατριαρχείου εις τήν Οικουμενικήν Κίνησην, Μητροπολίτου Θυατείρων Γερμανού, ó όποιος ήτο ó κατ' έξοχήν έκφραστής και έρμηνευτής των κατευθύνσεων και τής διαχαραγμένης γραμμής του Οικουμενικού Θρόνου στο Διαχριστιανικό του έργο. Ο σοφός και δαθύνους και νουεχής αυτός Ίεράρχης με τή θεϊά θεολογική και φιλοσοφική μόρφωση και με τή δόκιμη και άφωσιωμένη διακονία του έπι δέκα όκτώ έτη, στη Θεολογική Σχολή τής Χάλκης, ως Σχολάρχης και καθηγητής αυτής (1904 - 1922), ύπήρξε ó άκραιφνης Όρθόδοξος συλοδοάτης του Οικουμενισμού, και εκπροσώπησε τó Οικουμενικό Πατριαρχείο στη Διαχριστιανική Οικουμενική Κίνηση και στις διμερείς έπαφές και θεολογικές συζητήσεις με τήν Άγγλικανική Έκκλησία και τήν Έκκλησία των Παλαιοκαθολικών, έπι 29 έτη, ήτοι άπό τήν έκλογή του στη νεοσύστατη Μητρόπολη Θυατείρων, με έδρα τó Λονδίνο, στο 1922, μέχρι τήν έκδημία του εις Κύριον τόν Ίανουάριο του έτους 1951.

Τόν Ίανουάριο του έτους 1952 τó Οικουμενικό Πατριαρχείο με Έγκυκλίό του πρós τους Μακαριωτάτους Πατριάρχες και τους Προέδρους των Όρθόδοξων Αύτοκεφάλων Έκκλησιών αναφέρεται στους λόγους για τους όποιους επιβάλλεται ή συμμετοχή και συνεργασία τής Όρθόδοξης Έκκλησίας μετά του Παγκοσμίου Συμβουλίου των Έκκλησιών, και καθορίζει τή σχέση και

τους τρόπους τής συμμετοχής των Όρθόδοξων εκπροσώπων στις έργασίες και τις συζητήσεις αυτού³⁸.

Τόν Αύγουστο του έτους 1973 τó Οικουμενικόν Πατριαρχείο με τή συμπλήρωση 25 χρόνων άπό τήν ίδρυση του Π.Σ.Ε. με Συνοδική άπόφαση έκδίδει Διάγγελμα³⁹, στο όποιο διαλαμβάνονται οι διαπιστώσεις του Πατριαρχείου άπό τó έργο του Συμβουλίου στην περίοδο των είκοσι και πέντε έτων τής Οικουμενικής δραστηριότητός του, τά θετικά άποτελέσματα του έργου του, άπό τά όποια ώρισμένα κατά κοινή όμολογία θεωρούνται «καρπός τής Όρθόδοξης παρουσίας έν τῷ Συμβουλίῳ» καθώς και τά άρνητικά, που ώδήγησαν σε θεϊά κρίση και πόλωση τήν Οικουμενική Κίνηση και τó Π.Σ.Ε. καθ' έαυτό. Ύποδεικνύονται δέ οι τρόποι με τους όποιους τó Οικουμενικό Πατριαρχείο φρονεί ότι θά.μπορούσαν νά ύπερπηδηθοῦν τó άδιέξοδο τής πολώσεως και ή λύση τής κρίσεως. Τέλος έμμένει στην άποψη ότι:

«α) Τó Παγκόσμιον Συμβούλιον Έκκλησιών είναι και δέον νά μείνη Συμβούλιον Έκκλησιών, κατά τήν ρητήν, άλλως τε, άπαίτησιν του Α' Άρθρου - Βάσις του Καταστατικού αυτού...

β) Τó Παγκόσμιον Συμβούλιον Έκκλησιών ως θεσμός έν τῇ ύπηρεσίᾳ των Έκκλησιών τεταγμένος, όφείλει να άποβαίνη έκάστοτε τó έπι τούτω όργανον των Έκκλησιών έν τῇ άπό κοινού αναζητήσει τής διασαλευθείσης και φυγαδευθείσης ένότητος των Έκκλησιών, τόσο έν τῇ έκφράσει των κοινών σημείων τής έμπειστητευμένης εις αυτάς χάριτος, αληθείας και πίστεως, όσο έν τῇ διερευνήσει και άποκαταστάσει των ύφισταμένων διαφορών»⁴⁰.

Οι έξελίξεις που σημειώθηκαν στις σχέσεις των Όρθόδοξων Έκκλησιών με τó Π.Σ.Ε. άπό τó 1973 μέχρι σήμερα, καθώς και ή κατά τήν περίοδο αυτή των δεκαετησάρων έτων έξέλιξη και δράση του Συμβουλίου των Έκκλησιών άποδεικνύουν πόσο θετική και γόνιμη ύπήρξε ή νέα αυτή συμβολή του Οικουμενικού Πατριαρχείου με τó Διάγγελμά του για τó μέλλον και τήν πορεία του Π.Σ.Ε. "Ένας νέος προσανατολισμός στο έργο του και δῆ στο έργο και τις δραστηριότητες τής Έπιτροπής «Πίστις και Τάξις» ύπήρξε τó αντίβαρο στον ύπέρμετρο προσανατολισμό του Π.Σ.Ε., που είχεν έκδηλωθῆ για μιá περίοδο, και τόν έντοπισμό του έν-

37. Χρυσοστόμου Κωνσταντινίδου (Μητροπολίτου Μύρων), Τό Άρθρον-Βάσις του Παγκοσμίου Συμβουλίου των Έκκλησιών, Άπόστολος Άνδρέας 4, 1954, 162-164. Γεωργίου Τσέση, Τό νέον Άρθρον-Βάσις του Καταστατικού του Παγκοσμίου Συμβουλίου των Έκκλησιών, Όρθοδοξία 36, 1961, σελ. 28-32. Βασίλ. Θ. Σταυρίδου, Τό Καταστατικόν του Π.Σ.Ε. Σταμπούλ 1963. Η Έκκλησία, αί Έκκλησίαι και τó Παγκόσμιον Συμβούλιον των Έκκλησιών, Όρθοδοξία 25, 1950, σελ. 323-331.

38. Βασιλείου Θ. Σταυρίδη, Ίστορία τής Οικουμενικής Κινήσεως, Θεσσαλονίκη 1984, Έγκυκλιου του Οικουμενικού Πατριαρχείου, σελ. 336-339.

39. Διάγγελμα του Οικουμενικού Πατριαρχείου έπι τῇ εικοσιπενταετηρίδι του Παγκοσμίου Συμβουλίου των Έκκλησιών, Θεσσαλονίκη 1973.

40. Ένθ' άνωτ., σελ. 15.

διαφέροντός του πάνω στα κοινωνικοπολιτικά θέματα, όπως την έκκοσμίκευση της κοινωνίας, την κοινωνική ανισότητα και δικαιοσύνη, την οργανωμένη αντίσταση, τη βία και άλλα, που ώδηγησαν στην κρίση και την πώλωση.

Ός αποτέλεσμα της έν τιμι μέτρω εξισορροπήσεως στους προσανατολισμούς του Π.Σ.Ε. και της στροφής και προσαρμογής του στον εκκλησιαστικό χαρακτήρα «του Συμβουλίου των Έκκλησιών», υπήρξε και η έκδοση του κειμένου «Βάπτισμα - Εύχαριστία - Ίερωσύνη», που απησχόλησε ιδιαίτερα την τελευταία δεκαετία την Έπιτροπή «Πίστις και Τάξις» και που φέρει τον χαρακτήρα ενός οικουμενικού κειμένου γύρω από τα τρία αυτά Μυστήρια της Έκκλησίας⁴¹. Το κείμενο αυτό, που συγκεντρώνει σήμερα το ενδιαφέρον των Έκκλησιών ως προς το περιεχόμενό του, με τα υπέρ και τα κατά σχόλια των Έκκλησιών - μελών του Π.Σ.Ε., καιτοι άτελές στη σημερινή του μορφή από Όρθοδόξου πλευράς, αποτελεί έν τούτοις ένα πολύ ένθαρρυντικό θήμα, για την άποδοχή από μέρους των Έκκλησιών - μελών ώρισμένων σημείων της Όρθοδόξου διδασκαλίας για το Βάπτισμα και την Εύχαριστία. Άποδεικνύει δε σαφώς την επίδραση της Πατερικής διδασκαλίας και παραδόσεως στις Έκκλησίες - μέλη του Π.Σ.Ε. που αναμφιδόλως όφείλεται στη μακρά Όρθόδοξη παρουσία και συμμετοχή στην Οικουμενική Κίνηση, και ιδιαίτερα στην παρουσία και συμμετοχή στην Έπιτροπή «Πίστις και Τάξις» του Π.Σ.Ε. από της συστάσεώς της το έτος 1927.

Άξιόλογη υπήρξε και η Όρθόδοξος συμβολή από το έτος 1973 και έντεüθεν στο έργο των δύο Γενικών Συνελεύσεων του Π.Σ.Ε. που συνήλθαν το έτος 1975 εις το Ναϊρόμπι και το 1983 εις το Βανκούβερ, με τις εισαγωγικές στα κύρια θέματά των Όρθόδοξες άποψεις, που προετοίμασαν Όρθόδοξοι θεολόγοι, σε ειδικές συγκεντρώσεις και συνεδρίες και που έξεδόθησαν σε ιδιαίτερα κείμενα από την Όρθόδοξο Όμάδα Έργασίας στο Π.Σ.Ε. το 1975 και το 1983⁴².

Τό Οικουμενικό Πατριαρχείο δέν περιώρισε τό Δια-χριστιανικό του έργο μόνο εις την Οικουμενική Κίνηση. Παράλληλα προς αύτην έξεδήλωσε τό ενδιαφέρον του για διμερείς έπαφές και θεολογικές συζητήσεις με την

Άγγλικανική Έκκλησία και την των Παλαιοκαθολικών, συνεπές προς την πρόταση που είχε κάμει για προσέγγιση με αυτές εις την Πατριαρχική Έγκύκλιό του το έτος 1902. Οί έπαφές και οί θεολογικές συζητήσεις με τις Έκκλησίες αυτές άναπτύσσονται και προάγονται επί Πατριάρχου Φωτίου τά έτη 1930, 1931, εις τό Λάμπεθ του Λονδίνου μετά της Άγγλικανικής Έκκλησίας, και εις την Βόννη της Γερμανίας με την Έκκλησίαν των Παλαιοκαθολικών⁴³. Οί διμερείς αυτές θεολογικές συζητήσεις προετοίμασαν έν πολλοίς την ένναρξη των Θεολογικών Διαλόγων επί Πανορθόδοξου επιπέδου, που άπεφάσισε η Γ΄ Πανορθόδοξος Διάσκεψις της Ρόδου τό έτος 1964, με τις δύο αυτές Έκκλησίες.

(Συνεχίζεται)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ν. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Όμότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Χάλκης

43. Πρακτικά της έν Λάμπεθ Άγγλο-Όρθοδόξου Διασκέψεως, Όρθοδοξία 5, 1930, σελ. 392-401. Βασιλείου Θ. Σταυρίδου, Όρθοδοξία και Άγγλικανισμός, Άθήναι 1963, σελ. 52-64. Άί σχέσεις των Έκκλησιών Όρθοδόξου και Παλαιοκαθολικής, Όρθοδοξία 7, 1932, σελ. 156-162, 210-213.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΣΦΑΛΜΑΤΩΝ

Είς τον ύπ' άριθμ. 38) 1988 Κανονισμόν της Ίεράς Συνόδου που έδημοσιεύθη εις τό Φ.Ε.Κ. 269) τ. Α) 6. 12.1988 (σελις 4101) και τό Περιοδικόν ΕΚΚΛΗΣΙΑ (Παράρτημα του ύπ' άριθ. 2/1 Φεβρουαρίου 1989 Τεύχους, σελ. 10) γίνονται αί κατωτέρω διορθώσεις σφαλμάτων:

α) Άρθρο 1. Άντί του: «Τό άρθρον 2 του ύπ' άριθμ. 3) 1977 Κανονισμού...» τό όρθόν: «Η παράγρ. 1 του άρθρου 2 του ύπ' άριθμ. 3) 1977 Κανονισμού...».

β) Άρθρο 2. Άντί του: «Τό άρθρον 3 του ύπ' άριθμ. 6) 1979 Κανονισμού άντικαθίσταται ως άκολουθως: «Γραμματεύς του Α.Υ.Σ.Ε. όρίζεται μετά του άναπληρωτού του διά πράξεως της Δ.Ι.Σ. κατόπιν εισηγήσεως της Αρχιγραμματείας, Έκκλησιαστικός Υπάλληλος ΠΕ Κλάδου Διοικητικού επί βαθμῶ Α΄», τό όρθόν: «Τό άρθρον 3, του ύπ' άριθμ. 3) 1977 Κανονισμού ως άντικατεστάθη διά του άρθρου 3 του ύπ' άριθμ. 6) 1979 Κανονισμού, άντικαθίσταται ως άκολουθως: «Γραμματεύς του Α.Υ.Σ.Ε. μετά του άναπληρωτού του, όρίζονται διά Πράξεως της Δ.Ι.Σ., κατόπιν εισηγήσεως της Αρχιγραμματείας, Έκκλησιαστικοί Υπάλληλοι της ΠΕ Κατηγορίας επί βαθμῶ Α».

(Έκ της Αρχιγραμματείας της Ίεράς Συνόδου)

41. Baptism, Eucharist and Ministry, Faith and Order Paper No. 111, W.C.C. Geneva, 1982. Έλληνική μετάφραση του κειμένου: Βάπτισμα-Εύχαριστία-Ίερωσύνη. Έκδοσις του Όρθοδόξου Κέντρου του Σαμπεζύ, Γενεύη 1983.

42. Orthodox Contribution to Nairobi, W.C.C. Geneva, 1975. Orthodox Thought, Reports of Orthodox Consultations organized by the World Council of Churches, 1975-1982. Edited by Georges Tsetsis, Geneva 1983.

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΘΗΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΟΡΕΙΟ ΗΠΕΙΡΟ

Ψήφισμα σχετικό με το Βορειοηπειρωτικό θέμα, συντάχθηκε το Τμήμα Ποιμαντικής της Θεολογικής Σχολής στην συνεδρίασή του της 9ης Δεκεμβρίου 1988, με την ευκαιρία εορτασμού της ημέρας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (10.12.1988). Το κείμενο έχει ως εξής:

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΟ ΗΠΕΙΡΟ

«Κατά τις μέρες αυτές που η ανθρωπότητα γιόρτασε τα 40 χρόνια από τη «ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ» και όλοι θλιβόμαστε και άγανακτούμε γιατί τα ανθρώπινα δικαιώματα καταπατούνται με θάναυσο τρόπο σε πολλές χώρες, όσοι και όπου Έλληνες στρέφουμε με όδύνη το βλέμμα μας προς τη λησμονημένη από τους ισχυρούς της Γης μαρτυρική Βόρειο Ήπειρο. Με βαθεία συγκίνηση αγαλιάζουμε νοερά τους πάσχοντες 400.000 όμοιοξους και όμοιαιμους αδελφούς μας.

»Από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και μέχρι σήμερα οι Βορειοηπειρώτες αδελφοί μας στενάζουν δέσμοι μιας απάνθρωπης και τυραννικής σκλαδιιάς. Τους έκλεισαν, τους γκρέμισαν, τους θεδήλωσαν τα ιερά της φυλής, τις εκκλησίες, και περιόρισαν στο ελάχιστο τα ελληνικά σχολεία. Άποσχμάτισαν και φυλάκισαν τους ιερείς των και απαγόρευσαν με βαρείες ποινές εϊρκτής, καταναγκαστικών έργων και εκτόπισης τη χρήση ή και απλή κατοχή των χριστιανικών συμβόλων, του Σταυρού και των ιερών εϊκόλων. Άλλά και αυτήν ακόμη την οποιαδήποτε έκφραση της θρησκευτικής συνειδήσεως, έστω και ιδιωτικά, ιδιώκουν άπηγώς. Έπιδίδονται μεθοδικά στην άλλοιωση και βαθμιαία έξαφάνιση του ελληνικού στοιχείου. Στις φυλακές σπίζουν χιλιάδες όρθόδοξοι Έλληνες για λόγους συνειδήσεως και πολλές χιλιάδες εϊναι εκτοπισμένοι στη Βόρειο Άλβανία μακριά από τα σπίτια τους και τους δικούς τους.

»Το Τμήμα Ποιμαντικής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Άθηνών έκρινε ότι δέν του έπιτρέπεται να σιωπήσει μπροστά σ' αυτή την κατάφωρη και ώμη παραβίαση των στοιχειωδέστερων ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε θάρος των αδελφών μας, και σε έκτακτη συνεδρία του αποφάσισε όμόφωνα:

1. Να άπευθύνει όλόψυχο αδελφικό χαιρετισμό προς τους μάρτυρες της θρησκευτικής και έθνικής τους συνειδήσεως αδελφούς μας μαζί με τη διαβεβαίωση ότι συμπάσχουμε και πάντοτε τους θυμούμεθα.

2. Να ύψώσει κραυγή διαμαρτυρίας προς όλους τους άρμόδιους για αυτή τη βαρεία προσβολή της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας που γίνεται σε θάρος των αδελφών μας Βορειοηπειρωτών.

3. Να χαιρετίσει με συγκίνηση και εύγνωμοσύνη όσους έδω στην Ελλάδα με φλογερή πρωταγωνίστρια την Έκκλησία, αλλά και όσους στο Έξωτερικό με πρώτη την όργάνωση «Διεθνής Άμνηστία» προμαχούν για την επικράτηση του σεβασμού των Άνθρωπίνων Δικαιωμάτων στη Βόρειο Ήπειρο. Ταυτόχρονα δέ να κάνει έκκληση προς το Παγκόσμιο κοινό και ιδιαίτερα στη συνείδηση κάθε πνευματικού ανθρώπου να συμπερίλάβουν στους άγώνες τους για τα Άνθρώπινα Δικαιώματα και τους Βορειοηπειρώτες αδελφούς μας.

4. Να τελέσει ειδική θεία Λειτουργία στο παρεκλήσιο της Σχολής μας, με συμμετοχή των Πανεπιστημιακών διδασκάλων και των φαιτητών, στην όποια θα άναπεμφθει δέηση ύπέρ παρηγορίας των αδελφών μας και άποκαταστάσεως των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους και μνημόσυνον ύπέρ των άθών θυμάτων της Βορείου Ήπειρου.

5. Να συμπαρασταθει και συνεργασθει με όλους όσοι στην Ελλάδα και στο Έξωτερικό άγωνίζονται για την άποκατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Βόρειο Ήπειρο».

Ό Πρόεδρος του Τμήματος Ποιμαντικής
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΡΝΑΡΑΚΗΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

«Ἐλευθερία καὶ δημοκρατία».

Ὁ Μακαριώτατος Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας κ.κ. Παρθένιος, διὰ ἀπενεμήθη εἰς Αὐτὸν τὸ χρυσοῦν μετάλλιον τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων, ἀπενθονόμενος πρὸς τὸν Δήμαρχον Ἀθηναίων, ὑπέμνησε τὸ φιλελεύθερον καὶ δημοκρατικὸν πνεῦμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας διὰ τῶν ἐξῆς λόγων: «Λέγουν σήμερον ὅλοι οἱ ἡγέτες τῶν Κρατῶν καὶ ἡ Ἐυρώπη καὶ ὅλοι οἱ ἀπόδημοι καὶ οἱ δικοὶ μας, ὅτι ὁ ὄμφαλός τῆς Ἑλλάδος εἶναι αἱ Ἀθῆναι. Σ' αὐτὸ τὸ "ἰσοτεφὲς ἄστυ", σ' αὐτὸ τὸ "δαίμόνιον πολιέθρον", σ' αὐτὰς "τάς κλεινάς Ἀθήνας" εἶμαι καὶ ἐγὼ τώρα. Πρέπει καὶ Σεῖς, Κύριε Δήμαρχε, καὶ τὸ Συμβούλιόν Σας, νὰ νοιώθετε πολλὴν καὶ μεγάλην ὑπερηφάνειαν, διότι προΐστασθε τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηναίων. Καὶ ἤθελος Ἀθηναίων σημαίνει καὶ ἐλευθερία καὶ δημοκρατία. Αὐτὸ συμβολίζει ἡ Ἀθήνα γιὰ ὅλους μας καὶ γιὰ ὅλον τὸν κόσμον... Ἐμεῖς οἱ ἀπόδημοι, διὰ μιᾶς γιὰ τὴν Ἑλλάδα, θυμόμαστε τὸν ἄνθρωπον τῶν Ἀθηναίων. Εἶναι φρονικό αὐτό. Καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, ἐ λ λ η ν ι κ ὸ ν Πατριαρχεῖον, ἀγωνίζεται καὶ αὐτό, εἰς τοὺς Δήμους τοὺς ἰδικούς του, Δήμους ἄλλων λαῶν, δήμους ἄλλης Ἡπείρου, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν δημοκρατία..., πὸν ἄρχισαν ἀπὸ ἐδῶ».

Δικαιοσύνη καὶ Δικασταί.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ.κ. Παρθένιος ὁ Γ' ἐν τῇ ἀντιφωνήσει του πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Ἀντώνιον Στασινόν, ἐτόνισεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς: «Δὲν εἶναι καθόλου σύμπτωση στὴν πορεία τοῦ κόσμου τὸ ὅτι ὁ Ἀπ. Παῦλος κήρυξε σὺν τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ. Ἐνωσε τὸ κήρυγμα τοῦ Θεοῦ του καὶ τοῦ Θεοῦ μας μὲ τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὴν δικαιοσύνην τοῦ ἀνθρώπου. Στὴν ζωὴ του ὁ Χριστὸς μίλησε γιὰ τὴν ἐννοια τῆς κρίσεως. Ὁ Θεὸς σὺν τέλος θὰ κρίνει. Ἀλλὰ ἡ κρίσις αὐτὴ περνᾷ τὰ ὄρια καὶ τὰ σύνορα τῆς κρίσεως τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι μιὰ ἄλλη κρίσις, μιὰ αἰώνια δικαιοσύνη, καὶ τὸ ἀξεπέραστο, πὸν δὲν μποροῦμε νὰ τὸ συλλάβουμε. Ἐχομε συλλάβει τὴν δικαιοσύνην τὴ δική μας... Γιὰ τὸν Χριστὸ ἡ δικαιοσύνη εἶναι "ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τῶν λίθων βαλέτω"... "Ὅταν τοῦ εἶπαν νὰ δώσει δικαιοσύνην,

εἶπε "ἐγὼ δὲν εἶμαι γεννημένος γιὰ δικαιοσύνης". Καὶ εἶπε καὶ καὶ ἄλλο γιὰ τὴν κρίσις "Ὅνκ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον". Καὶ ἀπὸ τότε μέσα στὴ δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων καὶ μέσα στὴ δικαιοσύνη κάθε δικαστηρίου καὶ κάθε λειτουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, ἔχει ὑπεισέλθει μιὰ δικαιοσύνη ἀγάπης, μιὰ δικαιοσύνη πὸν ἀποβλέπει στὴ λύτρωση τοῦ ἀνθρώπου. Μιὰ δικαιοσύνη τῶν οὐρανῶν, πὸν ἀγγίζει τὴ γῆ. Μιὰ δικαιοσύνη, πὸν βλέπει σὲ κάθε ἄνθρωπο, καὶ τὸν πὸν ἀμαρτωλό, τὸ παιδί τοῦ Θεοῦ. Μιὰ δικαιοσύνη πὸν χάριν αὐτῆς σταυρώνεται».

Οἱ πατριαρχικοὶ οὗτοι λόγοι ἀποκοιῶν ἰδιαίτερον σημασίαν εἰς ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας γίνεται πολλὸς λόγος περὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ περὶ τῶν Ἑλλήνων δικαστῶν. Καὶ δι' αὐτοὺς ἰσχύει ὅτι ὁ Μακ. Πατριάρχης κ.κ. Παρθένιος προσέθεσεν εἰς τὰ ἀνωτέρω, διὰ ἐτόνισεν: «Ὁ λειτουργὸς τῆς δικαιοσύνης δὲν παραπέμπει, δὲν παραπέμπει ἀπὸ τὸν Ἄνα σὶν Καϊάφα. Ὁ λειτουργὸς τῆς δικαιοσύνης δὲν πλένει τὰ χεῖρα του ὡς ὁ Πιλάτος. Εἶναι λειτουργὸς ἔργου θεοσεσίου. Ἐργον πνεύματος καὶ ἔργον ψυχῆς καὶ καρδίας».

Ὅπως θὰ ἐτόνιζε καὶ ὁ διακεκριμένος ἀκαδημαϊκὸς κ. Γ. Μητσόπουλος, ὁ «συνεχῆς συναγεμῶν πνευματικῆς προσπαθείας καὶ ψυχικῆς ἀνατάσεως» εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖος εἰς τὸ ἱερὸν ἔργον τῶν δικαστῶν «κατὰ τὴν μυσταγωγίαν τῆς διασκέψεως».

Ἐποβάθμισις τοῦ ἑορτασμοῦ.

Αἰσθητὴ καὶ θλιβερὰ ἦτο ἡ ὑποβάθμισις τοῦ προσφάτου ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν. Ἄν ἐξαιρέσει τὸν πανηγυρικὸν λόγον τοῦ Κοσμήτορος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Β. Τσάκωνα, ὅστις ὁμολογουμένως προσέβαλε ἀξιεπαίνως τὸ φωτεινὸν παράδειγμα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, πάντα τὰ λοιπὰ στοιχεῖα τοῦ ἑορτασμοῦ ἦσαν τελείως ἄχρωμα καὶ ὑποτονικά. Ἡ ἀπουσία πολλῶν συγκλητικῶν, ἡ κατὰ τὴν —κατ' ἐξοχήν— ἡμέραν τῆς παιδείας ἀποφυγὴ τῶν τηθέντων, ἡ παράλειψις τῆς καθιερωμένης εἰσαγωγικῆς ὁμιλίας τοῦ Προτάνεως καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ παρουσίας τοῦ ὁμιλητοῦ καὶ πρὸ πάντων ἡ συνεχιζομένη, ὡς μὴ ὄφελε, ἀπαράδεκτος ἀπομάκρυνσις ἐκ τῆς αἰδοῦσης τελετῶν τῶν ἐκφραζόντων τὴν πνευματικὴν

ταυτότητα τοῦ Πανεπιστημίου λαβάρων αὐτοῦ, ἐν οἷς καὶ τὸ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, προεκάλεσαν ὀδύνηρὰν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς παρόντας. Δύτην προεκάλεσεν ὠσαύτως καὶ ἡ δυσαναλόγως ὑποτονικὴ παρουσίασις τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἐν τῇ κινηματογραφικῇ ταινίᾳ, ἡ ὁποία προεβλήθη κατὰ τὸν αὐτὸν ἑορτασμὸν καὶ ἡ ὁποία ἀνεφέρετο εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν 150 ἐτῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Τὰ γεγονότα ταῦτα θὰ ἦσαν λίαν ἀπογοητευτικά, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἡ σκέψις ἢ ἡ ἐλπίς, ὅτι αἱ περὶ ᾧν ὁ λόγος θλιβεραὶ παραλείψεις καὶ συρρικνώσεις ἐγένοντο ἐξ ἀμελείας ἢ ἐκ λάθους καὶ οὐχὶ ἐκ σκοπίμου ὑποτιμῆσεως τόσον τῆς ἑορτῆς, ὅσον καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς.

Λόγος πίστεως καὶ μαρτυρίας.

Εἶναι ἄξιον ἐξάρσεως τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποταμίου κ. Θεόδωρος ἐξέδωκεν ἐκλεκτὸν περιοδικὸν ἐπὶ πολυτελοῦς χάριτος καὶ μετὰ θαυμασίου ἐγγράμμου ἐξωφύλλου, φέρον τὸν τίτλον «Λόγος Πίστεως καὶ Μαρτυρίας».

Εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 1 τεῦχος τῆς διμηνιαίας ταύτης ἐκδόσεως, ὅπερ περιέχει ἐκλεκτὴν ἐποικοδομητικὴν ὕλην, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρεθύμνης παρουσιάζει οὐ μόνον τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων Ἐγκύκλιόν του καὶ τὸ βαθυστόχαστον ἄρθρον «Χριστιανισμὸς καὶ Χρόνος», ἀλλὰ καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, διὰ τὸν ὁποῖον, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, σημειοῦνται τὰ ἑξῆς: «Ὁ σκοπὸς μας θὰ εἶναι καθαρῶς ἐποικοδομητικὸς, ἀλλὰ καὶ κατ' ἀνάγκην ἐλεγκτικὸς, καὶ τὰ γραφόμενα διδακτικά, ἀποβλέποντα εἰς τὴν τόνωσιν τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως, εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς πρὸς τὴν ἀγίαν Ἐκκλησίαν μας ἀφοσιώσεως, εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ κατὰ Χριστὸν βίου, εἰς τὴν συνειδητοποίησιν τῆς ἀνάγκης τῆς διὰ τῶν μωστηρίων μεθέξεως τῆς Θείας Χάριτος, εἰς τὴν προβολὴν τῆς ἀναδιδαχούσης ὄντως ἡμᾶς εἰς οὐρανὸς Ὁρθοδόξου Δαιρείας, εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς ψευδωνύμου γνώσεως καὶ εἰς τὴν στηλίτευσιν τῆς ἀπιστίας, τῆς ἀδικίας καὶ τῆς ἀνηθικότητος».

Οὕτω τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος περιοδικὸν φιλοδοξεῖ νὰ «εἶναι ἄμβων κηρύξεως τῶν θείων ἀληθειῶν, ἐπαλξίς ἱερὰ μαρτυρίου καὶ μαρτυρίας» καὶ νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν «ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην νὰ ὑψώσῃ ἢ Ἐκκλησία τὴν θεόστατον φωνήν της ἀκόμη περισσότερο, νὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ ἄλλους —ἐκτὸς τοῦ ναοῦ— ἄμβωνας καὶ ἄλλα θήματα ἐλπιδοφόρα».

Κραυγὴ διαμαρτυρίας.

Τὸ Τμήμα Ποιμαντικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς ἡμέρας τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἐν συνεδρίᾳ αὐτοῦ εὐσιόχως ἐτόνισε τὴν ἀνάγκην τῆς συμπαραστάσεως εἰς τοὺς ὁμοδόξους καὶ ὁμοαίμους ἀδελφούς τῆς Β. Ἡπείρου, οἱ ὁποῖοι στενάζουν δέσμοι ἀμίας ἀπάνθρωπης καὶ τυραννικῆς σκλαβιάς. Τοὺς ἐκλείσαν, τοὺς γκρέμισαν, τοὺς θεβήλωσαν τὰ ἱερὰ τῆς φυλῆς, τὶς ἐκκλησίες, καὶ περιώρισαν τὸ ἐλάχιστο τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα. Ἀποσχμάτισαν καὶ φυλάκισαν τοὺς ἱερεῖς τῶν καὶ ἀπαγόρευσαν μὲ θαρρείς ποινὲς εἰρκτικῆς, καταναγκαστικῶν ἔργων καὶ ἐκποτίσεως τὴ χρῆσιν ἢ καὶ ἀπλή κατοχὴ τῶν χριστιανικῶν συμβόλων, τοῦ Σταυροῦ καὶ τῶν ἱερῶν εἰκότων. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἀκόμα τὴν ὁποιαδήποτε ἐκφραση τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως, ἔστω καὶ ἰδιωτικά, διώκουν ἀπηνῶς. Ἐπιδίδονται μεθοδικὰ στὴν ἀλλοίωση καὶ θαυμαία ἐξαφάνισιν τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου. Στὶς φυλακὰς σαπίζουν χιλιάδες ὀρθόδοξοι Ἕλληνες γιὰ λόγους συνειδήσεως καὶ πολλὰς χιλιάδες εἶναι ἐκποτισμένοι στὴ Βόρειον Ἀλβανία μακριὰ ἀπὸ τὰ σπῖτια τους καὶ τοὺς δικούς τους».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, εἶναι δεδικοιολογημένη ἢ ὑψοσις κραυγῆς διαμαρτυρίας πρὸς πάντας τοὺς ἄρμοδιους «γιὰ τὴν βαρεῖα προσβολὴ τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας ποὺ γίνεται εἰς βάρος» τούτων.

Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 75 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς αὐτονομίας τῆς Βορείου Ἡπείρου.

Τὴν 17ην Φεβρουαρίου συμπληροῦνται 75 ἔτη ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς αὐτονομίας τῆς Βορείου Ἡπείρου, διὰ τὴν ὁποῖαν ἦσαν πρωταγωνισταὶ οἱ Μητροπολίται Δρυϊνουπόλεως Βασίλειος, Βελλᾶς καὶ Κονίτης Σπυρίδων (ὁ μετέπειτα Ἰωαννίνων καὶ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος) καὶ Κορυτιᾶς Γερμανός.

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ γεγονότος αὐτοῦ καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀπωλείας τῆς αὐτονομίας ταύτης, ἥτις εἶχεν ἀναγνωρισθῆ καὶ ὑπὸ τοῦ «Πρωτοκόλλου τῆς Κερκύρας (17 Μαΐου 1914), ὁ διακρινόμενος διὰ τοὺς ὑπὲρ τῶν Βορειοηπειρωτῶν ἀδελφῶν ἀγῶνάς του Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτης κ. Σεβαστιανὸς ἐξέδωκε ἱστορικὴν ἐγκύκλιον, ἐν τῇ ὁποίᾳ κηρύττει τριήμερον πένθους καὶ προσευχῆς διὰ τὴν καταπάτησιν τῶν ἀνθρω-

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

'Αρχιμ. Τιμοθέου Δ. Τζιαδάρα, 'Αντίλογος, 'Αθήνα 1986, σσ. 141. Το ὄϊδίου, Προσπέλαση στὴν 'Αλήθεια, 'Αθήνα 1986, σσ. 125.

Δύο νέα κομψὰ βιβλία προσετέθησαν, λήγοντος τοῦ ἔτους 1986, στὸ μέχρι τώρα γνωστὸ καὶ σεβαστὸ συγγραφικὸ ἔργο τοῦ π. Τιμοθέου Τζιαδάρα, ἱεροκλήρυκος 'Αργολίδος. Τὸ πρῶτον μὲ τίτλο «'Αντίλογος» εἶναι δημοσίευσις παλαιότερων κειμένων τοῦ συγγραφέως, ποὺ εἶδαν ἀρχικὰ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος στὴν τοπικὴ ἔφημερίδα «'Αργειακὸν Βῆμα» ἢ ἀπετέλεσαν ἀπογευματινὰς ὁμιλίαις του στὸν καθεδρικὸ ναὸ τοῦ 'Αγίου Πέτρου 'Αργους πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια. Τώρα, ὅπως γράφει ὁ π. Τιμόθεος στὸ προλογικὸ του σημείωμα, «ἀναθεωρήθησαν σχεδὸν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ πλουτίστηκαν μὲ νεώτερα στοιχεία», ἀφιερώνονται δὲ «στὸν πιστὸ καὶ φιλόθεο ὀρθόδοξο ἑλληνικὸ λαὸ, ποὺ σέβεται τὴν ἱστορία του καὶ ἀκολουθεῖ τίς ἑλληνορθόδοξες παραδόσεις του».

Τὰ κείμενα αὐτὰ ἐκφράζουν τὴν ἀγωνία τοῦ συγγραφέως γιὰ τὴν ἀμφισβήτηση, ποὺ ἐπιχειρεῖται σήμερα συνειδητὰ ἢ ἀσυνειδητὰ ἀπὸ πολλὰς πλευρὰς σὲ βάρος τῆς ἑλληνορθόδοξου πίστεως καὶ παραδόσεως, ἐκ

μέρους, ὅπως γράφει, «τῶν προοδευτικῶν». Εἰς τούτους προβάλλει ὁ π. Τιμόθεος Τζιαδάρας τὸν ἀντιλόγόν του. Ἐντεῦθεν καὶ ὁ εὐστοχος τίτλος τῆς μελέτης του, ἢ ὅποια διακρίνεται εἰς τρία μέρη, ὡς ἀκολούθως: Α) 'Εκκλησία καὶ Κόσμος. Β) 'Αναθεώρηση τῆς Ἱστορίας. Γ) Κατάργηση τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς ταυτότητας.

Εἰς τὸ πρῶτον ἐπισημαίνει ὁ π. Τιμόθεος τὸ ἀντικλησιαστικὸ πνεῦμα τῶν τελευταίων ἐτῶν καὶ τὴν εἰσαγομένη σύγχυσι μεταξὺ ἐκδημοκρατισμοῦ καὶ ἀμφισθητήσεως τῆς ἱεραρχικῆς κλίμακος τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν. Ἀναλύει μὲ ἐνθουσιασμό καὶ τεκμηρίωσι τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἔννοια τοῦ κόσμου, διὰ τὰ ἀσχοληθῆ στὴν συνέχεια μὲ τὴν σχέσι Ἐκκλησίας καὶ Κόσμου, ἀγιότητος καὶ ἀμαρτίας. Ὑπενθυμίζει τὴν μεγάλην προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἠθικὴ, κοινωνικὴ καὶ πνευματικὴ συγκρότηση τῆς Κοινωνίας, ἐνῶ μὲ λεπτὰς ψυχολογικὰς, ἱστορικὰς καὶ ἀγιολογικὰς ἀναφορὰς ἐξηγεῖ τὸ γιατί πολεμᾶται ἢ Ἐκκλησία, παλαιότερα καὶ τώρα, διὰ τὰ συμπεράνην ὅτι ἢ Ἐκκλησία δὲν ἀργεῖται τὸν κόσμον, ἀλλὰ ζητεῖ τὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν δουλεία τῆς ὕλης, ἀπὸ τὸ φρό-

πικοῦ λαοῦ καὶ τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας. Πολὺ φροντίζει ὁ κ. Πρέσβυς νὰ οργανωθῇ ἔντονα καὶ ὁ σύνδεσμος τῆς Αἰθιοπικῆς - Ἑλληνικῆς Φιλίας, τὸ προεδρεῖον του ἔχει ὀρίσει ἢ Κυβέρνησις. Ὑπάρχουν πλέον τῶν 70 ἑλληνομαθεῖς αἰθίοπες, ποὺ ὑπηρετοῦν εἰς κρατικὰς ὑπηρεσίας. Πολλοὶ εἶναι καὶ οἱ κληρικοί. Στὴ φροντίδα τοῦ Πρέσβυ θὰ βοηθήσῃ καὶ ὁ Μητροπολίτης. Ὁ ὁποῖος ὄλον αὐτὸν τὸν καιρὸν, εὐρίσκεται σὲ ἐπικοινωνίαν μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Παροικίας, τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς, τοὺς Παροίκους, ἀλλὰ καὶ ἐκπροσώπους τοῦ Αἰθιοπικοῦ λαοῦ καὶ τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας. Παρέστη ἐπίσης εἰς τὸ μνημόσυνον ποὺ τελέσθη εἰς τὴν Ἀρμενικὴν Ἐκκλησίαν, γιὰ τὰ θύματα τῶν σεισμῶν. Ἐπίσης τὰ Χριστούγεννα τῶν Ἀρμενίων, παρέστη εἰς τὸν Ναὸν τοὺς καὶ ἠψήθη. Τὰ Χριστούγεννα τῶν Αἰθίοπων, 7.1.89, ἐπεσκέφθη τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην τῆς Αἰθιοπίας κ.κ. Μερκούριον, διεβίβασε τὰς Εὐχὰς τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ. Παρθενίου καὶ ὑπέβαλε καὶ τὰς ἰδικὰς του, ἐνώπιον πλήθους χριστιανῶν αἰθίοπων. Μὲ τὸ ἀνοιγμα τῶν Σχολείων μετὰ τὰς ἑορτὰς ἐπεσκέφθη τὰ Ἐλ. Σχολεῖα τῆς Κοινότητος, ὡμίλησε εἰς τοὺς μαθητὰς, συνειργάσθη μὲ τοὺς διδάσκοντας καὶ παρέθεσε δεῖπνον εἰς τὴν Μητρόπολιν, γιὰ τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς, παρισταμένους καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος. Ἐπεσκέφθη ὁ Μητροπολίτης διάφορα Ἱδρύματα ἀπέρων καὶ ὄρφανῶν τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκ-

κλησίας καὶ προσφύγων. Ἐν τῷ μεταξὺ συνεχίζονται αἱ ἐργασίαι ἐπισκευῆς τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου. Ὁ Ἐφημέριος τῆς Ἀντὶς - Ἀμπέμπα, Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Μπαρμπέρης, ποὺ ἔζησε μερικὰ χρόνια ἐδῶ, ἐνημερώθη πλήρως διὰ τὴν κατάστασιν τῆς Παροικίας καὶ συνεχίζει τὴν ἐργασίαν του, μὲ πολλὴν προθυμίαν καὶ τάξιν, ἔχων συγχρόνως καὶ τὴν ἀπαραίτητον ἐπικοινωνίαν μὲ τὴν Αἰθιοπικὴν Ἐκκλησίαν.

—Εἰς τὸ Τζιμπουτὶ ἢ Ἑλληνικὴ Παροικία μὲ πρόσκλησιν τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος κ. Σπύρου Κομνηνάκη, Προξένου τῆς Ἑλλάδος, συνεκεντρώθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Λέσχην καὶ ἔκοψε ὡς κατ' ἔτος τὴν Βασιλόπιτταν. Διεβιβάσθησαν ἀπὸ τὸν Πρόξενον αἱ εὐχαὶ τοῦ Μητροπολίτου καὶ τοῦ Πρέσβεως πρὸς τοὺς Παροίκους, ἐμοίρασεν τὰ δῶρα ἢ Κοινότης, εἰς τὰ παιδιὰ, ποὺ κάθε χρόνον στέλνει ὁ Ἅγιος Βασίλης καὶ ἀντήλλαξαν εὐχὰς. Μία ὠραία παραδοσιακὴ συγκέντρωσις. Ἡ Κοινότης ἀπεφάσισε ὀριστικὰ τὴν πρόσληψιν Ἱερέως καὶ παρεκλήθη ὁ Μητροπολίτης νὰ τὸ φροντίσῃ.

Τέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἀνεχώρησε τὴν 15.1.89 γιὰ Κάιρον καὶ Ἀλεξάνδρειαν, διὰ συνεργασίαν μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κ.κ. Παρθενίου, ποὺ τὸν ἐκάλεσε, καὶ ἐν συνεχείᾳ τῇ σεπτῇ Ἐντολῇ του μεταβαίνει ὑπηρεσιακῶς εἰς Ἀθήνας.

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

γνῆμα τῆς σαρκός. Καί ἀπό τὴν ὀπτικήν αὐτὴν γωνίαν διαφωτίζει τὰ κοινωνικά φαινόμενα, τοῦ μιχιχεβιαρισμοῦ, τοῦ πανσεξουαλισμοῦ, τῆς ἀσυνενογοσίας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Εἰς τὸ Β' Μέρος μὲ τίτλο: «ἡ ἀναθεώρηση τῆς Ἱστορίας» ὁ δόκιμος συγγραφεὺς μας ἀναφέρεται, μὲ μεθοδικὴ σκέψη καὶ ἐπαγωγικὴ ἔκθεση, στὴν ἐπιχειρουμένη ἀπὸ τὸν ἱστορικὸ ὕλισμὸ παραπολιση τῆς Εὐαγγελικῆς καὶ Νεολληνικῆς Ἱστορίας. Καταγγέλλει μὲ ἱστορικὰ ἐπιχειρήματα καὶ μαρτυρίες τῶν εἰδικῶν τὴν ἐπιχειρουμένη ὑπὸ ὁμάδος ὁμοῖδεατῶν πλαστογράφηση τῆς Ἱστορίας, γιὰ τὴν ὁποία πολλὰ γράφονται σήμερα ἀπὸ πολλούς. Ἐδῶ ἔχομε τὴν φωνὴ τοῦ π. Τιμοθέου ἀπὸ τὸ Νάυπλιον, πού εἶναι διοικητικὸ καὶ πολιτιστικὸ κέντρο σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς περιόδους τῆς πολυκύμαντης καὶ μακρόχρονης ἱστορίας του. Τὸ κέντρο τοῦ θάρους τῆς ἐρεύνης τοῦ π. Τιμοθέου πίπτει εἰς τὸν θετικὸν ρόλον τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν Ἐθνικὴν Παλλιγενεσίαν, ὑπὲρ τοῦ ὁποῖου παραθέτει ἱστορικὰ γεγονότα καὶ μαρτυρίες αὐτῶν τούτων τῶν πρωταγωνιστῶν καὶ πολιτικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον θὰ πρέπει νὰ προσέξουν οἱ γονεῖς καὶ κηδεμόνες, ἰδιαίτερα μάλιστα οἱ μαθητευόμενοι καὶ σπουδαστὲς εἶναι τὸ τρίτο μέρος τοῦ βιβλίου μὲ τὸν χαρακτηριστικὸν τίτλο: «Ἡ κατάρτησις τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς ταυτότητος». Ἐδῶ ἀναφέρεται στὶς ἐπιπτώσεις ἢ τοὺς κινδύνους τοῦ τουρισμοῦ, τοῦ μιμητισμοῦ. Σχολιάζει ἀκόμη τὰ πρόσφατα μέτρα ἀναμορφώσεως τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου (πολιτικὸς γάμος — διαζύγιον — διακοπὴ κυήσεως κ.λπ.). Ἰδιαίτερος ἐπιμένει εἰς τὸν χῶρον τῆς Παιδείας καὶ διαπραγμαύεται κατὰ τρόπον γλαφυρὸν καὶ πειστικὸν τὰ φαινόμενα τῆς ἀμφισβήτησης τῶν ἑλληνορθόδοξων ἰδανικῶν, τῆς ἀναρχίας, τοῦ στεῖρου ἐγωκεντρισμοῦ, τοῦ θρησκευτικοῦ ἀποπροσανατολισμοῦ, τῆς φθηνῆς καὶ προκατασκευασμένης κουλτούρας, τὸ περιεχόμενον τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῶν μαθητῶν. Θὰ συνιστοῦσα ἀκόμη μὴ μὰ φορὰ στοὺς γονεῖς νὰ διαδάσουν μὲ προσοχὴ τὸ κείμενον τοῦ π. Τιμοθέου, γιὰτὶ ἐδῶ διατυπώνει σπουδαῖες σκέψεις στὰ προβλήματα, πού καθημερινὰ ἀντιμετωπίζουν μὲ τὰ παιδιὰ τους, ὅπως τὸ αἶτημα τῆς ἐλευθερίας σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἐλευθερίαν τῆς προσωπικότητος καὶ τὴν ἐννοία τῆς αὐθεντίας - ὕπακοης, ὅπως ἀκόμη τὴν ἀξία τῆς πίστεως, τὴν χρησιμότητα τῆς πείρας, τὴν ἀλλοτρίωση τοῦ προσώπου, τὰ συνθήματα τῆς τηλεοράσεως καὶ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Ἀπὸ τὴν ἐνημερότητα καὶ τὶς παραπομπές, τὶς ἀναφορές τοῦ στὸν Τύπον καὶ τὰ Πορίσματα τῶν σχετικῶν συνεδρίων, εἶναι φανερό ὅτι ὁ π. Τιμοθέος χρόνια παρακολουθεῖ

τὰ ἀνωτέρω θέματα, ἐπὶ τῶν ὁποῖων παραθέτει σαφεῖς ἀπόψεις δικῆς του καὶ εἰδικῶν ἐρευνητῶν καὶ ἐπιστημόνων. Γι' αὐτὸ ὁ μεστὸς λόγος του προβληματίζει, μορφώνει, πείθει.

Τὸ ἄλλο βιβλίου του: «Προσπέλαση στὴν Ἀλήθεια» ἀφιερωμένη «σὲ κείνους πού διψᾶνε γιὰ ἀλήθεια, ζωὴ καὶ ἐλευθερία» περιλαμβάνει τρία δοκίμια του, πού ἀναφέρονται σὲ ἰσάριθμα θέματα: δηλαδὴ τὴν ἐναγθρόπηση τοῦ Θεοῦ, τὸ πρόβλημα τῆς ἐλευθερίας καὶ τὴν συνάντηση Χριστιανισμοῦ - Ἑλληνισμοῦ, μὲ πλούσια τεκμηρίωση καὶ βιβλιογραφικὴ ἐνημέρωση.

Γ. Α. ΧΩΡΑΣ

π. Μιχαήλ Καρδαμάκης, Κεφάλαια Κατανυκτικὰ, Ἐκδ. «Ἀκρίτας», Ἀθήνα 1988, σελ. 210.

Ὁ γνωστὸς καὶ ἀπὸ ἄλλα βιβλία τοῦ π. Μιχ. Καρδαμάκης —ἰδιαίτερα ἀπ' τὸ μεγάλο ἔργο του γιὰ τὴν «Ὁρθόδοξη Πνευματικότητα»— διακονεῖ ἐπὶ χρόνια τώρα γόνιμα τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐκπαίδευση, ἐνῶ παράλληλα λειτουργεῖ καὶ ἱεραργεῖ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ μὲ ξεχωριστὴ ἐπιτυχία. Εὐτύχησε νὰ μαθητεύσει κοντὰ σὲ δασκάλους ἐμπνευσμένους καὶ νὰ κάμει οὐσιαστικὲς σπουδὲς στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ Ἐξωτερικόν. Πρέπει νὰ σημειώσουμε, πῶς, καὶ μετὰ τὴν ἀπόκτηση τοῦ διδακτορικοῦ τοῦ διπλώματος, συνέχισε ἀθόρυθα καὶ διακριτικὰ τὸ διδακτικὸ καὶ πνευματικὸ ἔργο του στὴν ἀνώτερη ἐκκλησι. ἐκπαίδευση, μιλώντας πάντα καὶ γράφοντας, μὲ θαύτητα σχεδὸν πατερικὴ καὶ μὲ χάρη λογοτεχνικὴ, πάνω σὲ ποικίλα καὶ φλέγοντα τὴν ἐποχὴ καὶ τὴν ἐκκλησίαν μας θέματα. Τὸ βιβλίου, πού μὲ συντομία παρουσιάζουμε σήμερα, εἶναι μιὰ ἐπιλογή ἀπὸ καταδυτικὰ κεφάλαια - ὁμιλίες τοῦ π. Μιχαήλ, πού ἐξέδωκε σ' ἕνα κομψότατον πράγματι τόμο ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος «Ἀκρίτας» (στὴ σειρά «Ὁρθόδοξη Μαρτυρία»), μὲ βυζαντινὴ διακόσμηση τοῦ ταλαντοῦχοῦ ἀγιογράφου ἱεροπαῖδος Σπύρου Μιχ. Καρδαμάκη.

Στὰ τέσσερα καταδυτικὰ κεφάλαια τοῦ βιβλίου τοῦ αὐτοῦ, ὁ π. Μιχαήλ μᾶς παρουσιάζει πρῶτα τὴν «Ἀσκητικὴ Ὁραιότητα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς». Ἰστοτερα ἐξετάζει καὶ σχολιάζει τὴν καταδυτικὴ εὐχὴ τοῦ ἁγίου Ἐφραίμου τοῦ Σύρου «Κύριε καὶ Δέσποτα...», ἡ ὁποία, «ὅπως γράφτηκε, ἀπαριθμεῖ, μ' ἕνα μοναδικὸν τρόπο, ὅλα τὰ ἀρνητικὰ καὶ τὰ θετικὰ στοιχεῖα τῆς μετάνοιας» τῆς ζωῆς ὡς μετάνοιας καὶ τῆς μετάνοιας ὡς ζωῆς» (σελ. 44). Στὴ συνέχεια ἔχου-

με τὸ μεγαλύτερο κείμενο, πὸ ἀποτελεῖ καὶ τὸν κύριο κορμὸ τοῦ βιβλίου, ἀφιερωμένο στὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα — ἕνα λειτουργικὸ καὶ σταυροναστασιακὸ ὁδοιπορικὸ τῶν ἡμερῶν τῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Τὸ τέταρτο κεφάλαιο, περιέχει μιὰ δέση - ἐπίκληση πρὸς τὸ πανάγιο καὶ παράκλητο Πνεῦμα. Οἱ σελίδες αὐτῶν τῶν κεφαλαίων εἶναι κατάσπαρτες ἀπὸ βαθειὰς σκέψεις, πατερικὲς γνώμες, ὕμνογραφικὰ παραθέματα ἢ γεροντικὰ διαμάντια καὶ ἀποφθέγματα, πὸ θεμελιώνουν στὴν πράξη ὅλα τὰ φιλοκαλικὰ κείμενα θεωρίας, πὸ προβάλλονται καὶ σχολιάζονται. Ἕνα βιβλίο, κοιτολογῆς, πολὺ χρήσιμο, πὸ προβληματίζει καὶ οἰκοδομεῖ μὲ οὐσιαστικὰ ἐκκλησιαστικὸ λόγο, ἐκφρασμένο μὲ σύγχρονο τρόπο, γιὰ τὸ σύγχρονο ἄνθρωπο.

II. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Ἁγιορείτου Μοναχοῦ Μωϋσέως, Οἱ ἔγγαμοι ἄγιοι τῆς Ἐκκλησίας, Ἐκδ. «Ἀκρίτας», Ἀθήνα 1988, σελ. 278.

Δὲν εἶναι παράξενο, βέβαια, τὸ πὸς ἕνας μοναχὸς, πὸ διάλεξε τὴν παρθενικὴ ζωὴ καὶ ἀποτραβήχτηκε ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια, θέλησε ν' ἀσχοληθεῖ καὶ μὲ τοὺς ἔγγαμους, ἰδίως μάλιστα ὅταν αὐτοὶ εἶναι Ἁγιοὶ καὶ ἡ μνήμη τους γιορτάζεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας. Καὶ εἶν' εὐτύχημα, θὰ λέγαμε, πὸ ἕνας λόγιος μοναχὸς, προικισμένος συγγραφέας καὶ τόσο εὐαίσθητος ποιητῆς, σκέφτηκε ν' ἀσχοληθεῖ μ' αὐτὸν τὸν κόσμο τῆς Ἐκκλησίας, πὸ περπάτησαν στὴ γῆ, τὴν εὐλογημένη, τοῦ ἐγγάμου βίου, δίχως δόλου νὰ χάσουν ἀπὸ τὰ μάτια καὶ τὴν καρδιά τους τὸν οὐρανὸ! Τὸ πόσο χρήσιμο εἶναι τὸ ἔργο τοῦτο τοῦ π. Μωϋσέως, μπορεῖ νὰ τὸ καταλάβει κανεὶς ὅταν λογαριάσει τίς εὐκόλες παραιτήσεις πολλῶν ἐγγάμων χριστιανῶν γι' ἀγιότητα καὶ τελείωση, μὲ τὸ δικαιολογητικὸ πὸς ἔχουν οἰκογένειες, πὸς ζοῦν στὸν κόσμο, πὸς ἔχουν δύσκολα προβλήματα κ.π.λ. Καὶ ἀκόμη, ὁ πρωτότυπος τοῦτος Συναξαριστῆς θὰ βοηθήσει ἕνα πλῆθος στρατευμένων στὸν καλὸν ἀγῶνα, πὸ διεξάγουν σήμερα στὸν κόσμο οἱ ἔγγαμοι χριστιανοί: νὰ κατανοήσουν σωστὰ τὸ ρόλο τους καὶ νὰ συνεχίσουν ὀρθῆ τὴ ζωὴ τους, χωρὶς τραγικὰ λάθη καὶ δίχως ἀπώλειες (οὔτε τῆς μελλούσης οὔτε τῆς παρούσης ζωῆς). Μὲ τὸν, ἐπιγραμματικὸ σχεδόν, συνοπτικὸ τρόπο ἀναφορᾶς στοὺς ἔγγαμους ἁγίους (τρεῖς ἑκατοντάδες βιογραφικὰ σημειώματα περιέχει ὁ τόμος αὐτός), ὁ σ. μᾶς ἀνοίγει τὴν ὄρεξη γιὰ περισσότερα στοιχεῖα καὶ μεγαλύτερη, λεπτομερέστερη προσ-

έγγιση τῶν βιογραφουμένων Ἁγίων. Σ' αὐτὸ βοηθοῦν καὶ οἱ σημειώσεις, πὸ υπάρχουν στὸ τέλος κάθε μηνὸς —μὲ αὐτὴ τὴ σειρά δημοσιεύονται—, καθὼς καὶ μιὰ περνεκτικὴ βιβλιογραφία, πὸ παρατίθεται στὸ τέλος τοῦ βιβλίου, πρὶν ἀπὸ τοὺς ἀλφαβητικὸς πίνακες καὶ τὰ εὑρετήρια. Πράγματι, σὲ μερικὰ σημειώματα θὰ θέλαμε περισσότερες λεπτομέρειες, ἀλλὰ τότε θὰ γινότανε ὀγκωδέστερο καὶ δύσχρηστο τὸ βιβλίο. Ὅμως, κ' ἔτσι πυκνὰ καὶ σύντομα πὸ εἶναι γραμμένα τὰ κείμενα, περνοῦν τὸ μήνυμα στὸ σύγχρονο ἀναγνώστη, πὸ μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει πάντα τὸν καιρὸ γιὰ πολυσέλιδους βίους καὶ βαρεῖὰ βιβλία. Καὶ αὐτὸ «τὸ ὑπέροχο πνευματικὸ μήνυμα τῶν βίων εἶναι πολὺ χρήσιμο στὶς πονηρὲς καὶ ὑποτονικὲς ἡμέρες μας. Χρειάζεται συνέπεια: πρέπει νὰ θέσουμε τὸν νόμο τοῦ Θεοῦ, μὲ διάκριση καὶ νηφαλιότητα, πᾶνω ἀπὸ κάθε μικρόπρεπο ὑπολογισμό μας. Ἡ παρούσα ζωὴ ἀπαιτεῖ ἀγῶνα» καὶ ἡ οὐράνιος βασιλεία πολλές θυσίες» (σελ. 15). Συγχαρητήρια καὶ στὸν κ. Μυλωνά, γιὰ τὴν ἔμορφη τυζαντινὴ εἰκονογράφηση.

II. Β. ΠΑΣΧΟΣ

ΔΥΟ ΝΕΕΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

● Βλασίου Ἰω. Φειδᾶ
Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ (988 - 1988) (3η ἐκδοσις)

Ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸν εορτασμὸ τῆς Χιλιετηρίδος γιὰ τὸν ἐκχριστιανισμό τῶν Ρώσων. Στὰ ἑπτὰ κεφάλαια τοῦ ἔργου (466 σελίδων) ὅλη ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας, ἀπὸ τὴν ἰδρυσὴ τῆς μέχρι σήμερα.

● Πρωτοπρ. Γεωργίου Δ. Μεταλληνοῦ,
Ἐπιμ. Καθηγητοῦ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ (ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας)

Ἕνα βιβλίο πὸ βοηθεῖ τὸν ἀναγνώστη νὰ συνειδητοποιήσει τὴ διακονικὴ, μαρτυρικὴ καὶ ἀγωνιστικὴ πορεία τῆς Ἐκκλησίας, ἰδιαίτερα στὴν ἐποχὴ μας, πὸ ἡ πνευματικὴ σύγχυση ἀδξάνει ἐπικίνδυνα καὶ ἡ Ἀλήθεια γίνεται ὅλο καὶ πὸ δυσδιάκριτη.

Γράφατε: Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασιῶν 1,
115 21 Ἀθήνα, τηλ. 722.8008.

Βιβλιοπωλεῖο: Δραγατσανίου 2, Πλατ. Κλωνθμῶνος, τηλ. 322.8637.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Μητρόπολις Κασσανδρείας

Έχοντες ύπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590/1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33-37 του ύπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τās κενās οργανικές θέσεις τακτικών έφημερίων των Ίερών Ναών

1) Γαλαρινού και 2) Κασσανδρινού,

καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τā κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσίευσης της παρούσης εν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσι τā απαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν των άνωτέρω κενών θέσεων.

Πολύγυρος, 24 Ίανουαρίου 1989

† Ό Κασσανδρείας ΣΥΝΕΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Έχοντες ύπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590/1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33-37 του ύπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τās κενās οργανικές θέσεις τακτικών έφημερίων των Ίερών Ναών

α) Αγίου Ίωάννου του Χρυσοστόμου και β) Αγίου Χριστοφόρου,

καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τā κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσίευσης της παρούσης εν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσι τā απαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν των άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Θεσσαλονίκη τή 27η Ίανουαρίου 1989

† Ό Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ό Β΄

Ίερά Μητρόπολις Καλαβρύτων και Αιγιαλείας

Έχοντες ύπ' όψει: α) Τήν ύπ' αριθ. Φ. 031/259/Α1/31/18.1.1985 Άπόφασιν του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, β) Τήν ύπ' αριθ. 3784 και 3131 Πράξιν 547/21.9.88 Πράξιν του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως, γ) Τήν ύπ' αριθ. 3234/88/58/20.1.1989 Άπόφασιν της ΔΙΣ, προκειμένου να προσώμεν εϊς την κατ' εξαίρεσιν δι' έπιλογής κατā τās διατάξεις του άρθρου 15 του ύπ' αριθ. 5/1978 Κανονισμού «Περί Κώδικος Έκκλησιαστικών Υπαλλήλων», πλήρωσιν μιάς θέσεως ενός (1) λαϊκού υπαλλήλου Κλάδου ΔΕ της καθ' ήμās Ίερας Μητροπόλεως καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τā υπό των κειμένων διατάξεων και Κανονισμών προβλεπόμενα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσίευσης της παρούσης, υποβάλωσιν ήμϊν σχετικήν αίτησιν μετά των απαιτούμενων δικαιολογητικών. Προτιμώνται οϊ έχοντες προϋπηρεσίαν εϊς παρομοίαν Υπηρεσίαν.

Έν Αϊγίω τή 1η Φεβρουαρίου 1989

† Ό Καλαβρύτων και Αιγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Έχοντες ύπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590)77 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ' αριθμ. 2)1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου της Έκκλησίας της Ελλάδος, προκειμένου να πληρώσωμεν τās κενās οργανικές θέσεις Έφημερίων των Ί. Ναών 1) Άγ. Άθανασίου Γαλατασάδων Ίστιαίας, 2) Άγ. Παντελεήμονος Καμματριάδων, 3) Κοίμησης Θεοτόκου Γερακίου Ίστιαίας, 4) Άγ. Ίωάννου Πολυλόφου, 5) Άγ. Ζώνης Άμελάντων, 6) Άγ. Δημητρίου Ροβιτών, 7) Άγ. Τριάδος Σίμιας, 8) Άγ. Άθανασίου Δαφνούσης, 9) Άγ. Δημητρίου Μονοκαρυάς Ίστιαίας και Διακόνου του Ίεροϋ Ναοϋ Εϋαγγελιστρίας Χαλκίδος, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τā νόμιμα και κανονικά προσόντα, όπως, εντός μηνός από της δημοσίευσης της παρούσης εν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσι τā απαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν των άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Χαλκίδι τή 1η Φεβρουαρίου 1989

† Ό Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως

Έχοντες ύπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590/1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33-37 του ύπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τήν κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίεροϋ Ναοϋ

Αγίου Λουκά Σταυρουπόλεως,

καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τā κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσίευσης της παρούσης εν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσι τā απαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν της άνωτέρω κενής θέσεως.

Έν Νεαπόλει τή 2α Φεβρουαρίου 1989

† Ό Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

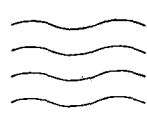
Ίερά Μητρόπολις Κεφαλληνίας

Έχοντες ύπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590/1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33-37 του ύπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τήν κενήν οργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίεροϋ Ναοϋ Υπεραγίας Θεοτόκου Καρδακάτων Θηναίας Κεφαλληνίας,

καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τā κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από της δημοσίευσης της παρούσης εν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσι τā απαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν της άνωτέρω κενής θέσεως.

Έν Άργοστολίω τή 6η Φεβρουαρίου 1989

† Ό Κεφαλληνίας ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Πρὸς

Τὸν Πρεσβ. Χαράλαμπον Ἰωάν. Χιρμπάκη
πρ. Ἐφημέριον Ἀλικιανοῦ Κυδωνίας
(καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Διὰ τοῦ παρόντος κοινοποιούμεν σοι τὴν ἐρήμην σου ἐκδοθεῖσαν ὑπ' ἀριθμ. 1/31.1.89 ἀπόφασιν (ἐν περιλήψει) τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου, ἵνα οὕτω λάθῃς γνῶσιν αὐτῆς καὶ ἀσκῆσης κατ' αὐτῆς τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 126 τοῦ Ν. 5383/1932 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας» ἐνδίκον μέσον τῆς ἀνακοπῆς ἐρημοδικίας.

Προσεπιδηλούμεν σοι ὅτι ἐν περιπτώσει παρελεύσεως ἀπράκτου τῆς ὑπὸ τοῦ Ν. 5383/1932 καθοριζομένης προθεσμίας, θέλη ἢ ὑπόθεσίς σου διαβιβασθῇ ἐνώπιον τοῦ Πρωτοθάμμιου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, λόγῳ ἀρμοδιότητος.

Χανιά, 1η Φεβρουαρίου 1989

Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου
Πρεσβ. Δημήτριος Ἀλεξανδράκης

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ

Τὸ Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κανονικῶς συνελθὼν καὶ ἐν ἀπαρτίᾳ συνεδριάσαν τὴν 31η Ἰανουαρίου τοῦ 1989 ἔτους προκειμένου νὰ δικάσῃ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ πρ. Ἐφημερίου Ἀλικιανοῦ Κυδωνίας Χαράλαμπος Ἰωάν. Χιρμπάκη ἐπὶ ἀποδιδόμενων αὐτῷ κατηγοριῶν μὲ τὴν 1/31.1.89 ἀπόφασίν του ἐκήρυξε αὐτὸν ἔνοχον καὶ παρέπεμψεν ὡς ἀναρμόδιον τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ εἰς τὸ Πρωτοθάμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης διὰ νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως λόγῳ ἀρμοδιότητος.

Χανιά, 1η Φεβρουαρίου 1989

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου Εἰρηναῖος

Τὰ Μέλη

Πρωτ. Ἰάννης Τσιτσιρίδης
Πρωτ. Γεώργ. Μαραμπουτάκης
Πρωτ. Γεώργ. Σταυρακάκης

Ὁ Γραμματεὺς

Πρεσβ. Δημήτριος Ἀλεξανδράκης

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἐλασσῶνος ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

† Ὁ Θήρας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὁμότ. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἑκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐδαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ πνευματικὴ παράδοσις τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας.

I. M. Χατζηφώτη, Χρονικὸν ἐπισήμου ἐπισκέψεως τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Παρθενίου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος (27.1 - 1.2.1989).

Προκαταρκτικὸς Πίναξ ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν κατάλογον τῶν πρὸς ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων.

Τὸ Στ' διεθνὲς Συμπόσιον τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ τὸ προσκύνημα στὸν τάφο τοῦ Ἁγίου (Ἀττάλεια - Μύρα, 3 - 7.12.1988).

Ἐπισκόπον Κανόπου Φιλήμονος, Πεπραγμένα (1985 - 88) Ἱ. Μητροπόλεως Καρθαγένης.

Βασ. Ν. Ἀναγνωστοπούλου, Τὸ διορθόδοξο καὶ διαχριστιανικὸ ἔργο τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου (1923 - 87) καὶ ἡ συμβολὴ σ' αὐτὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

Τὸ Τμήμα Ποιμαντικῆς τῆς Θεολ. Σχολῆς Ἀθηνῶν γιὰ τὴ Β. Ἥπειρο (Ψήφισμα).

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.